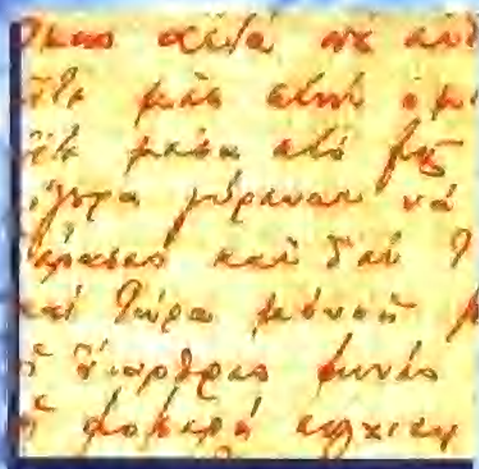
ΙΔΡΥΜΑ ΜΕΛΕΤΩΝ ΛΑΜΠΡΑΚΗ

ΣΕΙΡΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

Ελληνική Γλώσσα

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΩΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ (ΞΕΝΗΣ) ΓΛΩΣΣΑΣ

Γ. ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗ

Σε συνεργασία με τους: Α. Αναγνωστοπούλου, Ει. Αργυρούδη, Μ. Κολυβά και Ν. Μήτση

ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΥΠΟΔΟΧΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΔΗΜΩΝ ΟΜΟΓΕΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑ 1993

ΣΕΙΡΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

Ελληνική Γλώσσα

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΩΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ (ΞΕΝΗΣ) ΓΛΩΣΣΑΣ

Γ. ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗ
Σε συνεργασία με τους: Α. Αναγνωστοπούλου,
Ει. Αργυρούδη, Μ. Κολυβά και Ν. Μήτση

ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΥΠΟΔΟΧΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΟΥΝΤΩΝ
ΚΑΙ ΑΠΟΔΗΜΩΝ ΟΜΟΓΕΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑ 1993

Ελληνική Γλώσσα

Πρώτη έκδοση: Απρίλιος 1993
Δεύτερη έκδοση: Νοέμβριος 1993
Τρίτη έκδοση: Ιούλιος 1994

Το βιβλίο συνέγραψε ο καθηγητής κ. Γ. Μπαμπινιώτης σε συνεργασία με τους:
Α. Αναγνωστοπούλου, Ειρ. Αργυρούδη, Μ. Κολυβά, Ν. Μήτση

Καλλιτεχνική επιμέλεια:
Δημήτρης Αν. Νίκας
Εξώφυλλο:
Δημήτρης Αν. Νίκας
Το χειρόγραφο κείμενο του εξωφύλλου είναι του Γ. Σεφέρη, "Μέρες", Εκδόσεις ΙΚΑΡΟΣ

ISBN 960-220-525-3

Ι. Παπαρρηγοπούλου 3
105 61 ΑΘΗΝΑ
Τηλ. 323.1963 και 323.7944

Π Ρ Ο Λ Ο Γ Ο Σ

Το Εθνικό Ίδρυμα Υποδοχής και Αποκατάστασης Αποδήμων και Παλιννοστούντων Ομογενών Ελλήνων από την ίδρυσή του ασχολήθηκε με την κοινωνική και οικονομική ένταξη των παλιννοστούντων ομογενών. Επειδή η γλωσσική επάρκεια είναι απαραίτητη προϋπόθεση ομαλής και απρόσκοπτης κοινωνικής ένταξης, το Ίδρυμα έδωσε έμφαση στην εκπαιδευτική τους κατάρτιση, ώστε να ξεπεραστούν οι εύλογες γλωσσικές και επικοινωνιακές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στην επαφή τους με τον ελληνικό περίγυρο. Με την ενέργεια αυτή διευκολύνεται η κοινωνική τους επαφή και κατ' επέκταση η ένταξή τους στους μηχανισμούς της ελληνικής κοινωνίας.

Όπως ήταν φυσικό, οι συνθήκες αυτές που εμποδίζουν την είσοδο των παλιννοστούντων στην αγορά εργασίας, έπρεπε να αντιμετωπισθούν γρήγορα και αποτελεσματικά. Για το σκοπό αυτό το ΕΙΥΑΠΟΕ, σε συνεργασία με το Ίδρυμα Μελετών Λαμπράκη, δημιούργησε πέντε ενημερωτικές βιντεοταινίες με τον τίτλο «Οδηγός Παλιννοστούντος Πολίτη» και προχώρησε στην έκδοση του παρόντος Εγχειριδίου «Ελληνική Γλώσσα» που ετοίμασε ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Γ. Μπαμπινιώτης, για τη γρήγορη και επιτυχή γλωσσική ένταξη των παλιννοστούντων στο κοινωνικό σύνολο.

Από την εφαρμογή στην πράξη διαπιστώθηκε η καταλληλότητα και η αποτελεσματικότητα του Εγχειριδίου, το οποίο εκδόθηκε για να βοηθήσει εκπαιδευτικούς και εκπαιδευόμενους να ξεπεράσουν τις δυσκολίες που εμφανίζει η διδασκαλία της

ελληνικής ως δεύτερης (ξένης) γλώσσας. Μεγάλο ενδιαφέρον για την έκδοση του παρόντος βιβλίου έχουν επιδείξει οι Έλληνες που ζουν σε χώρες της τέως Σοβιετικής Ένωσης. Η τρίτη έκδοση του βιβλίου επίσης μαρτυρεί την επιτυχία του.

Το ΕΙΥΑΠΟΕ, συνεχίζοντας και βελτιώνοντας την επιτυχημένη αυτή προσπάθεια, προτίθεται, σε συνεργασία και πάλι με το Ίδρυμα Μελετών Λαμπράκη, να προχωρήσει στην παραγωγή οπτικοακουστικού υλικού υποστηρίξεως του Εγχειριδίου αυτού. Με την ευκαιρία της τρίτης εκδόσεως, δεν μπορώ παρά να εκφράσω για μια ακόμη φορά τις ευχαριστίες μου προς το Ίδρυμα Μελετών Λαμπράκη και τους συγγραφείς για το σημαντικό τους έργο που ασφαλώς υποβοηθεί τους γενικότερους σκοπούς του Ιδρύματος.

Γεώργιος Ιακώβου

Πρόεδρος Διοίκ. Συμβουλίου

Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΩΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ (ΞΕΝΗΣ) ΓΛΩΣΣΑΣ

Λίγα λόγια για τον δάσκαλο

Η διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης (ή ξένης) γλώσσας προβληματίζει στις μέρες μας όλο και περισσότερο τους ειδικούς σε σχέση, κυρίως, με δυο ζητήματα:

α. Την πείρα που έχουμε αποκομίσει από την εφαρμογή της επικοινωνιακής μεθόδου στη διδασκαλία της Ελληνικής ως πρώτης (μητρικής) γλώσσας, και

β. Την όλο αυξανόμενη ζήτηση για εκμάθηση της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας, ιδίως σε ενηλίκους (επαναπατριζόμενους Έλληνες του εξωτερικού, νεότερες γενιές αποδήμων Ελλήνων, ξένους ιδίως από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, διακινούμενους φοιτητές κ.ά.).

Σχετικά με την εφαρμογή της επικοινωνιακής μεθόδου στη σχολική διδασκαλία της Ελληνικής, μεθόδου που δίδει μεγάλη έμφαση στη χρήση της γλώσσας, η πράξη έδειξε ότι στον βαθμό που είναι ελλιπής, αποσπασματική και μειωμένη η διδασκαλία του γραμματικοσυντακτικού συστήματος της γλώσσας δεν επιτυγχάνεται η επιδιωκόμενη βαθύτερη και ουσιαστική γνώση της μητρικής γλώσσας. Προβλήματα εμφανίζονται ιδίως στη συνειδητοποίηση των μηχανισμών της γλώσσας και στην ικανότητα της παραγωγής, πρόσληψης και επεξεργασίας απαιτητικότερων κειμένων (προφορικών και γραπτών). Τα προβλήματα αυτά δεν είναι, κατ' ανάγκην, εγγενή στην επικοινωνιακή μέθοδο. Συνδέονται μάλλον με τους τρόπους εφαρμογής της μεθόδου, με το πώς και σε ποια έκταση διδάσκονται οι γραμματικές δομές και οι συντακτικές τους λειτουργίες και στους δύο άξονες της γλώσσας, δηλ. όχι μόνο στον "συνταγματικό" (μέσα στην πρόταση) αλλά και στον "παραδειγματικό άξονα" (κλίση ονόματος, συζυγίες ρήματος, σύστημα εγκλίσεων, σύστημα αντωνυμιών κ.λπ.).

Ως προς τη διδασκαλία της Ελληνικής ως ξένης γλώσσας, παρά ορισμένες αξιόλογες προσπάθειες εφαρμογής της επικοινωνιακής μεθόδου, δεν έχει κατορθωθεί έως τώρα να διδαχθεί αποτελεσματικά, που θα πει κατανοητά, "οικονομικά" (με γλωσσολογική – συστηματική έννοια) και χρηστικά, ιδίως ως προς το δομολειτουργικό σύστημα της Ελληνικής (τους γραμματικούς τύπους και τις συντακτικές λειτουργίες). Ο τρόπος που παρουσιάζεται, κατά κανόνα, η δομή της ελληνικής γλώσσας δεν είναι τέτοιος που να αποκαλύπτει τις κανονικότητες της δομής και τη "λογική" του συστήματος της Ελληνικής (ονοματικών πτώσεων, ρηματικών χρόνων και εγκλίσεων, αντωνυμιών, συμπληρωματικών προτάσεων κ.λπ.). Αυτό επιχειρείται συνειδητά στο παρόν εγχειρίδιο – και ίσως αποδειχθεί ευρύτερα χρήσιμο – παράλληλα προς μια συστηματικότερη εφαρμογή των αρχών της επικοινωνιακής μεθόδου.

Διδακτικοί στόχοι – Μεθοδολογία

Οι διδακτικοί στόχοι που επιδιώκονται στο βιβλίο προσδιόρισαν τόσο την επιλογή της μεθόδου διδασκαλίας, την επιλογή δηλαδή της επικοινωνιακής μεθόδου, όσο και την όλη δομή και το περιεχόμενο του βιβλίου. Οι στόχοι αυτοί θα μπορούσαν να χαρακτηρισθούν ως γενικοί και ειδικοί.

*Μέσα στους **γενικούς στόχους** του βιβλίου είναι:*

α. Να καταστεί ικανός ο διδασκόμενος να παράγει (συντάσσει) και να προσλαμβάνει (κατανοεί) κείμενα της σύγχρονης ελληνικής γλώσσας.

*Αυτό σημαίνει πως ο διδασκόμενος πρέπει να αποκτήσει **επικοινωνιακή επάρκεια**, προφορική και γραπτή. Συγκεκριμένα, πρέπει να αποκτήσει την ικανότητα να παράγει και να κατανοεί διάφορους **τύπους κειμένων**, κειμένων που να καλύπτουν ποικίλες μορφές πραγματικών αναγκών της επικοινωνίας (συνομιλία επί διαφόρων θεμάτων, επικοινωνία με τράπεζα, ταχυδρομείο, χώρους εργασίας, γιατρό, καταστήματα κ.λπ.). Η όλη προσέγγιση είναι προφανές ότι εστιάζεται στη **χρήση της γλώσσας**, στη δημιουργία των προϋποθέσεων για την άσκηση των μαθητών να χρησιμοποιούν τη γλώσσα σε πραγματικές καταστάσεις επικοινωνίας. Η προσέγγιση αυτή προχωρεί παράλληλα με τη σταδιακή εξοικείωση του διδασκομένου με ένα προσεκτικά (από επικοινωνιακής και χρηστικής πλευράς) επιλεγμένο **βασικό λεξιλόγιο**, με το οποίο εξασφαλίζεται η δυνατότητα επαρκούς επικοινωνίας σε ποικίλους τομείς.*

*β. Να μάθει ο διδασκόμενος τον **κώδικα** της ελληνικής γλώσσας, τα συστατικά, τις σχέσεις και τις λειτουργίες του συστήματος που αποτελεί την Ελληνική. Αυτό σημαίνει πως πρέπει να γνωρίζει τον γραμματικό και συντακτικό μηχανισμό ή, αλλιώς, το **δομολειτουργικό σύστημα** της Ελληνικής. Να γνωρίζει, να ανα-γνωρίζει και, κυρίως, να χρησιμοποιεί σωστά τους **τύπους** της ελληνικής γλώσσας (τύπους ονόματος, ρήματος, επιθέτου, αντωνυμιών κ.λπ.), τις σχέσεις που έχουν μεταξύ τους (πτώσεις ονόματος, αριθμοί ονομάτων, πρόσωπα του ρήματος, χρόνοι και εγκλίσεις του ρήματος κ.λπ.) και τις **λειτουργίες** που επιτελούν (τη δήλωση της κτήσης από τη γενική πτώση, τη δήλωση του αντικειμένου από την αιτιατική πτώση, τη δήλωση της διάρκειας/επανάληψης ή της έμφασης στο γεγονός της πράξεως – ασχέτως διαρκείας – ή της ολοκλήρωσης μιας πράξεως από το ποιόν ενεργείας των ρημάτων, τη συμπληρωματική – ως αντικειμένου του ρήματος – λειτουργία της υποτακτικής κ.ο.κ.)*

*Πέρα από τους γενικούς αυτούς στόχους είναι και οι **ειδικοί**, αυτοί που προσδιορίζονται σε σχέση με το υλικό που πρέπει να διδαχθεί κατά ενότητα. Η επιλογή αυτών των στόχων, που συνδέεται άμεσα με την κατανομή του διδακτικού υλικού σε επιμέρους ενότητες, είναι και η πιο δύσκολη. Σημαίνει, στην πράξη, ότι πρέπει να κατανείμεις και να διδάξεις τμηματικώς μέρη του συστήματος της γλώσσας τα οποία πρέπει προηγουμένως να ιεραρχηθούν από πλευράς σπουδαιότητας στο σύστημα και να κλιμακωθούν σε σχέση με την έκταση της χρήσης τους στη συνήθη επικοινωνία. Αυτός ο καταμερισμός της διδασκομένης ύλης λειτουργικά –συστηματικά και χρηστικά– επικοινωνιακά καθορίζει και τους "μερικούς στόχους" (κατά διδακτικές ενότητες). Η σειρά με την οποία θα διδαχθούν οι δομές και οι λειτουργίες που αποτελούν το σύστημα μιας γλώσσας, δηλ., η **οργάνωση της ύλης**, είναι για τη διδασκαλία της γλώσσας (πρώτης ή δεύτερης) καθοριστικής σημασίας. Προκειμένου δε για τη διδασκαλία μιας γλώσσας ως δεύτερης, η οργάνωση της ύλης πρέπει να λαμβάνει υπ' όψιν ένα επί πλέον παράγοντα: την ευκολία / δυσκολία των διδασκομένων, που εκτιμάται τόσο επικοινωνιακά όσο και συγκριτικά (πόσο λ.χ. τα διδασκόμενα γλωσσικά φαινόμενα της Ελληνικής μοιάζουν ή διαφέρουν από τις άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες).*

Οι στόχοι που αναφέραμε, γενικοί και ειδικοί, προσδιόρισαν τόσο τη μέθοδο διδασκαλίας όσο και τη διάρθρωση και οργάνωση του βιβλίου. Ειδικότερα ως προς τη μεθοδολογία που ακολουθείται στο παρόν εγχειρίδιο πρέπει να σημειωθούν τα εξής.

Αφού κεντρικός στόχος της διδασκαλίας είναι η επικοινωνιακή επάρκεια των διδασκομένων

(παραγωγή, πρόσληψη και επεξεργασία προφορικού και γραπτού λόγου ή, αλλιώς, προφορικών και γραπτών κειμένων), η μέθοδος που εφαρμόζεται στο βιβλίο είναι η λεγόμενη **επικοινωνιακή μέθοδος**. Όλη η διδασκαλία της γλώσσας μέσα από αυτό το βιβλίο είναι έτσι οργανωμένη, ώστε να βοηθάει στην επικοινωνιακή χρήση της γλώσσας. Ένα μεγάλο μέρος κάθε ενότητας, το α΄ μέρος, είναι συντετογμένο κατά θεματικές –εννοιολογικές– επικοινωνιακές περιοχές, κατά τρόπο που ο διδασκόμενος να ασκείται προφορικά σε πραγματικές, άμεσες και χρήσιμες μορφές επικοινωνίας (συνομιλία).
Με επίκεντρο τη χρήση είναι επίσης οργανωμένο και το υλικό των **ασκήσεων**, που χρησιμοποιείται για τη διδασκαλία και εμπέδωση του δομολειτουργικού συστήματος. Έτσι, ένα κατάλληλα **επιλεγμένο λεξιλόγιο**, λειτουργικό για τις βασικές μορφές της γλωσσικής επικοινωνίας, παρέχεται σταδιακά και **με** συνεχή επανάληψη, ώστε να είναι δυνατή η εμπέδωσή του.

Επειδή όμως η γλώσσα δεν είναι απλώς ένα σύνολο λέξεων, αλλά λέξεων που ενεργοποιούνται επικοινωνιακά και διαπλέκονται με σειρά γραμματικών και συντακτικών δομών σε οργανωμένο λόγο, το δεύτερο αυτό μέρος – **το γραμματικό και το συντακτικό** – καταλαμβάνει σημαντικό τμήμα της διδασκαλίας στο παρόν εγχειρίδιο. Με τρόπο όσο γίνεται απλό και λειτουργικό, με προσεκτική ιεράρχηση των δομών στην παρουσίαση και στην σταδιοποίησή τους κατά ενότητες, η διδασκαλία του γραμματικοσυντακτικού συστήματος δεν υπολείπεται καθόλου σε βαρύτητα. Εκείνο που αποφεύγεται είναι ο φόρτος της "γραμματικής μεταγλώσσας", των κανόνων δηλ. και των εκτενών διατυπώσεων για γραμματικά θέματα. Αυτά αντιμετωπίζονται απλά, με έμφαση στο παράδειγμα, στη χρήση και στην εφαρμογή, και όχι με εξαντλητικές γραμματικές διατυπώσεις. Η αξιοποίηση τεχνικών που προσφέρει η σύγχρονη εκδοτική τεχνολογία (ποικιλία χρωματικού βάθους, διαγράμματα, πίνακες, εικονιστικές διατάξεις, εναλλαγή στοιχείων, ποικιλία συμβόλων κ.λπ.) διευκολύνει στον περιορισμό της μεταγλώσσας και στην ενίσχυση του μαθησιακού αποτελέσματος. Για εξοικονόμηση πολύτιμου χώρου αλλά και για μεγαλύτερη λειτουργικότητα στην αξιοποίησή τους, παρέχονται συγκεντρωμένοι στο τέλος του βιβλίου **συνοπτικοί πίνακες της γραμματικής**, οι οποίοι επιτρέπουν μια συνολική εποπτεία του μορφολογικού συστήματος (γραμματικού παραδείγματος) της ελληνικής γλώσσας. Με τον τρόπο αυτό το εγχειρίδιο αποκτά την απαραίτητη αυτάρκεια, αφού για να δει ο μαθητής ένα φαινόμενο (και για να παραπέμψει σ΄ αυτό ο δάσκαλος) δεν χρειάζεται να ανατρέχει σε άλλα βιβλία. Μπορεί να βρει ό,τι χρειάζεται μέσα στο βασικό αυτό εγχειρίδιο. Τέλος, η όλη διδασκαλία του γραμματικού κώδικα της γλώσσας γίνεται με τη σύγχρονη γλωσσολογική και επικοινωνιακή αντίληψη, σύμφωνα με την οποία γραμματική και συντακτικό, τύπος και λειτουργία, δεν χωρίζονται ("**ολιστική θεώρηση**"). Γι΄ αυτό και γίνεται λόγος για το "δομολειτουργικό σύστημα" της γλώσσας, που με άλλον τρόπο συνεχίζει την ενιαία αντίληψη της "γραμματικής" (grammar) του N. Chomsky, όπου η γραμματική συναπαρτίζει τη γραμματική (μορφολογική) δομή και τη συντακτική λειτουργία της γλώσσας.

Δομή του βιβλίου

Οι διδακτικοί στόχοι και η μέθοδος που ακολουθήσαμε, η επικοινωνιακή, επαγόρευσαν και τη δομή του βιβλίου, τη διάρθρωση δηλ. της ύλης σε κάθε ενότητα.
Το βιβλίο περιλαμβάνει 20 ενότητες. Κάθε ενότητα απαρτίζεται από δύο μέρη: τα κείμενα, τους διαλόγους και το υλικό για συζήτηση (α΄ μέρος) και το γραμματικοσυντακτικό τμήμα με τη

γραμματική / σύνταξη και το πλήθος των ασκήσεων για εμπέδωση και εμπέδωση (β' μέρος). Το πλούσιο διδακτικό υλικό που περιλαμβάνεται σε κάθε ενότητα, προφανώς υπερβαίνει κατά πολύ τα όρια ενός διδακτικού μαθήματος και μιας διδακτικής ώρας. Εκτείνεται, κατά την εκτίμηση του διδάσκοντος και σύμφωνα με το επίπεδο και τη δυναμικότητα της τάξης, σε περισσότερα μαθήματα και αντίστοιχες διδακτικές ώρες.

*Το α' μέρος προσφέρει ένα επιλεγμένο υλικό, πρόσφορο για συζήτηση στην τάξη και για πρακτική εξάσκηση στη γλώσσα. Περιλαμβάνει σειρά βασικών θεμάτων της καθημερινής επικοινωνίας που δίδονται κυρίως μέσα από κείμενα διαλόγων και που πλαισιώνονται από ερωτήσεις για συζήτηση. Το α' αυτό μέρος υποστηρίζεται από επιλεγμένο βασικό λεξιλόγιο και από "πρόσθετο λεξιλόγιο – εκφράσεις", που επιτρέπουν στον δάσκαλο να συζητήσει με τους μαθητές μέσα στην τάξη για πλήθος ενδιαφερόντων θεμάτων. Φυσικά, η μέθοδος προϋποθέτει ότι όλη η συνομιλία γίνεται στα Ελληνικά ("**άμεση μέθοδος**"), γι' αυτό και ένα πλούσιο εικονογραφικό υλικό πλαισιώνει το α' μέρος και διευκολύνει την εφαρμογή της άμεσης μεθόδου. **Ειδικό τεύχος**, με τα ερμηνεύματα των λέξεων και φράσεων του βασικού λεξιλογίου στη γλώσσα της χώρας όπου έχουν ζήσει οι διδασκόμενοι, θα συνοδεύει το βιβλίο για να διευκολύνει κυρίως τη χρήση του για εντατική διδασκαλία σε ενηλίκους.*

*Το β' μέρος κάθε ενότητας περιλαμβάνει τη **Γραμματική–Σύνταξη**, αυτό που ονομάζουμε "δομολειτουργικό σύστημα" της γλώσσας. Τα πάντα στη γραμματική και στη σύνταξη περνούν μέσα από παραδείγματα χρήσεως τα οποία στηρίζουν τη "θεωρία". Κάθε γραμματική και συντακτική διδασκαλία στο β' μέρος ξεκινάει με τη χρήση του διδασκομένου (γραμματικού ή συντακτικού) φαινομένου, για να περάσει αμέσως μετά στην περιγραφή της μορφής (κλιτικών τύπων κ.λπ.) και της λειτουργίας του. Ο γραμματικός – συντακτικός σχολιασμός (κανόνες κ.λπ.) έχει σκόπιμα περιοριστεί στο ελάχιστον. Η προσπάθειά μας είναι η γραμματική και συντακτική πληροφορία να βγαίνει μέσα από το παράδειγμα, μέσα από την πραγματική χρήση. Με αξιοποίηση των οπτικών και τεχνικών δυνατοτήτων της σύγχρονης ηλεκτρονικής (μέσω Η/Υ) έκδοσης, οι γραμματικές και συντακτικές πληροφορίες προβάλλονται έτσι που να μειώνεται η ανάγκη εκτενούς σχολιασμού και μεταγλωσσικού φόρτου.*
*Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις **ασκήσεις** εφαρμογής της γραμματικής και της σύνταξης, πάλι μέσα από την προφορική χρήση της γλώσσας. Έχει καταβληθεί προσπάθεια να υπάρχει ποικιλία τύπων ασκήσεων (συμπλήρωσης, μετασχηματισμού, ανάπλασης κ.λπ.), τόσο σε γραπτό όσο και σε προφορικό επίπεδο. Ο δάσκαλος μπορεί να επιλέξει από το πλήθος των ασκήσεων που δίδονται ή και να αυξήσει τον αριθμό τους με δική του πρωτοβουλία κατά το πρότυπο που δίνεται στο βιβλίο.*

Τελειώνοντας, δεν χρειάζεται να τονίσουμε πόσο αναγκαίο είναι για τους διδάσκοντες την Ελληνική ως δεύτερη γλώσσα να είναι εξοικειωμένοι με το πνεύμα και τους στόχους της επικοινωνιακής μεθόδου καθώς και με τον τρόπο που εφαρμόζεται και συμπληρώνεται η μέθοδος αυτή στο παρόν εγχειρίδιο. Ειδικά σεμινάρια για την επικοινωνιακή μέθοδο και την αξιοποίηση του βιβλίου αυτού πρέπει να προηγηθούν της διδακτικής του χρήσης, για να υπάρξει η μεγαλύτερη δυνατή αποτελεσματικότητα στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας.

Γ. Μπαμπινιώτης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Ενότητα 11

Ενότητα 12

Ενότητα 13

Ενότητα 14

Ενότητα 15

Προφορά και γραφή της Νέας Ελληνικής

Αλφάβητο

Α	α	a	άλφα	λάμπα
Β	β	v	βήτα	βαγόνι, βάση, βιβλιοθήκη
Γ	γ	γ	γάμα	γραμματική, πολύγωνο
		ŷ		λογική, ηγεμόνας
		ŋ		άγγελος, έγκλημα, άγχος
Δ	δ	ð	δέλτα	δελφίνι, δεσπότης, διαβήτης
Ε	ε	e	έψιλον	ενέργεια, ετικέτα
Ζ	ζ	z	ζήτα	ζάχαρη, βενζίνη
Η	η	i	ήτα	ηγεμόνας, τηλέφωνο
Θ	θ	θ	θήτα	θέατρο, αθλητής, θέμα
Ι	ι	i	γιώτα	ιδέα, ιμπεριαλισμός, παιδί
		j		λεμονιά, πασχαλιά, καρδιά, παιδιά
Κ	κ	k	κάπα	εικόνα, καφές, κατάλογος, κόσμος
		k̂		κέντρο, κιθάρα
Λ	λ	l	λάμδα	λεμόνι, Ατλαντικός, βιολοντσέλο
		l̂		φασόλια, ελιά
Μ	μ	m	μι	μάρμαρο, μοτοσυκλέτα, μαγνήτης, μηχανικός
		m̂		μια, καμιά, μυαλό
Ν	ν	n	νι	νούμερο, ενέργεια, ανανάς
		n̂		καπετάνιος, λεμονιά, εννιά
Ξ	ξ	ks	ξι	Ξάνθη, ξένος
Ο	ο	o	όμικρον	ομελέτα, τόμος, απόστροφος
Π	π	p	πι	πιλότος, πόνος, Ακρόπολη
Ρ	ρ	r	ρο	ραδιόφωνο, σειρήνα
Σ	σ	s	σίγμα	σαλάτα, σόδα, σοκολάτα, μουσική
Τ	τ	t	ταυ	τηλέφωνο, ποιητής, προφήτης
Υ	υ	i	ύψιλον	πυραμίδα, πορφυρός
Φ	φ	f	φι	φανάρι, δίφθογγος, φωνητική
Χ	χ	h	χι	χαρακτήρας
		ĥ		αρχιτέκτονας
Ψ	ψ	ps	ψι	ψάλτης
Ω	ω	o	ωμέγα	ωκεανός, πατριώτης, ήρωας

Φωνήεντα

α	a	καλ**ά**, λ**ά**δι
ε	e	**έ**να, **έ**χω, ν**ε**ρό
αι	e	ν**αι**, κ**αι**, π**αι**δί, π**αί**ζω
ο	o	π**ό**νος, λ**ό**γος
ω	o	σ**ώ**μα, μέν**ω**
ι	i	π**ί**νω, β**ι**βλ**ί**ο
η	i	Αθ**ή**να, μαθ**η**τ**ή**ς
υ	i	ν**ύ**χτα, π**υ**ρετός
οι	i	τ**οί**χος, κ**οι**νός, π**οί**ημα
ει	i	**ει**ρήνη, **εί**μαι
υι	i	**υι**ός, **υι**οθεσία
ου	u	π**ου**, μ**ου**σειο, λ**ου**λ**ού**δι

Συνδυασμοί "αυ" και "ευ"

αυ	av	+ φωνήεν, β, γ, δ, ζ, λ, μ, ν, ρ π**αύ**ω, **αυ**γή, **αυ**λή, **αύ**ριο
αυ	af	+ κ, π, τ, χ, φ, θ, σ, ξ, ψ **αυ**τός, **αύ**ξηση, **αυ**θάδης
ευ	ev	+ φωνήεν, β, γ, δ, ζ, λ, μ, ν, ρ δουλ**εύ**ω, ρ**εύ**μα, πλ**ευ**ρά
ευ	ef	+ κ, π, τ, χ, φ, θ, σ, ξ, ψ **ευ**τυχία, **εύ**κολος, **ευ**χαριστώ, **ευ**χή

Δίψηφα σύμφωνα

μπ	b–	*(άρρινο)*	**μπ**ίρα, **μπ**αίνω, **μπ**αούλο
μπ	–ⁿb–	*(έρρινο)*	λά**μπ**ω, έ**μπ**ορος, α**μπ**έλι
ντ	d–	*(άρρινο)*	**ντ**ύνω, **ντ**ρέπομαι
ντ	–ⁿd–	*(έρρινο)*	πέ**ντ**ε, πά**ντ**οτε
γκ/γγ	g–	*(άρρινο)*	**γκ**άζι, **γκ**έμι, **γκ**ρεμός
γκ/γγ	–ⁿg–	*(έρρινο)*	α**γκ**άθι, α**γκ**αλιά, Α**γγ**λία, α**γγ**ίζω
τσ	ts		κορί**τσ**ι, έ**τσ**ι, α**τσ**άλι
τζ	dz		**τζ**άμι, **τζ**α**τζ**ίκι, **τζ**άκι, **τζ**ι**τζ**ίκι

Προσοχή!

Δύο όμοια σύμφωνα (εκτός των γγ) διαβάζονται ως ένα.

√ θάλα**σσ**α, ά**λλ**ος, Ε**λλ**άδα, ά**μμ**ος, γρα**μμ**ή, έ**ρρ**ινος κ.ά.

Συμφωνικά συμπλέγματα

- βγ βγαίνω, αβγό
- βδ (ε)βδομάδα
- βλ βλέπω, βιβλίο, Βίβλος
- βρ βρέχει, βρύση, αναβροχιά
- γδ γδύνω, αμυγδαλιά
- γλ γλυκός, Αγλαΐα
- γμ στιγμή
- γν αγνός, γνήσιος
- γρ γράφω, αγροτικός
- γχ άγχος
- δρ δρυμός, αδρός, δρομός
- θλ αθλητής, γενέθλια, θλίψη
- θμ στάθμη, σταθμός, σταθμάρχης
- θν θνητός, διεθνής, έθνος
- θρ θρανίο, καθρέφτης
- κλ κλίμα, κλαδί, εκλεκτός
- κν κνήμη, οκνηρός
- κρ κρέας, κρεβάτι, μικρός
- κτ κτίζω, ακτή
- λθ ήλθα
- λκ έλκος
- λμ άλμα, αλμυρός
- λξ έλξη
- λτ αλτρουισμός
- λφ αλφάδι, Αλφειός, αλφάβητο
- λχ αλχημεία
- μν μνημονεύω, αμνός
- νδ ανδρείος
- νθ άνθος
- πλ πλοίο, πλατεία, αεροπλάνο
- πν πνεύμα, καπνός, ξυπνώ
- πρ πρώτος, πρωί, κάπρος
- πτ πτηνό, άπταιστος
- ρβ αρβύλα
- ργ αργός, ενέργεια
- ρδ Ιορδάνης, κορδέλα
- ρθ όρθιος, Μάρθα
- ρκ αρκετός, βάρκα
- ρμ αρμός, αρμέγω, μάρμαρο
- ρν αρνί, παίρνω, περνώ
- ρξ έναρξη
- ρπ άρπα, αρπάζω
- ρσ άρση
- ρτ άρτιος, πόρτα, χορτάρι, γιορτή
- ρφ όμορφος, καρφί
- ρχ αρχή, έρχομαι, αρχιτέκτονας
- σβ σβήνω, ασβός
- σγ σγουρός
- σδ προσδένω
- σλ σλάβος
- σμ σμήνος, Ισμήνη, διάβασμα
- σν δυσνόητος
- σπ σπέρνω, Ασπασία
- στ στέκομαι, αστός
- σφ σφίγγω, ασφυξία
- σχ άσχημος
- τθ Ατθίδα
- τλ άτλαντας
- τμ ατμός
- τν φάτνη
- τρ τραπέζι, τρέχω, πέτρα, τετράδιο
- φγ Αφγανιστάν
- φθ φθόγγος, άφθονος
- φλ φλούδα, καραφλός
- φν ξαφνικά, δάφνη
- φρ φρούτο, αφρός, φρύδι
- φτ φτηνός, πέφτω, αφτί
- χθ αχθοφόρος
- χλ χλιαρός, αχλάδι
- χμ αιχμή, αιχμηρός
- χν χνούδι, ρίχνω, παιχνίδι
- χρ χρώμα, χρήμα, άχρηστος
- χτ χτες, άταχτος, νύχτα
- κδρ εκδρομή
- κτρ ηλεκτρισμός
- σπρ άσπρος
- στρ στρογγυλός, άστρο
- γκρ γκρίζος
- μπτ Πέμπτη, άμεμπτος
- μπρ μπράβο
- ντζ νεράντζι, μπρούντζος
- ντρ άντρας, μάντρα
- μπλ μπλούζα
- ρμπ μπάρμπας, μπαρμπούνι
- ρτσ βούρτσα
- μβρ έμβρυο, μεμβράνη, ανομβρία

ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ

Δασκάλα: Καλημέρα! Εγώ είμαι η δασκάλα σας και με λένε Ελένη Λαζαρίδη. Εσάς πώς σας λένε;
Μαθητής: Εμένα με λένε Μανόλη Ιασονίδη.
Δασκάλα: Από πού είσαι Μανόλη;
Μαθητής: Είμαι από την Τασκένδη.
Δασκάλα: Εσένα πώς σε λένε;
Μαθήτρια: Με λένε Κατερίνα Ιασονίδη. Είμαι η αδελφή του Μανόλη.
Δασκάλα: Πού μένετε τώρα;
Μαθήτρια: Μένουμε στα Καμίνια, στον Πειραιά.
Δασκάλα: Εσείς πώς λέγεστε;
Μαθήτρια: Μαρία Μαυρίδη. Εγώ είμαι από την Τιφλίδα.
Δασκάλα: Είστε καιρό στην Ελλάδα;
Μαθήτρια: Δύο βδομάδες. Είμαι με τον άντρα μου και τα δύο μας παιδιά.
Δασκάλα: Βλέπω ότι καταλαβαίνετε Ελληνικά!
Μαθήτρια: Καταλαβαίνουμε και μιλάμε λίγο.
Δασκάλα: Ξέρετε να διαβάζετε και να γράφετε Ελληνικά;
Μαθήτρια: Όχι, δεν ξέρουμε.
Μαθητής: Θέλουμε να μάθουμε Ελληνικά για να βρούμε δουλειά.
Δασκάλα: Βλέπω έχετε μαζί σας τετράδια, μολύβια και βιβλία. Αρχίζουμε λοιπόν το μάθημα.

Λεξιλόγιο

ΡΗΜΑΤΑ
λένε (λέω)
μένετε (μένω)
βλέπω
καταλαβαίνετε (καταλαβαίνω)
μιλάμε (μιλάω)
ξέρετε (ξέρω)
διαβάζετε (διαβάζω)
γράφετε (γράφω)
θέλουμε (θέλω)
να μάθουμε (μαθαίνω)
να βρούμε (βρίσκω)
έχετε (έχω)
αρχίζουμε (αρχίζω)

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ
στην τάξη (η τάξη)
η δασκάλα
η αδελφή
καιρό (ο καιρός)
στην Ελλάδα (η Ελλάδα)
(ε)βδομάδες (η (ε)βδομάδα)
του άντρα (ο άντρας)
παιδιά (το παιδί)
τα Ελληνικά
η δουλειά
τετράδια (το τετράδιο)
μολύβια (το μολύβι)
βιβλία (το βιβλίο)
το μάθημα

ΑΚΛΙΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ
τώρα
δύο
μαζί
λοιπόν

Πρόσθετο λεξιλόγιο – Εκφράσεις

η δασκάλα – ο δάσκαλος • ο μαθητής – η μαθήτρια
Καλημέρα • Καλησπέρα • Καληνύχτα
Χαίρετε • Γεια σας • Αντίο

Πώς σε λένε; Πώς λέγεστε;	Με λένε ....
Πώς τον/τη λένε;	Τον/τη λένε ....
Πώς ονομάζεσαι;	Ονομάζομαι ....
Ποιο είναι το όνομά σου;	Το όνομά μου είναι ....
Από πού είσαι; Από πού είστε;	Είμαι από ....
Από πού είναι;	Είναι από ....
Πού μένεις; Πού μένετε;	Μένω ....

Καταλαβαίνω Ελληνικά.
Μιλάω Ελληνικά.
Ξέρω Ελληνικά.
Διαβάζω Ελληνικά.
Γράφω Ελληνικά.

Θέλεις να μάθεις Ελληνικά; Ναι, θέλω.
Ξέρεις Ελληνικά; Όχι , δεν ξερω.

Εχεις βιβλίο; Ναι , εχω.
Όχι, δεν εχω.

η δουλειά = η εργασία
Θέλω να βρω δουλειά • Ψάχνω για δουλειά

η Ελλάδα – ελληνικός – τα Ελληνικά – ο Έλληνας – η Ελληνίδα
πίνακας • τραπέζι • καρέκλα • παράθυρο • πόρτα

Είναι τραπέζι; Ναι, είναι.
Όχι, δεν είναι.

Ερωτήσεις

— Πώς σας/σε λένε;
— Πώς ονομάζεσαι;
— Πώς λέγεσαι;
— Ποιο είναι το όνομά σου;
— Από πού είσαι (είστε);
— Πού μένεις (μένετε);
— Θέλεις να μάθεις Ελληνικά;
— Μιλάς Ελληνικά;
— Γιατί θέλεις να μάθεις Ελληνικά;
— Τι εχετε μαζί σας στο μάθημα; Έχουμε ....
— Πώς χαιρετάμε;
— Στο μάθημα έχετε δάσκαλο ή δασκάλα;
— Πώς τον/τη λένε;
— Τι βλέπετε στην τάξη; (Εγώ) Βλέπω ....

Γραμματική

Είμαι

(εγώ)	**είμαι**	η Ελένη
(εσύ)	**είσαι**	ο Νίκος
(αυτός/αυτή/αυτό)	**είναι**	Έλληνας/Ελληνίδα/Ελληνόπουλο
(εμείς)	**είμαστε**	Αθηναίοι
(εσείς)	**είστε**	μαθητές
(αυτοί/αυτές/αυτά)	**είναι**	Έλληνες/Ελληνίδες/Ελληνόπουλα

1 *Συμπληρώστε τα κενά όπως στο παράδειγμα.*

√ Ο Θανάσης .... δάσκαλος. ➡ Ο Θανάσης **είναι** δάσκαλος.

1. Ο Γιάννης και η Μαρία .... μαθητές.
2. Εσύ .... ο Γιάννης;
3. Εσείς .... από τη Θεσσαλονίκη;
4. Η Μαρία και ο Κώστας .... παντρεμένοι;
5. Η Ελένη .... πολύ κουρασμένη σήμερα.
6. Η λαική αγορά .... πολύ κοντά στο σπίτι μου.

Ενεστώτας: Οριστική

ΚΑΤΑΦΑΣΗ	ΕΡΩΤΗΣΗ
Βλέπω στον πίνακα.	**Βλέπω** στον πίνακα;
Μένεις στην Αθήνα.	**Μένεις** στην Αθήνα;
Αγοράζει ψωμί.	**Αγοράζει** ψωμί;
Έχουμε μάθημα.	**Έχουμε** μάθημα;
Θέλετε νερό.	**Θέλετε** νερό;
Πίνουν πορτοκαλάδα.	**Πίνουν** πορτοκαλάδα;

(εγώ)	βλέπω	**–ω**
(εσύ)	βλέπ**εις**	**–εις**
(αυτός/αυτή/αυτό)	βλέπ**ει**	**–ει**
(εμείς)	βλέπ**ουμε**	**–ουμε**
(εσείς)	βλέπ**ετε**	**–ετε**
(αυτοί/αυτές/αυτά)	βλέπ**ουν**	**–ουν**

2 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα.*

√ μαθαίνω Ελληνικά	γράφω γράμμα	διαβάζω το βιβλίο
μαθαίνεις Ελληνικά	....	....
μαθαίνει Ελληνικά	....	....
μαθαίνουμε Ελληνικά	....	....
μαθαίνετε Ελληνικά	....	....
μαθαίνουν Ελληνικά	....	....

3 *Συνεχίστε όπως στα παραδείγματα.*

√ φεύγεις → **φεύγετε** ξέρουν → **ξέρει**

1. είσαι ....
2. πηγαίνω ....
3. μαθαίνεις ....
4. καταλαβαίνουμε.................
5. περιμένει ....
6. κάνετε ....
7. γράφουμε ....
8. διαβάζουν ....
9. μένετε ....
10. σπουδάζουμε ....

4 *Συμπληρώστε τα κενά όπως στο παράδειγμα:*

√ Ο Γιάννης .... καφέ. (πίνω) → Ο Γιάννης **πίνει** καφέ.

1. Ο Νίκος .... εφημερίδα. (διαβάζω)
2. Εσείς .... σχολείο. (πηγαίνω)
3. Εσύ .... (είμαι) από την Τασκένδη και .... στην Αθήνα. (μένω)
4. Ο Δημήτρης και η Ελένη .... το λεωφορείο. (περιμένω)
5. Τα παιδιά .... Ελληνικά. (μαθαίνω)
6. Η Άννα και εγώ .... Ελληνικά. (καταλαβαίνω)

5 *Συμπληρώστε τα κενά όπως στο παράδειγμα:*

√ .... διαβάζεις εφημερίδα. → **Εσύ** διαβάζεις εφημερίδα.

1. .... δουλεύεις πολύ.
2. .... μένω στο Περιστέρι.
3. .... θέλει καφέ.
4. .... πότε φεύγετε;
5. .... πηγαίνουμε σχολείο.

ΚΑΤΑΦΑΣΗ	ΕΡΩΤΗΣΗ	ΑΡΝΗΣΗ
Ο Νίκος είναι εδώ.	Ο Νίκος είναι εδώ;	Ο Νίκος **δεν** είναι εδώ.
Πηγαίνετε σχολείο.	Πηγαίνετε σχολείο;	**Δεν** πηγαίνετε σχολείο.
Έχουν μάθημα.	Έχουν μάθημα;	**Δεν** έχουν μάθημα.
Παίζουμε μπάλα.	Παίζουμε μπάλα;	**Δεν** παίζουμε μπάλα.

6 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα.*

√ Είναι νοσοκόμα. ➡ **Είναι νοσοκόμα;**

1. Παίζεις πιάνο. ....
2. Ξέρετε Ελληνικά. ....
3. Ο πατέρας φεύγει νωρίς. ....
4. Βλέπουν τηλεόραση. ....

7 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα.*

√ Είσαι δασκάλα. ➡ **Δεν είσαι δασκάλα.**

1. Παίζουμε πιάνο. ....
2. Γράφετε Ελληνικά. ....
3. Ο Γιάννης είναι δάσκαλος. ....
4. Τα παιδιά παίζουν. ....

8 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα.*

√ Θέλετε καφέ; ➡ **Ναι, θέλω** **Όχι, δεν θέλω.**

1. Είσαι καιρό εδώ; ....
2. Παίζεις μπάλα; ....
3. Βλέπεις τηλεόραση; ....
4. Πηγαίνετε στο θέατρο; ....

9 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα.*

√ Ανοίγεις την πόρτα; ➡ **Ναι, ανοίγω την πόρτα.**

1. .... Ναι, πηγαίνουμε σχολείο.
2. .... Όχι, δεν καταλαβαίνουν Ελληνικά.
3. .... Ναι, μαθαίνει Ελληνικά.
4. .... Όχι , δεν δουλεύω κάθε μέρα.

Ουσιαστικά: Δικατάληκτα (δικατάληκτα)

Ο χειμώνας φτάνει.
Οι μαθητές τρέχουν.
Η φωνή **της δασκάλας** είναι δυνατή.
Η **Ελλάδα** έχει πολλά βουνά.
Το παιχνίδι είναι **η ζωή των παιδιών.**
Διαβάζω **εφημερίδα**.
Διαβάζω **το βιβλίο.**
Σήμερα ανοίγει **το σχολείο**.

> **Δικατάληκτα** είναι τα ουσιαστικά που στην κλίση τους (στον ενικό και στον πληθυντικό) έχουν 2 διαφορετικές καταλήξεις.

	ΑΡΣΕΝΙΚΟ			ΘΗΛΥΚΟ			ΟΥΔΕΤΕΡΟ		
	Ενικός Αριθμός								
Ον.	ο	χειμών **ας**	μαθητ **ής**	η	ομάδ **α**	φων **ή**	το	βουν **ό**	βιβλί **ο**	παιδ **ί**
Γεν.	του	χειμών **α**	μαθητ **ή**	της	ομάδ **ας**	φων **ής**	του	βουν **ού**	βιβλί **ου**	παιδ **ιού**
Αιτ.	τον	χειμών **α**	μαθητ **ή**	την	ομάδ **α**	φων **ή**	το	βουν **ό**	βιβλί **ο**	παιδ **ί**
	Πληθυντικός Αριθμός								
Ον.	οι	χειμών **ες**	μαθητ **ές**	οι	ομάδ **ες**	φων **ές**	τα	βουν **ά**	βιβλί **α**	παιδ **ιά**
Γεν.	των	χειμών **ων**	μαθητ **ών**	των	ομάδ **ων**	φων **ών**	των	βουν **ών**	βιβλί **ων**	παιδ **ιών**
Αιτ.	τους	χειμών **ες**	μαθητ **ές**	τις	ομάδ **ες**	φων **ές**	τα	βουν **ά**	βιβλί **α**	παιδ **ιά**

1	**–ας**	**–ής**	**–α**	**–ή**	**–ό**	**–ο**	**–ί**
2	**–α**	**–ή**	**–ας**	**–ής**	**–ού**	**–ου**	**–ιού**
1	**–ες**	**–ές**	**–ες**	**–ές**	**–ά**	**–α**	**–ιά**
2	**–ων**	**–ών**	**–ων**	**–ών**	**–ών**	**–ων**	**–ιών**

10 *Να βάλετε άρθρο (ο/η/το) στα παρακάτω ουσιαστικά:*

1. **ο** αγώνας
2. **η** ζωή
3. **το** φυτό
4. ... νερό
5. ... ψωμί
6. ... φωνή
7. ... σπουδαστής
8. ... σχολείο
9. ... σκυλί
10. ... χειμώνας
11. ... γιορτή
12. ... κανόνας
13. ... πορτοκαλάδα
14. ... πατέρας
14. ... κλωστή
15. ... πιάνο

11 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ ο πατέρας ➡ **οι πατέρες** **των πατέρων**

1. το νερό ....
2. το κλειδί ....
3. η εβδομάδα ....
4. ο αιώνας ....
5. η αλλαγή ....
6. ο κολυμβητής ....
7. ο μαθητής ....
8. η παγίδα ....
9. το σχολείο ....

12 *Γράψτε τα ουσιαστικά αλλάζοντας μόνο τον αριθμό:*

√ τους πατέρες ➡ **τον πατέρα**

1. την αδελφή ....
2. οι εβδομάδες ....
3. των μαθητών ....
4. η Ρωσίδα ....
5. τις Ελληνίδες ....
6. της κλωστής ....

13 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ Ο μαθητής διαβάζει. ➡ **Οι μαθητές διαβάζουν.**

1. **Ο μαθητής είναι** στην τάξη. ....
2. **Η γιορτή τελειώνει.** ....
3. **Ο μαθητής μένει** στην Αθήνα. ....
4. **Εσύ είσαι** από τη Ρωσία; ....
5. **Υπάρχει ελπίδα** να βρω δουλειά; ....
6. **Είμαι Ελληνίδα.** ....
7. Τις Κυριακές **πηγαίνω** στη θάλασσα. ....
8. **Η δασκάλα είναι** έξω. ....
9. **Το παιδί διαβάζει** το βιβλίο. ....
10. Ανοίγω **την εφημερίδα**. ....

ΣΤΗ ΛΑΪΚΗ ΑΓΟΡΑ

Η γυναίκα μου κι εγώ θα ψωνίζουμε κάθε Τρίτη πρωί τα φρούτα και τα λαχανικά από τη λαϊκή αγορά. Κάθε Παρασκευή απόγευμα θα αγοράζουμε τα τρόφιμα της εβδομάδας από τα μαγαζιά της γειτονιάς μας.
Σήμερα είναι Τρίτη ......

Μανάβης: Εδώ, τα καλά - φτηνά πορτοκάλια. Εκατό δραχμές το κιλό! Διαλέγετε και παίρνετε κυρία μου.
Γυναίκα: Έχετε σακούλες; Πού είναι;
Μανάβης: Ορίστε! Πόσα κιλά θέλετε;
Γυναίκα: Θέλω πέντε κιλά. Πόσο έχουν τα μήλα;
Μανάβης: Φτηνά, ογδόντα το κιλό. Βάζω πέντε κιλά ... ε;
Γυναίκα: Όχι, θέλω τρία κιλά.
Μανάβης: Εντάξει;
Γυναίκα: Ναι. Κάνε τον λογαριασμό. Ποπό! Δεν έχω ψιλά, έχω πεντοχίλιαρο. Έχεις ρέστα;
Μανάβης: Ναι, βέβαια έχω. Ορίστε τα ρέστα σας. Ευχαριστώ πολύ.
Γυναίκα: Παρακαλώ.
Άντρας: Φεύγουμε τώρα;
Γυναίκα: Περίμενε. Μη φωνάζεις. Δεν είμαι έτοιμη ακόμα. Θέλω ντομάτες, πατάτες, κρεμμύδια και φασολάκια.
Άντρας: Να εκεί, στον απέναντι δρόμο, ο μανάβης έχει καλές ντομάτες.
Γυναίκα: Α! Βλέπω έχει και πατάτες.
Άντρας: Ωραία. Ψωνίζουμε και φεύγουμε.

Λεξιλόγιο

ΡΗΜΑΤΑ
θα ψωνίζουμε (ψωνίζω)
θα αγοράζουμε (αγοράζω)
διαλέγετε (διαλέγω)
παίρνετε (παίρνω)
βάζω
κάνε (κάνω)
φεύγουμε (φεύγω)
περίμενε (περιμένω)
φωνάζεις (φωνάζω)

ΕΠΙΘΕΤΑ
καλά (καλός, –ή, –ό)
έτοιμος, –η, –ο
φτηνός, –ή, –ό

ΑΚΛΙΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ
σήμερα
εδώ
ορίστε
φτηνά
εντάξει
βέβαια
ακόμα
εκεί
απέναντι

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ
ο μανάβης
η γυναίκα
τα φρούτα (το φρούτο)
τα λαχανικά (το λαχανικό)
η λαϊκή αγορά
τα τρόφιμα *(πληθ.)*
τα μαγαζιά (το μαγαζί)
της γειτονιάς (η γειτονιά)
τα πορτοκάλια (το πορτοκάλι)
η δραχμή
το κιλό
η κυρία
οι σακούλες (η σακούλα)
τα μήλα (το μήλο)
τον λογαριασμό (ο λογαριασμός)
τα ψιλά *(πληθ.)*
τα ρέστα *(πληθ.)*
οι ντομάτες (η ντομάτα)
οι πατάτες (η πατάτα)
τα φασολάκια

Κέρματα–Χαρτονομίσματα

Πρόσθετο λεξιλόγιο — Εκφράσεις

Η εβδομάδα: Δευτέρα • Τρίτη • Τετάρτη • Πέμπτη • Παρασκευή • Σάββατο • Κυριακή • το Σαββατοκύριακο

ξημέρωμα • πρωί • μεσημέρι • απόγευμα • βραδάκι • βράδυ • νύχτα

χτες • σήμερα • αύριο

η αγορά – αγοράζω – ο αγοραστής – η αγοράστρια
αγοράζω ≠ πουλάω
ψωνίζω – τα ψώνια

Πόσο κάνει;	Κάνει .... δρχ.
Πόσο κοστίζει;	Κοστίζει .... δρχ.
Πόσο έχει;	Έχει .... δρχ.

Ευχαριστώ (πολύ) — Παρακαλώ

ο άντρας • η γυναίκα • το αντρόγυνο • το ζευγάρι

Ερωτήσεις

— Τι ψωνίζει το αντρόγυνο
 από τη λαϊκή αγορά;
 από τα μαγαζιά της γειτονιάς;

— Πάτε στη λαϊκή αγορά; Ναι, πάω ....
 Όχι, δεν πάω ....

— Πότε πάτε στη λαϊκή αγορά; Πάω τη ....

— Ποιες είναι οι μέρες της εβδομάδας; Δευτέρα, ...

— Τι κάνεις στη λαική αγορά; Αγοράζεις πράγματα;

— Τι αγοράζεις; Αγοράζω ....

— Ποιος ψωνίζει στην οικογένειά σας; Ο άντρας............ η γυναίκα ....

— Πόσο κοστίζουν τα πορτοκάλια; Κοστίζουν .... δρχ.

— Πόσο κάνουν τα πορτοκάλια; Κάνουν .... δρχ.

— Πόσο έχουν τα πορτοκάλια; Έχουν .... δρχ.

— Τι λέει ο μανάβης;

— Τι λέει η γυναίκα;

Ενεστώτας: Προστακτική

ΚΑΤΑΦΑΣΗ	ΑΡΝΗΣΗ
Γράφε προσεχτικά!	**Μη γράφετε** βιαστικά
Πίνε κρασί!	**Μη πίνετε** ουίσκι!
Διαβάζετε προσεχτικά!	**Μη διαβάζετε** απρόσεχτα!
Καπνίζετε λίγο!	**Μη καπνίζετε** πολύ!

γράφω			
	(εσύ)	γράφ**ε**	μη γράφ**εις**
	(εσείς)	γράφ**ετε**	μη γράφ**ετε**
διαβάζω			
	(εσύ)	διάβαζ**ε**	μη διαβάζ**εις**
	(εσείς)	διαβάζ**ετε**	μη διαβάζ**ετε**

– ε

– ετε

Προσοχή!

είμαι	να είσαι	—	να είστε
ακούω	άκου	—	ακούτε
τρώ(γ)ω	τρώγε	—	τρώ(γε)τε
λέ(γ)ω	λέγε	—	λέ(γε)τε

1 *Σχηματίστε την προστακτική όπως στο παράδειγμα:*

√ βλέπω → **βλέπε** **μη βλέπεις**
→ **βλέπετε** **μη βλέπετε**

1. δίνω ....
....

2. προσέχω ....
....

3. πίνω ....
....

2 *Συμπληρώστε τα κενά όπως στο παράδειγμα:*

√ .... καθαρά. (γράφω – *εσείς*) ➡ **Γράφετε** καθαρά.

1. .... τα αυτοκίνητα! (προσέχω – *εσύ*)
2. .... μισό λεπτό, έρχομαι! (περιμένω – *εσείς*)
3. .... τα λαχανικά πολύ καλά! (πλένω – *εσείς*)
4. Μη .... στον δρόμο! (τρέχω – *εσείς*)
5. .... μαζί σου το διαβατήριο! (έχω – *εσύ*)

Μέλλοντας διαρκείας

Θα δουλεύω πολύ όλο τον χειμώνα και **θα κάνω** οικονομίες.
Τα Σαββατοκύριακα **θα πηγαίνεις** ταξίδια.
Ο Γιώργος **θα είναι** στην πλατεία όλο το απόγευμα.
Αύριο **δεν θα τρέχουμε** στους δρόμους. **Θα είμαστε** προσεχτικοί.
Θα πίνετε μπύρες όλο το βράδυ;
Το καλοκαίρι **δεν θα έχουμε** νερό.

θα δουλεύ **ω**
θα δουλεύ **εις**
θα δουλεύ **ει**
θα δουλεύ **ουμε**
θα δουλεύ **ετε**
θα δουλεύ **ουν**

3 *Συμπληρώστε τα κενά με τον μέλλοντα διαρκείας:*

√ Ο Γιώργος αύριο .... για την Αθήνα. (ταξιδεύω)
Ο Γιώργος αύριο **θα ταξιδεύει** για την Αθήνα.

1. Εγώ όλη την εβδομάδα .... ως το βράδυ. (δουλεύω)
2. Εσείς .... στο χωριό τον άλλο μήνα. (είμαι)
3. Τα πρωινά .... (πηγαίνω) για μάθημα και τα απογεύματα .... μπάλα. (παίζω)
4. Εσείς .... (κόβω) τη σαλάτα κι εμείς .... το τραπέζι. (ετοιμάζω)
5. Ο Γιάννης και η Μαρία δεν .... πολύ. (περιμένω)

Αριθμητικά

Στην αυλή παίζουν **πέντε** παιδιά, **δύο** αγόρια και **τρία** κορίτσια.
Η Μαρία έχει **έναν** σκύλο και **τέσσερις** γάτες.
Πόσο κάνουν **δέκα** και **είκοσι πέντε**; Κάνουν **τριάντα πέντε**.
Πόσα παιδιά έχεις; – **Τρία** παιδιά, **ένα** αγόρι και **δύο** κορίτσια.

0	μηδέν	10	δέκα
1	ένας – μία – ένα	11	έντεκα
2	δύο/δυο	12	δώδεκα
3	τρεις – τρία	13	δεκατρείς – δεκατρία
4	τέσσερις – τέσσερα	14	δεκατέσσερις – δεκατέσσερα
5	πέντε	15	δεκαπέντε
6	έξι	16	δεκαέξι
7	επτά (εφτά)	17	δεκαεπτά
8	οκτώ (οχτώ)	18	δεκαοκτώ
9	εννέα	19	δεκαεννέα
20	είκοσι	21	είκοσι ένας – είκοσι μία – είκοσι ένα
30	τριάντα	32	τριάντα δύο
40	σαράντα	43	σαράντα τρεις – σαράντα τρία
50	πενήντα	54	πενήντα τέσσερις – πενήντα τέσσερα
60	εξήντα	65	εξήντα πέντε
70	εβδομήντα	76	εβδομήντα έξι
80	ογδόντα	87	ογδόντα επτά
90	ενενήντα	98	ενενήντα οκτώ
100	εκατό	109	εκατόν εννέα

ΟΙ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

+	2	+	3	=	5
	(δύο	**συν**	τρία	**ίσον**	πέντε)
–	5	–	3	=	2
	(πέντε	**μείον**	τρία	**ίσον**	δύο)
x	7	x	2	=	14
	(επτά	**επί**	δύο	**ίσον**	δεκατέσσερα)
:	12	:	2	=	6
	(δώδεκα	**διά**	δύο	**ίσον**	έξι)

Το αριθμητικό επίθετο **ένας – μία – ένα** χρησιμεύει και ως αόριστο άρθρο

Ένας φίλος μου ξέρει Ελληνικά πολύ καλά!
Ακούω **μια φωνή**.
Ένα παιδί παίζει μπάλα.
Ένας κύριος πηγαίνει στον διευθυντή.
Γνωρίζω **έναν Άγγλο**.

	ΑΡΣΕΝΙΚΟ	**ΘΗΛΥΚΟ**	**ΟΥΔΕΤΕΡΟ**
Ονομαστική	ένας	μία/μια	ένα
Γενική	ενός	μιας	ενός
Αιτιατική	έναν	μία/μια	ένα
Ονομ./Αιτιατ.	τρεις	τρεις	τρία
Γενική	τριών	τριών	τριών
Ονομ./Αιτιατ.	τέσσερις	τέσσερις	τέσσερα
Γενική	τεσσάρων	τεσσάρων	τεσσάρων

4 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα.*

√ 12 ➔ **δώδεκα**

5 .... 94 ....
18 .... 83 ....
26 .... 68 ....

5 *Συμπληρώστε τα κενά όπως στο παράδειγμα.*

√ Ο Κώστας μένει στην Ελλάδα .... (7) χρόνια.
Ο Κώστας μένει στην Ελλάδα **εφτά** χρόνια.

1. Ο Δημήτρης είναι .... χρονών. (5)
2. Ο θείος μου έχει .... (3) γιους και .... κόρη. (1)
3. Στο σπίτι μένουν .... (4) άντρες και .... γυναίκες. (4)
4. .... (7) και .... (1) κάνουν .... (8)
5. Διάβαζε, γιατί θα πάρεις .... (0)
6. .... (8 : 2 = 4)
7. .... (55 – 20 = 35)
8. .... (22 + 8 = 30)
9. .... (3 X 7 = 21)

Ουσιαστικά: 3κατάληκτα (τρικατάληκτα)

Ο **γιατρός** εξετάζει τον **άρρωστο**.
Οι **χωρικοί** πηγαίνουν στο καφενείο του χωριού τα πρωινά.
Πληρώνω **τον λογαριασμό**.
Στην αρχή **του δρόμου** είναι ένα φαρμακείο.
Πού βρίσκεται **η οδός** Σταδίου;
Γνωρίζετε **τη λεωφόρο** Βουλιαγμένης;
Καθαρός **ουρανός**, αστραπές δεν φοβάται.
Η **είσοδος** είναι κλειστή.

> **Τρικατάληκτα** είναι τα ουσιαστικά που στην κλίση τους, στον ενικό και στον πληθυντικό αριθμό, έχουν 3 διαφορετικές καταλήξεις.

ΑΡΣΕΝΙΚΟ — **ΘΗΛΥΚΟ**

Ενικός Αριθμός

Ονομαστική	ο	γιατρ **ός**	δρόμ **ος**	η	οδ **ός**	λεωφόρ **ος**
Γενική	του	γιατρ **ού**	δρόμ **ου**	της	οδ **ού**	λεωφόρ **ου**
Αιτιατική	τον	γιατρ **ό**	δρόμ **ο**	την	οδ **ό**	λεωφόρ **ο**

Πληθυντικός Αριθμός

Ονομαστική	οι	γιατρ **οί**	δρόμ **οι**	οι	οδ **οί**	λεωφόρ **οι**
Γενική	των	γιατρ **ών**	δρόμ **ων**	των	οδ **ών**	λεωφόρ **ων**
Αιτιατική	τους	γιατρ **ούς**	δρόμ **ους**	τις	οδ **ούς**	λεωφόρ **ους**

1	**–ός**	**–ος**	**–ός**	**–ος**
2	**–ού**	**– ου**	**–ού**	**–ου**
3	**–ό**	**– ο**	**–ό**	**–ο**
1	**–οί**	**– οι**	**–οί**	**–οι**
2	**–ών**	**– ων**	**–ών**	**–ων**
3	**–ούς**	**– ους**	**–ούς**	**–ους**

6 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

ο ταχυδρόμος	ο λογαριασμός	ο φίλος	η ψήφος
του ταχυδρόμου	....	....	....
τον ταχυδρόμο	....	....	....
οι ταχυδρόμοι	....	....	....
των ταχυδρόμων	....	....	....
τους ταχυδρόμους	....	....	....

7 *Συμπληρώστε τα κενά όπως στο παράδειγμα.*

√ Εχω δυο καλούς .... στην Ελλάδα. (ο φίλος)
Εχω δυο καλούς **φίλους** στην Ελλάδα.

1. Οι .... της Αθήνας είναι στενοί. (ο δρόμος)
2. Τα νερά των .... είναι κρύα. (ο ποταμός)
3. Πληρώνουμε τους .... στις τράπεζες ή στα ταχυδρομεία. (ο λογαριασμός)
4. Ο .... είναι φάρμακο. (ύπνος)
5. Οι .... πρέπει να είναι προσεχτικοί. (ο οδηγός)
6. Ο πιλότος φωνάζει τις .... (η αεροσυνοδός)
7. Η τηλεόραση δείχνει την .... (η υπουργός)
8. Η αστυνομία βρίσκει τους .... (ο δολοφόνος)

Επιρρήματα

— **Πότε** φεύγει ο Νίκος; — **Αύριο**.
— **Πώς** είσαι; — **Καλά**, ευχαριστώ!
— **Πού** είναι τα κλειδιά; — **Πάνω** στο ψυγείο.
— **Πόσο** απέχει η Αθήνα από την Ελευσίνα; — **Μόλις** 25 χλμ.

ΤΟΠΙΚΑ	ΧΡΟΝΙΚΑ	ΤΡΟΠΙΚΑ	ΠΟΣΟΤΙΚΑ
πού;	**πότε;**	**πώς;**	**πόσο;**
εδώ	αμέσως	έτσι	πολύ
εκεί	τώρα	αλλιώς	λίγο
πάνω	ύστερα	καλά	σχεδόν
κάτω	χτες	κακά	αρκετά
μέσα	σήμερα	ωραία	
έξω	αύριο	άσχημα	
(ε)μπρός	νωρίς	ευτυχώς	
μπροστά	πέρυσι	δυστυχώς	
πίσω	(ε)φέτος	μαζί	
δεξιά	του χρόνου	σιγά	
αριστερά	την Τρίτη	γρήγορα	
κοντά	τον Μάρτιο	εύκολα	
μακριά	το πρωί	δύσκολα	
απέναντι	το μεσημέρι		
	το απόγευμα		
	το βράδυ		
κάπου	κάποτε	κάπως	κάμποσο
πουθενά	ποτέ		καθόλου

8. *Βρείτε τα επιρρήματα του κειμένου:*

Ο Γιάννης κι η Μαρία φεύγουν **βιαστικά**. Το σχολείο είναι μακριά και το λεωφορείο δεν περιμένει. Φεύγει αμέσως. Ευτυχώς πάντοτε προλαβαίνουν το λεωφορείο. Σχεδόν ποτέ τους δεν το χάνουν. Μέσα στο λεωφορείο βρίσκουν τους συμμαθητές τους και κουβεντιάζουν όλοι μαζί για τα μαθήματα. Φέτος πρέπει να διαβάζουν πολύ.

Τοπικά	*Χρονικά*	*Τροπικά*	*Ποσοτικά*
		βιαστικά	

9. *Γράψτε τα αντίθετα όπως στο παράδειγμα:*

√ εκεί ≠ **εδώ**

1. πάντοτε ≠ .... 3. σήμερα ≠ .... 5. κάτω ≠ ....
2. φτηνά ≠ .... 4. πολύ ≠ .... 6. μέσα ≠ ....

10. *Συμπληρώστε τα κενά του διαλόγου με τα επιρρήματα.*
πώς, πού, καλά, μόνο, συχνά

1. .... σε λένε; — Δημήτρη.
2. .... μένεις; — Στην Καλλιθέα.
3. Μιλάς .... τα Ελληνικά. Πηγαίνεις .... στο σχολείο;
4. .... δυο φορές την εβδομάδα.

Σύνταξη

Προτάσεις με "να"

Οι προτάσεις με το **"να"** συμπληρώνουν την έννοια του ρήματος (συμπληρωματικές προτάσεις)

ΚΑΤΑΦΑΣΗ	**ΑΡΝΗΣΗ**
Μου αρέσει **να γράφω.**	Μου αρέσει **να μη πίνω.**
Θέλεις **να γράφεις.**	Θέλεις **να μη γράφεις.**
Συνηθίζει **να γράφει.**	Συνηθίζει **να μη δουλεύει** πολύ.
Μαθαίνουμε **να γράφουμε.**	Μαθαίνουμε **να μη κάνουμε** λάθη.
Μπορείτε **να γράφετε.**	Μπορείτε **να μη πηγαίνετε.**
Αρχίζουν **να γράφουν.**	Αρχίζουν **Να μη γράφουν.**

Ρήματα με "να":

θέλω	απαγορεύω
μαθαίνω	αρχίζω
συνηθίζω	συμβουλεύω
μπορώ	σκοπεύω
καταφέρνω	επιμένω
προσπαθώ	αποφεύγω

11 *Υπογραμμίστε τις προτάσεις με το "να" όπως στο παράδειγμα:*

√ Ο Νίκος ξέρει να χορεύει ελληνικούς χορούς.

1. Θέλω να είσαι καλός μαθητής.
2. Μπορείς να περιμένεις λίγο ακόμα;
3. Θέλω να μη βλέπεις τηλεόραση.
4. Επιμένει να πηγαίνει στη δουλειά με τα πόδια.
5. Αρχίζει να καταλαβαίνει καλά.

12 *Σχηματίστε προτάσεις με το "να" όπως στο παράδειγμα:*

√ Ο Γιάννης.................................(μαθαίνω – γράφω)
Ο Γιάννης μαθαίνει να γράφει.

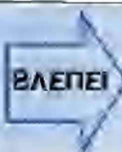
1. Εγώ .... (θέλω – ταξιδεύω)
2. Εσύ .... (ξέρω – μαγειρεύω καλά)
3. Εμείς .... στον κινηματογράφο κάθε Σαββατοκύριακο. (σκοπεύω – πηγαίνω)
4. Αυτοί. ....(επιμένω – δεν πληρώνω τους λογαριασμούς)
5. Εσείς .... (θέλω – δεν διαβάζω)

Ποιος; / Ποια; — Ποιον; / Τι;

Ο μαθητής βλέπει τον δάσκαλο.
— Ποιος βλέπει τον δάσκαλο; — Ο μαθητής.
— Ποιον βλέπει ο μαθητής; — Τον δάσκαλο.

Το παιδί βλέπει το βιβλίο.
— Ποιος βλέπει το βιβλίο; — Το παιδί.
— Τι βλέπει το παιδί; — Το βιβλίο.

ο μαθητής — τον δάσκαλο
η δασκάλα — τη μαθήτρια
το παιδί — το βιβλίο

Η δασκάλα βλέπει τη μαθήτρια.
— Ποια βλέπει τη μαθήτρια; — Η δασκάλα.
— Ποια βλέπει η δασκάλα; — Τη μαθήτρια.

13 *Συνεχίστε σύμφωνα με το παράδειγμα:*

√ πατέρας – φωνάζω – Γιάννη
Ο πατέρας φωνάζει τον Γιάννη.
— Ποιος φωνάζει τον Γιάννη; — Ο πατέρας.
— Ποιον φωνάζει ο πατέρας; — Τον Γιάννη.

1 δασκάλα – διαβάζω – ιστορία
....
....
....

2 Νίκος – πληρώνω – εισιτήριο
....
....
....

3 γυναίκα – καθαρίζω – σκάλα
....
....
....

4 παιδί – αγοράζω – τετράδιο
....
....
....

5 Γιάννης – θέλω – παγωτό
....
....
....

ΨΩΝΙΑ ΣΤΟ ΣΟΥΠΕΡ-ΜΑΡΚΕΤ

Σήμερα Πέμπτη είναι η γιορτή του πατέρα. Χτες όλη την ημέρα είχαμε ετοιμασίες. Η μητέρα καθάριζε και συγύριζε το σπίτι. Από το μεσημέρι μαγείρευε φαγητά και έφτιαχνε γλυκά. Η κουζίνα μύριζε ωραία: κρέας με πατάτες στο φούρνο, μακαρόνια με σάλτσα, τυρόπιτα. Ένα ταψί με μπακλαβά ήταν έτοιμο για τον φούρνο. Εγώ και η αδελφή μου κάναμε τα ψώνια από το σούπερ–μάρκετ (υπεραγορά) της γειτονιάς μας.

Αλεξάνδρα: Έχουν προσφορές σήμερα στα κρέατα και στα κοτόπουλα.
Μαρία: Δεν θέλουμε. Η μαμά ψωνίζει κρέας από το κρεοπωλείο.
Αλεξάνδρα: Θέλουμε αβγά, αλεύρι, βούτυρο και λάδι.
Μαρία: Ναι, λάδι για το τηγάνι και λάδι για τη σαλάτα.
Αλεξάνδρα: Να, εκεί δεξιά είναι τα ράφια με το λάδι.
Μαρία: Στο ράφι αριστερά είναι και το αλεύρι.
Αλεξάνδρα: Θέλουμε τυριά;
Μαρία: Ναι, θέλουμε. Πού να είναι;
Αλεξάνδρα: Νομίζω πίσω από τον διάδρομο είναι το ψυγείο με τα τυριά και τα αλλαντικά.

Μαρία: Εγώ τρέχω στο ψυγείο. Εσύ πήγαινε για τα αβγά και τα άλλα ψώνια, γιατί είναι αργά.

Αλεξάνδρα: Ναι, να τελειώνουμε. Γυρίζαμε για ψώνια όλη μέρα σήμερα.

Υπάλληλος: Τι θέλετε;

Μαρία: Σας παρακαλώ, θέλω ένα κιλό φέτα, μισό κιλό τυρί για μακαρόνια και είκοσι φέτες σαλάμι.

Υπάλληλος: Τι άλλο θέλετε;

Μαρία: Μισό κιλό γιαούρτι για τζατζίκι.

Υπάλληλος: Γρήγορα στο ταμείο παρακαλώ, γιατί κλείνουμε. Η ταμίας περιμένει.

Μαρία: Τι ώρα κλείνετε ακριβώς;

Υπάλληλος: Σε πέντε λεπτά. Στις οκτώ και μισή.

Μια συνταγή

ΤΖΑΤΖΙΚΙ

Υλικά: 2 κομμάτια σκόρδο
μισό κιλό γιαούρτι
1 αγγούρι ψιλοκομμένο
2 κουταλιές της σούπας λάδι
1 κουταλιά ξίδι
αλάτι και πιπέρι.

Λεξιλόγιο

ΡΗΜΑΤΑ
είχαμε (έχω)
καθαρίζω
συγυρίζω
φτιάχνω
μυρίζω
ήταν (είμαι)
ξεκουράζω
γυρίζω
ήθελε (θέλω)
νομίζω
πηγαίνω
κλείνω
περιμένω

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ
ο πατέρας
η μητέρα
η ετοιμασία
το σπίτι
το φαγητό
το γλυκό
η κουζίνα
ο φούρνος
το ταψί
τα ψώνια
το κρεοπωλείο
το τηγάνι
το ράφι
ο διάδρομος
το ψυγείο
η ταμίας
το ταμείο
η ώρα
το λεπτό

ΑΚΛΙΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ
χτες • σήμερα • αύριο
δεξιά ≠ αριστερά
πίσω ≠ μπροστά

Πρόσθετο λεξιλόγιο – Εκφράσεις

τα μαγαζιά – τα καταστήματα – ο καταστηματάρχης
το παντοπωλείο – ο παντοπώλης
το μπακάλικο – ο μπακάλης
το μανάβικο – ο μανάβης
το χασάπικο – ο χασάπης
το ψαράδικο – ο ψαράς
το αρτοποιείο – ο αρτοποιός
ο φούρνος – ο φούρναρης
το ψιλικατζίδικο – ο ψιλικατζής
το γαλακτοπωλείο – ο γαλακτοπώλης
το ζαχαροπλαστείο – ο ζαχαροπλάστης
το περίπτερο – ο περιπτεράς

Τρόφιμα
το κρέας
το κοτόπουλο
το σαλάμι
το αλεύρι
το βούτυρο
το λάδι
το τυρί
το γιαούρτι
το αβγό

—Τι θέλω σήμερα;
ρύζι, μακαρόνια, όσπρια
γάλα από το γαλακτοπωλείο
γλυκά από το ζαχαροπλαστείο
2 κιλά ψωμί από τον φούρνο
3 κιλά κρέας, 1 κιλό κιμά
και 1 κοτόπουλο από το κρεοπωλείο
1 κιλό ψάρια από το ψαράδικο
κρασί, ούζο και μπύρες .... και
μια εφημερίδα από το περίπτερο

1 κιλό = 1000 γραμμάρια
1/2 κιλό = 500 γραμμάρια
1/4 του κιλού = 250 γραμμάρια

Ερωτήσεις

— Τι μέρα είναι σήμερα;
— Σήμερα είναι.....................
— Χτες ήταν ....
— Αύριο θα είναι ....
— Τι έκανε χτες όλη την ημέρα η μητέρα;
— Τι έκανε η μητέρα από το μεσημέρι;
— Τι μαγείρευε;
— Τι ήταν έτοιμα για τον φούρνο;
— Από πού αγόραζαν τα τρόφιμα;
— Τι προσφορές είχε το σούπερ–μάρκετ;
— Από πού ψωνίζει κρέας η μητέρα;
— Πού ήταν τα τυριά;
— Τι τυριά ήθελαν;
— Τι άλλα ψώνια έκαναν τα κορίτσια;
— Τι ώρα κλείνουν τα καταστήματα;
— Ποια μαγαζιά υπάρχουν στη γειτονιά σας;
— Τι αγοράζετε από αυτά;

υπέρ + αγορά > **υπεραγορά**
κρέας + αγορά > **κρεαταγορά**
ψάρια + αγορά > **ψαραγορά**
λάχανο + αγορά > **λαχαναγορά**

— Ποιο φαγητό ή γλυκό σας αρέσει; ....
— Ξέρετε τη συνταγή;

Παρατατικός

Τα παιδιά **έπαιζαν** πολλές ώρες χτες το απόγευμα.
Ο Γιάννης **δούλευε** όλο το καλοκαίρι.
Χτες το βράδυ **διάβαζα** ως αργά.
Τα**ξιδεύαμε** όλη τη νύχτα.
Πόσες ώρες **έβλεπες** τηλεόραση χτες;

Με αύξηση "έ"			**Χωρίς αύξηση "έ"**			
βλέπω			πληρώνω			
3	2	1	3	2	1	
έ	βλε	**πα**	πλή	ρω	**να**	**– α**
έ	βλε	**πες**	πλή	ρω	**νες**	**– ες**
έ	βλε	**πε**	πλή	ρω	**νε**	**– ε**
βλέ	πα	**με**	πλη ρώ	να	**με**	**– αμε**
βλέ	πα	**τε**	πλη ρώ	να	**τε**	**– ατε**
έ	βλε	**παν**	πλή	ρω	**ναν**	**– αν**

> Τα ρήματα στον Παρατατικό τονίζονται στην 3η συλλαβή από το τέλος π.χ. νομίζω – **νόμιζα**, πληρώνω – **πλήρωνα**. Τα δισύλλαβα παίρνουν ένα "**έ**", που ονομάζεται **αύξηση** π.χ. βλέ–πω: **έ**–βλε–πα, γρά–φω: **έ**–γρα–φα, τρέ–χω: **έ**–τρε–χα.

Προσοχή! θέλω – **ήθελα**
ξέρω – **ήξερα**

1 *Γράψτε τα ρήματα όπως στο παράδειγμα.*

√	μένω	➡ **έμενα**	**μένομε**
1	διαβάζω	....	....
2.	παίζω	....	....
3.	περιμένω	....	....
4.	θέλω	....	....
5.	μαγειρεύω	....	....
6.	ξέρω	....	....

2 *Να βάλετε τα ρήματα στο ίδιο πρόσωπο του άλλου αριθμού:*

√ έβαφε το σπίτι ➠ **έβαφαν** το σπίτι
√ δουλεύατε πολύ ➠ **δούλευες** πολύ

1. σκούπιζες την αυλή ....
2. λέγαμε παραμύθια ....
3. ετοιμάζατε το φαγητό ....
4. έδινε λεφτά ....
5. έπλενα τα ρούχα ....

Είμαι - Έχω

Την περασμένη εβδομάδα **ήμουν** άρρωστος. **Είχα** πολύ πυρετό.
Πού **ήσουν** χτες; Σε έψαχνα παντού.
Πέρυσι **είχαμε** πολλή δουλειά στο σχολείο.
Ο Νίκος **ήταν** πολύ κουρασμένος.

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ
είμαι	ήμουν	έχω	είχα
είσαι	ήσουν	έχεις	είχες
είναι	ήταν	έχει	είχε
είμαστε	ήμαστε	έχουμε	είχαμε
είστε	ήσαστε	έχετε	είχατε
είναι	ήταν	έχουν	είχαν

3 *Ξαναγράψτε τις προτάσεις όπως στο παράδειγμα:*

√ Ο Γιάννης **παίζει** όλη τη μέρα. ➠ Ο Γιάννης **έπαιζε** όλη τη μέρα.

1. Το πρωί **φεύγω** από το σπίτι για τη δουλειά.

....

2. **Είναι** κουρασμένος και ίσως **έχει** πυρετό.

....

3. Οι μαθητές **θέλουν** να πηγαίνουν εκδρομή κάθε μέρα.

....

4. Οι γυναίκες στα χωριά **κάνουν** πολλές δουλειές.

....

Ζυμώνουν ψωμί, **πλέκουν**, **πλένουν** τα ρούχα και **δουλεύουν** στα χωράφια.

....

Ουσιαστικά: 2κατάληκτα (δικατάληκτα)

Οι ταμίες **των τραπεζών** κινδυνεύουν από **τις ληστείες.**
Τα **λουλούδια** ομορφαίνουν τη ζωή μας.
Η **χώρα** μας έχει γαλάζιες **θάλασσες**, όμορφες **ακρογιαλιές** και πολλά νησιά.
Οι **ναύτες** περιμένουν **τις οδηγίες** του καπετάνιου.
Τα **όνειρα** τρομάζουν συχνά τα παιδιά στον ύπνο τους.

	ΑΡΣΕΝΙΚΟ			ΘΗΛΥΚΟ			ΟΥΔΕΤΕΡΟ	
				Ενικός Αριθμός				
Ονομ.	ο	ταμί **ας**	ναύτ **ης**	η	ώρ **α**	λίμν **η**	το	πρόσωπ **ο**	τραγούδ **ι**
Γεν.	του	ταμί **α**	ναύτ **η**	της	ώρ **ας**	λίμν **ης**	του	προσώπ **ου**	τραγουδ **ιού**
Αιτ.	τον	ταμί **α**	ναύτ **η**	την	ώρ **α**	λίμν **η**	το	πρόσωπ **ο**	τραγούδ **ι**
				Πληθυντικός Αριθμός				
Ονομ.	οι	ταμί **ες**	ναύτ **ες**	οι	ώρ **ες**	λίμν **ες**	τα	πρόσωπ **α**	τραγούδ **ια**
Γεν.	των	ταμι **ών**	ναυτ **ών**	των	ωρ **ών**	λιμν **ών**	των	προσώπ **ων**	τραγουδ **ιών**
Αιτ.	τους	ταμί **ες**	ναύτ **ες**	τις	ώρ **ες**	λίμν **ες**	τα	πρόσωπ **α**	τραγούδ **ια**

1	**–ας**	**–ης**	**–α**	**–η**	**–ο**	**–ι**
2	**–α**	**–η**	**–ας**	**–ης**	**–ου**	**–ιού**
1	**–ες**	**–ες**	**–ες**	**–ες**	**–α**	**–ια**
2	**–ών**	**–ών**	**–ών**	**–ών**	**–ων**	**–ιών**

4 *Γράψτε τη γενική ενικού και πληθυντικού των ονομάτων.*

√ ο επαγγελματίας ➡ **του επαγγελματία** **των επαγγελματιών**

1. η θάλασσα ....
2. το λουλούδι ....
3. το θέατρο ....
4. το ταξίδι ....
5. ο επιχειρηματίας ....
6. ο καθρέφτης ....
7. η γνώμη ....

5 *Γράψτε την αντίστοιχη πτώση στον άλλο αριθμό:*

√ της χώρας ➡ **των χωρών**
√ τους ταμίες ➡ **τον ταμία**

1. του τουρίστα ....
2. της ιστορίας ....
3. του παραθύρου ....
4. της εικόνας ....
5. την ημέρα ....
6. των γεφυρών ....
7. των δαχτυλιδιών ....
8. του εργάτη ....
9. τη βρύση ....
10. τις αποθήκες ....

6 *Συμπληρώστε τα κενά:*

√ Ο μηχανικός πληρώνει τους .... κάθε Παρασκευή. (εργάτης)
Ο μηχανικός πληρώνει τους **εργάτες** κάθε Παρασκευή.

1. Τα .... είναι κλειστά τη Δευτέρα. (θέατρο)
2. Ο χρόνος έχει 12 .... (μήνας)
3. Πώς τα περάσατε στο ....; (ταξίδι)
4. Πού βρίσκεται το Υπουργείο ....; (Συγκοινωνία)
5. Η λάβα του .... σκέπασε όλο το χωριό. (ηφαίστειο)
6. Η ημέρα έχει 24 .... (ώρα) και η εβδομάδα 7 .... (ημέρα)
7. Χτες παρακολούθησα την .... (ταινία) "Στα ....
(σαγόνι) του ....". (καρχαρίας)
8. Τα σκυλιά προστατεύουν τα .... (πρόβατο) του ....
(κοπάδι)
9. Οι τιμές των .... αρχίζουν από 2.000 δρχ. (εισιτήριο)
10. Οι .... (ναύτης) έκαναν βόλτα στο .... (λιμάνι)
11. Οι άνθρωποι διδάσκονται από την .... (ιστορία)
12. Ξέρεις πού είναι ο Γιώργος; — Δεν έχω .... (ιδέα)
13. Τα .... (καλοκαίρι) τα νησιά γεμίζουν από τους .... (τουρίστας)

Αριθμητικά

–Πόσο κάνουν οι ντομάτες; –Διακόσιες πενήντα (250) δραχμές το κιλό.
–Πόσο κάνει αυτή η μπλούζα; –Έξι χιλιάδες οκτακόσιες (6.800) δραχμές.
–Πότε γεννήθηκες; –Τα χίλια εννιακόσια πενήντα τρία (1953).

200	διακόσιοι, διακόσιες, διακόσια
300	τριακόσιοι, – ες, – α
400	τετρακόσιοι, – ες, –α
500	πεντακόσιοι, –ες, – α
600	εξακόσιοι, –ες, – α
700	εφτακόσιοι, – ες, – α
800	οκτακόσιοι, – ες, –α
900	εννιακόσιοι, – ες, – α
1000	χίλιοι, χίλιες, χίλια
2000	δύο χιλιάδες
10000	δέκα χιλάδες
100000	εκατό χιλιάδες
1000000	ένα εκατομμύριο

1/2 χγρ. = μισό κιλό
1/4 χγρ. = ένα τέταρτο του κιλού
250 γρ. = διακόσια πενήντα γραμμάρια
500 γρ. = πεντακόσια γραμμάρια
700 χλμ. = εφτακόσια χιλιόμετρα
54 εκ. = πενήντα τέσσερα εκατοστά
358 μ. = τριακόσια πενήντα οκτώ μέτρα
6.120 δρχ. = έξι χιλιαδες εκατόν είκοσι δραχμές
653 χλμ.= εξακόσια πενήντα τρία χιλιόμετρα
1075 δρχ. = χίλιες εβδομήντα πέντε δραχμές
575 χγρ. = πεντακόσια εβδομήντα πέντε κιλά

	ΑΡΣΕΝΙΚΟ	ΘΗΛΥΚΟ	ΟΥΔΕΤΕΡΟ
Ονομαστική	διακόσι**οι**	διακόσι**ες**	διακόσι**α**
Γενική	διακοσί**ων**	διακοσί**ων**	διακοσί**ων**
Αιτιατική	διακόσι**ους**	διακόσι**ες**	διακόσι**α**

Τ *Διαβάστε σωστά:*

Ο πατέρας γεννήθηκε το **1932**.
Ο πατέρας γεννήθηκε το **χίλια εννιακόσια τριάντα δύο.**

1. Η μητέρα γεννήθηκε το **1942.**
2. Η καρέκλα κοστίζει **8.520** δρχ. και το τραπέζι **25.350**.
3. Η Θεσσαλονίκη απέχει **500** χιλιόμετρα από την Αθήνα.
4. Γεννήθηκα το **1957**.
5. Ο Νίκος παίρνει **98.000** δρχ. τον μήνα.

8 *Συνεχίστε σύμφωνα με το παράδειγμα:*

√ η μπλούζα – 3.000 δρχ. – **Η μπλούζα κάνει τρεις χιλιάδες δραχμές.**

1. το κρεβάτι – 60.500 δρχ.
2. η τραπεζαρία – 286.500 δρχ.
3. το παντελόνι – 11.800 δρχ.
4. η ντουλάπα – 40.800 δρχ.
5. ο καναπές – 75.000 δρχ.

Τονισμός

Όλες οι λέξεις της Ελληνικής τονίζονται σε μια από τις τρεις τελευταίες συλλαβές:

	3	2	1
παι–δί, ελ–λη–νι–κός, μι–λώ ...	___	___	΄___
ω–ραί–ος, υ–πο–γρά–φω ...	___	΄___	___
άν–θρω–πος, ε–πι–κίν–δυ–νος, ε–ξε–τά–ζο–μαι ...	΄___	___	___

Οι μονοσύλλαβες λέξεις δεν τονίζονται:

π.χ. για, με, σε, δες, πες, τον, της, ο, γεια, ποιος, ποιους κ.λπ.

Εξαιρούνται:

1. Ο διαζευκτικός σύνδεσμος **ή**.
   π.χ. Θα μείνεις **ή** θα φύγεις;
   Πώς σου αρέσει να ταξιδεύεις; Με το τρένο **ή** με το λεωφορείο;
   Ποιος είναι καλύτερος μαθητής; Ο Γιώργος **ή** ο Νίκος;

2. Τα ερωτηματικά επιρρήματα **πού** και **πώς**.
   π.χ. **Πού** θα μείνεις;
   Δεν μας είπες **πού** μένεις.
   Πώς σε λένε;
   Πες μου **πώς** σε λένε.

Προσοχή!

Η αναφορική αντωνυμία **που** και ο ειδικός σύνδεσμος **πως** δεν τονίζονται.

π.χ. Το βιβλίο **που** μου χάρισες είναι πολύ ευχάριστο.
Μου είπε **πως** είναι άρρωστος.

Προθέσεις

ΜΕ Ο Γιάννης παίζει μπάλα **με** τους συμμαθητές του.
Ο πατέρας είναι **με** τον κύριο Γιώργο.
Ταξιδεύω συχνά **με** το αεροπλάνο.
Το κορίτσι **με** τα κόκκινο φόρεμα είναι φίλη μου.
Δούλευα **μ' αυτά** τα ρούχα.

ΓΙΑ Τα παπούτσια είναι **για** τον Κώστα.
Είναι περήφανος **για** τα παιδιά του.

ΑΠΟ Φεύγει **από** το σπίτι κάθε μεσημέρι.
Η Ελένη είναι **από** τον Πόντο.
Το λεωφορείο φεύγει **από** την πλατεια.
Βγαίνουν **απ' την πόρτα.**

ΣΕ **Σε** μια ώρα θα είμαι στο σπίτι.
Μένει **σ' αυτήν την πολυκατοικία.**

Όλες οι προθέσεις (**με, σε, για, από** κ.λπ.) παίρνουν αιτιατική

Το παιδί παίζει **στον** κήπο.
Ο Κώστας τρώει **στην** ταβέρνα.
Είμαι **στο** γραφείο.

σε	**+**	**τον**	**=**	**στον**
σε	**+**	**τη(ν)**	**=**	**στη(ν)**
σε	**+**	**το**	**=**	**στο**

Προσοχή!

πάνω	**σε**	**πάνω στο** τραπέζι
δίπλα		**δίπλα στην** πόρτα
μέσα		**μέσα στο** σπίτι
ανάμεσα		**ανάμεσα στους** μαθητές

κάτω	**από**	**κάτω από** το τραπέζι
μπροστά		**μπροστά από** τον πίνακα
πίσω		**πίσω από** το σπίτι
έξω		**έξω από** την αίθουσα
απέναντι		**απέναντι από** το ταχυδρομείο

9 *Γράψτε τον σωστό τύπο όπως στο παράδειγμα:*

√ Το σπίτι του Νίκου είναι πίσω από .... (η τράπεζα)
Το σπίτι του Νίκου είναι πίσω από **την τράπεζα.**

1. Ο Πέτρος μένει με .... του. (η αδελφή)
2. Η μητέρα πηγαίνει με .... (το λεωφορείο)
3. Η Μαρία είναι από .... (η Αθήνα)
4. Τα παιχνίδια είναι για .... (ο Γιάννης)
5. Το γράμμα είναι για .... (ο πατέρας)
6. Η γάτα είναι κάτω από .... (η καρέκλα)
7. Το ταχυδρομείο είναι απέναντι από ....(το φαρμακείο)
8. Η σκούπα είναι έξω από .... (η πόρτα)

10 *Συμπληρώστε τα κενά με στον / στην / στο:*

√ Ο Κώστας πηγαίνει .... (το θέατρο)
Ο Κώστας πηγαίνει **στο θέατρο**.

1. Τα πιάτα είναι πάνω .... (το τραπέζι)
2. Το μανάβικο είναι δίπλα .... (ο φούρνος)
3. Το παλτό είναι μέσα .... (η ντουλάπα)
4. Το μολύβι είναι ανάμεσα .... (τα τετράδια)
5. Η Καίτη μένει .... (ο Πειραιάς)

11 *Πού είναι;*

√ ο δάσκαλος – το σχολείο ➡ **Ο δάσκαλος είναι στο σχολείο.**

1. ο γιατρός – το νοσοκομείο ....
2. ο δικηγόρος – το δικαστήριο ....
3. ο εργάτης – το εργοστάσιο ....
4. ο ηθοποιός – το θέατρο ....
5. ο παπάς – η εκκλησία ....
6. ο γεωργός – το χωράφι ....

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ

Ο ταχυδρόμος γυρίζει κάθε πρωί τις γειτονιές και μοιράζει γράμματα, λογαριασμούς, εφημερίδες, επιταγές, περιοδικά. Όταν λείπουμε από το σπίτι, και έχουμε συστημένο γράμμα ή δέμα, ο ταχυδρόμος αφήνει μια ειδοποίηση μέσα στο γραμματοκιβώτιο. Παίρνουμε την ειδοποίηση και πηγαίνουμε στο ταχυδρομείο. Εκεί θα μας δώσουν το γράμμα ή το δέμα.

Μητέρα : Μαρία, κοίταξες στο γραμματοκιβώτιο;
Μαρία : Ναι, κοίταξα. Έχουμε μια επιταγή, τον λογαριασμό της Δ.Ε.Η. και μια ειδοποίηση για ένα δέμα από το χωριό. Να και ένα γράμμα. Το έγραψε η καλή μας η γιαγιά.
Μητέρα: Πότε λήγει ο λογαριασμός;
Μαρία: Στις 5 του μηνός.
Μητέρα: Τι ποσόν είναι;
Μαρία: 10.000 δραχμές.
Μητέρα: Θα τρέξεις στο ταχυδρομείο να εξαργυρώσεις την επιταγή; Πάρε το δέμα και πλήρωσε τον λογαριασμό.

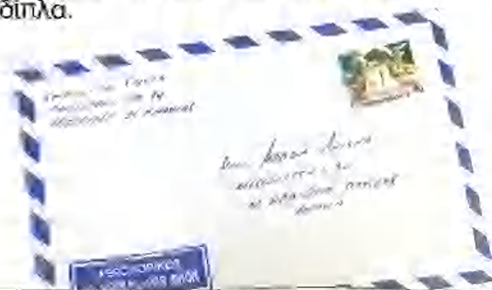
Στο ταχυδρομείο

Η Μαρία είναι τέταρτη στη σειρά. Περιμένει λίγο και όταν φεύγει ο πρώτος, ο δεύτερος, ο τρίτος κύριος ...

Μαρία :	Καλημέρα!
Υπάλληλος:	Καλημέρα σας, δεσποινίς. Τι θέλετε;
Μαρία :	Θέλω να εξαργυρώσω μια επιταγή. Θέλω επίσης και δύο γραμματόσημα.
Υπάλληλος:	Δώστε μου την επιταγή, σας παρακαλώ.
Μαρία:	Ορίστε.
Υπάλληλος:	Συμπληρώστε τα στοιχεία σας εδώ και δώστε μου την ταυτότητά σας.
Μαρία:	Μπορώ να πληρώσω εδώ και τον λογαριασμό της Δ.Ε.Η.;
Υπάλληλος:	Μάλιστα. Να η ταυτότητά σας και τα χρήματα.
Μαρία:	Ευχαριστώ πολύ. Έχω και μια ειδοποίηση για ένα δέμα.
Υπάλληλος:	Για το δέμα πηγαίνετε δίπλα.

Λεξιλόγιο

ΡΗΜΑΤΑ
γυρίζω
μοιράζω
λείπω
αφήνω
δίνω
κοιτάζω
λήγω
τρέχω
εξαργυρώνω
πληρώνω
περιμένω
συμπληρώνω
μπορώ

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ
ο ταχυδρόμος
το γράμμα
η εφημερίδα
η επιταγή
το περιοδικό
το δέμα
η ειδοποίηση
το γραμματοκιβώτιο
το ταχυδρομείο
το χωριό
ο μήνας
το ποσό
η σειρά
ο κύριος
η δεσποινίς
το γραμματόσημο
τα στοιχεία
η ταυτότητα
τα χρήματα

ΕΠΙΘΕΤΑ
συστημένος, -η, -ο

ΑΚΛΙΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ
μέσα
επίσης
μάλιστα
δίπλα

Πρόσθετο λεξιλόγιο – Εκφράσεις

Πότε λήγει ο λογαριασμός;
Ο λογαριασμός λήγει στις .... του μηνός.
Συμπληρώνω τα στοιχεία της ταυτότητας.
Περιμένω στη σειρά – στην ουρά
το γράμμα – το τηλεγράφημα

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ

Δ.Ε.Η. .... για το ηλεκτρικό
Ο.Τ.Ε............................. για το τηλέφωνο
Ε.ΥΔ.Α.Π. .... για το νερό
ΤΡΑΠΕΖΕΣ .... για
- κατάθεση σε λογαριασμό (δίνω χρήματα)
- ανάληψη από λογαριασμό (παίρνω χρήματα)
- εξόφληση λογαριασμών (Δ.Ε.Η., Ο.Τ.Ε. κτλ.)
- επιταγές
- συνάλλαγμα
- δάνειο

Ερωτήσεις

— Τι κάνει κάθε πρωί ο ταχυδρόμος;
— Τι μοιράζει ο ταχυδρόμος;
— Πού αφήνει τα γράμματα ο ταχυδρόμος;
— Ποιους οργανισμούς Κοινής Ωφελείας ξέρετε;
— Πότε λήγει ο λογαριασμός; Ο λογαριασμός λήγει ....
— Γιατί πάμε στο ταχυδρομείο;
— Γιατί πάμε στην τράπεζα;
— Τι λέει ο υπάλληλος;
— Τι λέτε εσείς;

Γραμματική

Σύνδεσμοι: Χρονικοί – Αιτιολογικοί

—Πότε βλέπεις τους φίλους σου; —Όταν έχω καιρό.
Όταν έχω καιρό, βλέπω τους φίλους μου.
Βλέπω τους φίλους μου, **όταν** έχω καιρό.

—Πότε βγαίνετε στη βεράντα; —**Όταν** κάνει ζέστη.
Όταν κάνει ζέστη, βγαίνουμε στη βεράντα.
Βγαίνουμε στη βεράντα, **όταν** κάνει ζέστη.

—Γιατί τρέχεις; —**Γιατί** είμαι βιαστικός.
Τρέχω, **γιατί** είμαι βιαστικός.

—Γιατί τα παιδιά είναι χαρούμενα; —**Γιατί** πηγαίνουν εκδρομή.
Τα παιδιά είναι χαρούμενα, **γιατί** πηγαίνουν εκδρομή.

ΧΡΟΝΟΣ	**πότε;**	— **όταν**
ΑΙΤΙΑ	**γιατί;**	— **γιατί**

1 *Ενώστε τις δύο προτάσεις με τον χρονικό σύνδεσμο* **όταν:**

√ Λείπει η γάτα. Χορεύουν τα ποντίκια.
Όταν λείπει η γάτα, χορεύουν τα ποντίκια.
Χορεύουν τα ποντίκια, **όταν** λείπει η γάτα.

1. Ο καιρός είναι καλός. Πηγαίνω για μπάνιο.

....

....

2. Θέλω να διαβάσω το βράδυ. Ανάβω το φως.

....

....

3. Τελειώνουμε τη δουλειά. Πηγαίνουμε στο σπίτι.

....

....

4. Εγώ κατεβαίνω από το λεωφορείο. Εσύ ανεβαίνεις.

....

....

5. Η μητέρα και ο πατέρας λείπουν. Τα παιδιά βλέπουν τηλεόραση.

....

....

2 *Ενώστε τις δύο προτάσεις με τον αιτιολογικό σύνδεσμο* **γιατί**:

√ Δεν πηγαίνω στη δουλειά. Είμαι άρρωστος.
Δεν πηγαίνω στη δουλειά, **γιατί** είμαι άρρωστος.

1. Κλείνω το παράθυρο. Κάνει κρύο.

....

2. Δεν γυρίζουμε σπίτι το μεσημέρι. Έχουμε πολλή δουλειά.

....

3. Βλέπουν τηλεόραση ως αργά. Δεν έχουν δουλειά.

....

4. Καθαρίζουμε το σπίτι. Είναι βρόμικο.

....

5. Παιδιά, μη πηγαίνετε με τα πόδια. Βρέχει.

....

3 *Συνδυάστε τις δύο στήλες:*

Πότε πηγαίνεις για μπάνιο;	Γιατί λείπαμε από το σπίτι.
Γιώργο, γιατί τρέχεις;	Όταν θέλω να αγοράσω τρόφιμα.
Γιατί ο ταχυδρόμος άφησε ειδοποίηση;	Όταν ο καιρός είναι ζεστός.
Γιατί ανοίγεις το παράθυρο;	Όταν θέλω να στείλω γράμμα.
Πότε πηγαίνεις στο ταχυδρομείο;	Γιατί κάνει ζέστη.
Πότε πηγαίνετε στο σούπερ-μάρκετ;	Γιατί θέλω να προλάβω το λεωφορείο.

Αόριστος: Οριστική

ΠΡΙΝ – ΧΤΕΣ – ΠΕΡΥΣΙ

Χτες το πρωί **έχασα** το λεωφορείο.	χάνω		
Πού **αφήσατε** τα παιδιά χτες το βράδυ;	αφήνω	– νω	
Ένιωσα άσχημα με τη συμπεριφορά του στο πάρτι.	νιώθω	– θω	–σα
Διάβασες εφημερίδα την περασμένη Κυριακή;	διαβάζω	– ζω	
Χτες δεν **αγοράσαμε** ψωμί.	αγοράζω		
Ωραία ζακέτα! Εσύ την **έπλεξες**;	πλέκω		
Δεν **ανοίξαμε** το παράθυρο, γιατί έκανε κρύο.	ανοίγω		
Γιατί δεν **προσέξατε** το φανάρι;	προσέχω	– κω	
Ποιο μάθημα **δίδαξες** την προηγούμενη εβδομάδα;	διδάσκω	– γω	
Μαρία, **έφτιαξες** τη βαλίτσα σου; Σε λίγο πρέπει να φύγεις.	φτιάχνω	– χω	–ξα
Κοίταξα τον Γιάννη στα μάτια.	κοιτάζω	– σκω	
Έπαιξες πολύ σήμερα το πρωί!	παίζω	– χνω	
Τρομάξαμε με τις φωνές του γείτονα χτες το βράδυ.	τρομάζω	– ζω	
Άλλαξε πολύ η συνοικία μας τον τελευταίο καιρό.	αλλάζω		
Τα παιδιά **νύσταξαν** νωρίς χτες το βράδυ.	νυστάζω		
Έλειψα δύο μέρες από τη δουλειά, γιατί ήμουν άρρωστος.	λείπω	– πω	
Σκάψαμε τον κήπο χτες το μεσημέρι.	σκάβω	– βω	
Βάψαμε το σπίτι το περασμένο καλοκαίρι.	βάφω	– φω	–ψα
Ο πατέρας **δούλεψε** σκληρά πέρυσι τον χειμώνα.	δουλεύω	– εύω	
Έπαψε να δουλεύει από τότε που αρρώστησε.	παύω	– αύω	

Προσοχή!

Έδωσες χτες το απόγευμα τα ρούχα στο καθαριστήριο;	δίνω
Άκουσα τα νέα από το ραδιόφωνο.	ακούω

Όπως στον Παρατατικό έτσι και στην **Οριστική του Αορίστου** τα ρήματα τονίζονται στην 3η συλλαβή από το τέλος (π.χ. *νομίζω*: νό–μι–σα, *πληρώνω*: πλή–ρω–σα).
Τα δισύλλαβα ρήματα (π.χ. *δέ–νω*, *παί–ζω*) παίρνουν όπως και στον Παρατατικό **αύξηση "ε"** (π.χ. έ–δε–σα, έ–παι–ξα).

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	ΑΟΡΙΣΤΟΣ
δέ–νω	έ–δε–να	έ–δε–σα
2 1	3 2 1	3 2 1
α–γο–ρά–ζω	α–γό–ρα–ζα	α–γό–ρα–σα
4 3 2 1	4 3 2 1	4 3 2 1

	δένω	νιώθω	διαβάζω
- σ -	έ δε **σα**	έ νιω **σα**	διά βα **σα**
	έ δε **σες**	έ νιω **σες**	διά βα **σες**
	έ δε **σε**	έ νιω **σε**	διά βα **σε**
	δέ **σα με**	νιώ **σα με**	δια βά **σα με**
	δέ **σα τε**	νιώ **σα τε**	δια βά **σα τε**
	έ δε **σαν**	έ νιω **σαν**	διά βα **σαν**

	πλέκω	ανοίγω	τρέχω
κ, γ, χ + σ : – ξ –	έ πλε **ξα**	ά νοι **ξα**	έ τρε **ξα**
	έ πλε **ξες**	ά νοι **ξες**	έ τρε **ξες**
	έ πλε **ξε**	ά νοι **ξε**	έ τρε **ξε**
	πλέ **ξα με**	α νοί **ξα με**	τρέ **ξα με**
	πλέ **ξα τε**	α νοί **ξα τε**	τρέ **ξα τε**
	έ πλε **ξαν**	ά νοι **ξαν**	έ τρε **ξαν**

	λείπω	βάφω	ανάβω
π, β, φ + σ : – ψ –	έ λει **ψα**	έ βα **ψα**	ά να **ψα**
	έ λει **ψες**	έ βα **ψες**	ά να **ψες**
	έ λει **ψε**	έ βα **ψε**	ά να **ψε**
	λεί **ψα με**	βά **ψα με**	α νά **ψα με**
	λεί **ψα τε**	βά **ψα τε**	α νά **ψα τε**
	έ λει **ψαν**	έ βα **ψαν**	ά να **ψαν**

4 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ δένω ➡ **έδεσα** **δέσαμε**

1. ντύνω ....
2. θυμώνω ....
3. διώχνω ....
4. δίνω ....
5. κρύβω ....
6. μαγειρεύω ....

5 *Απαντήστε με Ναι και Όχι :*

√ Δούλεψες χτες; ➡ **Ναι, δούλεψα χτες** **Όχι, δεν δούλεψα χτες.**

1. **Αγόρασες** εφημερίδα; ....
2. **Άνοιξες** το παράθυρο; ....
3. **Αρχίσατε** δουλειά; ....
4. Ο Νίκος **έχασε** το βιβλίο; ....
5. **Διαβάσατε** για το μάθημα; ....

6 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ Καθαρίζεις το σπίτι. ➡ **Καθάρισες το σπίτι.**

1. Την Πέμπτη **αρχίζουν** τα μαθήματα. ....
2. Ο Γιώργος **παίζει** στην αυλή. ....
3. Πότε **τελειώνουν** τα μαθήματα; ....
4. Πόσα χρήματα **δίνεις** για το ενοίκιο; ....
5. Γιάννη, δεν **δουλεύεις** αρκετά. ....

7 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ Χτες τα παιδιά **έπαιξαν** στην αυλή του σχολείου.
Σήμερα τα παιδιά **παίζουν** στην αυλή του σχολείου.

1. Χτες ο ταχυδρόμος **άφησε** μια ειδοποίηση για τη Μαρία.
   Σήμερα ....
2. Χτες **έλειψα** από τη δουλειά, γιατί ήμουν άρρωστος.
   Σήμερα ....
3. Χτες **συμπληρώσατε** την αίτηση.
   Σήμερα ....

ΣΤΙΓΜΙΑΙΟΣ ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ: Οριστική

Θα πληρώσω τον λογαριασμό αύριο.
Θα διαβάσεις εφημερίδα;
Θα αγοράσει παπούτσια αύριο.
Θα φτιάξουμε τυρόπιτα αύριο.
Θα γράψετε την άσκηση;
Θα σβήσουν τη φωτιά αμέσως.

θα πληρώ **σω**
θα πληρώ **σεις**
θα πληρώ **σει**
θα πληρώ **σουμε**
θα πληρώ **σετε**
θα πληρώ **σουν**

ΑΟΡΙΣΤΟΣ: Υποτακτική

Θέλω **να πληρώσω** τον λογαριασμό.
Θέλεις **να διαβάσεις** εφημερίδα;
Θέλει **να αγοράσει** παπούτσια.
Θέλουμε **να φτιάξουμε** τυρόπιτα.
Θέλετε **να γράψετε** την άσκηση;
Θέλουν **να σβήσουν** τη φωτιά αμέσως.

να πληρώ **σω**
να πληρώ **σεις**
να πληρώ **σει**
να πληρώ **σουμε**
να πληρώ **σετε**
να πληρώ **σουν**

8 *Να κλίνετε τις φράσεις:*

1. Θέλω να διαβάσω απόψε.
2. Πρέπει να μη καπνίσω για ένα μήνα.

9 *Συνεχίστε σύμφωνα με το παράδειγμα:*

√ Αύριο εγώ .... τον λογαριασμό του Ο.Τ.Ε. (πληρώνω)
Αύριο εγώ **θα πληρώσω** τον λογαριασμό του Ο.Τ.Ε.

1. Τον άλλο μήνα εμείς .... αυτοκίνητο. (αγοράζω)
2. Η Ελένη .... αύριο. (ταξιδεύω)
3. Ο Γιώργος και ο Νίκος .... το σπίτι. (βάφω)
4. Εσύ .... λογαριασμό στην τράπεζα; (ανοίγω)
5. Οι μαθητές .... εξετάσεις τον Ιούνιο. (δίνω)

10 *Απαντήστε με Ναι και Όχι:*

√ Θα αγοράσεις ψωμί; ➡ **Ναι, θα αγοράσω.** **Όχι, δεν θα αγοράσω.**

1. Θα μαγειρέψετε σήμερα; ....
2. Θα δουλέψουν την Κυριακή; ....
3. Θα αρχίσεις μαθήματα αύριο; ....
4. Θα φτιάξουμε γλυκά; ....

ΠΑΡΕΛΘΟΝ	ΠΑΡΟΝ	ΜΕΛΛΟΝ
χτες / πριν	**σήμερα /τώρα**	**αύριο / μετά**
έκλεινα	κλείνω	θα κλείνω
έκλεισα		θα κλείσω

11 *Σχηματίστε προτάσεις όπως στο παράδειγμα.*

√ (αγοράζω βιβλία) ➡ Χτες **αγόρασα** βιβλία. Αύριο **θα αγοράσω** βιβλία.

1 (γράφεις γράμμα) Χτες .... Αύριο ....
2 (λείπει απ' το σπίτι) Χτες .... Αύριο ....
3 (αρχίζετε μαθήματα) Χτες .... Αύριο ....
4 (ακούω μουσική) Χτες .... Αύριο ....

12 *Συνεχίστε σύμφωνα με το παράδειγμα.*

√ (μοιράζει γράμματα) ➡ **μοίραζε** γράμματα **μοίρασε** γράμματα

1. (παίζουμε χαρτιά) ....
2. (διαβάζουν περιοδικά) ....
3. (τρέχεις στον δρόμο) ....
4. (ακούω ραδιόφωνο) ....
5. (ανοίγετε την πόρτα) ....

13 *Συνεχίστε σύμφωνα με το παράδειγμα.*

√ Πρέπει να διαβάζω. Πρέπει **να διαβάσω.**

1. Θέλεις να ταξιδεύεις;
2. Θέλουμε να διαβάζουμε.
3. Μπορείτε να πληρώνετε τους λογαριασμούς;
4. Πρέπει να δουλεύω πολύ.
5. Πρέπει να μη καπνίζουμε.
6. Θέλει να αφήνει τα παιδιά στη γιαγιά.
7. Θέλουν να αγοράζουν λαχανικά από τη λαική.

Αόριστος: Προστακτική

Διάβασε προσεχτικά.

Παρακαλώ, **αφήστε** εδώ τα χρήματα.

Γιάννη, **πλήρωσε** τον λογαριασμό, γιατί λήγει αύριο.

Γράψε γράμμα στον Νίκο.

Μαρία, **τρέξε** στο ταχυδρομείο.

Σήκωσε το τηλέφωνο.

Παιδιά, **προσέξτε** τη σκάλα.

Κλείστε το παράθυρο, γιατί βρέχει.

Να μη παίξετε χαρτιά.

Μην ανοίξεις το παράθυρο, γιατί θα κρυώσεις.

	κλείν**ω**	κλείσ**ε**	(να) **μη** κλείσ**εις**
		κλεί**στε**	(να) **μη** κλείσ**ετε**
	παί**ζω**	παί**ξε**	(να) **μη** παί**ξεις**
		παί**ξτε**	(να) **μη** παί**ξετε**
	βάφ**ω**	βά**ψε**	(να) **μη** βά**ψεις**
		βά**ψτε**	(να) **μη** βά**ψετε**
Προσοχή!			
	αγορά**ζω**	αγόρα**σε**	(να) **μην** αγορά**σεις**
		αγορά**στε**	(να) **μην** αγορά**σετε**
	ανοίγ**ω**	άνοι**ξε**	(να) **μην** ανοί**ξεις**
		ανοί**ξτε**	(να) **μην** ανοί**ξετε**
	υπογράφ**ω**	υπόγρα**ψε**	(να) **μην** υπογρά**ψεις**
		υπογρά**ψτε**	(να) **μην** υπογρά**ψετε**

14 *Γράψτε την προστακτική Αορίστου.*

√ δουλεύω ➨ **δούλεψε** **(να) μη δουλέψεις**

➨ **δουλέψτε** **(να) μη δουλέψετε**

1. ανοίγω
2. φτιάχνω
3. κρύβω
4. παίζω
5. συμπληρώνω
6. προσέχω
7. δίνω
8. διαβάζω
9. γράφω
10. αφήνω

15 *Ξαναγράψτε τις προτάσεις αλλάζοντας μόνο τον αριθμό του ρήματος:*

√ **Παίξε** μπάλα με τα παιδιά. ➡ **Παίξτε** μπάλα με τα παιδιά.

1. **Γράψε** προσεχτικά. ....
2. **Μη κλείσετε** το παράθυρο. Κάνει ζέστη. ....
3. **Τρέξτε** στο ταχυδρομείο. ....
4. **Συμπλήρωσε** την αίτηση. ....
5. **Να μην ανοίξετε** την πόρτα. ....

Επίθετα

Οι Έλληνες είναι **φιλόξενος** λαός.
Η ζωή στο χωριό ήταν **ήσυχη** και **εύκολη**.
Η εκκλησία του χωριού είναι **παλιά** και **επιβλητική**.
Η **μεγάλη** παραγωγή λαδιού έκανε τους κατοίκους **πλούσιους**.
Η Ελλάδα έχει **ωραίες** παραλίες.
Οι Πόντιοι είναι **καλοί** και **τίμιοι** άνθρωποι.

– ος,	– η,	– ο	– ος,	– α,	– ο
φιλόξενος	– η	– ο	νέος	– α	– ο
ήσυχος	– η	– ο	τίμιος	– α	– ο
εύκολος	– η	– ο	ωραίος	– α	– ο
μεγάλος	– η	– ο	πλούσιος	– α	– ο
ακούραστος	– η	– ο	παλιός	– ά	– ό
σωστός	– ή	– ό	Πόντιος	– α	– ο
καλός	– η	– ό	βόρειος	– α	– ο

ο πατέρας **ο Κώστας**	**ΕΙΝΑΙ**	**καλός / ωραίος**
η μητέρα **η Ελένη**		**καλή / ωραία**
το παιδί **το βιβλίο**		**καλό / ωραίο**

				ΘΗΛΥΚΟ			ΟΥΔΕΤΕΡΟ	
ο	μεγάλος	δρόμος	η	μεγάλη	λίμνη	το	μεγάλο	δέντρο
του	μεγάλου	δρόμου	της	μεγάλης	λίμνης	του	μεγάλου	δέντρου
τον	μεγάλο	δρόμο	τη	μεγάλη	λίμνη	το	μεγάλο	δέντρο
οι	μεγάλοι	δρόμοι	οι	μεγάλες	λίμνες	τα	μεγάλα	δέντρα
των	μεγάλων	δρόμων	των	μεγάλων	λιμνών	των	μεγάλων	δέντρων
τους	μεγάλους	δρόμους	τις	μεγάλες	λίμνες	τα	μεγάλα	δέντρα
ο	νέος	τρόπος	η	νέα	χώρα	το	νέο	βιβλίο
του	νέου	τρόπου	της	νέας	χώρας	του	νέου	βιβλίου
τον	νέο	τρόπο	τη	νέα	χώρα	το	νέο	βιβλίο
οι	νέοι	τρόποι	οι	νέες	χώρες	τα	νέα	βιβλία
των	νέων	τρόπων	των	νέων	χωρών	των	νέων	βιβλίων
τους	νέους	τρόπους	τις	νέες	χώρες	τα	νέα	βιβλία

- ος	- η / - α	- ο
- ου	- ης / - ας	- ου
- ο	- η / - α	- ο
- οι	- ες	- α
	- ων	
- ους	- ες	- α

16 *Υπογραμμίστε τα επίθετα και να αναφέρετε τα τρία γένη τους.*

√ Μαύρα σύννεφα σκέπασαν τον ουρανό. ➠ **μαύρος – μαύρη – μαύρο**

1. Το δωμάτιο είναι σκοτεινό.
2. Η θάλασσα ήταν γαλήνια.
3. Τα σκυλιά ήταν άγρια και επικίνδυνα.
4. Το σπίτι της Μαρίας είναι βολικό.
5. Ο Γιώργος είναι έξυπνο παιδί.
6. Η ουρά στο ταμείο ήταν μεγάλη.
7. Η Ελλάδα έχει ωραία μουσεία.
8. Οι αρχαίοι Σπαρτιάτες ήταν γενναίοι και επιδέξιοι πολεμιστές.
9. Τα πελώρια κύματα βούλιαξαν τη μικρή βάρκα.
10. Οι ασκήσεις της γραμματικής είναι εύκολες.

17 *Να κλίνετε τις φράσεις:*

1. ο μεγάλος κήπος	2. η άδεια βαλίτσα	3. το φρόνιμο παιδί
....	....	....
....	....	....
....	....	....
....	....	....
....	....	....

18 *Συμπληρώστε τις καταλήξεις στα επίθετα των παρακάτω προτάσεων:*

√ Το βιβλίο είναι ακριβό.

1. Τα μικρ...... παιδιά θέλουν συνεχώς να παίζουν.
2. Η εικόνα του παλι......σπιτιού ήταν απογοητευτικ......
3. Η μητέρα μαγειρεύει νόστιμ...... φαγητά.
4. Οι υπάλληλοι της εταιρείας ήταν πρόθυμ......και εξυπηρετικ......
5. Τα μακριν...... ταξίδια είναι πολυέξοδ......
6. Η Ελλάδα δεν είναι πλούσι......χώρα.
7. Ο φλύαρ......άνθρωπος είναι ενοχλητικ......
8. Οι ασκήσεις του βιβλίου είναι δύσκολ......
9. Τα αεροπορικ... εισιτήρια είναι ακριβ....
10. Χτες το βράδυ είδα μια ωραί... ταινία.
11. Οι καλ... μαθητές έλυσαν τις δύσκολ... ασκήσεις.
12. Ο αγώνας δεν ήταν εύκολ... γιατί οι ομάδες ήταν ισοδύναμ....
13. Ο πατέρας έχει ανάγκη από άμεσ... ιατρικ... βοήθεια.
14. Η καλ... μέρα απ' το πρωί φαίνεται. *(παροιμία)*
15. Παιδιά ελάτε! Το φαγητό είναι έτοιμ....
16. "Εδώ τα καλ..., φτην... πορτοκάλια" φώναζε ο μανάβης.
17. Το ταχυδρομείο ήταν γεμάτ... κόσμο.
18. Στην εκκλησία υπάρχουν παλι..., πολύτιμ... εικόνες.
19. Κάνει αυστηρ... δίαιτα, γιατί έχει ζάχαρο.
20. Μαρία, να είσαι φρόνιμ... όσο θα λείπω.
21. Η Άννα και η Μαρία είναι ξανθ....
22. Καθαρ... ουρανός, αστραπές δεν φοβάται. *(παροιμία)*
23. Ο ταχυδρόμος δεν αφήνει τα συστημέν... γράμματα στο γραμματοκιβώτιο.

Αριθμητικά Επίθετα

Ο Φεβρουάριος είναι ο **δεύτερος** μήνας του χρόνου.

Η Μαρία είναι **πρώτη** μαθήτρια.

Είμαι **πέμπτος** στη σειρά για το ταμείο.

Μένουμε στον **δεύτερο** όροφο, **πρώτη** πόρτα δεξιά.

Ο Παύλος είναι το **τρίτο** παιδί της οικογένειας.

Το γραφείο του Γιώργου είναι στον **δέκατο τέταρτο** όροφο.

1	πρώτος, –η, –ο	11	ενδέκατος, –η, –ο
2	δεύτερος, –η, –ο	12	δωδέκατος, –η, –ο
3	τρίτος, –η, –ο	13	δέκατος τρίτος, –η, –ο
4	τέταρτος, –η, –ο	14	δέκατος τέταρτος, –η, –ο
5	πέμπτος, –η, –ο	15	δέκατος πέμπτος,– η, –ο
6	έκτος, –η, –ο	16	δέκατος έκτος, –η, –ο
7	έβδομος, –η, –ο	17	δέκατος έβδομος, –η, –ο
8	όγδοος, –η, –ο	18	δέκατος όγδοος, –η, –ο
9	ένατος, –η, –ο	19	δέκατος ένατος, –η, –ο
10	δέκατος, –η, –ο	20	εικοστός, –η, –ο

19 *Συμπληρώστε τα κενά όπως στο παράδειγμα:*

√ Ο Νίκος είναι .... μαθητής. (1) ➡ Ο Νίκος είναι **πρώτος** μαθητής.

1. Τον .... χρόνο η Μαρία άφησε το σχολείο. (2)
2. Η Καίτη κέρδισε το .... βραβείο στον διαγωνισμό. (1)
3. Μένω στον .... (3) όροφο, ... πόρτα αριστερά. (2)
4. Ο Αύγουστος είναι ο .... μήνας του χρόνου. (8)
5. Διαβάστε καλά το .... κεφάλαιο του βιβλίου. (13)

20 *Διαβάστε τα αριθμητικά όπως στο παράδειγμα:*

√ 6 ➡ **έξι** **έκτος**

15, 1, 8, 3, 20, 4, 2, 10, 7, 12, 17, 5

Συμφωνία των όρων της πρότασης

Εγώ και η **Νίκη είμαστε** από την Αθήνα.
Υ Υ Ρ

Ο **μπαμπάς ταξιδεύει** κάθε εβδομάδα.
Υ Ρ

Τα **παιδιά παίζουν** όλη την ημέρα.
Υ Ρ

Ο **Γιάννης** και **ο Γιώργος δουλεύουν.**
Υ Υ Ρ

ΟΧΙ Ο Γιάννης και ο Γιώργος δουλεύει!

ΡΗΜΑ και ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ

Το Ρήμα (Ρ) και το Υποκείμενο (Υ) της πρότασης πρέπει να συμφωνούν στο πρόσωπο (α', β', γ') και στον αριθμό (ενικός, πληθυντικός).

ΕΠΙΘΕΤΟ

Η **γη** είναι **μεγάλη**.
Υ Κ

Το **ταξίδι** ήταν **ευχάριστο.**
Υ Κ

Οι **μαθητές** είναι **προσεχτικοί**.
Υ Κ

ΟΧΙ Οι μαθητές είναι προσεχτικός!

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ

Η **γνώση** είναι **δύναμη.**
Υ Κ

Τα **Γιάννενα** είναι **πόλη.**
Υ Κ

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ και ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟ

1. Όταν το Κατηγορούμενο (Κ) της πρότασης είναι ΕΠΙΘΕΤΟ συμφωνεί με το Υποκείμενο (Υ) στο γένος (αρσενικό, θηλυκό, ουδέτερο), στον αριθμό (ενικός, πληθυντικός) και στην πτώση (ονομαστική, γενική, αιτιατική).

2. Όταν το Κατηγορούμενο (Κ) είναι ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ, τότε συμφωνεί με το Υποκείμενο (Υ) υποχρεωτικά μόνο στην πτώση.

21 *Συμπληρώστε τα κενά με τον σωστό τύπο του ρήματος:*

√ Η Μαρία και ο Γιώργος .... τον λογαριασμό της Δ.Ε.Η. (πληρώνω)
Η Μαρία και ο Γιώργος **πληρώνουν** τον λογαριασμό της Δ.Ε.Η.

1. Ο Γιάννης .... (πηγαίνω) στη δουλειά και η Μαρία
2. .... στο σπίτι. (μένω)
3. Τα παιδιά .... χτες όλο το απόγευμα. (διάβαζα)
4. Ο ταχυδρόμος .... μια ειδοποίηση στο γραμματοκιβώτιο.(άφησα)
5. Αύριο εμείς .... φρούτα. (θα αγοράσω)

22 *Συμπληρώστε τα κενά με τον σωστό τύπο του ουσιαστικού:*

√ .... ήταν καμένα. (το δέντρο)
Τα δέντρα ήταν καμένα.

1. .... διαβάζουν κάθε μέρα. (ο μαθητής)
2. .... κερδίζουν χρήματα. (ο έμπορος)
3. .... είστε Έλληνας; (εγώ)
4. .... άνοιξαν το παράθυρο του λεωφορείου. (ο επιβάτης)
5. .... αφήνουν τα γράμματα στα γραμματοκιβώτια. (ο ταχυδρόμος)

23 *Συμπληρώστε τα κενά με το σωστό ουσιαστικό.*

1. Ο Αλέξανδρος ήταν **στρατηγός**.
2. Η Μαρία και η Ελένη είναι ....
3. Η μόρφωση είναι ....
4. Τα βιβλία είναι ....
5. Ο 'Ολυμπος είναι ....
6. Τα Γιάννενα είναι ....
7. Ο Πειραιάς είναι ....
8. Η γνώση είναι ....
9. Η Αθήνα είναι ....της Ελλάδας.
10. Ο Γιώργος είναι ....

√ καθηγητής
περιουσία
στρατηγός
συμμαθήτριες
βουνό
πόλη
πρωτεύουσα
δύναμη
λιμάνι
αγαθό

24 Συμπληρώστε τα κενά με τον σωστό τύπο του επιθέτου:

√ Οι δρόμοι της Αθήνας είναι .... (στενός)
Οι δρόμοι της Αθήνας είναι **στενοί.**

1. Ο ουρανός είναι .... (γαλάζιος)
2. Η θάλασσα είναι .... (ήρεμος)
3. Το σπίτι είναι .... (κλειδωμένος)
4. Η τσάντα είναι .... (ανοικτός)
5. Τα γράμματα ήταν .... (συστημένος)

25 Βρείτε ποιες από τις παρακάτω προτάσεις είναι σωστές **(Σ)** και ποιες λανθασμένες **(Λ)**:

√ Η Μαρία πηγαίνεις για ψώνια. **(Λ)**
√ Εμείς ταξιδεύουμε τα καλοκαίρια. **(Σ)**

1. Ποιος φωνάζει; (...)
2. Η Αθήνα είναι όμορφη πόλη. (...)
3. Ο Πέτρος είναι μελετηροί. (...)
4. Εσείς πότε φεύγουμε; (...)
5. Το ρολόι του παππού είναι χαλασμένα. (...)

ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΟΝ ΓΙΑΤΡΟ

Το πρωί ο Γιώργος πήγε στη δουλειά, αλλά δεν ένιωθε καλά. Κρύωνε, ίδρωνε και είχε πονοκέφαλο. Συνέχισε όμως να δουλεύει ως το μεσημέρι. Γύρισε με δυσκολία στο σπίτι και ξάπλωσε αμέσως στο κρεβάτι.

Το απόγευμα, επειδή είχε χειροτερέψει, αποφάσισε να πάει στο νοσοκομείο.

Στα εξωτερικά ιατρεία έμπαιναν και έβγαιναν πολλοί άνθρωποι. Στην αίθουσα αναμονής περίμεναν μια γυναίκα με ένα παιδάκι και ένας κύριος.

Όταν έφτασε η σειρά του, η νοσοκόμα τον φώναξε.

Ο Γιώργος μπήκε στο ιατρείο.

Γιώργος: Καλησπέρα σας, γιατρέ.
Γιατρός: Καλησπέρα, τι σας συμβαίνει;
Γιώργος: Γιατρέ, νιώθω πολύ άσχημα.
Γιατρός: Τι έχετε ακριβώς;
Γιώργος: Πονοκέφαλο και βήχα.
Γιατρός: Από πότε;
Γιώργος: Από το πρωί. Και χτες το βράδυ είχα νιώσει αδιαθεσία, αλλά δεν έδωσα σημασία.
Γιατρός: Έχεις αρρωστήσει άλλη φορά φέτος;
Γιώργος: Όχι.
Γιατρός: Για να σε εξετάσω... Ο σφυγμός σου είναι γρήγορος. Έχεις πυρετό.
Γιώργος: Τι έχω γιατρέ;
Γιατρός: Δεν είναι σοβαρό. Μια απλή γρίπη.
Γιώργος: Και τι πρέπει να κάνω;
Γιατρός: Εδώ σου έχω γράψει μια συνταγή.
Γιώργος: Γιατρέ, είμαι ασφαλισμένος στο Ι.Κ.Α. Ορίστε το βιβλιάριο.
Γιατρός: Ωραία. Σου γράφω χάπια. Θα τα παίρνεις κάθε οκτώ ώρες. Και ένα σιρόπι για τον βήχα.
Γιώργος: Τι άλλο να κάνω γιατρέ;
Γιατρός: Πίνε πολλά υγρά και μη πας στη δουλειά αύριο. Σε δύο–τρεις μέρες θα έχεις αναρρώσει.
Γιώργος: Ευχαριστώ πολύ, γιατρέ. Πηγαίνω στο φαρμακείο αμέσως.

Λεξιλόγιο

ΡΗΜΑΤΑ

γιώθω
συνεχίζω
κρυώνω
ιδρώνω
γυρίζω
ξαπλώνω
χειροτερεύω
αποφασίζω
να πάει (πηγαίνω)
μπαίνω
βγαίνω
περιμένω
φωνάζω
αρρωσταίνω
εξετάζω
γράφω
παίρνω
πίνω
αναρρώνω
πηγαίνω

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

ο πονοκέφαλος
η δυσκολία
το κρεβάτι
το νοσοκομείο
το ιατρείο
ο άνθρωπος
η αίθουσα αναμονής
τα εξωτερικά ιατρεία
η γυναίκα
ο κύριος
η σειρά
η νοσοκόμα
ο γιατρός
ο βήχας
η αδιαθεσία
ο σφυγμός
ο πυρετός
η γρίπη
η συνταγή
το χάπι
το σιρόπι
το υγρό
η δουλειά
το φαρμακείο

ΕΠΙΘΕΤΑ

πολλοί
(ο πολύς–η πολλή–τα πολύ)
γρήγορος, - η, - ο
σοβαρός, - ή, - ό
απλός, - ή, - ό

ΑΚΛΙΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ

χειρότερα
αμέσως
πολύ άσχημα
ακριβώς

Πρόσθετο λεξιλόγιο – Εκφράσεις

φαρμακείο – φαρμακοποιός
αναρρώνω – γίνομαι καλά – αναρρωτική άδεια – παίρνω αναρρωτική άδεια

Γιατροί (ειδικότητες)

παθολόγος	:	για όλες τις αρρώστιες (ο οικογενειακός γιατρός)
καρδιολόγος	:	εξετάζει την καρδιά
ακτινολόγος	:	κάνει ακτινογραφίες
μικροβιολόγος	:	κάνει ανάλυση αίματος και ούρων
παιδίατρος	:	ειδικός για τα παιδιά
δερματολόγος	:	για τις αρρώστιες του δέρματος
ωτορινολαρυγγολόγος (ΩΡΛ)	:	για τα αφτιά, τη μύτη, τον λαιμό
ορθοπεδικός	:	για αρρώστιες του σκελετού, των οστών, σπασίματα
μαιευτήρας – γυναικολόγος	:	γυναικολογικές αρρώστιες, τοκετοί
ψυχίατρος	:	ειδικός για ψυχικές αρρώστιες
οφθαλμίατρος	:	ειδικός για τα μάτια
οδοντίατρος	:	ειδικός για τα δόντια

Βιβλιάριο Ι.Κ.Α.

Ι.Κ.Α.	:	Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων
Ο.Γ.Α.	:	Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων
Τ.Ε.Β.Ε.	:	Ταμείο Εμπόρων – Βιοτεχνών Ελλάδας

Είμαι ασφαλισμένος — στο Ι.Κ.Α. / στο Τ.Ε.Β.Ε. / στον Ο.Γ.Α.

Τι σας συμβαίνει; — Τι έχετε;
Πού πονάτε;
Δεν αισθάνομαι καλά.
Δεν νιώθω καλά. Δεν είμαι καλά.
Είμαι άρρωστος. Είμαι αδιάθετος. Θα πάω στον γιατρό.
Θα πάω στο νοσοκομείο για ιατρικές εξετάσεις.

Το ανθρώπινο σώμα

1. μάτια
2. μύτη
3. στόμα
4. αφτιά

5. λαιμός
6. ώμος
7. κοιλιά
8. χέρια
9. δάκτυλα
10. παλάμη

11. πόδια
12. γόνατα
13. πέλμα

Εσωτερικά όργανα
- ο λάρυγγας
- το στομάχι
- η καρδιά
- οι πνεύμονες
- το συκώτι
- τα έντερα

Ερωτήσεις

— Πού πήγε ο Γιώργος το πρωί;
— Τι είχε;
— Ως πότε δούλευε;
— Τι έκανε μόλις έφτασε σπίτι του;
— Πώς ήταν ο Γιώργος το απόγευμα;
— Τι αποφάσισε να κάνει;; Γιατί;
— Είχε κόσμο στο νοσοκομείο;
— Πού περίμενε τον γιατρό;
— Ποιοι άλλοι περίμεναν;
— Ποιος του φώναξε, όταν ήρθε η σειρά του;
— Τι είχε τελικά ο Γιώργος;
— Τι φάρμακα του έδωσε ο γιατρός;
— Τι τον συμβούλεψε να κάνει;
— Πού ήταν ασφαλισμένος ο Γιώργος;
— Από πού παίρνουμε τα φάρμακα;

—Πονάει η κοιλιά μου. Πηγαίνω στον **Παθολόγο.**
—Έσπασα το πόδι μου. Πήγα στον ....
—Έχω πονόδοντο. Θα πάω στον ....
—Θέλω να κάνω ακτινογραφία. Θα πάω στον ....
—Ο παππούς υποφέρει από την καρδιά του. Πηγαίνει στον ....
—Θα εξετάσω τα μάτια μου. Θα πάω στον ....
—Το παιδί είναι άρρωστο. Θα το εξετάσει ο ....

Συντελεσμένοι χρόνοι

Έχω **πληρώσει** το ενοίκιο.
Έχεις **ταξιδέψει** ποτέ με πλοίο;
Δεν έχουμε **ταξιδέψει** ποτέ με αεροπλάνο.

Είχα **διαβάσει** μόνο τα πρώτα κεφάλαια του βιβλίου, όταν έδωσα εξετάσεις.
Όταν φτάσαμε, **είχαν κλέψει** το αυτοκίνητο.

Θα έχω **ετοιμάσει** το φαγητό, όταν φτάσεις.
Ως το καλοκαίρι **θα έχω διαβάσει** το βιβλίο.

> Οι συντελεσμένοι χρόνοι δηλώνουν ότι μια πράξη έχει τελειώσει (έχει συντελεσθεί)

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ

έχω διαβάσει
έχεις »
έχει »
έχουμε »
έχετε »
έχουν »

Δείχνει ότι μια πράξη έχει τελειώσει δίνοντας έμφαση στο αποτέλεσμα της πράξης.
Π.χ. "**Έχω γράψει** το γράμμα".

έχω πληρώ **σει**
πλέ **ξει**
γρά **ψει**

ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ

είχα διαβάσει
είχες »
είχε »
είχαμε »
είχατε »
είχαν »

Δείχνει ότι μια πράξη είχε τελειώσει στο παρελθόν πριν από μια άλλη.
Π.χ."Όταν φτάσαμε στο λιμάνι, το πλοίο **είχε φύγει**".

είχα πληρώ **σει**
πλέ **ξει**
γρά **ψει**

ΣΥΝΤΕΛΕΣΜΕΝΟΣ ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ

θα έχω διαβάσει
θα έχεις »
θα έχει »
θα έχουμε »
θα έχετε »
θα έχουν »

Δείχνει ότι μια πράξη θα τελειώσει στο μέλλον πριν από έναν ορισμένο χρόνο.
Π.χ."**Θα έχω πληρώσει** το δάνειο ως το τέλος του χρόνου".

θα έχω πληρώ **σει**
πλέ **ξει**
γρά **ψει**

Προσοχή!
Τα βοηθητικά ρήματα **είμαι** και **έχω** δεν έχουν συντελεσμένους χρόνους (παρακείμενο, υπερσυντέλικο και συντελεσμένο μέλλοντα).

1 *Ξαναγράψτε τα ρήματα αλλάζοντας μόνο τον αριθμό:*

√ έχουν τελειώσει ➡ **έχει τελειώσει**

1. έχουν φτάσει ....
2. έχει αφήσει ....

3. είχαμε κοιτάξει ....
4. είχε ξοδέψει ....

5. θα έχεις κόψει ....
6. θα έχουμε αγοράσει ....

2 *Συμπληρώστε τα κενά με τον σωστό τύπο του παρακειμένου:*

√ Δεν .... ποτέ με πλοίο. (ταξιδεύω)
Δεν **έχω ταξιδέψει** ποτέ με πλοίο.

1. Ο Κώστας δεν .... στο σπίτι ακόμη. (φτάνω)
2. (Εγώ) .... την εφημερίδα πάνω στην τηλεόραση. (αφήνω)
3. (Εμείς) .... τον λογαριασμό. (πληρώνω)
4. (Εσύ) .... ποτέ τα γλυκά της γιαγιάς. (δοκιμάζω)
5. (Αυτοί) .... τον πρώτο λαχνό. (κερδίζω)

3 *Συμπληρώστε τα κενά με τον σωστό τύπο του υπερσυντέλικου:*

√ Ο Κώστας .... τις ετοιμασίες μερικές μέρες πριν φτάσουμε. (αρχίζω)
Ο Κώστας **είχε αρχίσει** τις ετοιμασίες μερικές μέρες πριν φτάσουμε.

1. Όταν έφτασα στον κινηματογράφο, το έργο .... (αρχίζω)
2. Ο πατέρας .... να ταξιδέψει με αεροπλάνο, όταν του τηλεφώνησα. (αποφασίζω)
3. Όταν εσείς ακούσατε τα νέα, εμείς .... στην αστυνομία. (τρέχω)
4. Όταν έφτασε ο Γιώργος, το φαρμακείο ήδη .... (κλείνω)
5. Πριν από τον Γιώργο η νοσοκόμα.. έναν ηλικιωμένο κύριο. (φωνάζω)

4 *Να αντικαταστήσετε τον Ενεστώτα με Συντελεσμένο Μέλλοντα.*

√ Αφήνω εδώ τον φάκελο. ➡ Ως αύριο **θα έχω αφήσει** εδώ τον φάκελο.

1. Ετοιμάζουμε το σπίτι για τη γιορτή. Ως αύριο ....
2. Διαβάζει την εφημερίδα. Ως αύριο ....
3. Τελειώνουν το βιβλίο. Ως αύριο ....
4. Βάφετε το σπίτι. Ως αύριο ....
5. Αλλάζετε το φόρεμα. Ως αύριο ....

5 *Συμπληρώστε τα κενά με τον κατάλληλο χρόνο:*

√ Ο Γιώργος .... σε δυο–τρεις μέρες. (αναρρώνω)
Ο Γιώργος **θα έχει αναρρώσει** σε δυο–τρεις μέρες.

1. Τα νερά του ποταμού .... Κανείς δεν μπορεί να διασχίσει το ποτάμι. (ξεχειλίζω)
2. (Εσείς) δεν .... καθόλου μέχρι σήμερα. (αλλάζω)
3. (Εμείς) .... τα ρούχα και περιμένουμε να στεγνώσουν. (απλώνω)
4. Όταν φτάσω .... τα μαγαζιά. (κλείνω)
5. Ο διευθυντής .... τους υπαλλήλους να πηγαίνουν στο γραφείο πριν από τις 07:30. (υποχρεώνω)
6. Ο Γιώργος .... πολλά χρήματα πολύ πριν πάει στο Πανεπιστήμιο. (κερδίζω)
7. Όταν έφτασε στο σπίτι, εμείς .... το φαγητό και πίναμε καφέ. (τελειώνω)

Τα θέματα του ρήματος

			Ποιόν ενεργείας
γραφ- ενεστωτικό	Ενεστώτας Παρατατικός Μέλλοντας διαρκείας	**γράφ** ω ε-**γραφ** α θα **γράφ** ω	ΑΤΕΛΕΣ
γραψ- αοριστικό	Μέλλοντας στιγμιαίος Αόριστος Παρακείμενος Υπερσυντέλικος Συντελεσμένος Μέλλοντας	θα **γράψ** ω έ-**γραψ** α έχω **γράψ** ει είχα **γράψ** ει θα έχω **γράψ** ει	ΤΕΛΕΙΟ

Α. Το **ενεστωτικό θέμα** δηλώνει διάρκεια ή επανάληψη (ατελές ή διαρκές ποιόν ενεργείας).

π.χ. Δουλεύει σε μια ασφαλιστική εταιρεία.
Διαβάζαμε μέρα-νύχτα.
Θα σου γράφω κάθε εβδομάδα.

Β. Το **αοριστικό θέμα** δηλώνει ότι:

1. Μας ενδιαφέρει μια πράξη ως γεγονός άσχετα προς τη διάρκειά της, μικρή ή μεγάλη (τέλειο ή στιγμιαίο ποιόν ενεργείας).

   π.χ. Θα αγοράσω αυτοκίνητο.
   Άκουσα φωνές και άνοιξα την πόρτα.
   Δούλεψε λιμενεργάτης 35 ολόκληρα χρόνια.

2. Μια πράξη έχει τελειώσει (συντελεσθεί) με έμφαση στο αποτέλεσμα της πράξης (Παρακείμενος) ή σε συνδυασμό με προσδιοριζόμενο χρόνο (Υπερσυντέλικος, Συντελεσμένος Μέλλοντας).

   π.χ. Έχω σπουδάσει αρχιτέκτονας.
   Είχαμε ακούσει τα νέα πριν μας τηλεφωνήσετε.
   Θα έχουν μετακομίσει ως το τέλος του μήνα.

Ουσιαστικά: 3κατάληκτα (τρικατάληκτα)

Η είσοδος του θεάτρου ήταν κλειστή.
Ο λόγος **του προέδρου** εντυπωσίασε το ακροατήριο.
Οι υπάλληλοι του υπουργείου διάβασαν **την εγκύκλιο.**
Οι μισθοί **των υπαλλήλων** είναι χαμηλοί.
Οι κάτοικοι των πόλεων υποφέρουν από **τον θόρυβο** των αυτοκινήτων.
Η έξοδος **κινδύνου** ήταν κλειδωμένη.

	ΑΡΣΕΝΙΚΟ			ΘΗΛΥΚΟ				
Ονομ.	ο	άνθρωπ	**ος**	η	έξοδ	**ος**	**1**	**–ος**
Γεν.	του	ανθρώπ	**ου**	της	εξόδ	**ου**	**2**	**–ου**
Αιτ.	τον	άνθρωπ	**ο**	την	έξοδ	**ο**	**3**	**–ο**
Ονομ.	οι	άνθρωπ	**οι**	οι	έξοδ	**οι**	**1**	**–οι**
Γεν.	των	ανθρώπ	**ων**	των	εξόδ	**ων**	**2**	**–ων**
Αιτ.	τους	ανθρώπ	**ους**	τις	εξόδ	**ους**	**3**	**–ους**

6 *Γράψτε τα ουσιαστικά αλλάζοντας μόνο τον αριθμό.*

√ της εξόδου ➡ **των εξόδων**

1. της υπαλλήλου ....
2. οι μέθοδοι ....
3. τους προέδρους ....
4. η είσοδος ....
5. τον δάσκαλο ....
6. των κατοίκων ....
7. των ηπείρων ....

7 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα.*

√ η **έξοδος** του κτιρίου ➡ **οι έξοδοι** του κτιρίου

1. τα χρήματα **του εμπόρου** ....
2. η δύναμη **του ανέμου** ....
3. ο **ηθοποιός του θιάσου** ....
4. η **εκλογή του δημάρχου** ....
5. η καθαριότητα **των διαδρόμων** ....
6. η υποφυγή **των κινδύνων** ....
7. η σκληρότητα του **πολέμου** ....
8. ο φόβος **του ανθρώπου** ....

Προσωπικές αντωνυμίες

ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ

Εγώ είμαι από την Τασκένδη.

Εσύ δεν προσέχεις.

Αυτός πηγαίνει στον γιατρό.

Εμείς είμαστε Έλληνες.

Εσείς από πού είστε;

Αυτοί περιμένουν στην αίθουσα αναμονής.

ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ (άμεσο αντικείμενο)

Πώς σε λένε;	**Με** λένε Γιώργο.
Με γνωρίζεις;	**Σε** γνωρίζω.
Βλέπεις τον Νίκο;	**Τον** βλέπω κάθε μέρα.
Διαβάζεις την εφημερίδα;	**Την** διαβάζω.
Αγόρασες το περιοδικό;	**Το** αγόρασα.
Σας κουράζει η δουλειά;	**Μας** κουράζει η δουλειά.
Μας φωνάζουν από τον δρόμο;	**Σας** φωνάζουν από τον δρόμο.
Περιμένετε τους φίλους σας;	**Τους** περιμένουμε.
Προσέχετε τις πινακίδες;	**Τις** προσέχουμε.
Μαλώνετε τα παιδιά;	**Τα** μαλώνουμε.

ΓΕΝΙΚΗ (έμμεσο αντικείμενο)

Σου λέει την αλήθεια;	**Μου** λέει την αλήθεια.
Μου δίνεις την εφημερίδα;	**Σου** δίνω την εφημερίδα.
Λες του Γιώργου μια ιστορία;	**Του** λέω μια ιστορία.
Λες της Μαρίας ένα παραμύθι;	**Της** λέω ένα παραμύθι.
Αγοράζεις του παιδιού παπούτσια;	**Του** αγοράζω παπούτσια.
Σας στέλνει γράμμα;	**Μας** στέλνει γράμμα.
Μας δίνεις τα ρέστα;	**Σας** δίνω τα ρέστα.
Δίνεις στους φίλους το γράμμα;	**Τους** δίνω το γράμμα.
Αγοράζεις στις μαθήτριες βιβλία;	**Τους** αγοράζω βιβλία.
Δείχνεις στα παιδιά τις φωτογραφίες;	**Τους** δείχνω τις φωτογραφίες.

Προσωπικές αντωνυμίες
(κανονικοί τύποι)

ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	ΓΕΝΙΚΗ
εγώ	με	μου
εσύ	σε	σου
αυτός, –ή, – ό	τον/την/το	του/της/του
εμείς	μας	μας
εσείς	σας	σας
αυτοί, – ές, – ά	τους/τις/τα	τους

Προσοχή!

Εκτός από τους **κανονικούς** τύπους της προσωπικής αντωνυμίας υπάρχουν και οι **εμφατικοί** τύποι, οι οποίοι χρησιμοποιούνται στις εξής περιπτώσεις:

1) για **έμφαση**	**Εμένα** με λένε Γιώργο. **Εσένα** πώς σε λένε; **Αυτόν** τον βλέπω κάθε μέρα.
2) για **αντιδιαστολή**	**Εμένα** λένε Γιώργο. Όχι τον αδελφό μου. **Εσένα** γνωρίζω. Δεν γνωρίζω τους άλλους. **Αυτούς** περιμένουμε. Όχι εσάς.
3) με **προθέσεις**	Ο ταχυδρόμος έδωσε το γράμμα **σ' εμένα**. Αγόρασα την εφημερίδα **για σένα**.

8 *Απαντήστε με Ναι και Όχι:*

√ Βλέπεις τον Βασίλη; → **Ναι, τον βλέπω** (τον Βασίλη).
→ **Όχι, δεν τον βλέπω** (τον Βασίλη).

1. Βλέπεις την Άννα; ....
....
2. Συμβουλεύεις το παιδί; ....
....
3. Βλέπεις τους μαθητές; ....
....
4. Αγόρασες τα γραμματόσημα; ....
....
5. Στέλνεις τις φωτογραφίες; ....
....

9 *Να κάνετε τις κατάλληλες ερωτήσεις*

√ **Αγόρασες τα φάρμακα;** ➡ Ναι, **τα** αγόρασα.

1. .... Ναι, τις έκλεισα.
2. .... Ναι, τα αγόρασα.
3. .... Ναι, το στέλνω.
4. .... Όχι, δεν τη διαβάζω.
5. .... Όχι, δεν την πίνω.

10 *Να αντικαταστήσετε τις τονισμένες λέξεις με τον κατάλληλο τύπο της προσωπικής αντωνυμίας:*

√ Η νοσοκόμα φώναξε **τον Γιώργο.** ➡ Η νοσοκόμα **τον** φώναξε.

1. Περιμένουμε **τον Πέτρο.** ....
2. Στέλνουμε **τις φωτογραφίες.** ....
3. Συχνά βλέπουμε **τον Νίκο και την Καίτη.** ....
4. Ποιος φώναξε **τα παιδιά;** ....
5. Λέει **του μαθητή** να προσέχει. ....
6. Δάνεισα **στην Άννα** την τσάντα. ....
7. Αγοράζουμε **στα παιδιά** ρούχα. ....
8. Δώσατε **της Ελένης** χρήματα; ....

11 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ **Μας** μαλώνουν. ➡ **Εμάς** μαλώνουν. Όχι εσάς.

1. **Σας** προσέχουν όλοι. .... προσέχουν όλοι. Όχι εμάς.
2. **Με** φώναξαν. .... φώναξαν. Όχι εσένα.
3. **Τον** κοιτάζουν όλοι. .... κοιτάζουν όλοι. Όχι τον αδελφό του.
4. **Τους** βλέπω στον δρόμο. .... βλέπω στον δρόμο. Όχι τους φίλους τους.
5. **Μου** αναθέτει τη δουλειά. .... αναθέτει τη δουλειά. Όχι εσένα.
6. **Σου** λέει να είσαι ταχτικός. .... λέει να είσαι ταχτικός. Όχι του Γιάννη.

Ανώμαλα ρήματα

Ενεστώτας Οριστική	Στιγμιαίος Μέλλοντας	Αόριστος Οριστική	Αόριστος Προστακτική	Συντελεσμένοι χρόνοι
λέ(γ)ω	θα πω	είπα	πες–πείτε	έχω/είχα/θα έχω πει
πηγαίνω	θα πάω	πήγα	πήγαινε–πάτε, (άντε)	» » » πάει
τρώ(γ)ω	θα φάω	έφαγα	φάε–φάτε	» » » φάει
πίνω	θα πιω	ήπια	πιες–πιείτε	» » » πιει
μπαίνω	θα μπω	μπήκα	μπες–μπείτε	» » » μπει
βγαίνω	θα βγω	βγήκα	βγες–βγείτε	» » » βγει

12 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ Λέω μια ιστορία ➡ **Πες μια ιστορία** **Πείτε μια ιστορία.**

1. Πίνω το φάρμακο. ....
2. Μπαίνω στο λεωφορείο. ....
3. Τρώω γρήγορα. ....
4. Βγαίνω στα ψώνια. ....
5. Ακούω τις ειδήσεις. ....
6. Λέω το μυστικό. ....
7. Πηγαίνω στο γήπεδο. ....

13 *Συμπληρώστε τα κενά:*

1. (Εμείς) ...., όταν ήλθε ο θείος. (τρώω–*υπερσυντέλικος*)
2. Στη γιορτή του πατέρα (εμείς) .... (τρώω–*αόριστος*) , ... (πίνω–*αόριστος*)
3. (Εσείς) στις επτά .... στο μάθημα. (πηγαίνω– *συντελεσμένος μέλλοντας*)
4. (Εμείς) .... στον γιατρό. (πηγαίνω–*στιγμ. μέλλοντας*)
5. (Εσείς) από ποια πόρτα .... (βγαίνω–*αόριστος*)
5. .... μου, πού είναι η εφημερίδα. (λέω–*προστακτική αορίστου*)
6. .... γρήγορα μέσα. Κάνει κρύο. (μπαίνω–*προστακτική αορίστου*)
8. (Εγώ) σου ....πολλές φορές να με περιμένεις. (λέω–*παρακείμενος*)

Σύνταξη

Ρήματα με δύο αντικείμενα

Δείχνω τη φωτογραφία στον Γιάννη.
– Σε ποιον δείχνω τη φωτογραφία; –**Στον Γιάννη.**
– Τι δείχνω στον Γιάννη; –**Τη φωτογραφία.**

Αγοράζω στο παιδί καινούργια παπούτσια.
– Σε ποιον αγοράζω καινούργια παπούτσια; –**Στο παιδί.**
– Τι αγοράζω στο παιδί; –**Καινούργια παπούτσια.**

Λέω στους μαθητές μια ιστορία.
– Σε ποιους λέω μια ιστορία; –**Στους μαθητές.**
– Τι λέω στους μαθητές; –**Μια ιστορία.**

Δίνω	τα βιβλίο	στον Γιάννη.
ρήμα	**άμεσο αντικείμενο**	**έμμεσο αντικείμενο**

Τι δίνεις στον Γιάννη;
Το βιβλίο.
ΑΜΕΣΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Σε ποιον δίνεις το βιβλίο;
Στον Γιάννη.
ΕΜΜΕΣΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

14 *Σχηματίστε προτάσεις όπως στο παράδειγμα:*

√ (φέρνω – το νερό – ο πατέρας) ➡ **Φέρνω το νερό στον πατέρα.**

1. (δίνω – το ψωμί – το παιδί) ....
2. (λέει – μια ιστορία – η μητέρα) ....
3. (φέρνουμε – τα βιβλία – ο Νίκος) ....
4. (δώσατε – τα χρήματα – οι εργάτες) ....
5. (στέλνουμε – τα ρούχα – τα παιδιά) ....

15 *Συμπληρώστε τα κενά όπως στο παράδειγμα:*

√ Γράφω γράμμα .... (εσύ) ➡ Γράφω γράμμα **σ΄ εσένα** *

1. Δίνεις το βιβλίο .... (εγώ)
2. Λέει μια ιστορία......................... (ο Γιάννης)
3. Θα δώσουμε τις εφημερίδες .... (εσείς)
4. Στέλνω .... τη φωτογραφία. (η μητέρα)
5. Δίνω .... τον δίσκο. (ο πατέρας)
6. Δείχνω τις φωτογραφίες......................... (οι μαθητές)
7. Δίνω το τετράδιο......................... (ο Γιώργος)
8. Χαρίζω το βιβλίο......................... (αυτοί)
9. Θα δώσεις .... τα περιοδικά; (η Καίτη και ο Γιώργος)
10. Δεν θα αγοράσετε το φόρεμα ....; (η Μαρία)

---

* **Προσοχή!**

σε εσένα	➡	σ΄ εσένα	από εμένα	➡	από μένα
με εμένα	➡	μ΄ εμένα	για εσένα	➡	για σένα

Αρέσει... / Αρέσει να...

Μου αρέσει το παλτό της Καίτης.
Μου αρέσουν οι παλιές φωτογραφίες.
Σου αρέσει η ζακέτα μου;
Του αρέσουν τα ταξίδια.
Της αρέσει η κλασική μουσική;
Μας αρέσουν τα λουλούδια.
Σας άρεσε η ταινία;
Τους αρέσει η ελληνική γλώσσα.

Μου αρέσει **να** βλέπω τηλεόραση.
Σου αρέσει **να** μαγειρεύεις;
Τους άρεσε **να** πηγαίνουν για μπάνιο το απόγευμα.

16 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ Σου αρέσει το σπίτι της Μαίρης; ➡ **Ναι, μου αρέσει.**
➡ **Όχι, δεν μου αρέσει.**

1. Σου αρέσουν τα φρούτα;
2. Σας αρέσει το ποδόσφαιρο;
3. Τους άρεσε το μάθημα;
4. Της άρεσε η ταινία;
5. Σας άρεσε η Αθήνα;
6. Σου αρέσει η Κρήτη;
7. Του αρέσει η ζωγραφική;
8. Σου αρέσει η πίτσα;

17 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ (εγώ – τα γλυκά) ➡ **Μου αρέσουν τα γλυκά.**

1. (εγώ – η μουσική) ....
2. (αυτή – το κολύμπι) ....
3. (εσείς – το καλό φαγητό) ....
4. (αυτοί – το τραγούδι) ....
5. (αυτές – ο χορός) ....

18 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ Στη Μαρία αρέσει η θάλασσα. ➡ **Της** αρέσει η θάλασσα.

1. Του Κώστα αρέσει ο Πειραιάς.
2. Των παιδιών αρέσει το ποδόσφαιρο.
3. Του Παύλου αρέσει ο κινηματογράφος.
4. Στους φίλους μας αρέσουν οι παλιές φωτογραφίες.
5. Της δασκάλας αρέσουν οι σοκολάτες;

19 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ Μου αρέσει .... (μαγειρεύω) ➡ Μου αρέσει **να μαγειρεύω**.

1. Σου αρέσει .... στο θέατρο; (πηγαίνω)
2. Δεν μας αρέσει .... τη νύχτα. (ταξιδεύω)
3. Σας αρέσει .... χαρτιά; (παίζω)
4. Τους άρεσε .... βόλτα στην παραλία. (κάνω)
5. Σας αρέσει .... το σπίτι; (καθαρίζω)

Ενότητα 6

ΨΑΧΝΟΝΤΑΣ ΓΙΑ ΣΠΙΤΙ

Ο Γιάννης και η Μαρία έφτασαν στην Ελλάδα πριν από δύο μήνες. Μένουν σε φίλους τους στην Αθήνα. Τώρα όμως βρήκαν δουλειά και αποφάσισαν να νοικιάσουν σπίτι. Αρχίζουν την καινούργια ζωή τους. Θέλουν να βρουν σπίτι κοντά στη δουλειά τους. Έτσι θα κερδίζουν χρόνο και θα έχουν λιγότερα έξοδα. Ψάχνοντας στις μικρές αγγελίες των εφημερίδων τα ενοικιαστήρια, βρήκαν μια καλή ευκαιρία. Πήραν τηλέφωνο τον ιδιοκτήτη και έκλεισαν ραντεβού.

Γιάννης: Γεια σας, είστε ο ιδιοκτήτης του σπιτιού;
Ιδιοκτήτης: Μάλιστα. Εσείς ποιος είστε;
Γιάννης: Είμαι ο κ. Αβραμίδης που σας πήρα τηλέφωνο το πρωί. Από δω η γυναίκα μου.
Ιδιοκτήτης: Θέλετε να δείτε το διαμέρισμα; Από εδώ, παρακαλώ.
Γιάννης: Ευχαριστούμε πολύ!
Ιδιοκτήτης: Όπως βλέπετε έχει δύο μεγάλα υπνοδωμάτια! Σας βεβαιώνω ότι είναι πολύ άνετο και φωτεινό. Έχω μείνει και εγώ εδώ.
Μαρία: Ωραίο είναι! Η κρεβατοκάμαρα που βλέπει στον δρόμο είναι μεγαλύτερη.
Γιάννης: Ναι. Υπάρχει αρκετός χώρος για τα κρεβάτια των παιδιών.
Μαρία: Θα έχει όμως θόρυβο.

Γιάννης: Ας δούμε και τα άλλα δωμάτια.
Μαρία: Το σαλόνι είναι πολύ άνετο.
Γιάννης: Και το μπάνιο αρκετά μεγάλο.
Μαρία: Και η κουζίνα ευρύχωρη.
Γιάννης: Έχει χώρο για το τραπέζι και τις καρέκλες.
Μαρία: Έχει και αρκετά ντουλάπια.
Ιδιοκτήτης: Πώς τα βρίσκετε;
Γιάννης: Καλά είναι. Πόσο είναι το ενοίκιο;
Ιδιοκτήτης: Το ενοίκιο είναι 50.000 δραχμές τον μήνα και δύο ενοίκια προκαταβολή.
Μαρία: Με τα κοινόχρηστα όμως τα έξοδα ανεβαίνουν. Έτσι δεν είναι;
Γιάννης: Να μας κάνετε μια καλύτερη τιμή.
Ιδιοκτήτης: Δεν είναι ακριβό. Είναι τριάρι, δεύτερος όροφος, με μεγάλη βεράντα. Δεν θα βρείτε φτηνότερο.
Γιάννης: Σύμφωνοι.
Ιδιοκτήτης: Για τα κοινόχρηστα είναι υπεύθυνος ο διαχειριστής, ο κ. Γεωργίου.

Λεξιλόγιο

ΡΗΜΑΤΑ
φτάνω
βρήκαν (βρίσκω)
νοικιάζω
κερδίζω
ψάχνω
πήραν (παίρνω)
κλείνω
να δείτε (βλέπω)
βεβαιώνω
ανεβαίνω

ΕΠΙΘΕΤΑ
καινούργιος, -α, -ο
λιγότερος, -η, -ο (λίγος)
μικρός, -ή, -ό
άνετος, -η, -ο
φωτεινός, -ή, -ό
ωραίος, -α, -ο
μεγάλος, -η, -ο
ευρύχωρος, -η, -ο
φτηνότερος, -η, -ο (φτηνός)
καλύτερος, -η, -ο (καλός)
σύμφωνος, -η, -ο
υπεύθυνος, -η, -ο

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ
ο φίλος
τα σπίτι
η ζωή
ο χρόνος
τα έξοδα
η αγγελία
τα ενοικιαστήριο
η ευκαιρία
το τηλέφωνο
ο ιδιοκτήτης
η γυναίκα
τα διαμέρισμα
το υπνοδωμάτιο
η κρεβατοκάμαρα
ο χώρος
το κρεβάτι
ο θόρυβος
το δωμάτιο
η καρέκλα
το ντουλάπι
το ενοίκιο / νοίκι
η προκαταβολή
τα κοινόχρηστα
η τιμή
η βεράντα
ο όροφος
ο διαχειριστής

ΑΚΛΙΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ
κοντά

Πρόσθετο λεξιλόγιο – Εκφράσεις

νοικιάζω — σπίτι / διαμέρισμα / μονοκατοικία

ενοικιαστής : αυτός που νοικιάζει
αγοραστής : αυτός που αγοράζει
ιδιοκτήτης : αυτός που έχει δικό του σπίτι

παίρνω το μολύβι – παίρνω τηλέφωνο
κλείνω την πόρτα – κλείνω ραντεβού
κερδίζω χρήματα – κερδίζω χρόνο

μου αρέσει

είναι φτηνό • είναι ευκαιρία

οι μικρές αγγελίες από εφημερίδα

πολυκατοικία: κτίριο με πολλούς ορόφους

η ταράτσα
έκτος όροφος (το ρετιρέ)
πέμπτος όροφος
τέταρτος όροφος
τρίτος όροφος
δεύτερος όροφος
πρώτος όροφος
το ισόγειο
το υπόγειο

μονοκατοικία

πόρτα – είσοδος
ασανσέρ
γκαράζ

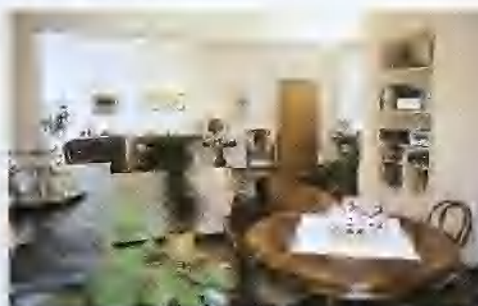
σπίτι με δύο ορόφους	:	διώροφο
σπίτι με τρεις ορόφους	:	τριώροφο κτλ.

διαμέρισμα ενός δωματίου	:	γκαρσονιέρα
διαμέρισμα δύο δωματίων	:	δυάρι
διαμέρισμα τριών δωματίων	:	τριάρι κτλ.

Εσωτερικό σπιτιού
το σαλόνι – το καθιστικό
η τραπεζαρία
τα υπνοδωμάτια, οι κρεβατοκάμαρες
το μπάνιο – το λουτρό
η τουαλέτα (W.C)
το χολ
η κουζίνα
ο διάδρομος

Ερωτήσεις

— Πού μένουν ο Γιάννης και η Μαρία;
— Γιατί θέλουν να νοικιάσουν σπίτι;
— Γιατί θέλουν να είναι το σπίτι κοντά στη δουλειά τους;
— Πώς βρήκαν το σπίτι τους;
— Εσείς διαβάζετε τις μικρές αγγελίες των εφημερίδων; Γιατί;
— Γιατί πήραν τηλέφωνο τον ιδιοκτήτη;
— Πώς λέγεται αυτός που νοικιάζει ένα σπίτι; Λέγεται ....
— Πώς λέγεται αυτός που αγοράζει ένα σπίτι; Λέγεται ....
— Πώς λέγεται αυτός που έχει δικό του σπίτι; Λέγεται ....
— Πώς θέλετε να είναι το δικό σας σπίτι;
— Θέλετε να μένετε σε πολυκατοικία ή σε μονοκατοικία;
— Σε ποιον όροφο θέλετε να είναι το διαμέρισμά σας;
— Τι πληρώνουμε στην πολυκατοικία; Πληρώνουμε τα ....
— Πώς λέγεται αυτός που φροντίζει την πολυκατοικία;
— Ψάχνετε για σπίτι. Τι θα πείτε στον ιδιοκτήτη;

Παραθετικά Επιθέτων

Το σαλόνι είναι **μεγαλύτερο / πιο μεγάλο** από την κουζίνα.
Έχουν **λιγότερα / πιο λίγα** έξοδα, γιατί μένουν κοντά στη δουλειά τους.
"Δεν θα βρείτε **φθηνότερο / πιο φθηνό** ενοίκιο", είπε ο ιδιοκτήτης.

Η κουζίνα είναι **πολύ ωραία / ωραιότατη**.
Το ενοίκιο είναι **πολύ ακριβό / ακριβότατο**.
Το μάθημα είναι **πολύ εύκολο / ευκολότατο**.

Η κουζίνα είναι **το φωτεινότερο / το πιο φωτεινό** δωμάτιο του σπιτιού.
Το αεροπλάνο είναι το **πιό γρήγορο / γρηγορότερο** μεταφορικό μέσο.
Ο Όλυμπος είναι το **ψηλότερο / πιο ψηλό** βουνό της Ελλάδας.

Ο Γιάννης είναι	**εργατικός.**		**ΘΕΤΙΚΟΣ**
Ο Γιάννης είναι	**εργατικότερος** **πιο εργατικός**	από τον Πέτρο.	**ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ** από + αιτιατική
Ο Γιάννης είναι	**εργατικότατος.** **πολύ εργατικός.**		**ΑΠΟΛΥΤΟΣ ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ**
Ο Γιάννης είναι	**ο εργατικότερος** **ο πιο εργατικός**	στην οικογένεια.	**ΣΧΕΤΙΚΟΣ ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ** άρθρο + συγκριτικός

Προσοχή!

ΘΕΤΙΚΟΣ	**ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ**	**ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ**
καλός	καλύτερος / πιο καλός	άριστος / πολύ καλός
κακός	χειρότερος / πιο κακός	κάκιστος / πολύ κακός
λίγος	λιγότερος / πιο λίγος	ελάχιστος / πολύ λίγος
μεγάλος	μεγαλύτερος / πιο μεγάλος	μέγιστος / πολύ μεγάλος

1 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα.*

√ (του) ζωηρού ➡ **ζωηρότερου / πιο ζωηρού**
➡ **ζωηρότατου / πολύ ζωηρού**

1. (ο) νέος ....
....
2. (η) πλούσια ....
....
3. (της) αξίας ....
....
4. (τον) σοβαρό ....
....
5. (τους) σεμνούς ....
....
6. (ο) καλός ....
....
7. (τον) κακό ....
....
8. (τη) λίγη ....
....

2 *Σχηματίστε προτάσεις όπως στο παράδειγμα:*

√ ο δρόμος – στενός – η λεωφόρος
Ο δρόμος είναι στενότερος/πιο στενός από τη λεωφόρο.

1. η ζούγκλα – πυκνός – το δάσος
....
2. το μεσημέρι – ζεστός - το απόγευμα
....
3. τα κορίτσια – φρόνιμα – τα αγόρια
....
4. ο ουρανοξύστης – ψηλός – η πολυκατοικία
....

3 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα.*

√ Η Μαρία είναι **πολύ λεπτή.** ➡ Η Μαρία είναι **λεπτότατη.**

1. Το δωμάτιο είναι **πολύ σκοτεινό.** ....
2. Οι τιμές είναι **πολύ χαμηλές.** ....
3. Ο σεισμός ήταν **πολύ ισχυρός.** ....
4. Ηταν **πολύ ωραία** γυναίκα. ....
5. Το ενοίκιο είναι **πολύ φτηνό.** ....

4 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα.*

√ Το σπίτι της Μαρίας είναι .... από το σπίτι της Καίτης. (βολικός)
Το σπίτι της Μαρίας είναι **βολικότερο** από το σπίτι της Καίτης.

1. Ο Πέτρος δουλεύει .... ώρες από μένα. (λίγος)
2. Το αυτοκίνητο του Γιάννη είναι .... από το δικό μου. (γρήγορος)
3. Το δεύτερο κεφάλαιο ήταν .... από το πρώτο. (δύσκολος)
4. Η ζωή φέτος είναι .... από πέρυσι. (ακριβός)
5. Η σημερινή ημέρα είναι .... από τη χτεσινή. (κακός)
6. Ο τελευταίος σεισμός ήταν .... από τον προηγούμενο. (ισχυρός)
7. Ο νέος διευθυντής είναι .... από τον προηγούμενο. (αυστηρός)
8. Η ατμόσφαιρα στην εξοχή είναι .... από την ατμόσφαιρα στην πόλη. (καθαρός)

Σύγκριση Ισότητας

Ο Γιάννης είναι **τόσο** έξυπνος, **όσο** και ο Πέτρος.

τόσο ... ... όσο

5 *Σχηματίστε προτάσεις όπως στο παράδειγμα.*

√ (το υπνοδωμάτιο – φωτεινός – η κουζίνα)
Το υπνοδωμάτιο είναι **τόσο** φωτεινό, **όσο** και η κουζίνα.

1. ο Παύλος – εργατικός – ο Κώστας
....
2. η τηλεόραση – ακριβός – το στερεοφωνικό
....
3. ο καθρέφτης – παλιός – η πολυθρόνα
....
4. η κουζίνα – ευρύχωρη – το σαλόνι
....
5. ο καναπές – άνετος – η πολυθρόνα
....

Παραθετικά επιρρημάτων

Η Μαρία χορεύει	**ωραία.**		**ΘΕΤΙΚΟΣ**
Η Μαρία χορεύει	**ωραιότερα** / **πιο ωραία**	από την Καίτη.	**ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ**
Η Μαρία χορεύει	**πολύ ωραία.** / **ωραιότατα.**		**ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ**

Προσοχή!

ΘΕΤΙΚΟΣ	**ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ**	**ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ**
καλά	καλύτερα / πιο καλά	κάλλιστα / άριστα / πολύ καλά
κακά	χειρότερα / πιο κακά	κάκιστα / πολύ κακά
λίγο	λιγότερο / πιο λίγο	ελάχιστα / πολύ λίγο

6 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ άνετα → **ανετότερα / πιο άνετα** **ανετότατα / πολύ άνετα**

1. σπάνια ....
2. εύκολα ....
3. καλά ....
4. σκληρά ....
5. διστακτικά ....
6. λίγο ....

7 *Συμπληρώστε τα κενά με τον συγκριτικό βαθμό των επιρρημάτων:*

√ Η Μαρία χορεύει .... από την Άννα. (ωραία)
Η Μαρία χορεύει **ωραιότερα** από την Άννα.

1. Σήμερα κρυώνω .... από χτες. (λίγα)
2. Η Μαρία πηγαίνει στο θέατρο .... από την Έλενα. (συχνά)
3. Το αυτοκίνητο πηγαίνει .... από το τρένο. (γρήγορα)
4. Μίλα .... Δεν σε ακούω. (δυνατά)
5. Μαγειρεύεις .... από την Άννα. (καλά)

Κτητικές αντωνυμίες

Τα βιβλία **μου** είναι πάνω στο γραφείο.
Τα **δικά μου** βιβλία είναι πάνω στο γραφείο.

Το σπίτι **τους** είναι κοντά στη δουλειά.
Το δικό **τους** σπίτι είναι κοντά στη δουλειά.

Η Μαρία έχασε **την** τσάντα **της.**
Η Μαρία έχασε **τη δική της** τσάντα.

Το αυτοκίνητό **μου** λήγει σε ζυγό αριθμό.
Το δικό **μου** αυτοκίνητο λήγει σε ζυγό αριθμό.

Τα παιδιά **των** φίλων **μας** είναι μεγαλύτερα από **τα** παιδί **μας**.
Τα παιδιά **των δικών μας** φίλων είναι μεγαλύτερα από **το δικό μας** παιδί.

Αυτή εδώ είναι η βαλίτσα **σου** ή η βαλίτσα **του**;
Αυτή εδώ είναι **η δική σου** βαλίτσα ή **η δική του** βαλίτσα;

ΚΑΝΟΝΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ

	μου
ο φίλος	**σου**
η χώρα	**του/της/του**
το βιβλίο	**μας**
	σας
	τους

ΕΜΦΑΤΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ

Οι **εμφατικοί τύποι** χρησιμοποιούνται για **έμφαση ή αντιδιαστολή**.

ο δικός		φίλος
του δικού		φίλου
τον δικό	μου / σου / του / της / του / μας / σας / τους	φίλο
οι δικοί		φίλοι
των δικών		φίλων
τους δικούς		φίλους

η δική		χώρα
της δικής		χώρας
τη δική	μου / σου / του / της / του / μας / σας / τους	χώρα
οι δικές		χώρες
των δικών		χωρών
τις δικές		χώρες

το δικό		βιβλίο
του δικού		βιβλίου
το δικό	μου / σου / του / της / του / μας / σας / τους	βιβλίο
τα δικά		βιβλία
των δικών		βιβλίων
τα δικά		βιβλία

8 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ ο δικός μου πατέρας → **ο πατέρας μου**

1. η δική σου αλυσίδα ....
2. το δικό του τετράδιο ....
3. τους δικούς μας ανθρώπους ....
4. της δικής του οικογένειας ....
5. τις δικές σου καρέκλες ....
6. του δικού σας πατέρα ....
7. οι δικοί τους καθηγητές ....
8. των δικών της βιβλίων ....

9 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ Το γραφείο **του** είναι πολύ μικρό. → **Το δικό του** γραφείο είναι πολύ μικρό.

1. Οι δρόμοι της χώρας **μας** είναι παλιοί. ....
2. Το σπίτι **μας** είναι παλιό. ....
3. Η φωνή **τους** ήταν βραχνή. ....
4. Τα ρούχα **σας** είναι βρόμικα. ....
5. Έχασα τα γυαλιά **μου.** ....

10 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ Τα παράθυρα **του δικού του δωματίου** είναι ανοικτά.
Τα παράθυρα **του δωματίου του** είναι ανοικτά.

1. Η είσοδος **του δικού μας σπιτιού** είναι στενή.
2. **Τα δικά σου μαλλιά** είναι ξανθά. **Τα δικά μου μαλλιά** είναι καστανά.
3. **Ο δικός σου φίλος** μπήκε πρώτος.
4. **Η δική μας δασκάλα** είναι νεότερη από **τη δική σας δασκάλα.**
5. Τα γυαλιά του είναι ακριβότερα από **τα δικά της γυαλιά.**
6. **Το δικό σας σπίτι** είναι πιο άνετο από το σπίτι μας.
7. **Η δική τους κρεβατοκάμαρα** είναι φωτεινότερη από τη δική μας.

Έγκλιση τόνου

Το τετράδιό **μου** είναι στο τραπέζι.
Ο πρόεδρός **μας** είναι από την Πελοπόννησο.
Η τηλεόρασή **σου** είναι πολύ ακριβή.
Το τηλέφωνό **της** είναι χαλασμένο.
Πρόσεχέ **τον.** Είναι επικίνδυνος.
Άκουσέ **με.** Δεν θέλω το κακό σου.
Ο Γιάννης είναι **μεγαλύτερός μου.**

Λέξεις με 2 τόνους (έγκλιση τόνου)

ΟΝΟΜΑ + ΚΤΗΤΙΚΗ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑ (μου, σου ...)

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ ΡΗΜΑΤΟΣ + ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑ (με, σε ...)

Όταν το όνομα ή η προστακτική του ρήματος τονίζεται στην 3η από το τέλος συλλαβή (προπαραλήγουσα) παίρνει και δεύτερο τόνο στην 1η από το τέλος συλλαβή (λήγουσα).

το αυ το κί νη τό μου
3 2 1

μί λη σέ μας
3 2 1

11 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα. Προσέξτε τον τονισμό:*

√ η είσοδος **του νοσοκομείου** → **η είσοδός του**

1. τα χρήματα **της μητέρας** ....
2. η μέθοδος **των καθηγητών** ....
3. οι κάτοικοι **του χωριού** ....
4. η τηλεόραση **της γιαγιάς** ....
5. τις θάλασσες **της Ελλάδας** ....

12 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα. Προσέξτε τον τονισμό!*

√ Περίμενε **εμάς**. ➡ **Περίμενέ μας.**

1. Άνοιξε **του Γιάννη**. ....
2. Πρόσεχε **τον σκύλο**. ....
3. Νοίκιασε **τα δωμάτια**. ....
4. Διάβασε **την εφημερίδα.** ....
5. Πότισε **τις γλάστρες.** ....
6. Μαγείρεψε **το φαγητό.** ....
7. Συμπλήρωσε **την αίτηση.** ....
8. Κλειδώσε **τις πόρτες.** ....
9. Αγόρασε **τα παπούτσια.** ....
10. Καθάρισε **τους τοίχους.** ....

13 *Σημειώστε ποιες από τις παρακάτω φράσεις είναι τονισμένες Σωστά (Σ) και ποιες Λάθος (Λ):*

√ το πρόσωπό του **(Σ)**
√ τα τηλέφωνα μας **(Λ)**

1. τα τετράδιά της (...)
2. το δωμάτιο σας (...)
3. οι άνθρωποί μου (...)
4. οι φάκελοι τους (...)
5. το τραπεζομάντηλο σας (...)
6. η μέθοδος του (...)
7. πρόσεχε τον (...)
8. άκουσέ την (...)
9. τηλεφώνησε μου (...)
10. το πλυντήριό μου (...)

Έρρινα (– νω / – αίνω)

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΑΟΡΙΣΤΟΣ με –σ– (ένσιγμος)
προφταίνω	πρόφτασα
σωπαίνω	σώπασα
χορταίνω	χόρτασα
αρρωσταίνω	αρρώστησα
φτάνω	έφτασα

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΑΟΡΙΣΤΟΣ χωρίς –σ– (άσιγμος)
μένω	έμεινα
στέλνω	έστειλα
παχαίνω	πάχυνα
φτωχαίνω	φτώχυνα
πλένω	έπλυνα
ζεσταίνω	ζέστανα
πεθαίνω	πέθανα
μαθαίνω	έμαθα
παθαίνω	έπαθα
τυχαίνω	έτυχα
λαβαίνω	έλαβα
καταλαβαίνω	κατάλαβα
φέρνω	έφερα

14 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ πλένω ➡ **έπλυνα** **πλύναμε**

1. προφταίνω ....
2. καταλαβαίνω ....
3. μένω ....
4. στέλνω ....

15 *Να βάλετε τα* **τονισμένα** *ρήματα στον αόριστο και στον στιγμιαίο μέλλοντα:*

√ **Φτάνουμε** αργά. ➡ **Φτάσαμε / Θα φτάσουμε αργά.**

1. **Μαθαίνουμε** Ελληνικά. ....
2. **Στέλνω** τις φωτογραφίες ....
3. **Καταλαβαίνεις;** ....
4. **Ζεσταίνω** το γάλα. ....
5. **Φέρνουν** τα ρούχα από το καθαριστήριο. ....

Ανώμαλα ρήματα

Ενεστώτας	Στιγμιαίος Μέλλοντας	Αόριστος	Προστακτική	Παρακείμενος Υπερσυντέλικος Συντελεσμένος Μέλ.
βλέπω	θα δω	είδα	δες/δείτε	έχω/είχα/θα έχω δει
παίρνω	θα πάρω	πήρα	πάρε/πάρτε	» » » πάρει
φεύγω	θα φύγω	έφυγα	φύγε/φύγετε	» » » φύγει
βρίσκω	θα βρω	βρήκα	βρες/βρείτε	» » » βρει
βάζω	θα βάλω	έβαλα	βάλε/βάλτε	» » » βάλει
πέφτω	θα πέσω	έπεσα	πέσε/πέστε	» » » πέσει

16 *Σχηματίστε τον Αόριστο και τον Στιγμιαίο Μέλλοντα:*

√ Φτάνουμε αργά. ► **Φτάσαμε / Θα φτάσουμε αργά.**

1. **Βρίσκουμε** μια ήσυχη ακρογιαλιά. ....
2. **Βλέπεις** τις φωτογραφίες; ....
3. **Βάζει** το καπέλο του. ....

17 *Να βάλετε τα τονισμένα ρήματα στον Ενεστώτα:*

√ **Είδαμε** μια πολύ ωραία ταινία. ► **Βλέπουμε** μια πολύ ωραία ταινία.

1. **Έπεσε** η θερμοκρασία. ....
2. **Πήραν** καλούς βαθμούς. ....
3. **Θα φύγουν** με τα τρένο. ....
4. **Έχω βρεί** μια καλή βιβλιοθήκη. ....

18 *Ξαναγράψτε το κείμενο βάζοντας τα ρήματα στον ενεστώτα.*

Χτες η Ελένη έφυγε βιαστικά από το γραφείο της. Πήγε στο ταχυδρομείο και έστειλε ένα γράμμα στην αδελφή της. Επιστρέφοντας στο σπίτι έκανε μερικά ψώνια. Στο μανάβικο της γειτονιάς βρήκε φρέσκα λαχανικά και φρούτα. Αγόρασε ντομάτες και πορτοκάλια. Απ' τον φούρνο πήρε ψωμί και γάλα. Πήγε σπίτι μαγείρεψε, έφαγε, έπλυνε τα πιάτα και είδε τηλεόραση ως αργά.

Σήμερα η Ελένη φεύγει ....

....

....

....

....

Ενεργητική φωνή: Μετοχή Ενεστώτα

πώς; Πώς περνά τη ζωή του;
Περνά τη ζωή του **ταξιδεύοντας.**

Πώς φεύγει ο Νίκος;
Ο Νίκος φεύγει **τρέχοντας.**

Πώς περνά την ώρα του ο Γιάννης;
Βλέποντας τηλεόραση.

πότε; Πότε βλέπεις τον Κώστα;
Πηγαίνοντας στη δουλειά.

Πότε άκουσες το τηλέφωνο;
Ανοίγοντας την πόρτα.

γιατί; Γιατί έφυγε από το νησί;
Μην έχοντας φίλους.

Γιατί πήρε τηλέφωνο τον γιατρό;
Μη νιώθοντας καλά πήρε τηλέφωνο τον γιατρό.

Γιατί τον έπιασε πονοκέφαλος;
Διαβάζοντας ως αργά τον έπιασε πονοκέφαλος.

αν **Δουλεύοντας** θα αγοράσεις αυτοκίνητο.
Ψάχνοντας στην εφημερίδα θα βρεις δουλειά.

ΜΕΤΟΧΗ ΕΝΕΣΤΩΤΑ
–οντας

γράφω – γράφ**οντας**

διαβάζω – διαβάζ**οντας**

19 *Συμπληρώστε τα κενά με τη μετοχή ενεστώτα των ρημάτων της παρένθεσης:*

1. Διασκεδάζει .... μπύρα. (πίνω)
2. Η Μαρία φεύγει από το σπίτι .... (τρέχω)
3. Ο Γιάννης τρώει .... τηλεόραση. (βλέπω)
4. Πηγαίνει ταξίδια .... οικονομίες. (κάνω)
5. Ακούω μουσική .... (διαβάζω)
6. Πηγαίνει σχολείο .... και μη. (θέλω)
7. .... στο σπίτι ανοίγω το γραμματοκιβώτιο. (μπαίνω)
8. Πηγαίνει στο δωμάτιο .... σιωπηλά. (κλαίω)
9. Μην .... το κρύο άναψαν φωτιά. (αντέχω)
10. Ο Αλέξης κρύωσε .... έξω. (βγαίνω)

Προτάσεις με "ότι.../ πως..."

Η μητέρα έλεγε **ότι** την ξεκούραζε η θάλασσα.
Μου είπε **ότι** ήταν άρρωστος.
Λέει **πως** είναι στη δουλειά.
Ξέρω **πως** αύριο ο Γιάννης θα πάει στο γραφείο του.
Πιστεύω **ότι** δεν θα με γνωρίσει μετά από τόσα χρόνια.
Ξέρεις **ότι** ο Νίκος φτάνει αύριο;
Μου είπαν **πως** ο Γιάννης είναι άρρωστος.
Ο ιδιοκτήτης είπε **ότι** το ενοίκιο είναι πολύ φτηνό.

Ρήματα με "ότι... / πως..."

λέω	υποστηρίζω
νομίζω	έχω τη γνώμη
πιστεύω	υποθέτω
ξέρω	βλέπω
γνωρίζω	καταλαβαίνω

20 *Συμπληρώστε τις προτάσεις:*

√ Ο Γιάννης και η Μαρία είδαν ....
Ο Γιάννης και η Μαρία είδαν **ότι το σπίτι είναι άνετο**.

1. Ο Νίκος έλεγε ....
2. Οι μαθητές ξέρουν ....
3. Δεν ήξερα ....
4. Δεν νομίζω ....
5. Πιστεύω ....

21 *Συμπληρώστε τις προτάσεις:*

√ .... έχω πυρετό → **Νομίζω ότι** έχω πυρετό.
1. .... θα τα καταφέρουν.
2. .... κάνει ωραία γράμματα.
3. .... σήμερα γιορτάζω;
4. .... αύριο δεν έχουμε μάθημα.

Ενότητα 7

ΤΑ ΜΕΣΑ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Χτες μας πήρε τηλέφωνο η μητέρα από το χωριό. Μας είπε ότι μας σκέφτεται πολύ και ότι μας περιμένει για τις διακοπές των Χριστουγέννων. Μου λείπει πολύ το χωριό. Όταν πηγαίνω, αισθάνομαι ότι γίνομαι πάλι παιδί. Όπως όταν ήμουν μικρός, θέλω να σηκώνομαι πρωί, να βλέπω τον κήπο μας, τα χωράφια, τα δέντρα, τον καθαρό ουρανό.

Έτσι και τώρα, που θα πάμε για τις γιορτές, θα σηκώνομαι πρωί, θα ντύνομαι, θα πλένομαι, θα τρώω το πρωινό μου χωρίς να βιάζομαι για τη δουλειά. Στην πόλη όλα είναι διαφορετικά.

Όλη η οικογένεια σκέφτεται συνέχεια το ταξίδι. Δεν έχουμε αποφασίσει ακόμα με τι μέσο θα ταξιδέψουμε. Με τραίνο ή με αεροπλάνο; Επειδή τα αεροπορικά εισιτήρια είναι ακριβά σκεφτόμαστε να πάρουμε το τραίνο μέχρι τη Θεσσαλονίκη και από εκεί το λεωφορείο για το χωριό.

Στον σιδηροδρομικό σταθμό

Πατέρας: Έχει πολύ κόσμο! Παιδιά προσέχετε! Μη σπρώχνεστε!
Μητέρα: Πού είναι τα εισιτήριά μας;
Πατέρας: Τα έχω στο πορτοφόλι μου.
Μητέρα: Να τα έχεις πρόχειρα, γιατί σε κάθε σταθμό ελέγχονται από τους ελεγκτές.
Ελένη: Μπαμπά, πάγωσα από το κρύο.
Πατέρας: Υπομονή! Σε λίγο φεύγουμε.
Νίκος: Τι ώρα φεύγει το τραίνο;
Πατέρας: Σε μία ώρα περίπου.
Ελένη: Τι ώρα είναι τώρα;
Μητέρα: Δέκα και τέταρτο.
Πατέρας: Το τραίνο φεύγει στις έντεκα και δέκα.
Ελένη: Έχουμε χρόνο να φάμε κάτι;
Γιώργος: Κι εγώ θέλω κάτι να πιω.
Μητέρα: Θα φάμε στο τραίνο. Πάρτε τώρα ένα κουλούρι και κανένα αναψυκτικό.
Σταθμάρχης: *(Ακούγεται η φωνή του από το μεγάφωνο)*
Αναχώρηση ταχείας αμαξοστοιχίας για Θεσσαλονίκη. Άμεση επιβίβαση των κυρίων επιβατών από την αποβάθρα αριθμός 2.
Μητέρα: Γρήγορα, παιδιά. Πάρτε από μία τσάντα. Να δω ποιος θα τα καταφέρει ν' ανεβεί πρώτος.
Πατέρας: Ελπίζω οι θέσεις μας να είναι κοντά σε παράθυρο.

Μητέρα: Μας έδωσαν καλές θέσεις από το πρακτορείο. Δεν φαντάζομαι να καπνίζουν σ' αυτό το βαγόνι.
Νίκος: Δεν βλέπεις την επιγραφή απέναντι "Απαγορεύεται το κάπνισμα";

Πατέρας: Ευτυχώς, το τραίνο θα φύγει χωρίς καθυστέρηση.
Μητέρα: Έχει σχεδόν γεμίσει.
Πατέρας: Παίρνει επιβάτες και από τις επόμενες στάσεις.
Ελένη: Πόσες ώρες είναι το ταξίδι μας;
Πατέρας: Πέντε ώρες και 20 λεπτά.

Λεξιλόγια

ΡΗΜΑΤΑ
σκέφτομαι
αισθάνομαι
γίνομαι
σηκώνω
πλένω
ντύνω
χτενίζομαι
τρώ(γ)ω
βιάζομαι
ταξιδεύω
προσέχω
σπρώχνω
ελέγχω
παγώνω
πίνω
ακούω
καταφέρνω
ελπίζω
φαντάζομαι
καπνίζω
απαγορεύω
γεμίζω

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ
οι διακοπές
τα Χριστούγεννα
ο κήπος
το χωράφι
το δέντρο
ο ουρανός
το πρωινό
το ταξίδι
το τραίνο
το αεροπλάνο
το εισιτήριο
το λεωφορείο
ο κόσμος
το πορτοφόλι
ο σταθμός
ο ελεγκτής
το κρύο
η υπομονή
το κουλούρι
το μεγάφωνο
η αναχώρηση
ο επιβάτης
η επιβίβαση
η αποβάθρα
η τσάντα
η θέση
το πρακτορείο
το βαγόνι
η επιγραφή
η καθυστέρηση
η στάση

ΕΠΙΘΕΤΑ
ο καθαρός, -ή, -ό
διαφορετικός, -ή, -ό
ακριβός, -ή, -ό
επόμενος, -η, -ο

ΑΚΛΙΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ
συνέχεια
πρόχειρα
περίπου
κάτι
γρήγορα
σχεδόν
ευτυχώς

Πρόσθετο λεξιλόγιο – Εκφράσεις

το τρόλει, το λεωφορείο
το αυτοκίνητο, το αμάξι
το σχολικό, το φορτηγό, η νταλίκα,
το ασθενοφόρο, το ταξί
η μοτοσυκλέτα, το μοτοποδήλατο
το όχημα
η στάση
ο οδηγός

το αεροπλάνο, το ελικόπτερο,
ο πιλότος, ο κυβερνήτης
το αεροδρόμιο
το διαβατήριο
το εισιτήριο

το τραίνο
η ταχεία, η αμαξοστοιχία,
ο υπόγειος σιδηρόδρομος
ο ηλεκτρικός σιδηρόδρομος (μετρό)
το βαγόνι
ο σταθμάρχης

το πλοίο (καράβι)
το φορτηγό
το οχηματαγωγό (φέρι–μποτ)
το υπερωκεάνειο
ο καπετάνιος
το πλήρωμα
ο ναύτης

η άφιξη ≠ η αναχώρηση
φτάνω ≠ αναχωρώ
ταξιδεύω – ο ταξιδιώτης – το ταξίδι
τα σύνορα

Πώς ταξιδεύω
- **οδικώς:** με το λεωφορείο, με το αυτοκίνητο κτλ.
- **αεροπορικώς:** με το αεροπλάνο
- **σιδηροδρομικώς:** με το τραίνο
- **ακτοπλοϊκώς:** με το πλοίο

Τι ώρα είναι;

Το ρολόι (το ξυπνητήρι)

ένα τέταρτο	(δεκαπέντε λεπτά)
μισή ώρα	(τριάντα λεπτά)
μία ώρα	(εξήντα λεπτά)

Το ρολόι μου πάει μπροστά • Το ρολόι μου πάει πίσω.
Έχετε ώρα;
Είμαι στην ώρα μου. • Φτάνω έγκαιρα. • Φτάνω εγκαίρως.
Καθυστερώ • αργοπορώ.
Έρχομαι καθυστερημένα. • Έρχομαι με καθυστέρηση.
Κατά τις δύο, περίπου στις δύο ≠ ακριβώς στις δύο.

(η)μέρα • (ε)βδομάδα • μήνας • χρόνος

ξημέρωμα • πρωί • μεσημέρι
καλημέρα – αντίο – γεια σας

απόγευμα • βραδάκι
καλησπέρα – αντίο – γεια σας

βράδυ • νύχτα • μεσάνυχτα
καλησπέρα – καληνύχτα

Τι ώρα είναι;

17:00	Είναι	πέντε η ώρα
17:05	»	πέντε και πέντε
17:10	»	πέντε και δέκα
17:15	»	πέντε και δεκαπέντε (τέταρτο)
17:30	»	πέντε και τριάντα (και μισή)
17:35	»	πέντε και τριάντα πέντε ή έξι παρά είκοσι πέντε
17:45	»	πέντε και σαράντα πέντε ή έξι παρά τέταρτο
18:00	»	έξι ακριβώς

Ερωτήσεις

— Τι είπε η μητέρα στο τηλέφωνο;
— Τι αισθάνεται ο πατέρας, όταν πηγαίνει στο χωριό του;
— Τι θα κάνει ο πατέρας, όταν θα είναι στο χωριό;
— Από ποια πόλη – χωριό είστε;
— Με τι θα ταξιδέψει η οικογένεια; Γιατί;
— Εσείς με ποιο μέσο συγκοινωνίας συνήθως ταξιδεύετε;
— Με ποιο μεταφορικό μέσο σας αρέσει να ταξιδεύετε;
— Ποιος ελέγχει τα εισιτήρια;
— Από ποιον ελέγχονται τα εισιτήρια;
— Τι ώρα φεύγει το τραίνο;
— Τι ώρα είναι τώρα;
— Σε πόσες ώρες θα φτάσουν;

Μεσοπαθητική φωνή: Ενεστώτας

Πλένομαι κάθε πρωί. **Ντύνεσαι** ελαφριά. **Γυμνάζεται** καθημερινά. **Χτενιζόμαστε** κάθε μέρα. Κάθε πότε **ξυρίζεστε;** **Λούζονται** με κρύο νερό.	Αυτοπάθεια	ΜΕΣΗ ΔΙΑΘΕΣΗ
Κοιταζόμαστε στα μάτια. **Βλέπεστε** συχνά; **Τσακώνονται** συνεχώς.	Αλληλοπάθεια	
Χτενίζομαι από την κομμώτρια. **Ενημερώνεσαι** από τον τύπο. Το χώμα **ποτίζεται** από τη βροχή. **Εξεταζόμαστε** από τους καθηγητές. Από ποιον **πληρώνεστε;** Τα εισιτήρια **ελέγχονται** από τον ελεγκτή.		ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ

Η Μεσοπαθητική φωνή δηλώνει **μέση διάθεση**

1. Αυτοπάθεια: όταν η ενέργεια του υποκειμένου επιστρέφει στο ίδιο το υποκείμενο, π.χ. χτενίζομαι.
2. Αλληλοπάθεια: όταν δηλώνεται μια σχέση ανάμεσα σε δύο ή περισσότερα πρόσωπα, π.χ. βλεπόμαστε, παντρευόμαστε.

και **παθητική διάθεση** (όταν το υποκείμενο παθαίνει κάτι από κάποιον άλλο, π.χ. Το παιδί ντύνεται από τη μητέρα του.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ	ΜΕΣΟΠΑΘΗΤΙΚΗ
πλέν **ω**	πλέν **ομαι**
πλέν **εις**	πλέν **εσαι**
πλέν **ει**	πλέν **εται**
πλέν **ουμε**	πλεν **όμαστε**
πλέν **ετε**	πλέν **εστε**
πλέν **ουν**	πλέν **ονται**

1 *Να κλίνετε τα ρήματα:*

εξετάζομαι **χτενίζομαι** **γυμνάζομαι**

2 *Γράψτε τα ρήματα στη μεσοπαθητική φωνή:*

√ κλείνω → **κλείνομαι**

1. εξετάζω ....
2. σηκώνω ....
3. ακούω ....
4. διδάσκω ....
5. ονομάζω ....
6. κρύβω ....

3 *Γράψτε τα ρήματα στην ενεργητική φωνή:*

√ λούζομαι → **λουζω**

1. βάφομαι ....
2. μορφώνεται..............................
3. αμείβονται ....
4. ντύνεσαι ....
5. παντρευόμαστε ....
6. ετοιμάζεστε ....

4 *Συμπληρώστε τα κενά όπως στο παράδειγμα:*

√ Η Μαρία .... κάθε πρωί στις 08:00. (σηκώνω)
Η Μαρία **σηκωνεται** καθε πρωί στις 08:00.

1. Ο Γιώργος και ο αδελφός του .... κάθε πρωί. (ξυρίζω)
2. Οι στρατιώτες .... στα στρατόπεδα. (εκπαιδεύω)
3. Το πάτωμα του δωματίου σου δεν .... εύκολα. (καθαρίζω)
4. Όταν .... , ανοίγουμε τα παράθυρα. (ζεσταίνω)
5. Ο Μανόλης και η Ελένη .... κάθε μέρα. (βλέπω)
6. Φέτος στα θέατρα της Αθήνας.............................. ωραία έργα. (παίζω)
7. Τα φυτά του κήπου μας .... δυο φορές την εβδομάδα. (ποτίζω)
8. Οι δρόμοι του χωριού δεν .... (φωτίζω) τη νύχτα και οι κάτοικοι .... να μένουν στα σπίτια τους. (αναγκάζω)
9. Οι εθνικές γιορτές .... με επισημότητα σε όλη τη χώρα. (γιορτάζω)
10. Σήμερα .... η καινούργια γέφυρα της περιοχής. (εγκαινιάζω)

Μέλλοντας Διαρκείας

Θα σηκώνομαι κάθε πρωί στις 6:00.
Θα δανείζεσαι χρήματα από μένα.
Το έργο θα **παίζεται** στο θέατρο.
Το καλοκαίρι **θα γυμναζόμαστε**.
Θα εξετάζεστε στο μάθημα.
Οι μαθητές **θα βραβεύονται**.

θα σηκών **ομαι**
θα σηκών **εσαι**
θα σηκών **εται**
θα σηκών **όμαστε**
θα σηκών **εστε**
θα σηκών **ονται**

Ενεστώτας: Υποτακτική

Πρέπει **να σηκώνομαι** κάθε πρωί στις 6:00.
Μπορείς **να δανείζεσαι** χρήματα από μένα.
Το έργο άρχισε **να παίζεται** στο θέατρο.
Το καλοκαίρι μπορούμε **να γυμναζόμαστε**.
Πρέπει **να εξετάζεστε** στο μάθημα.
Οι μαθητές πρέπει **να βραβεύονται**.

να σηκών **ομαι**
να σηκών **εσαι**
να σηκών **εται**
να σηκών **όμαστε**
να σηκών **εστε**
να σηκών **ονται**

5 *Συμπληρώστε όπως στο παράδειγμα.*

√ Σχεδιάζουμε .... μια φορά την εβδομάδα. (βλέπω)
Σχεδιάζουμε **να βλεπόμαστε** μια φορά την εβδομάδα.

1. Πώς θέλετε .... ; Κάθε βδομάδα ή κάθε μήνα; (πληρώνω)
2. Οι επιβάτες αρχίζουν .... (επιβιβάζω)
3. Οι μέθοδοι αυτές έπαψαν .... (εφαρμόζω)
4. Πρέπει .... (επιλέγω) τα καλύτερα σχέδια.
5. Μπορείς .... (σηκώνω) τόσο πρωί και .... με κρύο νερό; (πλένω)
6. Μας αρέσει .... συχνά.(κουρεύω)
7. Δεν πρέπει να .... πολύ. Θα αρρωστήσεις. (κουράζω)
8. Από μικρή συνήθιζα .... (γυμνάζω)

6 *Συμπληρώστε όπως στο παράδειγμα.*

√ Η Καίτη .... πολύ πρωί, γιατί πιάνει δουλειά. (σηκώνω)
Η Καίτη **θα σηκώνεται** πολύ πρωί, γιατί πιάνει δουλειά.

1. Οι μαθητές .... σε όλα τα μαθήματα στο τέλος του χρόνου (εξετάζω)
2. Τα βιβλία .... από έμπειρους καθηγητές. (διδάσκω)
3. Εμείς .... κάθε Σάββατο. Εσείς κάθε πότε ....; (βλέπω)
4. Εσύ από ποιον .... στο πάρτι της Μαρίας; (συνοδεύω)
5. Όταν έχετε δυσκολίες, ... τους καθηγητές σας. (συμβουλεύω)
6. Όταν δεν υπάρχει λεωφορείο, ... να παίρνω ταξί. (αναγκάζω)
7. Από του χρόνου .... λιγότεροι καθηγητές. (διορίζω)
8. Από την 1η του μηνός οι υπάλληλοι .... κάθε μήνα. (πληρώνω)

Αποθετικά Ρήματα

Δεν **χρειάζομαι** βοήθεια. Τα καταφέρνω μόνος μου.
Τι **σκέφτεσαι** να κάνεις;
Πού **εργάζεται** ο Νίκος;
Τα απογεύματα **καθόμαστε** στο μπαλκόνι και βλέπουμε τους περαστικούς.
Όταν **συλλογίζομαι** το χωριό, **αισθάνομαι** ότι **γίνομαι** πάλι παιδί.
Οι μαθητές **έρχονται** στο σχολείο γύρω στις οκτώ η ώρα.

Μεσοπαθητική Φωνή	**Ενεργητική Φωνή**
χρειάζομαι	
σκέφτομαι	
εργάζομαι	
κάθομαι	
συλλογίζομαι	
αισθάνομαι	
γίνομαι	
έρχομαι	

Τα ρήματα που έχουν **μόνο μεσοπαθητική φωνή** ονομάζονται αποθετικά.

7 *Συμπληρώστε τα κενά όπως στο παράδειγμα.*

√ Ο άντρας μου .... στο κέντρο της Αθήνας. (εργάζομαι)
Ο άντρας μου **εργάζεται** στο κέντρο της Αθήνας.

1. Ο ταμίας της τράπεζας .... ότι έδωσε τα χρήματα στον πελάτη. (ισχυρίζομαι)
2. (Εμείς) .... τη γιαγιά μας κάθε Κυριακή. (επισκέπτομαι)
3. Η Μαρία δεν βγαίνει από το δωμάτιο, γιατί .... τους επισκέπτες (ντρέπομαι)
4. .... πως είναι πλούσιος και πως ταξιδεύει σε όλο τον κόσμο. (ονειρεύομαι)
5. (Εσύ) .... πολύ σκληρά στα παιδιά σου! (συμπεριφέρομαι)
6. (Εσείς) γιατί δεν .... την πρόσκλησή του; (δέχομαι)
7. Ο νέος υπάλληλος .... πολύ καλός. (φαίνομαι)
8. Οι λαοί .... για την ελευθερία τους. (αγωνίζομαι)
9. (Εσείς) πόσα χρήματα ....; (χρειάζομαι)
10. Σου .... ότι το Σάββατο θα πάμε στο θέατρο. (υπόσχομαι)
11. Ο Γιάννης .... (ερωτεύομαι) πολύ εύκολα, αλλά .... αμέσως. (απογοητεύομαι)
12. (Εσείς) πώς .... μακριά από την πατρίδα; (αισθάνομαι)

Ενεστώτας: Προστακτική

"Μαρία, να **ντύνεσαι** καλά, γιατί κάνει πολύ κρύο."
"**Να βασίζεσαι** επάνω μου", είπε ο Γιάννης.
Να έρχεσαι συχνότερα στη βιβλιοθήκη.
Να σηκώνεστε νωρίτερα το πρωί, γιατί το λεωφορείο δεν περιμένει.
Μη βιάζεσαι. Σε περιμένω.
Μη φέρεστε άσχημα στους φίλους σας.
Παιδιά, μη **σπρώχνεστε!**
"**Να έρχεστε** συχνότερα", μας είπε η γιαγιά.

	Κατάφαση	Άρνηση
(εσύ)	να σηκώ**νεσαι**	μη σηκώ**νεσαι**
(εσείς)	να σηκώ**νεστε**	μη σηκώ**νεστε**

8 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ πλένω → **να πλένεσαι** **μη πλένεσαι**

1. δέχομαι (εσύ) 2.κάθομαι (εσείς) 3.σκέφτομαι (εσείς) 4.συμπεριφέρομαι (εσύ)

9 *Συμπληρώστε τα κενά με την προστακτική των ρημάτων:*

√ "Παιδιά , ... στην ώρα σας", είπε ο δάσκαλος. (έρχομαι)
"Παιδιά , **να έρχεστε** στην ώρα σας", είπε ο δάσκαλος.

1. Νίκο .... τις συνέπειες της απόφασής σου. (σκέφτομαι)
2. Μαρία, ...τα πρωινά, γιατί τα παιδιά σε χρειάζονται. (εργάζομαι)
3. (Εσείς) .... στις 8:00 στον κινηματογράφο. (βρίσκομαι)
4. "........................... φρόνιμος, όταν είσαι με τη γιαγιά", είπε η μητέρα στον Κώστα. (κάθομαι)
5. Πώς .... να σου συμπεριφέρεται άσχημα; (δέχομαι)

10 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ Να συμβουλεύεσαι τον γιατρό. → **Να συμβουλεύεστε** τον γιατρό.
1. Να γυμνάζεσαι το πρωί.
2. Μη κάθεσαι με σταυρωμένα τα χέρια.
3. Μη ντρέπεσαι τα παιδιά.
4. Να ντύνεσαι καλά.

Ουσιαστικά: Σκατάληκτα (δικατάληκτα) θηλυκά

Οι κάτοικοι **της πόλης** φοβήθηκαν πολύ μετά τον τελευταίο σεισμό.
Ο Γιώργος ξέρει πολλές ελληνικές **λέξεις**.
Στην τηλεοπτική εκπομπή σχολίαζαν την πολιτική **κατάσταση**.
Δεν είχα **τη δύναμη** να συνεχίσω.
Ο αριθμός **των γεννήσεων** στη χώρα μας έχει μειωθεί πολύ τα τελευταία χρόνια.
Έχουμε 5 **αισθήσεις**: **την όραση**, την ακοή, **την όσφρηση**, **τη γεύση** και την αφή.

Ονομ.	η	πόλ **η**	κατάστασ **η**	
Γεν.	της	πόλ **ης (–εως)**	κατάστασ **ης (–εως)**	
Αιτ.	την	πόλ **η**	κατάστασ **η**	
Ονομ.	οι	πόλ **εις**	καταστάσ **εις**	
Γεν.	των	πόλ **εων**	καταστάσ **εων**	
Αιτ.	τις	πόλ **εις**	καταστάσ **εις**	

1 – η
2 – ης (–εως)

1 – εις
2 – εων

11 *Γράψτε την ίδια πτώση στον άλλον αριθμό:*

√ η φράση ➡ **οι φράσεις**

1. η δύναμη ....
2. της απόφασης ....
3. την είδηση ....
4. οι σκέψεις ....
5. τις πράξεις ....
6. των γεννήσεων ....
7. των λέξεων ....
8. τις υποθέσεις ....

12 *Συμπληρώστε τα κενά:*

√ Το πρωί περίμενα στη .... του λεωφορείου μια ώρα. (στάση)
Το πρωί περίμενα στη **στάση** του λεωφορείου μια ώρα.

1. Χτες το βράδυ άκουσα τις .... από την τηλεόραση. (είδηση)
2. Οι .... που έδωσε δεν με ικανοποίησαν καθόλου. (εξήγηση)
3. Τα αεροδρόμια συνήθως βρίσκονται έξω από τις ....(πόλη)
4. Η Καίτη έχει μεγάλη .... Κατάφερε να χάσει 20 κιλά. (θέληση)
5. Ο παππούς περιμένει τον ταχυδρόμο για να πάρει τη .... (σύνταξη)
6. Οι .... και οι .... των αεροπλάνων γράφονται στον πίνακα των .... (άφιξη, αναχώρηση, πτήση)

Τακτικά αριθμητικά επίθετα

Η 28η (εικοστή ογδόη) Οκτωβρίου και η **25η (εικοστή πέμπτη)** Μαρτίου είναι μεγάλες εθνικές γιορτές των Ελλήνων.
Σε λίγο μπαίνουμε στον **21ο (εικοστό πρώτο)** αιώνα.
Ανοίξτε τα βιβλία σας στην **33η (τριακοστή τρίτη)** σελίδα.
Σου το λέω για **100η (εκατοστή)** φορά. Πρόσεχε τα παιδιά.

21	εικοστός πρώτος /εικοστή πρώτη /εικοστό πρώτο
22	εικοστός δεύτερος / εικοστή δεύτερη / εικοστό δεύτερο
30	τριακοστός / τριακοστή / τριακοστό
40	τεσσερακοστός, –ή, –ό
50	πεντηκοστός, – ή, –ό
60	εξηκοστός, – ή, – ό
70	εβδομηκοστός, – ή, –ό
80	ογδοηκοστός, – ή, –ό
90	ενενηκοστός, – ή, –ό
100	εκατοστός, – ή, – ό
101	εκατοστός πρώτος / εκατοστή πρώτη / εκατοστό πρώτο
102	εκατοστος δεύτερος / εκατοστή δεύτερη / εκατοστό δεύτερο
200	διακοσιοστός, –ή, – ό
300	τριακοσιοστός, –ή, –ό
400	τετρακοσιοστός, –ή, –ό
500	πεντακοσιοστός, – ή, –ό
600	εξακοσιοστός, – ή, –ό
700	επτακοσιοστός, –ή, –ό
800	οκτακοσιοστός, – ή, –ό
900	εννιακοσιοστός, –ή, – ό
1000	χιλιοστός, –ή, –ό
1000000	εκατομμυριοστός, –ή, –ό

13 *Διαβάστε σωστά:*

√ 22 → **είκοσι δύο** **εικοστός δεύτερος**

35, 78, 1000, 104, 210, 908, 325

14 *Συμπληρώστε τα κενά όπως στο παράδειγμα:*

√ Η .... Οκτωβρίου είναι εθνική γιορτή. (28η)
Η **εικοστή ογδόη** Οκτωβρίου είναι εθνική γιορτή.

1. Παρακαλώ, να λύσετε την .... άσκηση του κεφαλαίου. (23)
2. Τι γίνεται με σένα; Κάνεις το ίδιο λάθος για .... φορά. (1000)
3. Στο .... λεπτό του αγώνα ο παίχτης έβαλε γκολ. (58)
4. Θα πάρει σύνταξη στο .... έτος της ηλικίας του. (65)
5. Η .... Νοεμβρίου, η ημέρα του Πολυτεχνείου, είναι αργία. (17)
6. Βρίσκεται στο .... χιλιόμετρο της Εθνικής Οδού. (103)
7. Διανύουμε την τελευταία δεκαετία του .... αιώνα. (20)

Ενεργητική Φωνή ↔ Παθητική Φωνή

Ο δάσκαλος Υποκείμενο	**διορθώνει** Ρήμα ενεργητικής φωνής	**τα τετράδια** Αντικείμενο	Ενεργητική σύνταξη
Τα τετράδια Υποκείμενο	**διορθώνονται** Ρήμα μεσοπαθητικής φωνής	**από τον δάσκαλο** Ποιητικό αίτιο	Παθητική σύνταξη

από + αιτιατική

15 *Μετατρέψτε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.*

√ Το ποτάμι ποτίζει τα χωράφια.
Τα χωράφια ποτίζονται από το ποτάμι.

1. Ο εργοδότης πληρώνει τους εργάτες.

....

2. Ο κ. Γεωργίου υπογράφει την αίτηση.

....

3. Η Ελένη γράφει την επιστολή.

....

4. Ο ήλιος φωτίζει τη γη.

....

5. Η μητέρα πλένει τα ρούχα.

....

6. Ο κηπουρός κλαδεύει τα δέντρα του κήπου.

....

7. Ο διευθυντής ανοίγει τον φάκελο.

....

8. Ο δημοσιογράφος μεταδίδει τον ποδοσφαιρικό αγώνα.

....

9. Οι ταχυδρόμοι μοιράζουν τα γράμματα.

....

10. Οι φωτιές καταστρέφουν τα δάση.

....

16 *Μετατρέψτε την παθητική σύνταξη σε ενεργητική.*

√ Το δωμάτιο ζεσταίνεται από το τζάκι. ► **Το τζάκι ζεσταίνει το δωμάτιο.**

1. Οι δρόμοι πλένονται από τη βροχή.

....

2. Τα λουλούδια ποτίζονται από μένα μια φορά την εβδομάδα.

....

3. Τα γραπτά των μαθητών διορθώνονται από τους καθηγητές.

....

4. Το συμβόλαιο υπογράφεται πρώτα από τον δικηγόρο.

....

5. Τα ταξίδια περιορίζονται από τον διευθυντή της εταιρείας.

....

Απρόσωπα ρήματα - Απρόσωπες εκφράσεις

Απρόσωπα ονομάζονται τα ρήματα που χρησιμοποιούνται μόνο στο γ' ενικό πρόσωπο.

Α. Απρόσωπες εκφράσεις για φυσικά φαινόμενα

Πολλές φορές το Σαββατοκύριακο, δυστυχώς, **βρέχει**.
Ο περσινός χειμώνας ήταν πολύ δύσκολος. Συνεχώς **χιόνιζε**.
Δεν είχε **ξημερώσει** ακόμα, όταν φύγαμε για το χωριό.
Ξαφνικά άρχισε **να μπουμπουνίζει** και **να αστράφτει** και τα παιδιά τρόμαξαν.
Όταν **βραδιάζει**, η θερμοκρασία πέφτει.

Τι καιρό κάνει;

ο καιρός είναι ζεστός	**κάνει ζέστη**
ο καιρός είναι κρύος	**κάνει κρύο / κάνει ψύχρα**
πέφτει βροχή	**βρέχει / ψιχαλίζει**
πέφτει χιόνι	**χιονίζει**
κάνει αέρα	**φυσάει**
κάνει αστραπές	**αστράφτει**
ακούγονται βροντές	**βροντά / μπουμπουνίζει**
έρχεται το καλοκαίρι	**καλοκαιριάζει**
έρχεται ο χειμώνας	**χειμωνιάζει**
έρχεται το βράδυ	**βραδιάζει**
πέφτει το σκοτάδι	**σκοτεινιάζει**
έρχεται η νύχτα	**νυχτώνει**
αρχίζει η ημέρα	**ξημερώνει**

17 *Συμπληρώστε τα κενά με ένα από τα ρήματα του πλαισίου.*

√. Τον χειμώνα **βραδιάζει** νωρίς.

1. Τα καλοκαίρια πηγαίνουμε για ψάρεμα πριν ....
2. Έγιναν μεγάλες πλημμύρες, γιατί .... συνεχώς.
3. Όταν .... , όλα γίνονται κάτασπρα.
4. Όταν .... , βγαίνουμε στον δρόμο με ομπρέλες.
5. Όταν ...., πηγαίνουμε για μπάνιο.
6. Όταν ...., τα παιδιά φοβούνται.
7. Όταν .... , ντυνόμαστε καλά.
8. Άρχισε να .... Κλείσε τα παράθυρα.
9. Πότε .... στην Ελλάδα;

βρέχει
√ βραδιάζει
ξημερώσει
καλοκαιριάζει
φυσάει
μπουμπουνίζει
χιονίζει
έβρεχε
κάνει κρύο
κάνει ζέστη

B Απρόσωπα ρήματα / εκφράσεις + "να"

Είναι ευχάριστο να ταξιδεύεις με το πλοίο το καλοκαίρι.
Είναι δύσκολο να ταξιδεύεις νύχτα με το αυτοκίνητο.
Είναι ντροπή να μην επισκέπτεσαι τον φίλο σου, όταν γιορτάζει.
Είναι κακό να πίνεις πολλούς καφέδες.
Πες μου, **είναι δυνατόν** να συμπεριφέρεσαι έτσι στη μητέρα σου;
Πρέπει να βρίσκεσαι έξω από το Υπουργείο στις 07:30.
Επιτρέπεται να καπνίσω;
Απαγορεύεται να καπνίζουμε μέσα στην αίθουσα.
Δεν πρόκειται να φύγει χωρίς να το καταλάβω.
Γίνεται να σε δω σήμερα, γιατί αύριο θα δουλεύω;
Αποκλείεται να με δεις, γιατί σήμερα δουλεύω εγώ.
Μπορεί να χιονίσει αύριο.

— **Σε πειράζει** να μου δανείσεις το βιβλίο σου για απόψε;
— Όχι, δεν **με πειράζει**, πάρε το.

— **Τον συμφέρει** να εργάζεται τόσο μακριά;
— Όχι, δεν **τον συμφέρει**.

— **Σας ενδιαφέρει** να μάθετε για την αρχαία Ελλάδα;
— Ναι, **μας ενδιαφέρει**.

— **Σου είναι** ευχάριστο να κάνεις περίπατο στην παραλία;
— Ναι, **μου είναι** πολύ ευχάριστο.

18 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ Σου είναι εύκολο να πας στην τράπεζα;
Ναι, μου είναι εύκολο.
Όχι, δεν μου είναι εύκολο.

1. Σε πειράζει να σε πάρω τηλέφωνο μετά τις 10:00;

....

....

2. Τον ενδιαφέρει να μάθει νέα από τον αδελφό του;

....

....

3. Σας αρέσει να ταξιδεύετε με το αεροπλάνο;

....

....

4. Σας επιτρέπεται να καπνίζετε στη δουλειά;

....

....

19 *Συμπληρώστε τα κενά με ένα από τα ρήματα του πλαισίου:*

1. **Είναι βλαβερό** να καπνίζεις τόσα τσιγάρα.
2. .... να διασχίζουμε τον δρόμο, με κόκκινο.
3. .... να κάνουμε ερωτήσεις στο μάθημα;
4. .... να μη μας έχει πάρει τηλέφωνο.
5. .... να ταξιδέψω την άλλη εβδομάδα.
6. Σε .... να σε πάρω τηλέφωνο το μεσημέρι;
7. .... να μη πας στον γάμο της φίλης σου.
8. Σε .... να παίρνεις ταξί κάθε μέρα;

επιτρέπεται
συμφέρει
√ είναι βλαβερό
είναι ντροπή
πειράζει
πρόκειται
απαγορεύεται
αποκλείεται

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ – ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

Ονομάζομαι Μανόλης Ιωαννίδης και μένω με την οικογένειά μου στην Αθήνα. Η οικογένειά μου έχει πέντε μέλη: τον πατέρα, τη μητέρα και τα τρία παιδιά. Εγώ είμαι ο μικρότερος.

Η αδελφή μου η Μαρία, η μεγαλύτερη από τους τρεις μας, είναι δασκάλα. Εργάζεται σε ένα δημοτικό σχολείο κοντά στο σπίτι μας.

Ο αδελφός μου, ο Γιώργος, ετοιμαζόταν όλη την περσινή χρονιά για τις Πανελλήνιες εξετάσεις. Μπήκε στο Πανεπιστήμιο. Πέτυχε στην Ιατρική. Του αρέσει πολύ. Θέλει να γίνει παιδίατρος.

Εγώ είμαι μαθητής στην τρίτη τάξη του Γυμνασίου. Δεν έχω ακόμη αποφασίσει τι θα γίνω. Μου αρέσουν τα μηχανήματα και τα ηλεκτρονικά. Σκέφτομαι να σπουδάσω σε τεχνική σχολή και, όταν τελειώσω, να δουλέψω μαζί με τον πατέρα μου. Ο πατέρας μου είναι μηχανικός αυτοκινήτων. Έχει δικό του συνεργείο και βγάζει αρκετά χρήματα.

Η μητέρα εργαζόταν μέχρι πέρυσι ως μοδίστρα σε μια βιοτεχνία. Επειδή δούλευε από πολύ νέα, συμπλήρωσε τα ένσημα του Ι.Κ.Α. και πήρε σύνταξη. Τώρα ξεκουράζεται. Κάνει μόνο τις δουλειές του σπιτιού, τα "οικιακά", όπως λέγεται.

Η Κυριακή είναι η μέρα που μαζεύεται όλη η οικογένεια για το μεσημεριανό φαγητό. Χτες μετά το φαγητό εγώ και η αδελφή μου κοιτάξαμε τα άλμπουμ με τις παλιές, οικογενειακές φωτογραφίες.

Μανόλης: Κοίταξε, Μαρία. Πώς ήταν ο παππούς και η γιαγιά στα νιάτα τους!
Μαρία: Ο παππούς ήταν λεβέντης. Και η γιαγιά ωραία γυναίκα.
Μανόλης: Και καλή μαγείρισσα!
Μαρία: Δες αυτήν εδώ τη φωτογραφία που μαζεύουν ελιές.
Μανόλης: Πόσο νέοι φαίνονται!
Μαρία: Ο παππούς δούλευε απ' το πρωί ως το βράδυ.
Μανόλης: Εργαζόταν και στις οικοδομές. Έτσι δεν είναι;
Μαρία: Βέβαια. Ήταν ο καλύτερος χτίστης του χωριού. Το πρωί δούλευε στις οικοδομές και τα απογεύματα και τις αργίες στα χωράφια.
Μανόλης: Οικοδόμος και αγρότης λοιπόν.
Μαρία: Κουραζόταν πολύ, γιατί είχε μεγάλη οικογένεια, πέντε παιδιά!
Μανόλης: Αυτός εδώ, δίπλα στον παππού, ποιος είναι;
Μαρία: Δεν τον γνωρίζεις; Είναι ο θείος ο Νίκος, όταν ήταν φοιτητής της Νομικής. "Ο δικηγόρος μου", όπως έλεγε ο παππούς. Μανόλη, δες και τον θείο τον Γιώργο, τον τραπεζικό, την ημέρα που έπαιρνε το πτυχίο του οικονομολόγου.
Μανόλης: Ποιος είναι αυτός εδώ;
Μαρία: Ο αδελφός του παππού, όταν ήταν νέος. Τότε που δούλευε σερβιτόρος σε εστιατόριο στην Αμερική.
Μανόλης: Εκείνη η φωτογραφία φαίνεται πολύ παλιά. Δυσκολεύομαι να αναγνωρίσω τα πρόσωπα. Είναι παιδιά που πηγαίνουν σχολείο.
Μαρία: Για να δω. Νομίζω ότι αναγνώρισα τον μπαμπά.
Πατέρας: Ναι, εγώ είμαι, όταν ήμουν στην τρίτη Δημοτικού. Αυτός δεξιά είναι ο ξάδελφός μου, ο Νίκος, που είναι ταχυδρομικός υπάλληλος.
Μανόλης: Και εκείνος εκεί αριστερά;
Πατέρας: Ένας καλός μου φίλος! Ήμαστε συμμαθητές και στο Γυμνάσιο. Άριστος μαθητής. Τώρα είναι αρχιτέκτονας, στέλεχος μιας μεγάλης εταιρείας.

Λεξιλόγιο

ΡΗΜΑΤΑ
εργάζομαι
ετοιμάζω
πετυχαίνω
σπουδάζω
τελειώνω
δουλεύω
βγάζω
ξεκουράζω
λέγομαι/λέγεται
μαζεύω
γνωρίζω
κοιτάζω
κουράζω
φαίνομαι
δυσκολεύω
αναγνωρίζω

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ
η οικογένεια
το μέλος
το σχολείο
η χρονιά
το μηχάνημα
τα ηλεκτρονικά
η σχολή
ο μηχανικός
το αυτοκίνητο
το συνεργείο
η μοδίστρα
η βιοτεχνία
η σύνταξη
τα ένσημα
τα οικιακά
ο παππούς
τα νιάτα
ο λεβέντης
η μαγείρισσα
η ελιά
ο χτίστης
το χωριό
η αργία
ο οικοδόμος
ο αγρότης/η αγρότισσα
το πάθος
ο θείος/η θεία
ο φοιτητής
η Νομική
ο δικηγόρος
ο τραπεζικός
ο οικονομολόγος
ο σερβιτόρος
το εστιατόριο
η φωτογραφία
το πρόσωπο
ο ξάδελφος/η ξαδέλφη
ο υπάλληλος
ο συμμαθητής
η συμμαθήτρια
ο αρχιτέκτονας
το στέλεχος
η βιομηχανία
το εργοστάσιο

ΕΠΙΘΕΤΑ
ο μικρότερος (μικρός, -ή, -ό)
η μεγαλύτερη (μεγάλος, -η, -ο)
τεχνικός, -ή, -ό
παλιός, -ιά, -ιό
οικογενειακός, -ή, -ό
μεσημεριανός, -ή, -ό
ο καλύτερος (καλός, -ή, -ό)
νέος, -α, -ο
άριστος, -η, -ο

Πρόσθετο λεξιλόγιο – Εκφράσεις

οι συγγενείς – η συγγένεια - συγγενεύω
ο πεθερός – η πεθερά
ο γαμπρός – η νύφη
ο γιος – η κόρη
ο εγγονός – η εγγονή
ο κουνιάδος – η κουνιάδα
ο ανιψιός – η ανιψιά
ο νονός – η νονά

Ο πατέρας της μαμάς είναι ο .... του μπαμπά.
Η αδελφή του μπαμπά είναι .... μου.
Η κόρη του αδελφού μου είναι .... μου.

το Δημοτικό σχολείο
το Γυμνάσιο
το Λύκειο
το Πανεπιστήμιο
η τεχνική σχολή
οι Πανελλήνιες εξετάσεις (οι Γενικές εξετάσεις)
η Ιατρική (σχολή)
η Νομική (σχολή)

Με τι ασχολείσαι; — Ποιο είναι το επάγγελμά σου; — Τι δουλειά κάνεις;
Με τι θέλεις να ασχοληθείς; — Τι θέλεις να γίνεις;

επαγγέλματα

δάσκαλος
καθηγητής
βιβλιοπώλης
πωλητής
έμπορος
επιχειρηματίας
ηλεκτρολόγος
ηλεκτρονικός
υδραυλικός
δημόσιος υπάλληλος
ιδιωτικός υπάλληλος
τεχνίτης
επιστήμονας
ράφτης
μαραγκός - ξυλουργός
επιπλοποιός
εργάτης
αγρότης
γεωργός
κτηνοτρόφος
καλλιτέχνης
ηθοποιός
τραγουδιστής
μουσικός
δημοσιογράφος
ελαιοχρωματιστής

Πηγαίνει στο Πανεπιστήμιο. Είναι φοιτητής.

Διδάσκει στο Δημοτικό σχολείο. Είναι ....

Διδάσκει στο Γυμνάσιο ή στο Λύκειο. Είναι ....

Διδάσκει στο Πανεπιστήμιο. Είναι ....

Γράφει σε εφημερίδα. Είναι δημοσιογράφος.

Εργάζεται σε τράπεζα. Είναι τραπεζικός υπάλληλος.

Εργάζεται σε υπουργείο. Είναι ....

Εργάζεται σε εταιρεία. Είναι ....

Κάνει υδραυλικές εγκαταστάσεις. Είναι ....

Κάνει ηλεκτρικές εγκαταστάσεις. Είναι..............................

Δουλεύει στα χωράφια. Είναι ....

Εκτρέφει ζώα. Είναι ....

Φτιάχνει έπιπλα. Είναι ....

Δουλεύει στο εργοστάσιο. Είναι ....

Ερωτήσεις

— Πόσα μέλη έχει η οικογένεια; Ποια;
— Τι κάνει η αδελφή;
— Τι έκανε όλη την περσινή χρονιά ο αδελφός;
— Πού πέτυχε;
— Τι σκέφτεται να κάνει ο μικρότερος;
— Τι του αρέσει;
— Τι δουλειά κάνει ο πατέρας;
— Πού εργαζόταν η μητέρα; Τι δουλειά έκανε; Τι κάνει τώρα;
— Τι κοίταζαν τα παιδιά μετά το φαγητό;
— Τι δουλειά έκανε ο παππούς; Γιατί δούλευε πολύ;
— Ποια πρόσωπα αναφέρονται στον διάλογο; Τι δουλειά κάνουν;
— Ποιο είναι το επάγγελμά σου;
— Τι θα σου άρεσε να κάνεις;

Μεσοπαθητική φωνή: Παρατατικός

Το καλοκαίρι **σηκωνόμουν** στις πέντε το πρωί και πήγαινα για ψάρεμα.
Αναγκαζόμουν να παίρνω ταξί, γιατί οι οδηγοί των λεωφορείων έκαναν απεργία.
Πέρυσι όλο **δανειζόσουν** χρήματα από τους φίλους σου.
Μόλις γνώριζε μια κοπέλα **ενθουσιαζόταν,** όμως μετά από λίγο **απογοητευόταν.**
Χτες το βράδυ **αισθανόμαστε** άσχημα, γιατί φάγαμε και ήπιαμε πολύ.
Όταν **εργαζόσαστε** στην επιχείρηση από ποιον **πληρωνόσαστε**;
Οι εθνικές γιορτές **γιορτάζονταν** παλιά με μεγάλη επισημότητα.

Παρατατικός
σηκων**όμουν**
σηκων**όσουν**
σηκων**όταν**
σηκων**όμαστε**
σηκων**όσαστε**
σηκών**ονταν**

1 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ πληρώνω → **πληρωνόμουν** **πληρώνονταν**

1. έρχεσαι 2. ξυρίζω 3. ντύνεις 4. παντρεύει 5. δανείζω

2 *Συμπληρώστε τα κενά.*

√ Ο Νίκος .... (κάθομαι) όλο το βράδυ στο σπίτι και .... (σκέφτομαι)
Ο Νίκος **καθόταν** όλο το βράδυ στο σπίτι και **σκεφτόταν.**

1. Παλιότερα οι φίλοι μου .... στο σπίτι μου συχνά. (έρχομαι)
2. Μας .... με μεγάλη ευγένεια. (συμπεριφέρομαι)
3. Η γιαγιά .... στο μπαλκόνι κι έβλεπε τους περαστικούς. (κάθομαι)
4. Εμείς .... σχεδόν κάθε απόγευμα πέρυσι. (βλέπω)
5. Καθώς .... να φύγω, άκουσα το κουδούνι. (ετοιμάζω)
6. Όταν πήγαινα στο σπίτι της μητέρας μου, ... (ξεκουράζω)
7. Στις εκδρομές μου .... πάντοτε τα μουσεία. (επισκέπτομαι)
8. Εσύ από μικρός .... για την ποίηση. (ενδιαφέρομαι)
9. Ήταν μελετηρός, ... στο δωμάτιό του και διάβαζε.(κλείνω)
10. Ήταν πολύ καλή γυναίκα και .... για όλους. (νοιάζομαι)

Δεικτικές αντωνυμίες

Αυτό το σπίτι είναι πολύ μεγάλο για μένα.
Αυτό το βιβλίο είναι δικό μου.
Αυτός ο κύριος είναι γείτονάς μου.
Τι θέλει **αυτή** η κυρία;
Τι θέλει **αυτός** εδώ;

αυτός, –ή, –ό
(κοντά / εδώ)

Εκείνο το σπίτι είναι του Νίκου.
Το αυτοκίνητο **εκείνο** είναι της Ελένης.
Τον καιρό **εκείνο** οι άνθρωποι πέθαιναν νέοι.
Μου αρέσει **εκείνη** εκεί η φούστα στη βιτρίνα.

εκείνος, –η, –ο
(μακριά / εκεί)

Ο πατέρας δεν ήταν **τέτοιος** άνθρωπος.
Πώς ανέχεσαι **τέτοια** συμπεριφορά;
Δεν ντρέπεσαι να μιλάς με **τέτοια** λόγια;

τέτοιος,–α, –ο
(ποιότητα)

Πού ήσουν; Σε περίμενα **τόση** ώρα!
Τόσο κόσμο δεν είχα ξαναδεί.

τόσος, –η, –ο
(ποσότητα)

---

2 *Συμπληρώστε τα κενά με τη σωστή αντωνυμία.*

√ .... τα κλειδιά είναι δικά σου; *(εκείνα - τέτοια - αυτά)*
Αυτά τα κλειδιά είναι δικά σου;

1. Όχι, τα δικά μου κλειδιά είναι .... εκεί, πάνω στο ψυγείο. *(αυτά - εκείνα - τόσα)*
2. Σε περιμένω .... ώρα. Πού ήσουν; *(τόση - τέτοια - αυτή)*
3. .... εδώ οι άνθρωποι δεν ξέρουν τι θέλουν. *(εκείνοι - τέτοιοι - αυτοί)*
4. Ποια είναι .... η κυρία στο μπαλκόνι της απέναντι πολυκατοικίας; *(τόση - αυτή - εκείνη)*
5. Έχω κι εγώ μια .... τσάντα. *(αυτή - τόση - τέτοια)*
6. Τα δωμάτια .... εδώ του σπιτιού είναι σκοτεινά. *(αυτού - τέτοιου - εκείνου)*
7. Ύστερα από ένα .... μάθημα όλοι έμειναν ευχαριστημένοι. *(εκείνο - τόσο - τέτοιο)*
8. Το διάβασα .... φορές, που το έμαθα απ' έξω. *(τέτοιες - τόσες - αυτές)*
9. Για .... λεφτά δεν αξίζει να δουλεύεις. *(τέτοια - αυτά - τόσα)*
10. Έχει ....περιουσία, που δεν θα χρειαστεί ποτέ να δουλέψει. *(τέτοια - τόση - αυτή)*

Ουσιαστικά: 2κατάληκτα ουδέτερα σε –ος

Το πλάτος του δρόμου είναι έξι μέτρα.

Οι άνθρωποι διδάσκονται από **τα λάθη** τους.

— Πού είναι το τηλέφωνο; — **Στο βάθος** του διαδρόμου.

Ξαφνικά τον έπιασε ένας πόνος **στο στήθος**.

Η συνεργασία **των κρατών** είναι απαραίτητη για την ειρήνη και την πρόοδο.

Οι στρατιώτες υπερασπίζουν **τα εδάφη** της πατρίδας τους.

ΟΥΔΕΤΕΡΟ

Ενικός αριθμός

Ονομαστική	το	λάθ **ος**	έδαφ **ος**
Γενική	του	λάθ **ους**	εδάφ **ους**
Αιτιατική	το	λάθ **ος**	έδαφ **ος**

1	**–ος**
2	**–ους**

Πληθυντικός αριθμός

Ονομαστική	τα	λάθ **η**	εδάφ **η**
Γενική	των	λαθ **ών**	εδαφ **ών**
Αιτιατική	τα	λάθ **η**	εδάφ **η**

1	**–η**
2	**–ών**

4 *Γράψτε την ίδια πτώση στον πληθυντικό.*

√ η φύλαξη **του δάσους** ➡ η φύλαξη **των δασών**

1. η συμφωνία **του κράτους** ....
2. η διόρθωση **του λάθους** ....
3. η κατεύθυνση **του βέλους** ....
4. ο υπολογισμός **του μεγέθους** ....
5. οι επέτειοι **του έθνους** ....

5 *Γράψτε την ίδια πτώση στον ενικό.*

√ **τα δάση** του νησιού ➡ **το δάσος** του νησιού

1. **τα στελέχη** της εταιρείας ....
2. η φωτιά **στα δάση** ....
3. **τα γένη** των ουσιαστικών ....
4. **τα είδη** των εμπορευμάτων ....
5. τα προβλήματα **των κρατών** ....

6 Συμπληρώστε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο.

√ Τα .... είναι πηγή ζωής. (δάσος) ➡ Τα **δάση** είναι πηγή ζωής.

1. Πρέπει να αναγνωρίζουμε τα .... μας. (λάθος)
2. Από ποια .... είσαι; (μέρος)
3. Οι φωνές του .... ήταν χαρούμενες. (πλήθος)
4. Ορισμένα .... έχουν μεγάλη έκπτωση. (είδος)
5. Το .... του σπιτιού είναι εφτά μέτρα. (ύψος)
6. Δεν πρόλαβα να διαβάσω το .... της ιστορίας. (τέλος)
7. Δεν μου άρεσε το .... του. (ύφος)
8. Αυτή η εικόνα είναι διακοσίων .... (έτος)

Το τελικό -ν

Εκείνη τη στιγμή χτύπησε το κουδούνι.
Άνοιξε **την** πόρτα, σε παρακαλώ.
Την είδα να φεύγει βιαστικά.
Τη συνάντησα τυχαία.

τη(ν): άρθρο / προσωπική αντωνυμία

με –ν **φωνήεν, κ, π, τ, ψ, ξ, μπ, ντ, γκ**		**χωρίς –ν** **γ, β, δ, χ, φ, θ, μ, ν, λ, ρ, σ, ζ**	
την **ώ**ρα	την **α**κούω	τη **β**ροχή	τη **β**ρήκα
την **κ**αρέκλα	την **κ**ατάλαβα	τη **χ**ώρα	τη **χ**τύπησα
την **π**όρτα	την **π**ροφταίνω	τη **φ**ωτιά	τη **φ**οβήθηκα
την **τ**σέντα	την **τ**ρόμαξα	τη **γ**άτα	τη **σ**ταμάτησα
την **ξ**ένη	την **ξ**έχασα	τη **θ**άλασσα	τη **ζ**ήλεψα
την **ψ**υχή	την **ψ**ηφίζω	κ.λπ.	κ.λπ.
την **μπ**άλα	την **μπ**ερδεύω		
την **ντ**ουλάπα	την **ντ**ύνω		
την **γκ**ρίνια	την **γκ**ρέμισα		
την		**τη**	

Στο βιβλίο αυτό, για λόγους διδακτικής ευκολίας αλλά και λόγω της ρευστότητας που επικρατεί ακόμα στην προφορά του –ν διατηρείται πάντοτε το τελικό –ν στα:

τον (αρσενικό οριστικό άρθρο)
Έτσι αποφεύγεται η σύγχυση με το ουδέτερο άρθρο.
π.χ. τον δρόμο (≠ το δέντρο)

έναν (αρσενικό αόριστο άρθρο + αριθμητικό)
Έτσι αποφεύγεται η σύγχυση με το ουδέτερο.
π.χ. έναν δάσκαλο (≠ ένα δώρο)

δεν π.χ. δεν ακούω, δεν μιλώ, δεν ντρέπομαι, δεν βγαίνω

σαν π.χ. σαν λύκος, σαν άγιος

μην + **φωνήεν**
π.χ. μην ακούς, μην έρχεσαι

ενώ: **μη** + **σύμφωνο**
π.χ. μη βιάζεσαι, μη ντρέπεσαι, μη κλείνεις, μη σταματάς

7 *Συμπληρώστε τα κενά:*

√ Βοήθησα τ.... συμμαθητή μου να λύσει τ.... άσκηση.
Βοήθησα **τον** συμμαθητή μου να λύσει **την** άσκηση.

1. Συνάντησα τ....... Πέτρο στο σπίτι των φίλων μας.
2. Θα κατέβουμε στ....... επόμενο σταθμό.
3. Περίμενε πολύς κόσμος στ....... ουρά.
4. Δε.... κατάλαβα τ...... άσκηση.
5. Τ...... διάβασες τ...... εφημερίδα;
6. Μπήκε αθόρυβα και τ...... τρόμαξε τ...... Γιώργο.
7. Μ...... οδηγείς γρήγορα.
8. Μ...... ντρέπεσαι να ρωτάς, όταν έχεις απορίες.
9. Είναι ψηλός σ...... τ...... πατέρα του.
10. Οι πυροσβέστες έσβησαν τ...... φωτιά αμέσως.
11. Τα ρούχα σου είναι στ...... ντουλάπα.
12. Τ...... Μαρία τ....... τσίμπησε μια μέλισσα.
13. Θύμωσε, γιατί φόρεσα τ....... μπλούζα της.
14. Κοιτάξαμε τ...... φωτογραφία του παππού.

Σύνταξη

Το αναφορικό "που"

Ο κύριος **που** είδες είναι συνάδελφός μου.
Είδατε τον υπάλληλο **που** έφερε τις εφημερίδες;
Το καθαριστήριο, **που** ήταν στην οδό Σταδίου, έκλεισε.
Μου έδωσε τα χρήματα **που** του είχα δανείσει.
Τα ποιήματα **που** έγραψε τον έκαναν διάσημο.
Ο Πλάτωνας, **που** είχε δάσκαλο τον Σωκράτη, ήταν μεγάλος φιλόσοφος.
Το βιβλίο, **που** διάβασα, ήταν πολύ ωραίο.
Η ιστορία, **που** σας είπα, είναι αληθινή.
Το εξώφυλλο του περιοδικού, **που** έφερε ο Γιάννης, είναι πολύ ωραίο.

8 *Ξαναγράψτε τις προτάσεις σύμφωνα με το παράδειγμα:*

√ Το περιοδικό το έφερε ο Γιάννης. Το περιοδικό είναι πάνω στο τραπέζι.
Το περιοδικό, που είναι πάνω στο τραπέζι, το έφερε ο Γιάννης.

1. Ο κύριος Ανδρέου είναι πολύ γνωστός. Ο κύριος Ανδρέου είναι δικηγόρος.

....

2. Αυτό το άρωμα είναι για τη γιορτή σου. Το άρωμα το έφερα από το Παρίσι.

....

3. Ποιος διάβασε το κεφάλαιο; Το κεφάλαιο αναφέρεται στην ιστορία μας.

....

4. Γνωρίζετε εκείνον τον κύριο; Εκείνος ο κύριος μιλά με τον αδελφό μου.

....

5. Η μουσική της ταινίας είναι του Θεοδωράκη. Την ταινία την είδαμε χτες.

....

6. Το φαρμακείο διανυκτερεύει. Το φαρμακείο βρίσκεται στην πλατεία.

....

9 *Δώστε τον ορισμό όπως στο παράδειγμα:*

√ εύκολος (δύσκολος) → **αυτός που δεν είναι δύσκολος.**

1. χαρούμενος (λυπημένος)
2. άσχημος (όμορφος)
3. φλύαρος (λιγόλογος)
4. κοντός (ψηλός)
5. ακριβός (φτηνός)
6. πικρός (γλυκός)
7. κουτός (έξυπνος
8. ζεστός (κρύος)

αντικατάσταση	**αντί για** (+ αιτιατική) **αντί** (+ συμπληρωματική πρόταση)

10 *Συνεχίστε όπως στα παραδείγματα.*

√ Πήρα το μολύβι ....γόμα. ➡ Πήρα το μολύβι **αντί για τη** γόμα.
√ Τρώω .... κάνω δίαιτα. ➡ Τρώω **αντί να** κάνω δίαιτα.

1. Ειδοποίησα την Καίτη ....Μαρία.
2. Διαβάσαμε τη γεωγραφία .... ιστορία.
3. Πίνω γάλα .... πίνω νερό.
4. Βγαίνει με τους φίλους του .... διαβάζει.

κατεύθυνση	**προς** (+ αιτιατική)

11 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα.*

√ Έτρεξα .... πόρτα. ➡ Έτρεξα **προς την** πόρτα.

1. Περπάτησα .... θάλασσα.
2. Γύρισα .... Ελένη.
3. Ο πατέρας ήρθε σπίτι .... βράδυ.
4. Ο Νίκος έφτασε στο χωριό .... μεσημέρι.
5. Το πλοίο κατευθυνόταν .... Πειραιά.

στέρηση	**δίχως / χωρίς** (+ αιτιατική) **δίχως / χωρίς** (+ συμπληρωματική πρόταση)

12 *Συνεχίστε όπως στα παραδείγματα.*

√ Η ζωή είναι ανυπόφορη .... (φίλοι)
Η ζωή είναι ανυπόφορη **δίχως / χωρίς φίλους**.

√ Πήγε στην εκδρομή .... (θέλω)
Πήγε στην εκδρομή **δίχως / χωρίς να θέλει**.

1. Ο άνθρωπος δεν ζει .... (ελπίδα)
2. Ο Γιώργος ήρθε στη δουλειά .... (αυτοκίνητο)

3. Οι μαθητές πήγαν στο σχολείο .... (βιβλία)
4. Ο γιατρός γύρισε στην πατρίδα .... (χρήματα)
5. Μιλά άσχημα .... (ντρέπομαι)
6. Δουλεύει συνέχεια .... (ξεκουράζομαι)
7. Δουλεύουν .... (πληρώνομαι)
8. Ο πεζός διασχίζει τον δρόμο .... (προσέχω)
9. Κάνε τις δουλειές σου .... (βιάζομαι)
10. Διαβάζει πολλές ώρες .... (κουράζομαι)

τόπος, χρόνος **ως / μέχρι** + όνομα (αιτιατική)

Ο Νίκος δουλεύει από το πρωί **ως** το βράδυ.
Ως αύριο πρέπει να έχω τελειώσει.
Ως την Πέμπτη θα έχει έλθει ο Θανάσης.
Πόση ώρα είναι από εδώ **μέχρι** την Ομόνοια;
Ηλθε **μέχρι** εδώ με τα πόδια.
Θα δουλεύει **μέχρι** αργά το βράδυ.

13 *Συμπληρώστε τα κενά με ως και μέχρι.*

1. Τον κοίταζε από πάνω .... κάτω.
2. .... πότε θα σε περιμένω;
3. Θα έχω τελειώσει τη δουλειά μου .... αύριο.
4. Η απεργία θα διαρκέσει .... τέλος του μήνα.
5. Μπορώ να έλθω μαζί σου .... τον Πειραιά;
6. .... τώρα συνεργαζόμαστε πολύ καλά.
7. Θα μείνει στο σπίτι μας .... τα Χριστούγεννα.
8. Από εδώ .... τη λεωφόρο είναι 5 λεπτά με τα πόδια.
9. .... πού πηγαίνει αυτό το λεωφορείο;
10. .... την Κυριακή θα έχεις γίνει καλά.

ΨΑΧΝΟΝΤΑΣ ΓΙΑ ΔΟΥΛΕΙΑ

Είναι πολύ δύσκολο να βρούμε δουλειά σήμερα. Οι άνεργοι πληθαίνουν κάθε μέρα. Είναι σημαντικό να έχουμε έναν καλό μισθό, καλές συνθήκες εργασίας και να μας αρέσει αυτό που κάνουμε.

Ο Γιάννης και ο Κώστας είναι στενοί φίλοι. Ήλθαν στην Ελλάδα από το εξωτερικό και εγκαταστάθηκαν στην Αθήνα. Πιστεύουν ότι εδώ θα βρουν πιο εύκολα δουλειά. Ο Γιάννης είναι γεωπόνος και ο Κώστας είναι εργάτης. Και οι δύο αντιμετωπίζουν το άγχος της ανεργίας. Πότε θα βρουν δουλειά; Τι δουλειά θα είναι αυτή;

Διάβαζαν καθημερινά τις μικρές αγγελίες των εφημερίδων. Γράφτηκαν και σ' ένα γραφείο που βρίσκει δουλειά στους ανέργους. Ευτυχώς δεν έχασαν άδικα τον καιρό τους. Στο τέλος βρέθηκε αυτό που ήθελαν. Ο Γιάννης θα πάει σε λίγες μέρες σε μια επαρχιακή πόλη. Προσλήφθηκε σε μια εταιρεία που φτιάχνει γεωργικά φάρμακα. Ο Κώστας θα δουλέψει εργάτης σε μια οικοδομή στην Αθήνα.

Κώστας: Χαίρετε, κύριε.

Εργοδότης: Γεια σας.

Κώστας: Εσείς είστε το αφεντικό;

Εργοδότης: Ναι, εγώ είμαι.

Κώστας: Έμαθα από έναν φίλο μου, τον Γιάννη, ότι ψάχνετε για έναν εργάτη.

Εργοδότης: Ναι, χρειάζομαι έναν εργατικό και τίμιο άνθρωπο. Έχεις ξαναδουλέψει σε οικοδομή;

Κώστας: Ναι, βέβαια. Έχω δουλέψει και παλιότερα.

Εργοδότης: Είναι σκληρή δουλειά. Φαίνεσαι πολύ νέος.

Κώστας: Είμαι 23 ετών.

Εργοδότης: Πώς σε λένε;

Κώστας: Με λένε Κώστα.

Εργοδότης: Λοιπόν Κώστα, θα αρχίσουμε δοκιμαστικά και θα δούμε. Δουλεύουμε κάθε μέρα 07:30 - 15:00. Σύμφωνοι;

Κώστας: Σύμφωνοι. Πόσο είναι το μεροκάματο;

Εργοδότης: Είναι 5.000 δραχμές. Με υπερωρίες όμως παίρνεις παραπάνω. Θα αναλάβω και τα ένσημα του Ι.Κ.Α. Έχεις βιβλιάριο;

Κώστας: Ναι. Κάθε πότε θα πληρώνομαι;

Εργοδότης: Στο τέλος κάθε βδομάδας. Είναι Δευτέρα, θα πληρωθείς την Παρασκευή, τέσσερα μεροκάματα γι' αυτήν τη βδομάδα. Από αύριο αρχίζεις δουλειά.

Κώστας: Τι άλλο χρειάζεται;

Εργοδότης: Φέρε μαζί σου αύριο το βιβλιάριο του Ι.Κ.Α. και την ταυτότητά σου.

Κώστας: Εντάξει.

Εργοδότης: Α, με την ευκαιρία... χρειάζομαι έναν φύλακα στην οικοδομή για τη νύχτα. Γνωρίζεις κανέναν που να ενδιαφέρεται;

Κώστας: Ναι. Θα σας πω αύριο. Γεια σας και ευχαριστώ πολύ.

ΤΑ ΝΕΑ

ΜΙΚΡΕΣ ΑΓΓΕΛΙΕΣ

ΖΗΤΟΥΝ ΥΠΑΛΛΗΛΟΥΣ

Λεξιλόγιο

ΡΗΜΑΤΑ

πληθαίνω
σκέφτομαι
έρχομαι
εγκαθίσταμαι
πιστεύω
αντιμετωπίζω
γράφω
χάνω
βρίσκω
προσλαμβάνω
μαθαίνω
ψάχνω
χρειάζομαι
(ξανα)δουλεύω
φαίνομαι
αναλαμβάνω
ξέρω
ενδιαφέρομαι

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

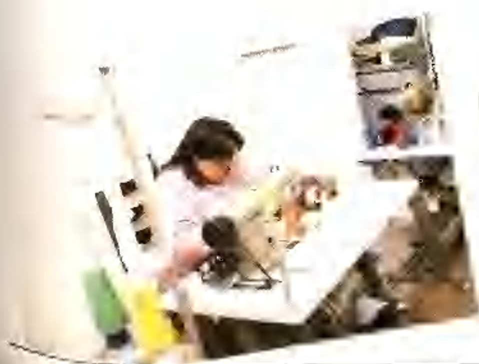
ο άνεργος
ο μισθός
η συνθήκη
η εργασία
το εξωτερικό
ο γεωπόνος
ο εργάτης
το άγχος
η ανεργία
η αγγελία
το γραφείο
η πόλη
η εταιρεία
το αφεντικό
ο άνθρωπος
η οικοδομή
το μεροκάματο
το τέλος
η ευκαιρία
ο φύλακας

ΕΠΙΘΕΤΑ

δύσκολος, -η, -ο
σημαντικός, -ή, -ό
στενός, -ή, -ό
επαρχιακός, -ή, -ό
γεωργικός, -ή, -ό
τίμιος, -ια, -ιο
σκληρός, -ή, -ό
νέος, -α, -ο

ΑΚΛΙΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ

εύκολα
άδικα
παλιότερα
δοκιμαστικά
παραπάνω
πότε

Πρόσθετο λεξιλόγιο – Εκφράσεις

το βιβλιάριο ενσήμων
η εργασία – η ανεργία (ο άνεργος) – το ταμείο ανεργίας – το επίδομα ανεργίας
ο εργοδότης • το αφεντικό
ο μισθός • η αμοιβή • το ημερομίσθιο • το μεροκάματο
γραφείο εξεύρεσης εργασίας
δουλεύω • εργάζομαι • ασχολούμαι
δημόσιος υπάλληλος = δουλεύει στο δημόσιο
ιδιωτικός υπάλληλος = δουλεύει στον ιδιωτικό τομέα
ελεύθερος επαγγελματίας
Ο.Α.Ε.Δ. = Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (δίνει επίδομα ανεργίας, βρίσκει δουλειά στους άνεργους κτλ.)
ο μισθός • η αμοιβή • η υπερωρία • το επίδομα άδειας • ο μισθωτός
το ημερομίσθιο (το μεροκάματο) – ο μεροκαματιάρης
ο ωρομίσθιος = ο υπάλληλος που πληρώνεται με την ώρα
μόνιμος υπάλληλος ≠ έκτακτος υπάλληλος, με σύμβαση

Χάνω την ώρα μου (τον καιρό μου).
Δουλειές του ποδαριού.
Έχω πλήρες ωράριο/ολική απασχόληση.
Έχω μειωμένο ωράριο / μερική απασχόληση.
Δουλεύω περιστασιακά.
Είναι (σωστός) επαγγελματίας. / Ξέρει καλά τη δουλειά του.

Ερωτήσεις

— Τι είναι ο Γιάννης και ο Κώστας;
— Από πού ήρθαν;
— Πού εγκαταστάθηκαν και γιατί;
— Τι επάγγελμα έχει ο Γιάννης; Τι δουλειά κάνει ο Κώστας;
— Με ποιον τρόπο βρήκαν δουλειά;
— Πού θα δουλέψει τελικά ο Γιάννης; Γιατί;
— Πού βρήκε δουλειά ο Κώστας;
— Τι άνθρωπο χρειαζόταν ο εργοδότης;
— Πόσο χρονών είναι ο Κώστας;
— Ποιο θα είναι το ωράριο εργασίας του Κώστα;
— Κάθε πότε θα πληρώνεται;
— Τι άλλο θα αναλάβει να πληρώνει ο εργοδότης;
— Τι ζήτησε ο εργοδότης από τον Κώστα;
— Είναι εύκολο να βρει κανείς δουλειά σήμερα; Γιατί;

Μεσοπαθητική φωνή: Αόριστος

Ο Γιάννης **κρίθηκε** αυστηρά στις εξετάσεις.	κρίνομαι		
Η Μαρία **ντύθηκε** ζεστά, γιατί έκανε κρύο.	ντύνομαι		
Το πλοίο **χάθηκε** στον ορίζοντα.	χάνομαι	**–νομαι**	→ **–θηκα**
Οι ασκήσεις **λύθηκαν** σωστά.	λύνομαι		
Οι βαθμοί **ανακοινώθηκαν** χτες.	ανακοινώνομαι		
Οι πόλεις **ενώθηκαν** μπροστά στον εχθρό.	ενώνομαι		

Η αίθουσα **απολυμάνθηκε** χτες το απόγευμα.	απολυμαίνομαι	**–αίνομαι**	→ **–άνθηκα**
Το δωμάτιο **ζεστάθηκε** αμέσως.	ζεσταίνομαι	**–αίνομαι**	→ **–άθηκα**
Αισθάνθηκα άσχημα, γιατί είχα πιει πολύ.	αισθάνομαι	**–άνομαι**	→ **–άνθηκα**

Χτες το πρωί **ετοιμαστήκαμε** για τη γιορτή.	ετοιμάζομαι	**–ζομαι**	
Ο πατέρας **πείστηκε** να έλθει μαζί μας.	πείθομαι	**–θομαι**	→ **–στηκα**
Πιάστηκα από το χέρι του, για να μη πέσω.	πιάνομαι	**–νομαι**	

Η ζακέτα αυτή **πλέχτηκε** από μια φίλη μου.	πλέκομαι	**–κομαι**	
Τα δώρα **ανοίχτηκαν** μπροστά σε όλους.	ανοίγομαι	**–γομαι**	
Ο καθηγητής **δέχτηκε** την πρόσκλησή μας.	δέχομαι	**–χομαι**	→ **–χτηκα**
Το πρώτο κεφάλαιο **διδάχτηκε** αναλυτικά.	διδάσκομαι	**–σκομαι**	
Μόλις μπήκα στο σπίτι, **ρίχτηκα** στο φαΐ.	ρίχνομαι	**–χνομαι**	
Όταν σηκώθηκε, **κοιτάχτηκε** στον καθρέφτη.	κοιτάζομαι	**–ζομαι**	

Τα παιδιά **κρύφτηκαν** πίσω από την πόρτα.	κρύβομαι	**–βομαι**	
Το σπίτι **βάφτηκε** πέρυσι.	βάφομαι	**–φομαι**	→ **–φτηκα**
Σκέφτηκες ποτέ να φύγεις από την Ελλάδα;	σκέφτομαι	**–φτομαι**	

Οι ταξιδιώτες **μαγεύτηκαν** από το τοπίο.	μαγεύομαι	**–εύομαι**	→ **–εύτηκα**
Παντρεύτηκαν από έρωτα.	παντρεύομαι		

Αόριστος: Οριστική

–θηκα	–στηκα	–χτηκα	–φτηκα
ντύ νομαι	**κουρά ζομαι**	**ανοί γομαι**	**κρύ βομαι**
ντύ **θηκα**	κουρά **στηκα**	ανοί **χτηκα**	κρύ **φτηκα**
ντύ **θηκες**	κουρά **στηκες**	ανοί **χτηκες**	κρύ **φτηκες**
ντύ **θηκε**	κουρά **στηκε**	ανοί **χτηκε**	κρύ **φτηκε**
ντυ **θήκαμε**	κουρα **στήκαμε**	ανοι **χτήκαμε**	κρυ **φτήκαμε**
ντυ **θήκατε**	κουρα **στήκατε**	ανοι **χτήκατε**	κρυ **φτήκατε**
ντύ **θηκαν**	κουρά **στηκαν**	ανοί **χτηκαν**	κρύ **φτηκαν**

Προσοχή!

Πολλά χωριά **αποκλείστηκαν** από τα χιόνια.	αποκλείομαι
Πότε **ιδρύθηκε** το πρώτο Πανεπιστήμιο;	ιδρύομαι
Τα σπίτια του χωριού **εγκαταλείφθηκαν.** Στον διαγωνισμό **απορρίφθηκαν** 5 μαθητές.	εγκαταλείπομαι απορρίπτομαι
Οι νέοι **επιστρατεύθηκαν** για πόλεμο.	επιστρατεύομαι
Πρόσφατα **αναπτύχθηκε** η επαρχία.	αναπτύσσομαι
Πώς σου **φάνηκε** το έργο; **Χάρηκα** που σε γνώρισα. **Κόπηκα** με το μαχαίρι, όταν καθάριζα μήλα. Έπιασε βροχή και όλοι **βράχηκαν.** Χτες **δόθηκε** άδεια οδηγού στον Πέτρο. Τελικά **βρέθηκε** το δαχτυλίδι που έχασες; Τι **έγινε (γίνηκε)** στη Βουλή χτες; Ο ψαράς **πνίγηκε** όταν βούλιαξε η βάρκα. Πώς **ήλθες** από το χωριό;	φαίνομαι χαίρομαι κόβομαι βρέχομαι δίνομαι βρίσκομαι γίνομαι πνίγομαι έρχομαι

1 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ χάνομαι ➡ **χάθηκα** **χαθήκαμε**

1. δένεσαι ....
2. σκάβεται ....
3. δέχομαι ....
4. βρίσκεσαι ....
5. ετοιμάζεσαι ....
6. ψάχνεται ....
7. κόβομαι ....
8. κοιτάζεται ....

2 *Να βάλετε τα ρήματα στον **Αόριστο**:*

√ Η Μαρία παντρεύεται. ➡ **Η Μαρία παντρεύτηκε.**

1. Η ταυτότητα χάνεται. ....
2. Το σπίτι βάφεται. ....

3. Ο μαθητής απορρίπτεται. ....
4. Τα κεφάλαια διδάσκονται. ....
5. Γιατί δέχεσαι τέτοια μεταχείριση; ....
6. Πώς εξετάζεται το μάθημα; ....
7. Πώς σου φαίνεται η τσάντα μου; ....
8. Χαίρομαι για τη γνωριμία. ....
9. Κοιτάζεσαι στον καθρέφτη; ....
10. Γίνεται κόκκινος από τη ντροπή του. ....

3 *Μετατρέψτε τις προτάσεις στον άλλο αριθμό:*

√ Ο μαθητής εξετάστηκε. ➠ **Οι μαθητές εξετάστηκαν.**
√ Οι εργάτες πληρώθηκαν. ➠ **Ο εργάτης πληρώθηκε.**

1. Το παιδί ντύθηκε. ....
2. Το πορτοφόλι χάθηκε. ....
3. Ο υπάλληλος σηκώθηκε. ....
4. Χτενίστηκες σήμερα; ....
5. Βράχηκα, γιατί δεν είχα ομπρέλα. ....
6. Τα γραπτά διορθώθηκαν. ....
7. Δέχτηκαν την πρόσκληση. ....
8. Διδαχτήκατε τον αόριστο; ....
9. Παντρευτήκαμε πέρυσι. ....
10. Δεν χαρήκατε με το δώρο; ....

4 *Συνεχίστε σύμφωνα με το παράδειγμα:*

√ Χτες οι μαθητές ετοιμάστηκαν για τη γιορτή.
Σήμερα οι μαθητές ετοιμάζονται για τη γιορτή.

1. Χτες ανακοινώθηκαν στις εφημερίδες τα αποτελέσματα.
Σήμερα ....
2. Χτες εξετάστηκαν τα εθνικά προβλήματα στη Βουλή.
Σήμερα ....
3. Χτες αισθάνθηκα άσχημα.
Σήμερα ....
4. Χτες ήλθε ο Γιάννης από τον Βόλο.
Σήμερα..

Στιγμιαίος Μέλλοντας	Αόριστος Υποτακτική
Θα σηκωθώ νωρίς αύριο.	Θέλω **να σηκωθώ** νωρίς.
Θα σκεφτείς το πρόβλημα;	Μπορείς **να σκεφτείς** το πρόβλημα;
Δεν **θα διορθωθεί** η κατάσταση.	Δεν πρόκειται **να διορθωθεί** η κατάσταση.
Το σπίτι **θα βαφτεί** του χρόνου.	Το σπίτι πρέπει **να βαφτεί** του χρόνου.
Θα δεχτούμε την αίτησή του.	Πρέπει **να δεχτούμε** την αίτησή του.
Θα λουστείτε με κρύο νερό.	Λέει **να λουστείτε** με κρύο νερό.
Δεν θα εξεταστούν σήμερα.	Δεν είναι σωστό **να εξεταστούν** σήμερα.

θα ντυ **θώ** θα ντυ **θείς** θα ντυ **θεί** θα ντυ **θούμε** θα ντυ **θείτε** θα ντυ **θούν**			να ντυ **θώ** να ντυ **θείς** να ντυ **θεί** να ντυ **θούμε** να ντυ **θείτε** να ντυ **θούν**
θα κουρα **στώ**	**θα / να**	**– ώ – είς – εί – ούμε – είτε – ούν**	να κουρα **στώ**
θα κρυ **φτώ**			να κρυ **φτώ**
θα ανοι **χτώ**			να ανοι **χτώ**

5 *Συνεχίστε:*

θέλω να σηκωθώ	σχεδιάζω να παντρευτώ	δεν πρόκειται να δεχτώ
θέλεις να σηκωθείς	σχεδιάζεις να παντρευτείς	δεν πρόκειται να δεχτείς
....	....	....

6 *Απαντήστε με Ναι και Όχι:*

√ Θα διδαχτεί το κεφάλαιο αυτό; ➡ **Ναι, θα διδαχτεί. Όχι, δεν θα διδαχτεί.**

1. Θα ετοιμαστεί το φαγητό;
2. Θα διορθωθείς επιτέλους;
3. Θα δεχτείτε την πρόσκληση;
4. Θα δοθούν τα χρήματα;

7 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ (σηκώνομαι νωρίς) ➡ **Χτες σηκώθηκα νωρίς. Αύριο θα σηκωθώ νωρίς.**

1. (ετοιμάζομαι για τη γιορτή) ....
2. (σκάβεται ο κήπος) ....
3. (αγοράζονται τα τρόφιμα) ....
4. (δίνεται άδεια για οικοδομή) ....

Αόριστος: Προστακτική

Ντύσου γρήγορα, γιατί φεύγουμε.
Σήκω όρθιος, σε παρακαλώ.
Κρύψου, έρχονται.
"**Σηκωθείτε**", είπε ο δικαστής.
Δεχτείτε τη δουλειά. Δεν θα το μετανιώσετε.
Πλυθείτε αμέσως μετά το φαγητό.
Μην ετοιμαστείς βιαστικά.
Χαρείτε τη θάλασσα, παιδιά.
Παντρέψου τώρα που είσαι νέος.
Σκέψου λίγο τον πατέρα σου.

		ΚΑΤΑΦΑΣΗ		ΑΡΝΗΣΗ	
ντύνομαι	➡	**ντύσου**	**ντυθείτε**	μη ντυθείς	μη ντυθείτε
ετοιμάζομαι	➡	**ετοιμάσου**	**ετοιμαστείτε**	μην ετοιμαστείς	μην ετοιμαστείτε
κρύβομαι	➡	**κρύψου**	**κρυφτείτε**	μη κρυφτείς	μη κρυφτείτε
παντρεύομαι	➡	**παντρέψου**	**παντρευτείτε**	μη παντρευτείς	μη παντρευτείτε
δέχομαι	➡	**δέξου**	**δεχτείτε**	μη δεχτείς	μη δεχτείτε

6 *Γράψτε την προστακτική των ρημάτων.*

α) κρύβομαι ➡ **κρύψου** **μη κρυφτείς**
➡ **κρυφτείτε** **μη κρυφτείτε**

1. βάφομαι ....
....
2. ντύνομαι ....
....
3. εξετάζομαι ....
....
4. κοιτάζομαι ....
....
5. σηκώνομαι ....
....

9 *Συμπληρώστε τα κενά:*

√ Γιάννη, ... τις συνέπειες της απόφασής σου. (σκέφτομαι)
Γιάννη, **σκέψου** τις συνέπειες της απόφασής σου.

1. Παιδιά, ... (ετοιμάζομαι)
2. Βασίλη, ... (χτενίζομαι)
3. Παιδιά, ... τη φύση. (χαίρομαι)
4. Γιώργο, ... (σηκώνομαι) και .... (ετοιμάζομαι)
5. Παιδιά, μη .... βαριά. Κάνει ζέστη. (ντύνομαι)
6. Βασίλη, ... να τελειώσεις την εργασία. (βιάζομαι)
7. Κώστα, ... Τα γένια σου έχουν μεγαλώσει. (ξυρίζομαι)

10 *Να βάλετε τα ρήματα του κειμένου στον Αόριστο:*

Ο Κώστας **κουράστηκε** (κουράζομαι) πολύ αυτή την εβδομάδα, γιατί έψαχνε για δουλειά. Δυστυχώς όμως καμιά δουλειά δεν .... (βρίσκομαι) ως τώρα. Χτες το πρωί ο Κώστας .... (σηκώνομαι) νωρίς, ... (πλένομαι), ... (ντύνομαι), ... (χτενίζομαι), ... (κοιτάζομαι) στον καθρέφτη της εισόδου και .... (ετοιμάζομαι) να βγει έξω.
(σκέφτομαι) "φαίνομαι πολύ κουρασμένος".
Βγήκε από την πολυκατοικία και .... (κατευθύνομαι) στο γειτονικό περίπτερο. Πήρε τηλέφωνο τον διευθυντή μιας εταιρείας. Εκείνος .... (δέχομαι) να τον επισκεφτεί ο Κώστας στο γραφείο του.
Ο Κώστας .... (χαίρομαι) και αμέσως .... (αισθάνομαι) καλύτερα. "Δεν .... (χάνομαι) όλες οι ελπίδες, μπορεί να με προσλάβουν" ....(σκέφτομαι)

Ουσιαστικά: 2κατάληκτα

Το θέατρο εντυπωσιάστηκε από την έντονη **προσωπικότητα** του νέου ηθοποιού.
Οι επι**στήμονες** κάνουν έρευνες για τον ιό του Έιτζ (AIDS).
Το τσιγάρο βλάπτει τους **πνεύμονες.**
Είναι τρελός από **έρωτα** για εκείνη.
Με την **εργατικότητά** του κατάφερε να γίνει απαραίτητος στην επιχείρηση.
Τα παιδιά του **γείτονα** είναι πολύ ζωηρά.
Τα μέταλλα έχουν την **ιδιότητα** να συστέλλονται και να διαστέλλονται.

	ΑΡΣΕΝΙΚΟ		ΘΗΛΥΚΟ	
Ονομαστική	ο	γείτον **ας**	η	ιδιότητ **α**
Γενική	του	γείτον **α**	της	ιδιότητ **ας**
Αιτιατική	τον	γείτον **α**	την	ιδιότητ **α**
Ονομαστική	οι	γείτον **ες**	οι	ιδιότητ **ες**
Γενική	των	γειτόν **ων**	των	ιδιοτήτ **ων**
Αιτιατική	τους	γείτον **ες**	τις	ιδιότητ **ες**

1	**–ας**	**–α**
2	**–α**	**–ας**
1	**–ες**	**–ες**
2	**΄ –ων**	**΄ –ων**

11 *Γράψτε τη γενική ενικού και τη γενική πληθυντικού:*

√ (γείτονας) ➡ τα παιδιά **του γείτονα**
➡ τα παιδιά **των γειτόνων**

1. (ήρωας) η δόξα ....
   η δόξα ....
2. (επιστήμονας) οι έρευνες ....
   οι έρευνες ....
3. (φύλακας) η προσοχή ....
   η προσοχή ....
4. (αρχιτέκτονας) το σχέδιο ....
   τα σχέδιο ....

5. (θώρακας) η ακτινογραφία ....
η ακτινογραφία ....

6. (πρόσφυγας) το σπίτι ....
το σπίτι ....

7. (ρήτορας) ο λόγος ....
ο λόγος ....

12 *Συμπληρώστε τα κενά με τον σωστό τύπο.*

√ Τα σώματα των παιδιών έχουν μεγάλη .... (ελαστικότητα)
Τα σώματα των παιδιών έχουν μεγάλη **ελαστικότητα.**

1. Ο ηλεκτρονικός υπολογιστής έχει πολλές .... (δυνατότητα)
2. Η εχθρική αντιμετώπιση απογοήτευσε τους .... (πρόσφυγας)
3. Ο κήπος των .... μας είναι περιποιημένος. (γείτονας)
4. Ο ηθοποιός έπαιζε με άνεση και .... (φυσικότητα)
5. Έχει μεγάλη .... στο να αποστηθίζει κείμενα. (ικανότητα)
6. Στην .... δεν ήθελα να την επισκεφθώ. (πραγματικότητα)
7. Από την .... ως σήμερα μιλάμε την ίδια γλώσσα. (αρχαιότητα)
8. Έγινε έλεγχος .... και διαβατηρίων. (ταυτότητα)
9. Ο λόγος του .... άρεσε στο ακροατήριο. (ρήτορας)
10. Το αυτοκίνητό του έχει πέντε .... (ταχύτητα).

Το οριστικό και το αόριστο άρθρο

Ο δάσκαλος έβγαλε λόγο.
Η γάτα ανέβηκε **στο** δέντρο.
Διάβασα **το** βιβλίο.
Η βαλίτσα **του** επιβάτη χάθηκε.

ΟΡΙΣΤΙΚΟ ΑΡΘΡΟ		
ο	η	το
του	της	του
τον	τη(ν)	το
οι	οι	τα
των	των	των
τους	τις	τα

ορισμένο / συγκεκριμένο

Ένας δάσκαλος έβγαλε λόγο.
Μια γάτα ανέβηκε σε **ένα** δέντρο.
Διάβασα **ένα** βιβλίο.
Μια βαλίτσα **ενός** επιβάτη χάθηκε.

ΑΟΡΙΣΤΟ ΑΡΘΡΟ		
ένας	μια	ένα
ενός	μιας	ενός
έναν	μια	ένα
—	—	—
—	—	—
—	—	—

μη ορισμένο / αόριστο

13 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

ο/**ένας** σκύλος	.... τετράδιο	.... αυτοκίνητο
.... σπίτι	.... βαλίτσα	.... ομπρέλα
.... γιατρός	.... καρέκλα	.... παιδί
.... μαθητής	.... γραφείο	.... λουλούδι

14 *Υπογραμμίστε τα άρθρα και χαρακτηρίστε τα* ***(οριστικό / αόριστο):***

1. Διάβαζαν καθημερινά τις μικρές αγγελίες των εφημερίδων.
2. Γράφτηκαν σ' ένα γραφείο ανεργίας.
3. Ο Γιάννης θα πάει σε μια επαρχιακή πόλη.
4. Το γραφείο της βρίσκεται στο κέντρο της πόλης.
5. Προσλήφθηκε σε μια εταιρεία.
6. Ο φίλος σου περιμένει μέσα στο αυτοκίνητο.
7. Ο Κώστας θα δουλέψει σε μια οικοδομή.
8. Αυτό το βιβλίο μου άρεσε πολύ.
9. Δήλωσαν συμμετοχή σε έναν διαγωνισμό χορού.
10. Πληρώσαμε τον λογαριασμό και φύγαμε.

15 *Συμπληρώστε τα κενά με το οριστικό ή αόριστο άρθρο:*

√ ... Γιάννης βρήκε δουλειά σε ...... επαρχιακή πόλη.
Ο Γιάννης βρήκε δουλειά σε **μια** επαρχιακή πόλη.

1. Άκουσα από ...... φίλο ότι ψάχνεις για δουλειά.
2. Εσείς είστε ...... καθηγητής;
3. Έμαθα ότι ψάχνετε για ...... εργάτη.
4. Θα πληρώνω ...... ένσημα ...... Ι.Κ.Α.
5. Δεν έχω μαζί μου ...... βιβλιάριό μου.
6. Χρειάζομαι ...... φύλακα για ...... νύχτα.
7. Γνωρίζεις ...... φίλο μου τον Γιάννη.
8. Δυστυχώς, έχασα ...... καλή ευκαιρία.
9. ...... μισθός σου θα είναι 100.000 δραχμές.
10. Έχεις μαζί σου ...... ταυτότητά σου.

Η χρήση του οριστικού άρθρου

1. Τα παιδιά είναι στην αυλή.
2. Η βροχή δυναμώνει.
3. Προσοχή! Ο σκύλος δαγκώνει..
4. Τα παιδιά είναι η ελπίδα του κόσμου.
5. Η βροχή δεν είναι πάντοτε ωφέλιμη.
6. Ο σκύλος είναι πιστός φίλος.

Το οριστικό άρθρο (ο / η / το) χρησιμοποιείται είτε με **συγκεκριμένη** σημασία (παραδείγματα 1–3) είτε με **γενικευτική** σημασία (4–6)

16 *Βρείτε τη σημασία του οριστικού άρθρου* ***(συγκεκριμένη/γενικευτική)*** *στις παρακάτω φράσεις:*

1. Η δουλειά του Γιάννη είναι δύσκολη.
2. Ο γιατρός κοιτάζει το παιδί.
3. Το παιχνίδι του Νίκου είναι καινούργιο.
4. Η δουλειά φέρνει τα αγαθά.
5. Το κάπνισμα βλάπτει.
6. Το παιχνίδι είναι η ζωή του παιδιού.
7. Η ελπίδα δεν εγκαταλείπει τον άνθρωπο.

ΜΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Με λένε Μαρία Κοτακίδη. Ήλθαμε στην Ελλάδα με τον άντρα μου και τα δύο μας παιδιά πριν από εννέα μήνες. Μένουμε σ' ένα μικρό διαμέρισμα σε μια συνοικία της Αθήνας.

Ο άντρας μου είναι μηχανικός αυτοκινήτων και έχει πιάσει δουλειά σ' ένα συνεργείο. Τα παιδιά μας πηγαίνουν στο Δημοτικό. Ο Βασίλης που είναι 10 ετών, πηγαίνει στην πέμπτη τάξη και η Σοφία 8 ετών, στην τρίτη.

Εχουμε πολλά έξοδα ενοίκιο, κοινόχρηστα, ηλεκτρικό, νερό.

Γι' αυτό θέλω κι εγώ να βρω δουλειά. Ακόμα χρειαζόμαστε αρκετά χρήματα και για το φαγητό μας. Συνήθως ψωνίζουμε από τα μαγαζιά της γειτονιάς μας. Τα φρούτα και τα λαχανικά όμως τα αγοράζουμε κάθε Παρασκευή από τη λαϊκή, που είναι φρέσκα και φτηνά.

Εχουμε αρχίσει να συνηθίζουμε τη ζωή στην Ελλάδα, αλλά μας λείπουν οι συγγενείς και οι φίλοι μας, που βρίσκονται στη Ρωσία. Τους γράφουμε συχνά τα νέα μας κι αυτοί κάνουν το ίδιο.

Μια οικογενειακή συζήτηση

Μητέρα: Βασίλη, τελείωσες τα μαθήματά σου;
Βασίλης: Ναι, τελείωσα.
Μητέρα: Εσύ Σοφία;
Σοφία: Όχι ακόμα. Σε λίγο.
Μητέρα: Πώς πάει το αυτί σου;
Μαρία: Πονάω λιγάκι.
Μητέρα: Τελείωνε, γιατί έχω κλείσει ραντεβού με τον παιδίατρο να σε δει.
Μαρία: Δεν θέλω να πάμε στον γιατρό.
Μητέρα: Πρέπει να πάμε για να γίνεις τελείως καλά.
Πατέρας: Πάρε μαζί σου το βιβλιάριο του Ι.Κ.Α.
Μητέρα: Και βέβαια θα το πάρω. Αλλιώς θα πρέπει να πληρώσουμε την επίσκεψη και τα φάρμακα.
Πατέρας: Όσο θα λείπετε στον γιατρό, εγώ με τον Βασίλη θα πάμε για ψώνια.
Μητέρα: Πάνω στο τραπέζι της κουζίνας σου έχω αφήσει τον κατάλογο με αυτά που χρειαζόμαστε.
Πατέρας: Ψωμί έχουμε;
Μητέρα: Θα πάρω εγώ επιστρέφοντας. Ο φούρνος είναι στον δρόμο μου.

Η μητέρα βρήκε δουλειά

Μητέρα: Καλημέρα, κυρία.
Ιδιοκτήτρια: Καλημέρα.
Μητέρα: Είστε η ιδιοκτήτρια του μαγαζιού;
Ιδιοκτήτρια: Μάλιστα.
Μητέρα: Είδα ότι χρειάζεστε μια πωλήτρια.
Ιδιοκτήτρια: Ναι, χρειάζομαι μια νέα γυναίκα. Έχετε πείρα;
Μητέρα: Ναι, έχω. Δούλευα παλιά, πριν παντρευτώ, σ' ένα πολυκατάστημα.
Ιδιοκτήτρια: Δεν φαίνεστε Ελληνίδα. Είστε ξένη;
Μητέρα: Όχι. Είμαι Ελληνίδα από τη Ρωσία. Ήλθα στην Ελλάδα με τον άντρα μου και τα δυο μας παιδιά πριν από εννέα μήνες.
Ιδιοκτήτρια: Βλέπω, ξέρετε καλά τα Ελληνικά.
Μητέρα: Τα έμαθα από τους γονείς μου.
Ιδιοκτήτρια: Σας αρέσει η Ελλάδα;
Μητέρα: Ναι, πάρα πολύ. Είναι η πατρίδα μας.
Ιδιοκτήτρια: Πού μένετε τώρα;

Μητέρα: Μένουμε στην Καλλιθέα.
Ιδιοκτήτρια: Εντάξει. Προσλαμβάνεστε.
Τι λέτε, θέλετε να αρχίσετε από αύριο;
Μητέρα: Και βέβαια θέλω. Έχω μεγάλη ανάγκη να δουλέψω.
Ιδιοκτήτρια: Το ωράριο του μαγαζιού δεν θα είναι συνεχές.
Δευτέρα, Τετάρτη, Σάββατο οκτώμισι με τρεις.
Τρίτη, Πέμπτη, Παρασκευή οκτώμισι με δυόμισι το πρωί και πέντε με οκτώ το απόγευμα. Την Κυριακή είμαστε κλειστά.
Μητέρα: Πόσος θα είναι ο μισθός;
Ιδιοκτήτρια: Εκατό χιλιάδες δραχμές τον μήνα. Τα ένσημα του Ι.Κ.Α. θα πληρώνονται από μένα.
Μητέρα: Σας ευχαριστώ πολύ. Αύριο λοιπόν. Γεια σας.

Πρόσθετο λεξιλόγιο – Εκφράσεις

η πολυκατάστηση
το κατάστημα — το πολυκατάστημα
συνεχές ωράριο καταστημάτων
διακεκομμένο ωράριο καταστημάτων
η επίσκεψη
στον γιατρό
στους συγγενείς
στους φίλους

Ερωτήσεις

- Τι ξέρετε για την οικογένεια της Μαρίας Κοτακίδη;
- Τι έξοδα έχει η οικογένεια αυτή;
- Από πού ψωνίζουν τα φρούτα και τα λαχανικά; Τα άλλα τρόφιμα;
- Τους αρέσει η Ελλάδα;
- Γιατί πρέπει να πάει η Σοφία με τη μητέρα της στον γιατρό;
- Τι πρέπει να έχουν μαζί τους, όταν θα πάνε στον γιατρό;
- Ποιος θα κάνει τα ψώνια εκείνη την ημέρα;
- Τι θα ψωνίσει;
- Γιατί πρέπει να εργαστεί και η μητέρα;
- Τι δουλειά έκανε παλιά;
- Τι δουλειά βρήκε τώρα;
- Μιλάει η μητέρα καλά Ελληνικά;
- Πώς έμαθε την ελληνική γλώσσα;
- Τι ωράρια εργασίας θα έχει;
- Τι ωράρια έχουν τα μαγαζιά στην Ελλάδα;
- Κάθε πότε θα πληρώνεται;
- Πώς σας λένε;

— Έχετε οικογένεια; Ναι, έχω .... Όχι, δεν έχω.
— Πόσα παιδιά έχετε;
— Τι επάγγελμα κάνετε; — Τι επαγγέλεστε;
— Ποια άλλα επαγγέλματα ξέρετε;
— Πού μένετε τώρα; — Από πού είστε; — Ποιο είναι το χωριό των γονέων σας;
— Πού θέλετε να μένετε, Σε πολυκατοικία ή μονοκατοικία;
— Σας αρέσουν τα μαθήματα των Ελληνικών;
— Έχετε δάσκαλο ή δασκάλα;
— Ποιο είναι το όνομά του (της);
— Τι έξοδα έχει ένα σπίτι;
— Τι είναι ο Ο.Τ.Ε., η Δ.Ε.Η., η Ε.ΥΔ.Α.Π., το Ι.Κ.Α.;
— Γιατί χρειαζόμαστε το Ι.Κ.Α.;
— Τι μας φέρνει ο ταχυδρόμος;
— Τι αγοράζετε από τη γειτονιά σας;
— Ποια μαγαζιά ξέρετε;
— Τι αγοράζετε από τη λαϊκή αγορά;
— Ποιο είναι το ωράριο των καταστημάτων;
— Ποια μέσα συγκοινωνίας χρησιμοποιείτε συνήθως;

— Ποια ελληνικά νομίσματα – κέρματα ξέρετε;
— Ποιες είναι οι μέρες της (ε)βδομάδας;
— Ποια φρούτα ή λαχανικά σας αρέσουν;
— Τι αγοράζετε από
  –το σούπερ–μάρκετ;
  –τη λαϊκή αγορά;
  –τα μαγαζιά της γειτονιάς σας;

— Τι κάνουμε
  –στο ταχυδρομείο;
  –στην τράπεζα;
— Γράψτε
  –σε έναν φάκελο το όνομα και τη διεύθυνση του αποστολέα και του παραλήπτη (ποιος στέλνει, σε ποιον)
  –τα στοιχεία της ταυτότητά σας
— Να κάνετε μια μικρή συζήτηση στην τάξη με θέμα:
  –Επίσκεψη σ' έναν γιατρό
  –Ψάχνω να νοικιάσω σπίτι
  –Η οικογένειά μου και οι συγγενείς μου
  –Ψάχνω για δουλειά
— Ποια μέσα συγκοινωνίας ξέρετε ;
— Ποια μέλη του ανθρώπινου σώματος γνωρίζετε;
— Να μας περιγράψετε πώς γίνεται (μαγειρεύεται) το αγαπημένο σας φαγητό.

Γραμματική

1 *Συμπληρώστε τα κενά με τον σωστό τύπο του ρήματος **είμαι**:*

√ Ο φίλος μου κι εγώ .... καλοί μαθητές.
Ο φίλος μου κι εγώ **είμαστε** καλοί μαθητές.

1. Εγώ .... από την Τιφλίδα. Εσύ από πού .... ;
2. Σήμερα η Μαρία και η Δήμητρα .... άρρωστες.
3. Χτες εγώ δεν .... στο σχολείο. .... άρρωστος.
4. Χτες εμείς .... στον κινηματογράφο. Το έργο .... πολύ ωραίο.
5. Νίκο, το περασμένο Σάββατο .... στο πάρτι της Ελένης;
6. Αύριο εμείς .... απασχολημένοι.
7. Αύριο το μεσημέρι εσείς πού .... ;
8. Νίκο, το βράδυ .... στο σπίτι; Θέλω να σου φέρω μερικούς δίσκους.

2 *Συμπληρώστε τα κενά με τον σωστό τύπο των **επιθέτων**:*

Της Μαρίας της αρέσουν οι **μακρινές** (μακρινός) εκδρομές με το αυτοκίνητο. Σήμερα είναι Σάββατο. Ο καιρός είναι .... (καλός). Στον .... (γαλανός) ουρανό υπάρχουν μόνο δύο – τρία .... (λευκός) σύννεφα και η μέρα φαίνεται .... (ζεστός).

Η οικογένεια αποφάσισε να επισκεφθεί τον θείο τον Γιάννη στο .... (κοντινός) χωριό. Η Μαρία έβαλε την .... (κόκκινος) μπλούζα, το .... (μαύρος) παντελόνι και τα .... (αθλητικός) παπούτσια. Σε λίγο η οικογένεια μπήκε στο .... (καινούργιος) αυτοκίνητο και έφυγε για την .... (παλιός) Εθνική οδό.

Όταν απομακρύνθηκαν από την .... (πολυάνθρωπος) πόλη, απλώθηκε μπροστά τους μια .... (πανέμορφος) θέα.

Η .... (καταπράσινος) πλαγιά του βουνού κατέβαινε μέχρι τα .... (γαλανός) νερά της θάλασσας. Στο βάθος έβλεπες τους .... (τεράστιος) .... (ολάνθιστος) κάμπους.

Η διαδρομή ήταν .... (ευχάριστος) και η κίνηση στον δρόμο ήταν .... (ελάχιστος).

Σε λίγο έφτασαν στο .... (μικρός) χωριό. Η Μαρία έβλεπε με ευχαρίστηση τα .... (καταπράσινος) περιβόλια, τους .... (ανθισμένος) κήπους και τα .... (όμορφος) σπίτια. Να και το σπίτι του θείου! Ο θείος τους περιμένει στην .... (πλακόστρωτος) αυλή. Ο θείος Γιάννης δεν άλλαξε καθόλου. Είναι .... (αδύνατος), όπως πάντα, και το πρόσωπό του .... (ηλιοκαμένος) και .... (γελαστός).

3 *Να βάλετε τα ρήματα στον **Στιγμιαίο Μέλλοντα**:*

Σήμερα το σπίτι είναι ανάστατο. Η οικογένεια **θα ταξιδέψει** (ταξιδεύω) για τη Θεσσαλονίκη. Εκεί .... (μένω) για μια εβδομάδα στο σπίτι μιας φιλικής οικογένειας. Οι δύο οικογένειες γνωρίζονται καλά, γιατί παλιότερα έμεναν στην ίδια πολυκατοικία στην Τιφλίδα της Γεωργίας.

Τα παιδιά είναι πολύ χαρούμενα. Περιμένουν με αγωνία την ώρα που το τραίνο .... (φεύγω) για τη Θεσσαλονίκη.

Εκεί .... (παίζω), ... (διασκεδάζω) και .... (κουβεντιάζω) με τους φίλους τους που έχουν πολύ καιρό να τους δουν. Μόνο ο παππούς δεν .... (φεύγω).

Αυτός .... (μένω) στο σπίτι, γιατί τον κουράζουν τα μακρινά ταξίδια. "Παππού .... (επιστρέφω) γρήγορα. Σε μια εβδομάδα .... (είμαι) πάλι κοντά σου", λένε τα εγγονάκια του και φεύγοντας τον αγκαλιάζουν.

4 *Να βάλετε τα ρήματα στον **Αόριστο**:*

Με τον ερχομό του φθινοπώρου η εικόνα της μικρής γειτονιάς μας **άλλαξε** (αλλάζω) ξαφνικά. Όλα .... (παίρνω) μια άλλη μορφή.
Ο καταγάλανος ουρανός .... (γεμίζω) με άσπρα και μαύρα σύννεφα, ο δυνατός αέρας .... (σκορπίζω) στους δρόμους τα κίτρινα φύλλα των δέντρων και οι χαρούμενες φωνές των παιδιών στους δρόμους .... (παύω).
Χτες το απόγευμα .... (πέφτω) οι πρώτες στάλες της βροχής και η μυρωδιά από το βρεγμένο χώμα μας .... (θυμίζω) πως το φθινόπωρο .... (φτάνω). Η μητέρα μου .... (βγάζω) από το πατάρι τα χειμωνιάτικα ρούχα, τα .... (αερίζω), τα .... (σιδερώνω) και τα .... (βάζω) στη μεγάλη ντουλάπα.
.... (στρώνω) τα χαλιά και .... (ντύνω) το σπίτι μας που τώρα .... (αλλάζω) όψη.
Τα αδέλφια μου χάρηκαν για όλα αυτά. Εγώ όμως .... (νιώθω) λύπη, γιατί το καλοκαίρι ....(φεύγω) και μαζί του .... (τελειώνω) και οι διακοπές. Τώρα, με τα κρύα και τις βροχές του φθινοπώρου, ... (αρχίζω) και τα βάσανα του σχολείου.

5 *Συμπληρώστε τα κενά με τον σχετικό **υπερθετικό** των επιθέτων:*

Ένα από τα **σημαντικότερα** (σημαντικός) μνημεία της Αθήνας αλλά και της Ελλάδας ολόκληρης είναι η Ακρόπολη.
Το .... (σπουδαίος) μνημείο από αυτά που βρίσκονται στην Ακρόπολη είναι ο Παρθενώνας. Αυτός είναι το .... (ωραίος), το .... (τέλειος) και το .... (επιβλητικός) μνημείο της αρχαιότητας. Πρόκειται για έναν τεράστιο ναό που ήταν αφιερωμένος στη θεά Αθηνά. Ο Παρθενώνας είναι το .... (μεγάλος) και το .... (γνωστός) μνημείο της Ακρόπολης, γιατί στον σχεδιασμό και στην κατασκευή του συνεργάστηκαν μεγάλοι καλλιτέχνες, όπως ο Ικτίνος, ο Καλλικράτης και ο Φειδίας, και μεγάλοι πολιτικοί, όπως ο Περικλής.

6 *Να βάλετε τα ρήματα στον **Αόριστο της μεσοπαθητικής φωνής:***

√ Είναι μεγάλος επιστήμονας. Η αξία του **αναγνωρίστηκε** (αναγνωρίζομαι) από όλους στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

1. Χτες .... (αναγγέλομαι) από τις εφημερίδες η έκδοση ενός νέου λεξικού της ελληνικής γλώσσας.
2. Η αναστύλωση του αρχαίου ανακτόρου .... (βασίζομαι) στις περιγραφές παλιών περιηγητών.
3. Διάφορες φήμες .... (διαδίδομαι) για τον ξαφνικό θάνατο της μεγάλης ηθοποιού.
4. Η επιτυχία αυτής της νέας τηλεοπτικής σειράς .... (προβλέπομαι) πολύ νωρίς.
5. Τα αρχαιολογικά αντικείμενα, που .... (βρίσκομαι) στην ανασκαφή, ... (φωτογραφίζομαι), ... (καταγράφομαι) και .... (παραδίδομαι) στο Εθνικό Μουσείο.
6. Η μελέτη για την τουριστική ανάπτυξη των ελληνικών νησιών .... (συντάσσομαι) και .... (ολοκληρώνομαι) μέσα σε μια πενταετία.

7 *Να βάλετε τα ρήματα στον **Παρατατικό ενεργητικής και μεσοπαθητικής φωνής:***

Ο κυρ–Παναγής, ο γείτονάς μας, **ήταν** (είμαι) καπετάνιος του εμπορικού ναυτικού. .... (μένω) σε ένα παραλιακό χωριό της Πελοποννήσου και από μικρό παιδί .... (έχω) μεγάλη αγάπη για τη θάλασσα.

Το πρώτο του παιχνίδι .... (ειμαι) ένα σπιρτόκουτο με ένα χαρτάκι που το .... (ρίχνω) στη θάλασσα. Το σπιρτόκουτο αυτό .... (παίρνω) στα μάτια του τη μορφή ενός μεγάλου καραβιού.

Αργότερα, μεγαλώνοντας ο Παναγής, όταν .... (βγαίνω) από το σπίτι του .... (βλέπω) την απεραντοσύνη της θάλασσας και με τη φαντασία του .... (πηγαίνω) σε μέρη μακρινά. Γαλάζια και απέραντη .... (απλώνομαι) μπροστά του και από τον κόλπο του μικρού χωριού .... (χάνομαι) στο βάθος του ορίζοντα.

Συνήθως η θάλασσα .... (είναι) γαλήνια. Κάποιες στιγμές .... (θυμώνω) και .... (πέφτω) με ορμή πάνω στα γκρίζα βράχια της ακρογιαλιάς. Ο Παναγής .... (μαγεύομαι) απο την ομορφιά της και σιγά σιγά .... (νιωθω) πως .... (είμαι) δικός της άνθρωπος.

(Οικονομίου Στοιχίου, Τριανταφυλλίδη «Η γλώσσα μου», Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, Θεσσαλονίκη 1986)

8 Ξαναγράψτε το κείμενο βάζοντας τα ρήματα στον **Αόριστο:**

Το πρωί **φεύγω** από το σπίτι μου και **πηγαίνω** στο σχολείο. Στον δρόμο **βλέπω** κι άλλους συμμαθητές μου. **Φτάνουμε** στο σχολείο, **μπαίνουμε** στη μεγάλη αυλή και ύστερα **ανεβαίνουμε** στην αίθουσα. Εγώ **ανοίγω** την τσάντα μου και **βάζω** τα βιβλία και τα τετράδιά μου πάνω στο θρανίο. Σε λίγο **έρχεται** ο δάσκαλος και **αρχίζει** το μάθημα. Όταν **γυρίζω** στο σπίτι, **πλένω** τα χέρια μου, **τρώω, λέω** τα νέα απ' το σχολείο στον αδελφό μου και μετά **διαβάζω** τα μαθήματά μου.

Το πρωί έφυγα από το σπίτι μου ....

....

....

....

....

....

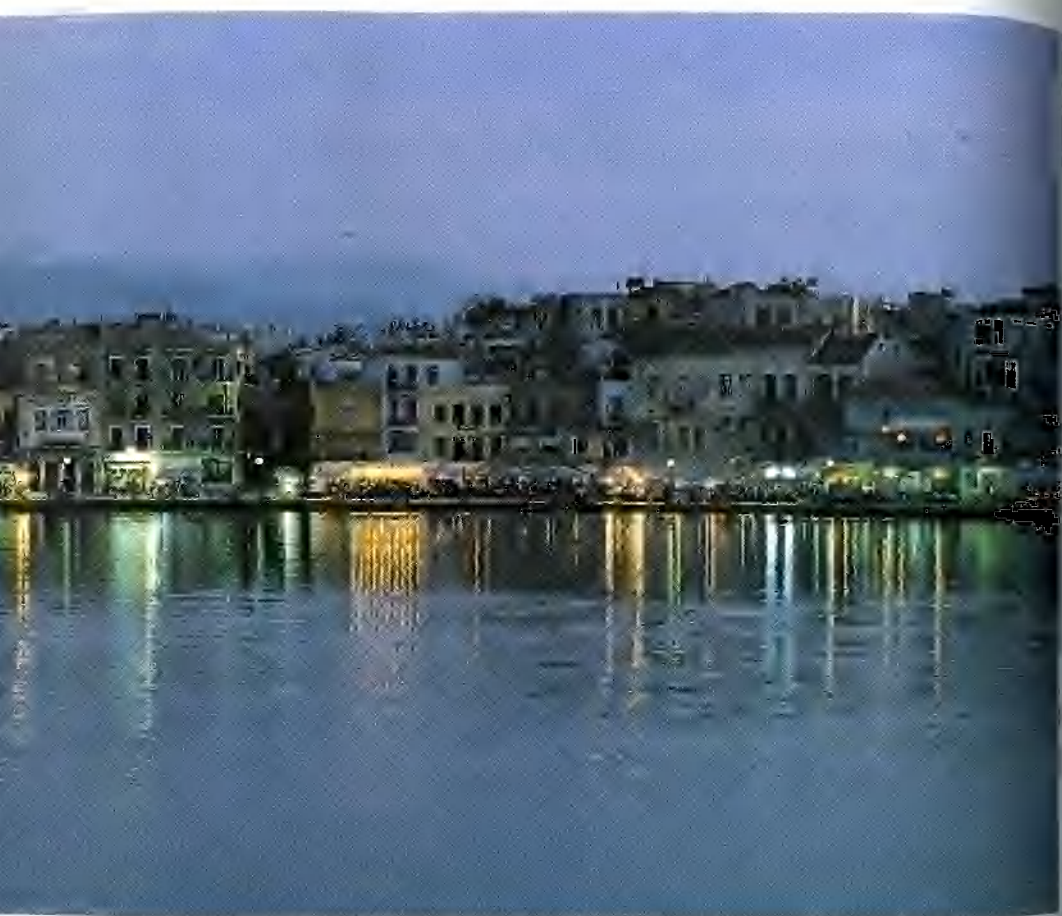
....

....

9 Συμπληρώστε τα κενά με **-ε** ή **-αι**:

π. Τι γίνετ**αι** εδώ; Ο ένας έρχετ**αι** κι ο άλλος φεύγει.

1. Γιάννη, τι ώρα σηκώνεσ...... το πρωί;
2. Παιδιά, τι διαβάζετ...... σήμερα;
3. Εγώ έρχομ..... , αλλά εσείς φεύγετ......
4. Όταν γυρίζουμ..... στο σπίτι, πρέπει να πλένουμ...... τα χέρια μας.
5. Για να φτιάξετ..... αυτό το γλυκό χρειάζεστ..... αλεύρι, αβγά, βούτυρο και ζάχαρη. Πρώτα ρίχνετ... το βούτυρο, ύστερα προσθέτετ...... το αλεύρι και μετά βάζετ... .. τα αβγά και τη ζάχαρη. Τα ανακατεύετ....... όλα μαζί. Μετά το ψήσιμο γίνετ..... ένα πολύ νόστιμο γλυκό.

ΓΝΩΡΙΖΩ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (1)

Η Ελλάδα βρίσκεται στο νοτιοανατολικό άκρο της Ευρώπης. Είναι ένα από τα κράτη της Βαλκανικής Χερσονήσου. Βρέχεται γύρω γύρω από τη Μεσόγεια θάλασσα εκτός από τα βόρεια σύνορά της. Βόρεια συνορεύει με την Αλβανία, τα κράτη της πρώην Γιουγκοσλαβίας και τη Βουλγαρία. Βορειοανατολικά (ΒΑ) συνορεύει με την Τουρκία. Περιβάλλεται από μικρότερες θάλασσες: ανατολικά από το Αιγαίο πέλαγος και δυτικά από το Ιόνιο πέλαγος.

Η Ελλάδα είναι χωρισμένη σε 9 διαμερίσματα. Αυτά είναι: Πελοπόννησος, Στερεά Ελλάδα, Θεσσαλία, Ήπειρος, Μακεδονία, Θράκη, νησιά Αιγαίου, νησιά Ιονίου, Κρήτη.

Είναι χώρα ορεινή. Έχει πολλά και άγρια βουνά. Το ψηλότερο βουνό είναι ο Όλυμπος με ύψος 2.917 μέτρα. Η κορυφή του είναι σχεδόν όλες τις μέρες του χρόνου σκεπασμένη με χιόνια και κρυμμένη στα σύννεφα. Στα αρχαία χρόνια οι Έλληνες πίστευαν ότι εκεί πάνω ήταν η κατοικία των θεών. Οι πεδιάδες της είναι μικρές αλλά και οι ποταμοί που τη διασχίζουν δεν είναι μεγάλοι. Οι ακτές της σχηματίζουν αμέτρητους κόλπους, χερσονήσους και ακρωτήρια.

Η Ελλάδα έχει πολλά νησιά και πολλά λιμάνια. Έχει υπολογιστεί ότι στις ελληνικές θάλασσες υπάρχουν περίπου 3.000 νησιά. Από αυτά γύρω στα 200 είναι κατοικήσιμα. Κάθε καλοκαίρι τα επισκέπτονται χιλιάδες τουρίστες Έλληνες ή ξένοι. Χαίρονται τον ήλιο, τη θάλασσα, τις πανέμορφες αμμουδιές, τα νόστιμα φαγητά, το ούζο και το φρέσκο ψάρι. Όλη η Ελλάδα είναι γεμάτη από φυσικές ομορφιές. Αυτά όμως που εντυπωσιάζουν τα εκατομμύρια τουριστών, που την επισκέπτονται κάθε χρόνο, είναι οι αρχαιολογικοί χώροι, τα μνημεία της, οι θησαυροί των μουσείων της, η ένδοξη ιστορία της.

Ο Γιώργος κι η Ελένη είναι αντρόγυνο. Δουλεύουν και οι δύο σε μια μεγάλη εταιρεία. Πήραν την άδειά τους και σκέπτονται να πάνε κάπου διακοπές...

Γιώργος: Ελένη, έφερα έναν ταξιδιωτικό οδηγό.

Ελένη: Ωραία! Για να δούμε!

Γιώργος: Λες να πάμε στο εξωτερικό;

Ελένη: Δεν το έχω σκεφθεί. Νομίζω όμως ότι είναι προτιμότερο να πάμε κάπου στην Ελλάδα.

Γιώργος: Σε νησί.

Ελένη: Στα νησιά είναι καλύτερα το καλοκαίρι. Τώρα που αρχίζει το φθινόπωρο ας πάμε κάπου με το αυτοκίνητο.

Γιώργος: Καλή ιδέα! Πού λες;

Ελένη: Δεν πάμε στη Χαλκιδική;

Γιώργος: Εγώ λέω να μείνουμε στη Θεσσαλονίκη και να κάνουμε εκδρομές στη Χαλκιδική, στην Καβάλα, στην Έδεσσα και σε άλλα μέρη της Μακεδονίας.

Ελένη: Τη Θεσσαλονίκη την είχαμε επισκεφθεί και τη χρονιά που παντρευτήκαμε.

Γιώργος: Μου αρέσει πολύ η Θεσσαλονίκη. Όσες φορές και να πάω δεν τη χορταίνω.

Ελένη: Έχεις δίκιο. Είναι όμορφη πόλη. Η παραλιακή της λεωφόρος με τον Λευκό Πύργο, τα ταβερνάκια και τα ουζερί στην Καλαμαριά, τα κάστρα, όλα είναι θαύμα!

Γιώργος: Θέλω να πάω ξανά και στο μουσείο της. Να ξαναδώ τους θησαυρούς της Βεργίνας!

Ελένη: Να πάμε και στον Άγιο Δημήτριο.

Γιώργος: Να επισκεφθούμε και τις άλλες βυζαντινές εκκλησίες. Έχει τόσα μνημεία αυτή η πόλη!

Ελένη: Εγώ έχω την περιέργεια να δω και τον αρχαιολογικό χώρο της Βεργίνας. Εκεί όπου έγιναν οι ανασκαφές.

Γιώργος: Καλή ιδέα! Πηγαίνουμε στην επιστροφή.

Λεξιλόγιο

ΡΗΜΑΤΑ

βρίσκω
βρέχω
εντυπωσιάζω
συνορεύω
περιβάλλω
χωρίζω
σκεπάζω
κρύβω
πιστεύω
διασχίζω
σχηματίζω
υπολογίζω
επισκέπτομαι
χαίρομαι
σκέπ(φ)τομαι
φέρνω
παντρεύω
χορταίνω
(ξανα)βλέπω
γίνομαι
κουράζω

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

το άκρο – η άκρη
το κράτος
η χερσόνησος
η θάλασσα
το πέλαγος
το διαμέρισμα
η χώρα
το βουνό
το ύψος
το μέτρο
η κορυφή
το χιόνι
το σύννεφο
η κατοικία
οι θεοί
η πεδιάδα
ο ποταμός – το ποτάμι
η ακτή
ο κόλπος
το ακρωτήριο
το νησί
το λιμάνι
το καλοκαίρι
ο τουρίστας
ο ξένος
ο ήλιος
η αμμουδιά
η ομορφιά
το αντρόγυνο
η εταιρεία
το εξωτερικό
το φθινόπωρο
η εκδρομή
η ιδέα
η χρονιά
η λεωφόρος
το κάστρο
το θαύμα
το μουσείο
ο θησαυρός
η εκκλησία
η περιέργεια
το μνημείο

ΕΠΙΘΕΤΑ

βαλκανικός, –ή, –ό
ορεινός, –ή, –ό
ο πολύς, η πολλή, το πολύ
άγριος, –α, –ο
ψηλός, –ή, –ό
αρχαίος, –α, –ο
αμέτρητος, –η, –ο
κατοικήσιμος, –η, –ο
πανέμορφος, –η, –ο
νόστιμος, –η, –ο
φρέσκος, –ια, –ο
γεμάτος, –η, –ο
φυσικός, –ή, –ό
αρχαιολογικός, –ή, –ό
ταξιδιωτικός, –ή, –ό
όμορφος, –η, –ο
παραλιακός, –ή, –ό
βυζαντινός, –ή, –ό

ΑΚΛΙΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ

γύρω γύρω
σχεδόν
περίπου
κάπου
ξανά
τότε

Πρόσθετο λεξιλόγιο - Εκφράσεις

Τα σημεία του ορίζοντα

ο βορράς (Β) – βοριάς – βόρεια
βορειοανατολικά (ΒΑ)
ο νότος (Ν) –νοτιάς – νότια
βορειοδυτικά (ΒΔ)
η ανατολή (Α) – ανατολικά
νοτιοανατολικά (ΝΑ)
η δύση (Δ) – δυτικά
νοτιοδυτικά (ΝΔ)

ο ήλιος – η λιακάδα
η βροχή (βρέχει)
το χιόνι (χιονίζει)
το κρύο (κάνει κρύο)
η ζέστη (κάνει ζέστη)

Οι εποχές του έτους

(η) άνοιξη
(το) καλοκαίρι
(το) φθινόπωρο
(ο) χειμώνας

η Μεσόγειος θάλασσα
το Αιγαίο πέλαγος
το Ιόνιο πέλαγος

η αρχαία Ελλάδα
το Βυζάντιο

το διαμέρισμα • η περιφέρεια • ο νομός
ο ταξιδιωτικός οδηγός • ο τουριστικός οδηγός
η ταβέρνα – το ταβερνάκι • το ουζερί

Παίρνω άδεια.
Έχω άδεια. – Είμαι σε άδεια.
Καλή ιδέα. – Ωραία ιδέα!
Μου αρέσει πολύ.
Έχεις δίκιο. ≠ Έχεις άδικο.
Είναι θαύμα! – Είναι πολύ ωραία!
Είναι πολύ όμορφα! – Είναι ωραία!
Έχω την περιέργεια. – Είμαι περίεργος.

Θα πάμε — στο εξωτερικό / διακοπές / ταξίδι. / εκδρομή.

Ερωτήσεις

- Που βρίσκεται η Ελλάδα;
- Σε ποια χερσόνησο ανήκει;
- Με ποιες χώρες συνορεύει βόρεια και ΒΑ;
- Από ποια μεγάλη θάλασσα βρέχεται;
- Ονόμασε τις μικρότερες θάλασσες.
- Σε πόσα διαμερίσματα είναι χωρισμένη;
- Ονόμασε ποια ξέρεις.
- Σε ποιο διαμέρισμα είναι η πόλη που μένεις;
- Ποιο είναι το ψηλότερο βουνό της Ελλάδας;
- Τι ξέρεις γι' αυτό;
- Τι σχηματίζουν οι ακτές της;
- Γιατί επισκέπτονται την Ελλάδα εκατομμύρια τουριστών κάθε χρόνο;
- Τι είναι ο Γιώργος και η Ελένη;
- Πού δουλεύουν;
- Που αποφάσισαν να πάνε διακοπές;
- Πήγαν άλλη φορά στη Θεσσαλονίκη ο Γιώργος και η Ελένη; Πότε;
- Τι άρεσαν στην Ελένη;
- Πού ήθελε να πάει ο Γιώργος;
- Που ήθελε να πάει η Ελένη;
- Τι άλλο ήθελε να δει η Ελένη;
- Εσείς ποια μέρη της Ελλάδας έχετε επισκεφθεί;
- Τι σας έκανε εντύπωση;

Μεσοπαθητική φωνή: Παρακείμενος

Δεν με ενοχλείς. **Έχω σηκωθεί** από τις 5:00.	σηκώνομαι
Έχει βαφτιστεί χριστιανός.	βαφτίζομαι
Έχετε διδαχτεί το τρίτο κεφάλαιο του βιβλίου;	διδάσκομαι
Η έρευνα **έχει στηριχτεί** σε παλιότερα πειράματα.	στηρίζομαι
Οι τοίχοι **δεν έχουν βαφτεί** καλά.	βάφομαι
Πού **έχουν κρυφτεί** οι κλέφτες;	κρύβομαι
Ο Κώστας και η Καίτη **δεν έχουν παντρευτεί** ακόμα.	παντρεύομαι
Έχετε σκεφτεί ποτέ τις συνέπειες της συμπεριφοράς σας;	σκέφτομαι
Οι αίθουσες **έχουν απολυμανθεί** από ειδική υπηρεσία.	απολυμαίνομαι
Το δωμάτιο **δεν έχει ζεσταθεί** ακόμα.	ζεσταίνομαι
Δεν έχω αισθανθεί χειρότερα σε όλη μου τη ζωή.	αισθάνομαι
Δεν έχουμε βρεθεί ποτέ ως τώρα σε δυσκολότερη θέση.	βρίσκομαι
Η μητέρα **έχει χαρεί** πολύ με την επιτυχία της αδελφής μου.	χαίρομαι
Ο Πέτρος **δεν έχει φανεί** στην παρέα ως τώρα.	φαίνομαι
Το ρεύμα **έχει κοπεί** από τις 7:00.	κόβομαι
Άνοιξέ μας. **Έχουμε βραχεί** ως το κόκκαλο!	βρέχομαι

Προσοχή!

Δεν **έχω έλθει** ξανά στο Εθνικό Μουσείο.	έρχομαι
Οι οδηγοί **έχουν γίνει** προσεχτικοί με τα μέτρα της Τροχαίας.	γίνομαι

Παρακείμενος: Οριστική

ντύ νομαι		**κρύ βομαι**		**ανοί γομαι**		**ετοιμά ζομαι**	
έχω	ντυ **θεί**	έχω	κρυ **φτεί**	έχω	ανοι **χτεί**	έχω	ετοιμα **στεί**
έχεις	»	έχεις	»	έχεις	»	έχεις	»
έχει	»	έχει	»	έχει	»	έχει	»
έχουμε	»	έχουμε	»	έχουμε	»	έχουμε	»
έχετε	»	έχετε	»	έχετε	»	έχετε	»
έχουν	»	έχουν	»	έχουν	»	έχουν	»

1 Γράψτε τον Παρακείμενο των ρημάτων:

√ πληρώνομαι ➡ **έχω πληρωθεί**

1. χάνομαι .... 6. επισκέπτομαι ....
2. παντρεύεσαι .... 7. βάφεσαι ....
3. πείθεται .... 8. σκέφτεται ....
4. δεχόμαστε .... 9. πλέκονται ....
5. μαζεύονται .... 10. πιανόμαστε ....

2 Γράψτε τον Παρακείμενο των ρημάτων:

√ κόβομαι ➡ **έχω κοπεί**

1. γίνονται .... 6. βρίσκεσαι ....
2. πνιγόμαστε .... 7. ζεσταίνεστε ....
3. ιδρύεται .... 8. φαινόμαστε ....
4. αισθάνονται .... 9. χαίρονται ....
5. έρχομαι .... 10. βρέχομαι ....

3 Συμπληρώστε τα κενά όπως στο παράδειγμα:

√ Εσύ από ποια ώρα ....; (σηκώνομαι)
Εσύ από ποια ώρα **έχεις σηκωθεί;**

1. Εγώ .... από τις 8:00. (ετοιμάζομαι)
2. Οι καθηγητές .... από τη συμπεριφορά των μαθητών. (εξοργίζομαι)
3. Το βιβλίο .... με μεγάλη προσοχή. (μεταφράζομαι)
4. Οι μαθητές .... με την κατάργηση των βαθμών! (ενθουσιάζομαι)
5. Το φάρμακο κατά του καρκίνου δεν .... ακόμα. (δοκιμάζομαι)
6. Εσύ .... πάρα πολύ φέτος. (κουράζομαι)
7. .... πολλές φορές το ίδιο επεισόδιο. (γίνομαι)
8. Φέτος .... τα έξοδά μας. (διπλασιάζομαι)
9. Δεν .... ακόμα οι διαφορές τους. (λύνομαι)
10. Εμείς δεν .... ακόμα. (πληρώνομαι)

Συντελεσμένος Μέλλοντας

Θα έχω ντυθεί σε 5 λεπτά.
Θα έχεις ετοιμαστεί μέχρι αύριο.
Θα έχει δοθεί απάντηση.
Θα έχουμε παντρευτεί πριν το Πάσχα.
Θα έχετε διδαχτεί όλο το βιβλίο.
Δεν **θα έχουν εξεταστεί** όλοι.

θα	έχω	ντυ **θεί**
θα	έχεις	»
θα	έχει	»
θα	έχουμε	»
θα	έχετε	»
θα	έχουν	»
θα	έχω	δε **χτεί**
θα	έχω	κρυ **φτεί**
θα	έχω	ετοιμα **στεί**
θα	έχω	παντρ **ευτεί**

Παρακείμενος: Υποτακτική

Πρέπει **να έχω ντυθεί** σε 5 λεπτά.
Μπορείς **να έχεις ετοιμαστεί** μέχρι αύριο.
Απαιτεί **να έχει δοθεί** απάντηση.
Θέλει **να έχουμε παντρευτεί πριν** το Πάσχα.
Πρέπει **να έχετε διδαχτεί** όλο το βιβλίο.
Δεν είναι δυνατόν να έχουν εξεταστεί όλοι.

να	έχω	ντυ **θεί**
να	έχεις	»
να	έχει	»
να	έχουμε	»
να	έχετε	»
να	έχουν	»
να	έχω	δε **χτεί**
να	έχω	κρυ **φτεί**
να	έχω	ετοιμα **στε**
να	έχω	παντρ **ευτεί**

4 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ Ως τότε πρέπει να έχουν ανακοινωθεί τα αποτελέσματα.
Ως τότε θα έχουν ανακοινωθεί τα αποτελέσματα.

1. Σκοπεύουμε να έχουμε ετοιμαστεί ως τις 8:00.
....
2. Ως το καλοκαίρι πρόκειται να έχουν κτιστεί δύο ξενοδοχεία στην παραλία.
....
3. Όταν φτάσει το αεροπλάνο, εμείς πρέπει να έχουμε έλθει στο αεροδρόμιο.
....
4. Οι πρόσφυγες πρέπει να έχουν στεγαστεί ως το τέλος του καλοκαιριού.
....
5. Οι μελέτες για τη γέφυρα πρέπει να έχουν παραδοθεί ως το τέλος Μαΐου.
....
6. Οι συνομιλίες των πρωθυπουργών πρέπει να έχουν τερματιστεί σε 3 μέρες.
....
7. Μέσα σε δύο μήνες το τραύμα πρέπει να έχει επουλωθεί.
....
8. Σύντομα η τράπεζα πρέπει να έχει εφοδιαστεί με υπολογιστές.
....

Υπερσυντέλικος

Είχα ντυθεί με βαριά ρούχα, γιατί έκανε πολύ κρύο.
Είχες έλθει στο νοσοκομείο, όταν ήμουν άρρωστος;
Ο Γιάννης **είχε σηκωθεί** πολύ πρωί, γιατί το τραίνο έφευγε στις 7:00.
Δεν είχαμε **παντρευτεί** ακόμα, όταν πέθανε ο παππούς.
Είχατε **ετοιμαστεί,** όταν ήλθε ο Νίκος;
Στο αποκριάτικο πάρτι **είχαν μεταμφιεστεί** όλοι οι καλεσμένοι.

ντύ νομαι		**κρύ βομαι**		**ανοί γομαι**		**ετοιμά ζομαι**	
είχα	ντυ **θεί**	είχα	κρυ **φτεί**	είχα	ανοι **χτεί**	είχα	ετοιμα **στεί**
είχες	»	είχες	»	είχες	»	είχες	»
είχε	»	είχε	»	είχε	»	είχε	»
είχαμε	»	είχαμε	»	είχαμε	»	είχαμε	»
είχατε	»	είχατε	»	είχατε	»	είχατε	»
είχαν	»	είχαν	»	είχαν	»	είχαν	»

5 *Σχηματίστε τον Αόριστο και τον Υπερσυντέλικο των ρημάτων:*

√ πλένομαι ➡ **πλύθηκα είχα πλυθεί**

δέχομαι	αισθάνομαι	δίνεται
ξεκουράζονται	ακούγομαι	πνίγομαι
έρχεσαι	φαίνεστε	διδασκόμαστε

6 *Σχηματίστε τις φράσεις στον Υπερσυντέλικο:*

√ Ξεκουράζομαι στις διακοπές. ➡ **Είχα ξεκουραστεί** στις διακοπές.

1. Σηκώνομαι πριν από τις 8:00.
2. Έρχεστε από την Πάτρα.
3. Επισκέπτομαι τα μουσεία.
4. Διδάσκεσαι τα Ελληνικά.
5. Τα παιδιά κρύβονται στο δάσος.
6. Το πλοίο απομακρύνεται απ' το νησί.

7 *Συμπληρώστε τα κενά όπως στο παράδειγμα:*

√ Τα παιδιά .... και μας περίμεναν στην πόρτα. (σηκώνομαι)
Τα παιδιά **είχαν σηκωθεί** και μας περίμεναν στην πόρτα.

1. Σχεδόν οι μισοί φοιτητές .... στις εξετάσεις. (απορρίπτομαι)
2. Ο λογαριασμός .... λίγες μέρες πριν λήξει. (πληρώνομαι)
3. Τα δέντρα του κήπου .... από τον παππού. (φυτεύομαι)
4. Οι ναύτες του πλοίου .... στην ξηρά. (αποβιβάζομαι)
5. Εμείς .... όταν ήρθε ο Νίκος. (ετοιμάζομαι)
6. .... μεγάλο πανηγύρι τη γιορτή της Παναγίας. (γίνομαι)

Μεσοπαθητική φωνή: Μετοχή παρακειμένου

Το χωριό του παππού μου είναι **χτισμένο** στις παρυφές του Ταΰγετου.
Τα ρούχα είναι **πλυμένα** και **σιδερωμένα**.
Τα νερά της λίμνης είναι **μολυσμένα**.
Ο πατέρας καθόταν **συλλογισμένος** στην πολυθρόνα του.
Τα μάτια της ήταν **βαμμένα** πολύ έντονα.
Είμαι τελείως **πιασμένος**. Μου είναι αδύνατον να σηκωθώ.
Είμαστε **παντρεμένοι** από το 1988.
Το ρεύμα είναι **κομμένο** από τις 7:30 το πρωί.
Τα μαλλιά σου είναι ακόμα **βρεγμένα**, στέγνωσέ τα.

ντύ **νομαι**	ντυ**μένος**	**–μένος, –μένη, –μένο**
διαλύ **ομαι**	διαλυ**μένος**	
παντρ **εύομαι**	παντρε**μένος**	
εγκαταλεί **πομαι**	εγκαταλει**μμένος**	**–μμένος, –μμένη, –μμένο**
κρύ **βομαι**	κρυ**μμένος**	
βά **φομαι**	βα**μμένος**	
πλέ **κομαι**	πλε**γμένος**	**–γμένος, –γμένη, –γμένο**
ανοί **γομαι**	ανοι**γμένος**	
βρέ **χομαι**	βρε**γμένος**	
διδά **σκομαι**	διδα**γμένος**	
διώ **χνομαι**	διω**γμένος**	
εξελί **σσομαι**	εξελι**γμένος**	
στηρί **ζομαι**	στηρι**γμένος**	
πλά **θομαι**	πλα**σμένος**	**–σμένος, –σμένη, –σμένο**
πιά **νομαι**	πια**σμένος**	
ετοιμά **ζομαι**	ετοιμα**σμένος**	
ζεστ **αίνομαι**	ζεστ**αμένος**	**–αμένος, –αμένη, –αμένο**
πικρ **αίνομαι**	πικρ**αμένος**	

Προσοχή!

δίνω	– δόθηκα	– **δοσμένος, –η, –ο**
καίω	– κάηκα	– **καμένος, –η, –ο**
λέω	– ειπώθηκα	– **ειπωμένος, –η, –ο**
παίρνω	– πάρθηκα	– **παρμένος, –η, –ο**
πλένω	– πλύθηκα	– **πλυμένος, –η, –ο**
στέλνω	– στάλθηκα	– **σταλμένος, –η, –ο**
τρώω	– φαγώθηκα	– **φαγωμένος, –η, –ο**
ανεβαίνω	– ανέβηκα	– **ανεβασμένος, –η, –ο**
κατεβαίνω	– κατέβηκα	– **κατεβασμένος, –η, –ο**

Οι μετοχές του παθητικού παρακειμένου κλίνονται όπως τα επίθετα σε -ος, -η, -ο.

8 Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:

	Ενεστώτας		Αόριστος	Μετοχή Παρακειμένου
√	ντύνομαι	➡	**ντύθηκα**	**ντυμένος, –η, –ο**
1.	αγοράζομαι		....	....
2.	διπλώνομαι		....	....
3.	μαγεύομαι		....	....
4.	κρύβομαι		....	....
5.	βρέχομαι		....	....
6.	ράβομαι		....	....
7.	διδάσκομαι		....	....
8.	ετοιμάζομαι		....	....
9.	αποκλείομαι		....	....
10.	τρώγομαι		....	....
11.	στέλνομαι		....	....
12.	δίνομαι		....	....
13.	διορθώνομαι		....	....
14.	συμπληρώνομαι		....	....
15.	καίγομαι		....	....

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΣΥΝΤΑΞΗ		ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΣΥΝΤΑΞΗ
Ο Νίκος **έχει πληρώσει** τον λογαριασμό.	➡	Ο λογαριασμός **έχει πληρωθεί** από τον Νίκο **είναι πληρωμένος**

9 Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:

√ Ο κηπουρός **έχει ποτίσει** τον κήπο.
Ο κήπος **έχει ποτιστεί.**
Ο κήπος **είναι ποτισμένος.**

1. Ο δυνατός άνεμος **έχει γκρεμίσει** το σπίτι.

....

....

2. Ο ράφτης **έχει ράψει** το κοστούμι.

....

....

3. Το εργοστάσιο **έχει κατασκευάσει** τα έπιπλα.

....

....

4. **Έχουν σφραγίσει** τον φάκελο.

....

....

5. Η Μαρία **έχει καθαρίσει** το σπίτι.

....

....

10 *Συνεχίστε όπως στα παραδείγματα:*

√	έχω	κλειδωθεί	➡ **είμαι κλειδωμένος**	
	έχω	κουρευτεί	έχουμε	ασφαλιστεί
	έχεις	κουραστεί	έχετε	ενθουσιαστεί
	έχει	παντρευτεί	έχουμε	ζαλιστεί
√	είχα	ασφαλιστεί	➡ **ήμουν ασφαλισμένος**	
	είχες	παντρευτεί	είχατε	ετοιμαστεί
	είχα	κουραστεί	είχαν	χαθεί
	είχε	ντυθεί	είχαμε	βραχεί
√	είμαι	παντρεμένος	➡ **έχω παντρευτεί**	
	είσαι	χτενισμένη	είστε	φορτωμένοι
	είναι	κλεισμένο	είναι	κουρασμένες
√	ήμουν	απελπισμένος	➡ **είχα απελπιστεί**	
	ήσουν	γραμμένη	ήμαστε	βαφτισμένοι
	ήταν	γυμνασμένος	ήσαστε	παντρεμένες

11 *Συμπληρώστε τα κενά με τη μετοχή της μεσοπαθητικής φωνής:*

√ Το κείμενο είχε πολλά λάθη. Δεν ήταν καλά .... (διορθώνομαι)
Το κείμενο είχε πολλά λάθη. Δεν ήταν καλά **διορθωμένο**.

1. Η Ελένη ήταν .... (χτενίζομαι) ωραία και ήταν.............................. κομψά στη γιορτή της. (ντύνομαι).
2. Οι λογαριασμοί της Δ.Ε.Η. είναι .... (πληρωμενας)
3. Ο πατέρας ήταν .... και πήγε για ύπνο. (κουράζομαι)
4. Ο .... από τα μαλλιά του πιάνεται. (πνίγομαι)
5. Ο κόσμος υποδέχτηκε τους νικητές με .... σημαίες. (υψώνομαι)
6. Το βιβλίο είναι .... στα Αγγλικά. (γράφομαι)

Έστειλα **γράμμα** στον πατέρα.
Το άρωμα από τις ανθισμένες πορτοκαλιές είναι μεθυστικό.
Η διάρκεια **του διαλείμματος** είναι 15'.
Τον κατάλαβα από **το βήμα** του.
Να γράψετε πρώτα το επώνυμο και μετά **το όνομά** σας.
Οι τιμές **των διαμερισμάτων** είναι πολύ (υ)ψηλές.

ΟΥΔΕΤΕΡΟ

Ονομαστική	το	βή **μα**	όνο **μα**
Γενική	του	βή **ματος**	ονό **ματος**
Αιτιατική	το	βή **μα**	όνο **μα**
Ονομαστική	τα	βή **ματα**	ονό **ματα**
Γενική	των	βη **μάτων**	ονο **μάτων**
Αιτιατική	τα	βή **ματα**	ονό **ματα**

1	**–μα**
2	**–ματος**
1	**–ματα**
2	**–μάτων**

12 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ το όνομα → **του ονόματος** **των ονομάτων**

1. το μάθημα ....
2. το διαμέρισμα ....
3. το πρόβλημα ....
4. το ύφασμα ....
5. το σύνταγμα ....

13 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√	το πράγμα	➡ **τα πράγματα**	**των πραγμάτων**
1.	το κύμα	....	....
2.	το βήμα	....	....
3.	το χρώμα	....	....
4.	το δράμα	....	....
5.	το γράμμα	....	....

14 *Συμπληρώστε τα κενά:*

√ Μαρία, βάλε τάξη στα .... σου! (πράγμα)
Μαρία, βάλε τάξη στα **πράγματά** σου!

1. Τα .... των νέων είναι πολλά. (πρόβλημα)
2. Τι .... είναι η μπλούζα της Ελένης; (χρώμα)
3. Άκουσα .... και άνοιξα την πόρτα. (βήμα)
6. Στο τέλος των .... θα δώσετε εξετάσεις. (μάθημα)
7. Το εμβαδόν του .... είναι 82 τ.μ. (διαμέρισμα)
8. Είναι μεγάλο το οικόπεδό σας; —Ένα .... και 400 μέτρα. (στρέμμα)
9. Τα .... σου δεν διαβάζονται εύκολα. (γράμμα)
10. Στον προεκλογικό αγώνα τα πολιτικά .... (κόμμα) παρουσιάζουν τα .... τους. (πρόγραμμα)

Προσδιορισμοί σε γενική πτώση

	Η γενική δηλώνει:
Τα τετράδια **του Γιάννη** είναι καθαρά. Η μητέρα **της Δήμητρας** ήλθε στο σχολείο. Τα μάτια **της Μαρίας** είναι πράσινα.	**κτήση**
Η πίκρα **του χωρισμού** ήταν μεγάλη.	**αιτία**
Ο αέρας **της θάλασσας** είναι δροσερός. Τα λουλούδια **του βουνού** μυρίζουν όμορφα.	**ιδιότητα**
Η Μαρία είναι η εργατικότερη μαθήτρια **της τάξης**. Είναι ο πλουσιότερος άνθρωπος **του κόσμου.**	**σύγκριση**
Η μητέρα έχει τη φροντίδα **του σπιτιού.**	**αντικείμενο**
Ακούγεται το σφύριγμα **του ανέμου.**	**Υποκείμενο**

Προσοχή!

τα τετράδια **του Γιάννη** → τα τετράδια **που ανήκουν στον Γιάννη**
η πίκρα **του χωρισμού** → η πίκρα **εξαιτίας του χωρισμού**
ο αέρας **της θάλασσας** → **ο θαλασσινός** αέρας
η εργατικότερη μαθήτρια **της τάξης** → η εργατικότερη μαθήτρια **από όλη την τάξη**
έχει τη φροντίδα **του σπιτιού** → (ο τάδε) **φροντίζει το σπίτι**
το σφύριγμα **του ανέμου** → **ο άνεμος σφυρίζει**

15 *Συμπληρώστε τις προτάσεις:*

✓ Η ένταση του .... ήταν 5,5 Ρίχτερ. → Η ένταση του **σεισμού** ήταν 5,5 Ρίχτερ.

1. Άκουσα τα βήματα του ....
2. Ο φούρνος της .... κάνει πολύ νόστιμα κουλούρια.
3. Το αεροδρόμιο της .... είναι μικρό.
4. Τη Μεγάλη Εβδομάδα γιορτάζουμε τα Πάθη του ....
5. Το νερό της .... είναι αλμυρό.
6. Η αγάπη της .... δεν συγκρίνεται με τίποτα.
7. Η νοσταλγία της .... είναι μεγάλη.
8. Η Οδύσσεια του .... περιγράφει την επιστροφή του ....
9. Τα γράμματα της .... είναι πολύ μικρά.
10. Το χρώμα της .... είναι κόκκινο.

Παρατακτική σύνδεση

Η Μαρία **και** η Ελένη είναι συμμαθήτριες. Γεννήθηκε στην Αθήνα **και** πέθανε στο Παρίσι. Η Μαρία γράφει **και** διαβάζει. Είναι ευχαριστημένη, γιατί βρήκε δουλειά **και** γιατί πήρε γράμμα από τους γονείς της. Διάβαζε **και** μη χάνεις τον χρόνο σου. Όταν σηκωθώ **και** ετοιμαστώ, αρχίζω τη δουλειά.	**και**
Ούτε άκουγε **ούτε** έβλεπε. **Ούτε** τον είδα **ούτε** τον άκουσα. **Ούτε** να δανείζεις **ούτε** να δανείζεσαι. Δεν θέλω **ούτε** τη βοήθειά σου **ούτε** τις συμβουλές σου.	**ούτε**
Ποιο κορίτσι σου αρέσει; Η Ελένη **ή** η Εύα; Ποιο βιβλίο θέλεις; Αυτό **ή** εκείνο; Στο ταχυδρομείο θα πάει **ή** ο Γιάννης **ή** ο Κώστας. Η Ελένη **ή** διαβάζει **ή** βλέπει τηλεόραση. **Ή** είναι κουφός **ή** κάνει τον κουφό.	**ή**
Να λύσετε **είτε** τη μια άσκηση **είτε** την άλλη. **Είτε** έλθεις **είτε** δεν έλθεις εγώ θα πάω σινεμά.	**είτε**
Μιλάει Ελληνικά, **αλλά** δεν γράφει. Οι Σπαρτιάτες ήταν λίγοι **αλλά** γενναίοι. Διάβασα πολύ, **αλλά** δεν έγραψα καλά στο διαγώνισμα. Αυτά λέγονται, **αλλά** δεν γίνονται.	**αλλά**
Μπήκε Νοέμβρης, **όμως** ακόμα κάνει ζέστη. Πονούσε, **όμως** δεν πήγαινε στον γιατρό.	**όμως**
Όχι μόνο έπαιξε, **αλλά και** κέρδισε. **Όχι μόνο** πήγε, **αλλά και** έμεινε δύο ολόκληρους μήνες. **Όχι μόνο** δεν έγραψε γράμμα, **αλλά ούτε** τηλεφώνησε. **Όχι μόνο** λυπήθηκε, **αλλά και** έκλαψε.	**όχι μόνο ...** **... αλλά και**

και, ούτε	συμπλεκτικοί	
ή, είτε	διαχωριστικοί / διαζευκτικοί	**ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ**
αλλά, όμως	αντιθετικοί	

16 *Χρησιμοποιήστε τον σύνδεσμο* ***και:***

√ Ο Γιώργος είναι καλός μαθητής. Ο Νίκος είναι καλός μαθητής.
Ο Γιώργος και ο Νίκος είναι καλοί μαθητές.

1. Η Μαρία είναι προσεχτική. Η Ελένη είναι προσεχτική.

....

2. Τα μαθήματά μου είναι πολλά. Τα μαθήματά μου είναι δύσκολα.

....

3. Η Μαρία είναι φρόνιμη. Η Ελένη είναι φρόνιμη.

....

4. Αυτοί μάλωσαν. Αυτοί ύστερα συμφιλιώθηκαν.

....

5. Εμείς πήγαμε εκδρομή. Εμείς κάναμε μπάνιο.

....

6. Τα παιδιά έπαιζαν. Τα παιδιά χάρηκαν.

....

17 *Χρησιμοποιήστε τον σύνδεσμο* ***αλλά:***

√ Το σπίτι είναι παλιό. Το σπίτι είναι νοικοκυρεμένο.
Το σπίτι είναι παλιό, αλλά είναι νοικοκυρεμένο.

1. Ο Βασίλης είναι έξυπνος. Ο Βασίλης βιάζεται.

....

2. Το σπίτι μας δεν είναι μεγάλο. Το σπίτι μας είναι βολικό.

....

3. Τα μαθήματά μου είναι δύσκολα. Τα μαθήματά μου έχουν ενδιαφέρον.

....

4. Πήγαμε σπίτι τους. Δεν ήταν εκεί.

....

5. Διάβασε πολύ. Δεν πέτυχε στις εξετάσεις.

....

6. Ο Νίκος έτρεξε. Ο Νίκος δεν πρόλαβε το λεωφορείο.

....

18 *Χρησιμοποιήστε τον σύνδεσμο ή όπως στο παράδειγμα:*

√ (θα μείνετε σε ξενοδοχείο – θα νοικιάσετε δωμάτιο)
Ή θα μείνετε σε ξενοδοχείο ή θα νοικιάσετε δωμάτιο.

1. (έλα–φύγε) ....
2. (θα πάμε για ψώνια–θα μείνουμε σπίτι) ....
3. (θα κάνετε φασαρία–θα προσέχετε) ....
4. (θα μαγειρέψουμε–θα φάμε έξω) ....
5. (πρόσεχε–μην οδηγείς καθόλου) ....

19 *Χρησιμοποιήστε τον σύνδεσμο* ***ούτε*** *όπως στο παράδειγμα:*

√ (πήρε τηλέφωνο – ήλθε) ⇒ Ο Κώστας **ούτε πήρε τηλέφωνο ούτε ήλθε.**

1. (θα ξεκουραστούμε – θα διασκεδάσουμε)
   Εμείς ....
2. (έβρεχε – έκανε πολύ κρύο)
   Χτες ....
3. (έπαιξαν – διάβασαν)
   Τα παιδιά ....
4. (παντρεύτηκε – έκανε καριέρα)
   Η Μαρία ....
5. (τρώμε – διασκεδάζουμε)
   Σε τέτοιες γιορτές..

20 *Ξαναγράψτε τις παραπάνω προτάσεις (Ασκ. 19) όπως στο παράδειγμα:*

√ **Ο Κώστας όχι μόνο πήρε τηλέφωνο, αλλά και ήλθε.**

1. Εμείς ....
2. Χτες..
3. Τα παιδιά ....
4. Η Μαρία ....
5. Σε τέτοιες γιορτές ....

ΓΝΩΡΙΖΩ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (2)

Η Ελλάδα έχει έκταση 132.000 τετραγωνικών χιλιομέτρων και πληθυσμό περίπου 10.000.000 κατοίκων. Παλιότερα το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού της Ελλάδας έμενε σε χωριά και κωμοπόλεις. Ήταν δηλαδή αγροτικός πληθυσμός. Σήμερα το μεγαλύτερο τμήμα του πληθυσμού έχει εγκατασταθεί στην Αθήνα, στη Θεσσαλονίκη και στις άλλες μεγάλες επαρχιακές πόλεις. Εκεί μπορεί κανείς να βρει περισσότερες ευκαιρίες εργασίας και καλύτερες συνθήκες διαβίωσης. Η μετακίνηση του πληθυσμού στις πόλεις είχε ως αποτέλεσμα να ερημωθούν πολλά χωριά. Έτσι ο πληθυσμός της Ελλάδας από αγροτικός έγινε αστικός.
Η Αθήνα, η πρωτεύουσα της Ελλάδας, σήμερα συγκεντρώνει τον μισό πληθυσμό του κράτους, πάνω από 4.000.000 κατοίκους. Αυτή η κατάσταση όμως προκάλεσε

πολλά προβλήματα: υπερπληθυσμό, έλλειψη στέγης, ανεργία, εγκληματικότητα, μόλυνση του περιβάλλοντος, κυκλοφοριακό χάος στους δρόμους και άλλα. Τελευταία το κράτος έχει αρχίσει να δίνει κίνητρα σε όσους επιθυμούν να εγκατασταθούν σε επαρχιακές πόλεις και χωριά. Με αυτόν τον τρόπο επιδιώκει να δώσει πάλι ζωή στην επαρχία και να ενισχύσει και την αγροτική οικονομία. Πολλοί Έλληνες μετανάστευσαν στο εξωτερικό, για να βρουν καλύτερη τύχη. Έτσι σήμερα ένα μεγάλο μέρος του Ελληνισμού ζει σ' όλα τα μέρη του κόσμου: στην Αμερική, στον Καναδά, στην Ευρώπη, στην Αυστραλία, στην Αφρική, ακόμη και σε κράτη της Ασίας. Οι Έλληνες της Ελλάδας, καθώς και ο Ελληνισμός της Κύπρου και της διασποράς, αποτελούν το Ελληνικό Έθνος.

Ο Νίκος και ο Μανόλης γνωρίζονται τυχαία στον ηλεκτρικό. Γυρίζουν στα σπίτια τους από τη δουλειά τους.

Νίκος: Από πού είσαι;
Μανόλης: Από την Ύδρα. Εσύ;
Νίκος: Εγώ είμαι Ηπειρώτης. Από ένα ορεινό χωριό της Πίνδου.
Μανόλης: Πού δουλεύεις;
Νίκος: Σε εργοστάσιο, στη Δραπετσώνα. Εσύ;
Μανόλης: Εγώ είμαι θυρωρός σε μια μεγάλη ναυτιλιακή εταιρεία στον Πειραιά.
Νίκος: Πώς άφησες το νησί σου, τον καθαρό αέρα, τη θάλασσα, για να 'ρθεις εδώ;
Μανόλης: Δούλευα μάγειρας στα καράβια. Ταξίδευα χρόνια. Η ζωή στη θάλασσα ήταν πολύ σκληρή. Μη μπορώντας αλλο, βρήκα αυτή τη δουλειά για να συμπληρώσω τα χρόνια για τη σύνταξη. Εσύ;
Νίκος: Εγώ ήμουν κτηνοτρόφος. Η ζωή στο χωριό ήταν δύσκολη. Τα παιδιά έπρεπε να πάνε σχολείο.
Μανόλης: Δεν υπήρχε σχολεία στο χωριό;
Νίκος: Όχι, ούτε σχολείο, ούτε γιατρός. Και τον χειμώνα μέναμε τόσες μέρες αποκλεισμένοι από τα χιόνια, ώστε πολλές φορές δεν είχαμε ούτε τα είδη πρώτης ανάγκης.
Μανόλης: Πότε ήλθες στην Αθήνα;
Νίκος: Το 1971.
Μανόλης: Δεν νοσταλγείς το χωριό σου;
Νίκος: Πάρα πολύ. Εσύ;
Μανόλης: Αγαπώ πολύ το νησί μου.
Νίκος: Και ποιος δεν αγαπά τον τόπο του;

Λεξιλόγιο

ΡΗΜΑΤΑ
ερημώνω
εγκαθίσταμαι
συγκεντρώνω
εμφανίζω
προσπαθώ (Β)
επιθυμώ (Β)
ενισχύω
μεταναστεύω
ζω (Β)
γνωρίζω
αποτελώ (Β)
γυρίζω
μπορώ (Β)
νοσταλγώ (Β)
αγαπώ (Α)

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ
η έκταση
ο πληθυσμός
ο κάτοικος
το μέρος
η κωμόπολη
η εργασία
η συνθήκη
η διαβίωση
η μετακίνηση
η πρωτεύουσα
το αποτέλεσμα
η κατάσταση
το πρόβλημα
ο (υπερ)πληθυσμός
η έλλειψη
η στέγη
η εγκληματικότητα
η μόλυνση
το περιβάλλον
το χάος
η ζωή
η επαρχία
τα κίνητρα
η οικονομία
η διασπορά
το έθνος
το μέτρο
η τύχη
ο κόσμος – το έθνος
το εργοστάσιο
ο θυρωρός
ο αέρας
ο μάγειρας
ο κτηνοτρόφος
ο αποκλεισμός
το είδος
η ανάγκη
ο τόπος

ΕΠΙΘΕΤΑ
αγροτικός, –ή, –ό
περισσότερος, –η, –ο (πολύς)
αστικός, –ή, –ό
επαρχιακός, –ή, –ό
καθαρός, –ή, –ό
μισός, –ή, –ό
κυκλοφοριακός, –ή, –ό
σκληρός, –ή, –ό
συνηθισμένος, –η, –ο

ΑΚΛΙΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ
τελευταία < τελευταίος
τυχαία < τυχαίος
όμως

Πρόσθετο λεξιλόγιο – Εκφράσεις

ευκαιρίες εργασίας
καλύτερες συνθήκες διαβίωσης
αγροτικός πληθυσμός – ο αγρότης
αστικός πληθυσμός – ο αστός – αστυφιλία
αστική συγκοινωνία
το υπεραστικό λεωφορείο
έλλειψη στέγης
μόλυνση του περιβάλλοντος
κυκλοφοριακό χάος
δίνω κίνητρα
δίνω ζωή • ζωντανεύω
η αγροτική οικονομία

Είμαι μετανάστης.
Φεύγω μετανάστης.
οι απόδημοι Έλληνες • ο απόδημος Ελληνισμός • οι Έλληνες της διασποράς
το Ελληνικό κράτος • το Ελληνικό Έθνος • ο Ελληνισμός
η ναυτιλιακή εταιρεία
τα είδη πρώτης ανάγκης

Μονάδες μέτρησης (μετρώ)

- μήκους: το μέτρο
  1 μ. = 100 εκατοστά (εκατοστόμετρα) ή 1.000 χιλιοστά (χιλιοστόμετρα)
- μεγάλων αποστάσεων: το χιλιόμετρο • το μίλι • το ναυτικό μίλι
  1 χλμ.= 1.000 μέτρα
- επιφάνειας: το τετραγωνικό μέτρο
- μεγάλων επιφανειών: το τετραγωνικό χιλιόμετρο

— Ο Νίκος κατάγεται από την Ήπειρο. Είναι Ηπειρώτης.
— Η Μαρία κατάγεται από την Ήπειρο. Είναι Ηπειρώτισσα.
— Ο Μανόλης είναι από νησί. Είναι..
— Η Ελένη είναι από νησί. Είναι..
— Ο Γιώργος είναι από την Αθήνα. Είναι..
— Ο Σπύρος είναι από την Κέρκυρα. Είναι..
— Ο Γεράσιμος κατάγεται από την Κεφαλλονιά. Είναι Κεφαλλονίτης.
— Ο Μάρκος είναι από τη Ρόδο. Είναι..
— Ο Θάνος είναι από τη Σπάρτη. Είναι Σπαρτιάτης.
— Ο Φώτης κατάγεται από τη Μύκονο. Είναι..
— Ο Ανδρέας είναι από την Πάτρα. Είναι Πατρινός.
— Ο Διονύσης κατάγεται από τη Ζάκυνθο. Είναι..
— Η Αλεξάνδρα είναι από τη Θεσσαλονίκη. Είναι Θεσσαλονικιά.
— Η Γεωργία είναι από την Κρήτη. Είναι..
— Η Κατερίνα είναι από την Καλαμάτα. Είναι Καλαματιανή.

Ερωτήσεις

— Πόση έκταση έχει η Ελλάδα;
— Τι πληθυσμό έχει;
— Πού έμενε το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού παλιότερα;
— Τι ήταν το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού της Ελλάδας παλιότερα;
Τι είναι σήμερα;
— Γιατί το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού συγκεντρώθηκε στις πόλεις;
— Τι προβλήματα αντιμετωπίζει σήμερα η Αθήνα; Γιατί;
— Τι μέτρα παίρνει το κράτος;
— Ποιοι είναι οι λόγοι που ανάγκασαν πολλούς Έλληνες να μεταναστεύσουν;
— Πού γνωρίστηκαν ο Νίκος και ο Μανόλης;
— Από πού κατάγεται ο Μανόλης;
— Από πού είναι ο Νίκος;
— Πού δουλεύουν;
— Γιατί άφησαν τον τόπο καταγωγής τους;
— Τι λέει ο Νίκος γι' αυτό;
— Τι λέει ο Μανόλης;
— Πότε ήλθε στην Αθήνα ο Νίκος;
— Νοσταλγούν τον τόπο τους. Τι λένε;

Β' συζυγία (α' & β' τάξη)

Ενεργητική φωνή: Ενεστώτας

Μελετώ περίπου τρεις ώρες την ημέρα.
Κολυμπάς πολύ γρήγορα.
Κάποιος **χτυπά** την πόρτα. Άνοιξε σε παρακαλώ.
Πάντα **γελάμε** με τα αστεία του Παναγιώτη.
Εσείς **μιλάτε** Ελληνικά;
Τα παιδιά **πηδούν** τον φράχτη και μπαίνουν μέσα στην αυλή.
Ο Γιάννης **αγαπά** την Ελένη.

μελετώ, -άς, -ά...
κολυμπώ
χτυπώ
γελώ
μιλώ
πηδώ
αγαπώ

Α' τάξη: -α-

Οριστική

αγαπ **ώ**	(αγαπ **άω**)
αγαπ **άς**	
αγαπ **ά**	(αγαπ **άει**)
αγαπ **άμε**	(αγαπ **ούμε**)
αγαπ **άτε**	
αγαπ **ούν**	(αγαπ **άνε**)

Απορώ γιατί ο Νίκος δεν ήλθε στη γιορτή μου.
Πόσα άτομα **απασχολείς** στην εταιρεία σου;
Όταν γιορτάζει, **καλεί** τους φίλους του στο σπίτι.
Παρακολουθούμε τα μαθήματα τρεις φορές την εβδομάδα.
Ποια οδοντόκρεμα **χρησιμοποιείτε;**
Με **συγκινούν** τα λόγια του.
Οδηγώ από 18 χρονών.

απορώ, -είς, -εί...
απασχολώ
καλώ
παρακολουθώ
χρησιμοποιώ
συγκινώ
οδηγώ

Β' τάξη: -ει-

Οριστική

οδηγ **ώ**
οδηγ **είς**
οδηγ **εί**
οδηγ **ούμε**
οδηγ **είτε**
οδηγ **ούν**

1 *Απαντήστε με Ναι και Όχι.*

√ Διψάς πολύ; → **Ναι, διψώ.** **Όχι, δεν διψώ.**

1. Μιλάς Ελληνικά; ....
2. Παιδιά, πεινάτε; ....
3. Κολυμπά καλά; ....

4. Οδηγούν προσεκτικά; ....
5. Προσπαθείς αρκετά; ....
6. Του τηλεφωνείς κάθε μέρα; ....

2 *Γράψτε τις φράσεις στον πληθυντικό:*

√ Πού πονάς; → **Πού πονάτε;**

1. Γιατί χτυπάς δυνατά την πόρτα; ....
2. Χαιρετώ τους επισκέπτες. ....
3. Γιατί φορά μαύρα ρούχα; ....
4. Δεν τολμώ να τηλεφωνήσω. ....

5. Αδιαφορεί για τα προβλήματα των άλλων. ....
6. Συχνά με αδικείς. ....
7. Ταχυδρομώ τους φακέλους. ....
8. Μη τον κατηγορείς άδικα. ....

3 *Γράψτε τις φράσεις στον ενικό:*

√ Ποιον χαιρετάτε; → **Ποιον χαιρετάς;**

1. Πού πονάτε; ....
2. Ποιον εκτιμούν περισσότερο; ....
3. Με βοηθάτε, παρακαλώ; ....

4. Σε τι ωφελούν τόσες προσπάθειες; ....
5. Πού κατοικείτε; ....
6. Ποιον δρόμο ακολουθείτε; ....

4 *Να κλίνετε:*

Συγχωρώ και ξεχνώ τα λάθη των άλλων.
Συγχωρείς και ξεχνάς τα λάθη των άλλων.

....

....

....

....

5 *Συμπληρώστε τα κενά:*

√ Κάθε μεσημέρι ....στο περίπτερο και αγοράζω εφημερίδα. (σταματώ)
Κάθε μεσημέρι **σταματώ** στο περίπτερο και αγοράζω εφημερίδα.

1. Ειρήνη, πώς..................έτσι; Θα πέσεις.(περπατώ)
2. Ο Γιάννης....................50.000 δραχμές στην Άννα.(χρωστώ)
3. Οι μαθητές............................στις ερωτήσεις της δασκάλας.(απαντώ)
4. Ο Νίκος .... (εκτιμώ) τον Πέτρο και .... τη γνώμη του.(ζητώ)
5. Μαρία, το παλτό που ....είναι πολύ ωραίο. (φορώ)
6. Και ποιος δεν .... τον τόπο που γεννήθηκε; (αγαπώ)

6 *Συμπληρώστε τα κενά:*

√ Καίτη, γιατί....................; (ανησυχώ)
Καίτη, γιατί **ανησυχείς**;

1. Ο Γιάννης .... την πατρίδα και τους δικούς του. (νοσταλγώ)
2. Με .... (συγχωρώ) που σας .... (ενοχλώ)
3. Πόση ώρα....................................το έργο; (διαρκώ)
4. Εσείς.................................... (χρησιμοποιώ) αντιαλλεργικό σαπούνι; Συχνά
το σαπούνι ....αλλεργία στο δέρμα. (προκαλώ)
5. Ο καθηγητής............................τις εκθέσεις των μαθητών. (βαθμολογώ)
6. Πέτρο, γιατί....................................τον πατέρα σου; (στενοχωρώ)
7. Ο γιατρός....................................αρρώστους κάθε μέρα. (χειρουργώ)
8. Παναγιώτη,....................................να μου φέρεις μια εφημερίδα; (μπορώ)

Μέλλοντας διαρκείας

Θα **μελετώ** όλο τον χρόνο.
Θα **φοράς** ζεστά ρούχα.
Θα **σπαταλά** τα χρήματά του.
Θα **κολυμπάμε** κάθε μέρα.
Θα **βοηθάτε** τους άλλους.
Θα **γλεντούν** όλη μέρα.
Δεν θα **περπατά** καθόλου.
Θα **φοράμε** επίσημα ρούχα;
Θα **αγαπάς** τη δουλειά σου.

Ενεστώτας: Υποτακτική

Πρέπει **να μελετώ** όλο τον χρόνο.
Πρέπει **να φοράς** ζεστά ρούχα.
Θέλει **να σπαταλά** τα χρήματά του.
Σκοπεύουμε **να κολυμπάμε** κάθε μέρα.
Πρέπει **να βοηθάτε** τους άλλους.
Τους αρέσει **να γλεντούν** όλη μέρα.
Θέλει **να μη περπατά** καθόλου.
Πρέπει **να φοράμε** επίσημα ρούχα;
Πρέπει **να αγαπάς** τη δουλειά σου.

Α' τάξη

θα / να	αγαπώ (αγαπ**άω**)
	αγαπ**άς**
	αγαπ**ά** (αγαπ**άει**)
	αγαπ**άμε** (αγαπ**ούμε**)
	αγαπ**άτε**
	αγαπ**ούν** (αγαπ**άνε**)

Θα σε **ειδοποιώ**, τηλεφωνικά.
Θα **τηλεφωνείς** κάθε μέρα.
Δεν θα **χρησιμοποιεί** το λεξικό.
Δεν θα τους **κατηγορούμε**.
Θα **βαθμολογείτε** σωστά.
Θα **εξυπηρετούν** φίλους.
Δεν θα **οδηγείς**, όταν έχεις πιει.

Μπορώ **να σε ειδοποιώ**, τηλεφωνικά.
Θέλω **να τηλεφωνείς** κάθε μέρα.
Επιμένει **να μη χρησιμοποιεί** το λεξικό.
Δεν πρέπει **να** τους **κατηγορούμε**.
Πρέπει **να βαθμολογείτε** σωστά.
Τους αρέσει **να εξυπηρετούν** φίλους.
Δεν πρέπει **να οδηγείς**, όταν έχεις πιει.

Β' τάξη

θα / να	οδηγ**ώ**
	οδηγ**είς**
	οδηγ**εί**
	οδηγ**ούμε**
	οδηγ**είτε**
	οδηγ**ούν**

7 *Συμπληρώστε τα κενά με την υποτακτική του Ενεστώτα:*

√ Γιώργο, πρέπει.....................τη βοήθεια των φίλων. (εκτιμώ)
Γιώργο, πρέπει **να εκτιμάς** τη βοήθεια των φίλων.

Α' τάξη

1. Μπορείς .... (μελετώ) και .... ταυτόχρονα; (μιλώ)
2. Δεν πρέπει ...., όταν έχουμε φάει. (κολυμπώ)
3. Δεν θέλουν .... την περιουσία τους. (σπαταλώ)
4. Πρέπει .... γραμματόσημα στον φάκελό σου. (κολλώ)
5. Όταν βγούμε έξω, πρέπει .... ομπρέλες, γιατί βρέχει. (κρατώ)
6. Δεν θέλω .... χρήματα από τη Μαρία. Είναι τσιγγούνα. (ζητώ)

Β' τάξη

1. Θέλουμε .... προσεχτικά. (οδηγώ)
2. Μαρία, εσύ μπορείς .... τα λάθη των φίλων σου; (συγχωρώ)
3. Μπορείς .... για τη συμπεριφορά του; (αδιαφορώ)
4. Τασία, πρέπει .... περισσότερο. (προσπαθώ)
5. Τους αρέσει ....φασαρία, όπου πηγαίνουν. (προκαλώ)
6. Δεν μπορούν .... τα ίδια και τα ίδια. (εξηγώ)

8 *Γράψτε τις προτάσεις στον Μέλλοντα διαρκείας:*

√ Οι κυνηγοί κυνηγούν στο δάσος. ➡ Οι κυνηγοί **θα κυνηγούν** στο δάσος.

1. Προσπαθούμε να διαβάσουμε. ....
2. Βοηθάμε τον πατέρα στον κήπο. ....
3. Τοποθετώ τα βιβλία στη βιβλιοθήκη. ....
4. Πουλάς το διαμέρισμα. ....
5. Ο γιατρός χειρουργεί τον ασθενή. ....
6. Ζητάτε τη βοήθεια του Γιάννη. ....
7. Μπορείς να έλθεις; ....
8. Δεν μπορώ να έλθω. ....
9. Το λεωφορείο αναχωρεί για τη Λαμία..
10. Χρησιμοποιείς το λεξικό; ....

Α' τάξη

Σταμάτα στο φανάρι.
Τίμα τον πατέρα και τη μητέρα σου.
Μιλάτε πιο σιγά. Κοιμάται το μωρό.
Μη ξεχνάς να μου τηλεφωνείς.
Περπάτα προσεκτικά.
Μη σπαταλάτε την περιουσία σας.

(εσύ)	αγάπ **α**	μην αγαπ **άς**
(εσείς)	αγαπ **άτε**	μην αγαπ **άτε**

Β' τάξη

Να οδηγείς την ημέρα.
Οδηγείτε προσεχτικά.
Μη στενοχωρείς τη μητέρα σου.
Να αδιαφορείς για τα σχόλια των άλλων.
Εξυπηρετείτε τους πελάτες μας.
Παρακαλώ, **προχωρείτε** πιο γρήγορα.

(εσύ)	να οδηγ **είς**	μην οδηγ **είς**
(εσείς)	οδηγ **είτε**	μην οδηγ **είτε**

9 *Σχηματίστε τις φράσεις στην προστακτική.*

√ (περπατώ γρήγορα) ➡ **περπάτα** γρήγορα — **μη περπατάς** γρήγορα
➡ **περπατάτε** γρήγορα — **μη περπατάτε** γρήγορα

Α' τάξη

1. (συζητώ με τους φίλους) ....
....
2. (σταματώ στο φανάρι) ....
....
3. (μετρώ τα χρήματα) ....
....
4. (πουλώ το αυτοκίνητο) ....
....
5. (σταματώ το λεωφορείο) ....
....
6. (πετώ τα σκουπίδια) ....
....

Β' τάξη

√ (εξηγώ τον λόγο) ➡ **να εξηγείς** τον λόγο — **μην εξηγείς** τον λόγο
➡ **να εξηγείτε** τον λόγο — **μην εξηγείτε** τον λόγο

1. (τιμωρώ τους ενόχους) ....
....
2. (εξυπηρετώ τους πελάτες) ....
....

3. (χρησιμοποιώ το λεξικό) ....

....

4. (παρακολουθώ τα νέα) ....

....

5. (καλώ την αστυνομία) ....

....

10 *Συμπληρώστε τα κενά με* ***προστακτική:***

√ Μαρία, ... γρήγορα. (περπατώ) ➔ Μαρία, **περπάτα** γρήγορα.

Α' τάξη

1. .... πιο δυνατά. Δεν σε ακούω. (μιλώ)
2. Παιδιά, ... ότι είναι άρρωστος. (δεν ξεχνώ)
3. Νίκο, ... τον τροχονόμο πώς θα πάμε στην πλατεία. (ρωτώ)
4. .... τα χρήματά σας. (δεν σπαταλώ)
5. Γιώργο, ... εδώ, θέλω να κατέβω. (σταματώ)
6. Κύριε Ιωαννίδη, ... τα τηλέφωνα από τη γραμματέα. (ζητώ)
7. Είπε στους μαθητές: ".............................. πολύ, γιατί οι εξετάσεις θα είναι δύσκολες". (μελετώ)
8. Καίτη, ... τόσο γρήγορα. Δεν σε προλαβαίνω. (δεν περπατώ)

Β' τάξη

√ Είπε στον υπάλληλο: ".............................. τους πελάτες ευγενικά". (εξυπηρετώ)
Είπε στον υπάλληλο: "**Να εξυπηρετείς** τους πελάτες ευγενικά".

1. .... τον οδηγό. (δεν ενοχλώ – *β' πληθυντικό*)
2. Παιδιά, ... το ορθογραφικό λεξικό. (χρησιμοποιώ)
3. Πέτρο, ... κάθε μέρα. (τηλεφωνώ)
4. Μαρία, ... τον Νίκο. Δεν το έκανε επίτηδες. (δεν αδικώ)
5. Ελένη, ... τα λάθη σου. (ομολογώ)
6. Η πινακίδα έγραφε: ".............................. τους χώρους καθαρούς". (διατηρώ)
7. Παιδιά, ... τους άλλους. (δεν κατηγορώ)
8. Γιάννη, ... να λύνεις τα προβλήματά σου μόνος σου. (προσπαθώ)

Ενεστώτας: Μετοχή σε -ώντας

Έμπαινε στο σπίτι, **τραγουδώντας**.
Περπατώντας στον δρόμο, άκουσα μια φωνή και γύρισα.
Τράκαρε το αυτοκίνητο, **οδηγώντας** με μεγάλη ταχύτητα.
Μελετώντας συστηματικά, μαθαίνεις τη γλώσσα γρήγορα.

πώς
πότε
γιατί
αν

Α' τάξη τραγουδ **ώντας**

Β' τάξη οδηγ **ώντας**

– ώντας

Η μετοχή σε **–ώντας**, όπως και η μετοχή σε **–οντας** (π.χ. γράφοντας), εκφράζει τρόπο, χρόνο, αιτία και υπόθεση.
Με τη μετοχή χρησιμοποιείται η άρνηση **μη** (π.χ. μη μπορώντας).

11 *Συμπληρώστε τα κενά με τη **μετοχή** των ρημάτων και προσπαθείστε να βρείτε τη σημασία κάθε μετοχής:*

√ Με κοίταξε, ... (γελώ) ► Με κοίταξε, **γελώντας**. *(τρόπος)*

1. Οι εχθροί έκαναν επιδρομές, ... τα χωριά. (λεηλατώ)
2. ...., μαθαίνεις. (ρωτώ)
3. Τον χαιρετούν, ... τα μαντίλια τους. (κουνώ)
4. .... να πληρώσει τα χρέη του, πούλησε το σπίτι. (δεν μπορώ)
5. Έμεινα δυο ώρες στη βιβλιοθήκη, ... μαθηματικά. (μελετώ)
6. Οι έμποροι πλουτίζουν, αγοράζοντας και .... (πουλώ)
7. .... έξω από το σπίτι, μπήκε να πει μια "καλησπέρα". (περνώ)
8. Ο διευθυντής .... τη συνέπειά της, αύξησε τον μισθό της. (εκτιμώ)
9. Βγήκε έξω, ... μόνο ένα λεπτό πουκάμισο. (φορώ)
10. Πέρασε τη ζωή του, ... (γλεντώ) και .... την περιουσία του πατέρα του. (σπαταλώ)
11. Ντύνεται παράξενα, ... για τα σχόλια των άλλων. (αδιαφορώ)
12. .... αυτόν τον δρόμο, θα φτάσεις γρηγορότερα. (ακολουθώ)
13. ....τον Χρυσό Οδηγό, βρίσκεις αμέσως τα τηλέφωνα που χρειάζεσαι. (χρησιμοποιώ)
14. .... μακριά απ' το σπίτι του, θα έχει πολλά έξοδα. (ζω)
15. Έγινε πλούσιος, ... μια μεγάλη περιουσία. (κληρονομώ)

Ουσιαστικά: Δικατάληκτα σε -ιμο

Το πλέξιμο είναι ευχάριστη δουλειά.

Με **το κλείσιμο** της πόρτας σηκωθήκαμε όρθιοι.

Το πλύσιμο των πιάτων δεν με κουράζει.

Συγκεντρώθηκαν όλοι οι φίλοι για **το κόψιμο** της βασιλόπιτας.

Οι μαθητές κουβέντιαζαν για **το γράψιμο** της έκθεσης.

Ονομαστική	το	γράψ **ιμο**
Γενική	του	γραψ **ίματος**
Αιτιατική	το	γράψ **ιμο**
Ονομαστική	τα	γραψ **ίματα**
Γενική	των	γραψ **ιμάτων**
Αιτιατική	τα	γραψ **ίματα**

1	**–ιμο**
2	**–ίματος**
1	**–ίματα**
2	**–ιμάτων**

12 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ το ντύσιμο ➡ **του ντυσίματος** **τα ντυσίματα**

1. το πλύσιμο ....
2. το ψήσιμο ....
3. το πλέξιμο ....
4. το σκάψιμο ....
5. το βάψιμο ....
6. το χτίσιμο ....
7. το λούσιμο ....
8. το σπάσιμο ....
9. το κάψιμο ....
10. το τρίξιμο ....

13 Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:

√ πιάνω ➡	**έπιασα**	**πιάσιμο**	
χτίζω	....	....	
λούζω	....	....	
γδύνω	....	....	**–σιμο**
βράζω	....	....	
πλένω	....	....	
σπάω	....	....	
γράφω ➡	**έγραψα**	**γράψιμο**	
κόβω	....	....	
βάφω	....	....	
ράβω	....	....	**–ψιμο**
σκάβω	....	....	
καίω	....	....	
πλέκω ➡	**έπλεξα**	**πλέξιμο**	
ρίχνω	....	....	
πνίγω	....	....	
διώχνω	....	....	
ψάχνω	....	....	**–ξιμο**
τρέχω	....	....	
πήζω	....	....	
φταίω	....	....	

14 Συμπληρώστε τα κενά με το ρηματικά ουσιαστικά.

1. Το .... είναι δικό σου. (φταίω)
2. Το .... της είναι πολύ μοντέρνο. (ντύνω)
3. Ο Γιάννης είναι τρελός για .... (δένω)
4. Το .... με κουράζει.(πλέκω)
5. Στο κομμωτήριο πλήρωσα 5.000 δρχ. για .... και κούρεμα. (λούζω)
6. Το .... του σπιτιού θα τελειώσει τον άλλο μήνα. (χτίζω)
7. Το παντελόνι μου ξέβαψε με το πρώτο .... (πλένω)
8. Η μοδίστρα τέλειωσε το .... (κόβω) του φορέματος και αρχίζει το .... (ράβω)

"Πολύς"

Έξω από τον κινηματογράφο περιμένει **πολύς** κόσμος.
Θα μείνεις **πολλές** μέρες στη Θεσσαλονίκη;
Τα πρωινά έχει **πολλή** κίνηση στο κέντρο της Αθήνας.
Τα **πολλά** λόγια είναι φτώχεια. *(παροιμία)*
Η **πολλή** δουλειά τρώει τον αφέντη. *(παροιμία)*
Όπου ακούς **πολλά** κεράσια, κράτα και μικρό καλάθι. *(παροιμία)*

ΑΡΣΕΝΙΚΟ		ΘΗΛΥΚΟ		ΟΥΔΕΤΕΡΟ	
ο	πολύς	η	πολλή	το	πολύ
του	πολύ	της	πολλής	του	πολύ
τον	πολύ	την	πολλή	το	πολύ
οι	πολλοί	οι	πολλές	τα	πολλά
των	πολλών	των	πολλών	των	πολλών
τους	πολλούς	τις	πολλές	τα	πολλά

Δουλεύεις **περισσότερες** ώρες από μένα.
Φέτος στη γιορτή ήρθε **περισσότερος** κόσμος από πέρυσι.
Τα **περισσότερα** φαγητά ήταν έτοιμα.
Η **πιο πολλή** φασαρία γινόταν στο δωμάτιο των παιδιών.

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ
πολύς – πολλή – πολύ	περισσότερος – περισσότερη – περισσότερο (πιο πολύς) (πιο πολλή) (πιο πολύ)

15 *Να κλίνετε τα:*

ο πολύς θόρυβος	η πολλή ώρα	το πολύ φαγητό
του πολύ θορύβου	....	....
....	....	....
....	....	....
....	....	....
....	....	....

16 *Συμπληρώστε τα κενά με το επίθετο **πολύς**:*

√ ……… κρύο ➡ **πολύ** κρύο

……… ανθρώπων ……… εβδομάδων ……… κόσμος
……… λάθη ……… προβλήματα ……… άντρες
……… κίνηση ……… βιβλίων ……… αυτοκίνητα
……… ανθρώπους ……… φασαρία ……… χώρες
……… κράτη ……… παιδιά ……… εργάτες
……… κυκλοφορίας ……… κατοίκους ……… παιδιών

17 *Συμπληρώστε τα κενά με το επίθετο **πολύς**:*

√ Περίμενες ……… ώρα; ➡ Περίμενες **πολλή** ώρα;

1. ……… φορές θέλω να σε πάρω τηλέφωνο, αλλά διστάζω.
2. Η χαρά ……… παιδιών είναι το κουκλοθέατρο.
3. Δεν θέλω να πιω ……… κρασί.
4. Στο θέατρο ήταν ……… κόσμος.
5. Χρειάζονται ……… χρήματα για να τελειώσει το χτίσιμο του σπιτιού.
6. ……… άνθρωποι στις μέρες μας πεθαίνουν από την πείνα.
7. Σήμερα έχω ……… δουλειά.
8. ……… θόρυβος για το τίποτα.
9. Δώσε ……… χαιρετίσματα στον πατέρα σου.
10. Αύριο η θερμοκρασία θα πέσει σε ……… περιοχές της χώρας.
11. Το τραίνο έφτασε ύστερα από καθυστέρηση ……… ωρών.

18 *Συμπληρώστε τα κενά με τον σωστό τύπο (**περισσότερος, -η, -ο**):*

√ Φέτος διορίστηκαν ……… καθηγητές από πέρυσι.
Φέτος διορίστηκαν **περισσότεροι** καθηγητές από πέρυσι.

1. Οι ……… ταινίες στην τηλεόραση προβάλλονται μετά τις 22:00.
2. Φέτος διάβασα ……… λογοτεχνικά βιβλία από πέρυσι.
3. Ο Νίκος κερδίζει ……… χρήματα από τον Γιάννη.
4. Στη στάση του λεωφορείου περίμενε ……… κόσμος από χτες.
5. Η ομάδα μου έχει ……… πιθανότητες να νικήσει.
6. Τα ……… μηχανήματα είναι κατασκευασμένα στην Ιαπωνία.
7. Φέτος η εταιρεία προσέλαβε ……… υπαλλήλους από πέρυσι.

Το επίρρημα "πολύ"

Το φόρεμά σου είναι **πολύ** ωραίο και σου πηγαίνει **πολύ.**
Οι ασκήσεις αυτές είναι **πολύ** δύσκολες.
Είμαι **πολύ** χαρούμενη, γιατί βρήκα δουλειά.
Το δωμάτιο του Γιάννη είναι **πολύ** φωτεινό.
Χτες το βράδυ ήμουν **πολύ** κουρασμένος και πήγα για ύπνο νωρίς.

Σήμερα κρυώνω **περισσότερο** από χτες.
Κουράζομαι **περισσότερο** από σένα, γιατί δουλεύω **πιο πολύ**.
Φέτος πρέπει να διαβάζεις **περισσότερο** από πέρυσι.

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
πολύ	περισσότερο (πιο πολύ)	πάρα πολύ

Το επίρρημα **"πολύ"** χρησιμοποιείται με **ρήματα** (π.χ. τρώω πολύ), με **επίθετα** (π.χ. πολύ καλός) και με άλλα **επιρρήματα** (π.χ. πολύ γρήγορα)

19 *Συμπληρώστε τα κενά με τα επιρρήματα* ***πολύ, περισσότερο*** *ή* ***πάρα πολύ***:

√ Πρέπει να μελετάς .... ➡ Πρέπει να μελετάς **πολύ.**

1. Το πρωί σηκώνομαι .... νωρίς.
2. Σήμερα έφαγα .... και με πονάει το στομάχι μου.
3. Το Ναύπλιο μου αρέσει ....
4. Το Ναύπλιο μου αρέσει .... από την Κόρινθο.
5. Η φούστα σου μου αρέσει .... από τη δική μου.
6. Τη Δευτέρα νιώθω .... κουρασμένη από τις άλλες μέρες.
7. Ο Νίκος διαβάζει .... από τη Γιάννα.
8. Ήταν .... όμορφη, όταν ήταν νέα.
9. Κουράστηκα .... σήμερα.
10. Φώναξα .... δυνατά, αλλά δεν με άκουσαν.

Τελικές προτάσεις (σκοπού)

Τα παιδιά πηγαίνουν σχολείο, **για να μορφωθούν**.
Έτρεξε, **για να μη χάσει το τραίνο**.
Δεν είχα χρήματα, **να πληρώσω τον λογαριασμό**.
Πήγε, **να φέρει το βιβλίο**.
Θέλω να φύγω νωρίς, **για να μη με περιμένουν**.

για να
να

Τελικές είναι οι προτάσεις που φανερώνουν σκοπό και εισάγονται με τους τελικούς συνδέσμους **για να** και **να**

20 *Συμπληρώστε τα κενά με τελικές προτάσεις:*

√ Πήγα στο περίπτερο, ...
Πήγα στο περίπτερο, **να αγοράσω εφημερίδα.**

1. Σηκώθηκα πρωί, ...
2. Εργάζεται μέρα-νύχτα, ...
3. Δεν είχα χρήματα, ...
4. Δεν απαντά, ...
5. Μου εξηγεί Ελληνικά, ...
6. Έφυγα νωρίς, ...
7. Επισκεφθήκαμε τη Μαρία, ...
8. Δεν θέλω να φύγω, ...
9. Φόρα το παλτό σου, ...
10. Πήγαινε στον φούρνο, ...

21 *Υπογραμμίστε τις τελικές προτάσεις του κειμένου:*

Ο Γιάννης φεύγει νωρίς από το σπίτι, για να προλάβει το λεωφορείο. Σταματά στο περίπτερο της γειτονιάς, για να αγοράσει εισιτήρια. Σήμερα θέλει να πάει νωρίς στη δουλειά, για να κουβεντιάσει με τον προϊστάμενό του.
Ο Γιάννης δουλεύει στο κέντρο της Αθήνας. Κατεβαίνει από το λεωφορείο και περπατά γρήγορα, να μη κρυώσει. Μπαίνει στο ισόγειο του κτιρίου και καλεί το ασανσέρ, για να ανεβεί στον πέμπτο όροφο.

Αποτελεσματικές προτάσεις

Μιλά **τόσο** σιγά, **ώστε** με δυσκολία ακούω τη φωνή του.
Ήταν **τόσο** προκλητικός, **που** εξόργισε όλη την παρέα.
Ήταν **τόσο** όμορφη, **που** όλοι την κοίταζαν.
Με κορόιδεψε **τόσες** φορές, **ώστε** δεν τον πιστεύω πια.
Ήμουν **τόσο** κουρασμένος, **που** κοιμήθηκα αμέσως.
Το τραπέζι είναι φτιαγμένο **έτσι, ώστε** χωρούν άνετα 10 άτομα.

ώστε
που

Αποτελεσματικές είναι οι προτάσεις που δηλώνουν αποτέλεσμα και εισάγονται με τους αποτελεσματικούς συνδέσμους **ώστε** και **που**.

22 *Συμπληρώστε τα κενά με αποτελεσματικές προτάσεις:*

√ Ήταν τόσο βολική η κουζίνα της, ...
Ήταν τόσο βολική η κουζίνα της, **που την καθάριζε σε πέντε λεπτά.**

1. Ο Γιώργος είναι τόσο μεθοδικός, ...
2. Είναι τόσο διακριτικός, ...
3. Η ομιλία ήταν τόσο συγκινητική, ...
4. Της άρεσε τόσο πολύ στο σπίτι της γιαγιάς της, ...
5. Η μέρα ήταν τόσο ζεστή ....
6. Την περασμένη εβδομάδα δούλεψα τόσο πολύ, ...
7. Είναι τόσο υπομονετικός, ...
8. Το βιβλίο είναι έτσι γραμμένο, ...
9. Έχει τόσον καιρό να με δει, ...

23 *Υπογραμμίστε τις αποτελεσματικές προτάσεις του κειμένου:*

Χτες το βράδυ έβρεξε τόσο πολύ, που πολλές περιοχές της πόλης πλημμύρισαν. Ο αέρας φυσούσε με τέτοια δύναμη, που νόμιζες ότι δεν θα αφήσει τίποτα όρθιο. Οι αστραπές στον ουρανό ήταν τόσο εκτυφλωτικές, ώστε σου φαινόταν ότι ο ουρανός θα ανοίξει στα δύο. Οι βροντές ήταν τόσο δυνατές, που σε ξεκούφαιναν. Ήταν μια τόσο φοβερή θεομηνία, ώστε θα τη θυμούνται για πολύ οι κάτοικοι της πόλης μας.

ΓΙΑ ΨΩΝΙΑ

Χτες το απόγευμα χτυπούσε το τηλέφωνο συνέχεια. Ήταν η φίλη μου, η Μαρία. Τηλεφωνούσε, για να πάμε παρέα μια βόλτα στα μαγαζιά. Ήθελε να αγοράσει ένα φόρεμα για την κόρη της κι ένα δώρο για τα γενέθλια του άντρα της. Ήθελα κι εγώ να ψωνίσω. Αποφασίσαμε, λοιπόν, να πάμε στο εμπορικό κέντρο της περιοχής μας.

Πολλές συνοικίες της Αθήνας, σήμερα, έχουν εμπορικά κέντρα. Εκεί βρίσκεις πολλά καταστήματα μαζεμένα κι έτσι κερδίζεις χρόνο. Δεν είναι ανάγκη πια να κατεβαίνεις στο κέντρο.

Τελικά, δώσαμε ραντεβού για την Τρίτη το πρωί στις 11:00.

Σοφία: Καλημέρα, Μαρία.
Μαρία: Καλημέρα, Σοφία.
Σοφία: Τι τρως;
Μαρία: Κάστανα. Καθώς ερχόμουν, είδα έναν καστανά και αγόρασα λίγα. Έλα, πάρε όσα θέλεις.
Σοφία: Ευχαριστώ! Νόστιμα είναι!
Μαρία: Αλήθεια, Σοφία, εσύ τι θα αγοράσεις;
Σοφία: Θα αγοράσω κι εγώ ένα φόρεμα για την κόρη μου. Θέλω ν' αγοράσω και για τον γιο μου μια φόρμα γυμναστικής. Γκρινιάζει ότι αγοράζω όλα της Κατερίνας.
Μαρία: Και δεν μπορείς να πεις όχι.
Σοφία: Και βέβαια δεν μπορώ. Του έχω και αδυναμία βλέπεις.
Μαρία: Ας ξεκινήσουμε τότε, γιατί η ώρα περνάει.

Στο μαγαζί

Κυρίες: Καλημέρα!
Πωλήτρια: Καλημέρα, κυρίες μου. Τι θα θέλατε;
Σοφία: Θα ήθελα να δω το κόκκινο φορεματάκι της βιτρίνας. Νομίζω ότι θα πηγαίνει στην κόρη μου.
Πωλήτρια: Πόσο χρονών είναι;
Σοφία: Έξι.
Πωλήτρια: Να δω τι νούμερα έχουμε... Αυτό εδώ πρέπει να είναι το νούμερό της. Υπάρχει και μεγαλύτερο.
Σοφία: Προτιμώ το μεγαλύτερο μέγεθος. Θα το φοράει και του χρόνου.
Πωλήτρια: Έχετε δίκιο. Τα παιδιά μεγαλώνουν γρήγορα.
Σοφία: Πόσο κάνει;
Πωλήτρια: 8.000.
Σοφία: Είναι ακριβό. Μπορείτε να μου κάνετε έκπτωση;
Πωλήτρια: Δεν έχουμε εκπτώσεις πια.
Μαρία: Θα πάρω κι εγώ για την κόρη μου το ίδιο σε μικρότερο νούμερο.
Πωλήτρια: Ε, τότε θα σας κάνω καλύτερη τιμή.
Μαρία: Σοφία, πώς σου φαίνεται;
Σοφία: Νομίζω ότι κάναμε καλή επιλογή. Ελπίζω να πήραμε το σωστό νούμερο.
Πωλήτρια: Έχετε και δικαίωμα αλλαγής.
Σοφία: Θα ήθελα και μια φόρμα γυμναστικής για τον γιο μου. Μου αρέσει εκείνη η μπλε. Μπορώ να τη δω;
Πωλήτρια: Βεβαίως. Ορίστε.
Σοφία: Ωραία είναι. Είναι βαμβακερή;
Πωλήτρια: Όχι, έχει μέσα και συνθετικό.
Σοφία: Τι τιμή έχει;
Πωλήτρια: 5.000.
Σοφία: Εντάξει.
Πωλήτρια: Πληρώνετε στο ταμείο και με την απόδειξη πηγαίνετε απέναντι στην παραλαβή.

Βγαίνουν από το μαγαζί...

Μαρία: Αγοράσαμε ωραία πράγματα και σε πολύ καλή τιμή.
Σοφία: Ψωνίζουμε όλο για τα παιδιά. Θέλω κι εγώ ν' αγοράσω ένα ζευγάρι παπούτσια αλλά άλλη φορά.
Μαρία: Κι εγώ θέλω να ψωνίσω, αλλά το σκέφτομαι. Είχαμε πολλά έξοδα τελευταία. Θα πάρω μόνο ένα πουκάμισο για τον άντρα μου, που έχει τα γενέθλιά του.
Σοφία: Όταν τελειώσουμε, πάμε για καφέ;

Λεξιλόγιο

ΡΗΜΑΤΑ
χτυπώ (Α)
τηλεφωνώ (Β)
κατεβαίνω
γκρινιάζω
περπατώ (Α)
ξεκινώ (Α)
μπορώ
προτιμώ (Α)
φορώ (Α)
ανησυχώ (Β)
περνώ (Α)

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ
η παρέα
το φόρεμα
το φορεματάκι
το δώρο
τα γενέθλια
η βόλτα
η περιοχή
η συνοικία
το εμπορικό κέντρο
το κατάστημα
το κέντρο
το κάστανο
ο καστανάς
η φόρμα
η γυμναστική
η αδυναμία
η βιτρίνα
το νούμερο
το μέγεθος
η έκπτωση
η επιλογή
το δικαίωμα
η αλλαγή
η απόδειξη
η παραλαβή
το ζευγάρι
το παπούτσι
το πουκάμισο
ο καφές

ΕΠΙΘΕΤΑ
εμπορικός, –ή, –ό
νόστιμος, –η, –ο
ακριβός, –ή, –ό
στενός, –ή, –ό
βαμβακερός, –ή, –ό
συνθετικός, –ή, –ό
μαζεμένος, –η, –ο

ΑΚΛΙΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ
συνέχεια
τελευταία
αλήθεια

Πρόσθετο λεξιλόγιο – Εκφράσεις

δεν είναι ανάγκη • δεν χρειάζεται
το μαγαζί • το κατάστημα (ο καταστηματάρχης)
ο πελάτης – η πελάτισσα – η πελατεία
κάνω ψώνια • βγαίνω για ψώνια • πάω για ψώνια • ψωνίζω
κάνω δώρα • προσφέρω δώρα • χαρίζω δώρα
κερδίζω χρόνο ≠ χάνω χρόνο
δίνω ραντεβού • κλείνω ραντεβού - έχω ραντεβού με ...
οι εκπτώσεις • το ξεπούλημα
το μέγεθος (π.χ. 42, 44, 46, 48 ...)

σε καλή τιμή = φτηνό ≠ ακριβό
μου πάει • μου ταιριάζει • μου αρέσει.

είδη ένδυσης
τα ενδύματα
τα ρούχα
το φόρεμα
η φούστα
το παλτό
το σακάκι
η ζακέτα
το παντελόνι
το πουκάμισο
το πουλόβερ
η μπλούζα
οι κάλτσες
η γραβάτα
τα εσώρουχα

τα πλεχτά
μάλλινος, –η, –ο
αλόμαλλος, –η, –ο

τα υφάσματα
βαμβακερός, –ή, –ό
λινός, –ή, –ό
μεταξωτός, –ή, –ό
συνθετικός, –ή, –ό

χρώματα
κόκκινο
κίτρινο
πράσινο
άσπρο • λευκό
μπλε
γαλάζιο • γαλανό
καφέ • καστανό
μαύρο

σκούρο ≠ ανοιχτό

ξανθός ≠ μελαχρινός

μονόχρωμος – δίχρωμος – πολύχρωμος
έγχρωμος – χρωματιστός
έγχρωμη τηλεόραση ≠ ασπρόμαυρη τηλεόραση

το παντελόνι / το φόρεμα είναι ...
μου πέφτει ...... ➡ κοντό • στενό • μακρύ • φαρδύ

θέλει στένεμα ≠ θέλει φάρδεμα

Ερωτήσεις

— Τι αγοράζουμε από τα καταστήματα;
— Από πού αποφάσισαν να ψωνίσουν οι δύο φίλες; Γιατί;
— Τι ψώνισαν;
— Όταν πάτε στα μαγαζιά, θέλετε παρέα;
— Τι αγοράσατε τελευταία;
— Για ποιον αγοράσατε πράγματα;
— Πόσα χρήματα δώσατε;
— Τι είναι τα εμπορικά κέντρα;
— Πού προτιμάτε να ψωνίζετε, στα εμπορικά κέντρα ή αλλού;
— Κάντε μια συζήτηση με θέμα "Στο μαγαζί" (ένας μαθητής να παίζει το ρόλο του πωλητή και ένας άλλος του πελάτη).
— Τι είναι οι εκπτώσεις;
— Ποιο χρώμα σας αρέσει;

Β' Συζυγία (α' & β' τάξη)

Ενεργητική φωνή: Παρατατικός

Α' τάξη

Τον **ρωτούσα (ρώταγα)**, για να μάθω.
Τι **μελετούσες (μελέταγες)** χτες όλη μέρα;
Δεν αγαπούσε (αγάπαγε) τη θάλασσα.
Στο σχολείο **φορούσαμε (φοράγαμε)** ποδιά.
Όλοι **τραγουδούσατε (τραγουδάγατε)**;
Τα παιδιά **πηδούσαν (πήδαγαν)** τη μάντρα.

Β' τάξη

Προσπαθούσα να τον καταλάβω.
Κάθε πότε **τηλεφωνούσες**;
Χτες **οδηγούσε** όλη την ημέρα.
Κάποτε **επικοινωνούσαμε** συχνά.
Πού **ζούσατε**, πριν έλθετε εδώ;
Εδώ κάποτε **καλλιεργούσαν** καπνό.

Παρατατικός

αγαπ **ούσα**		αγάπ **αγα**
αγαπ **ούσες**		αγάπ **αγες**
αγαπ **ούσε**	**ή**	αγάπ **αγε**
αγαπ **ούσαμε**		αγαπ **άγαμε**
αγαπ **ούσατε**		αγαπ **άγατε**
αγαπ **ούσαν**		αγάπ **αγαν**

Παρατατικός

οδηγ **ούσα**
οδηγ **ούσες**
οδηγ **ούσε**
οδηγ **ούσαμε**
οδηγ **ούσατε**
οδηγ **ούσαν**

1 *Ξαναγράψτε τα ρήματα αλλάζοντας μόνο τον αριθμό:*

Α' τάξη

√ Απαντούσα (απάνταγα) αμέσως. ➡ **Απαντούσαμε (απαντάγαμε)** αμέσως.

1. Χαιρετούσε (χαιρέταγε) τους φίλους. ....
2. Χτυπούσες (χτύπαγες) την πόρτα. ....
3. Πουλούσε (πούλαγε) κοσμήματα. ....
4. Περνούσα (πέρναγα) από το μαγαζί. ....

√ Κουβαλούσαμε (κουβαλάγαμε) βιβλία. ➡ **Κουβαλούσα (κουβάλαγα)** βιβλία.

5. Βοηθούσαμε (βοηθάγαμε) τον Τάσο. ....
6. Πουλούσαν (πούλαγαν) το σπίτι. ....
7. Κρατούσατε (κρατάγατε) το παιδί; ....
8. Ζητούσαν (ζήταγαν) βοήθεια. ....

Β' τάξη

√ Περιφρονούσε τους δειλούς. → **Περιφρονούσαν** τους δειλούς.

1. Στενοχωρούσα τη μητέρα. ....
2. Δεν συγχωρούσε εύκολα. ....
3. Χρησιμοποιούσες το λεξικό; ....
4. Συγκινούσε το ακροατήριο. ....

√ Χτες το βράδυ τηλεφωνούσατε; → Χτες το βράδυ **τηλεφωνούσες;**

5. Την εξυπηρετούσαν αμέσως. ....
6. Δεν ακολουθούσαμε τις οδηγίες. ....
7. Αδιαφορούσαν για τους άλλους. ....
8. Πάντα αργούσατε στα ραντεβού. ....

2 Ξαναγράψτε τις προτάσεις στον **Παρατατικό**.

√ Στην εκδρομή τα παιδιά περπατούν και τραγουδούν.
Στην εκδρομή τα παιδιά **περπατούσαν** και **τραγουδούσαν.**

Α' τάξη

1. Στο γυμναστήριο φορώ τη φόρμα μου.

....

2. Όταν περνώ έξω από τα μαγαζιά, σταματώ και κοιτώ τις βιτρίνες.

....

3. Όταν με ρωτάνε, απαντώ.

....

4. Προτιμά την ήσυχη ζωή του χωριού από τον θόρυβο της πόλης.

....

Β' τάξη

5. Δεν μπορώ να περιμένω άλλο.

....

6. Ο γιατρός χειρουργεί κάθε Πέμπτη.

....

7. Όταν είμαι στο εξωτερικό, επιθυμώ την πατρίδα.

....

8. Συνήθως κατηγορεί τους άλλους για τα σφάλματά του.

....

3 *Απαντήστε σύμφωνα με το παράδειγμα:*
- Γιώργο, τι έκανες όταν ζούσες μόνος σου στην Πάτρα,

√ (αργώ να ξυπνήσω το πρωί) ➡ **Αργούσα να ξυπνήσω το πρωί.**

(γλεντώ κάθε βράδυ) ....
(καλώ τους φίλους μου) ....
(μελετώ για τις εξετάσεις) ....
(τηλεφωνώ στους γονείς μου) ....

4 *Συμπληρώστε τα κενά με* **Παρατατικό:**

Α' τάξη

1. Εμείς στην εκδρομή ...., αλλά δεν βρίσκαμε νερό να πιούμε. (διψώ)
2. Χτες το βράδυ .... το κεφάλι μου και ήπια μια ασπιρίνη. (πονώ)
3. Το καλοκαίρι αυτοί .... κάθε μέρα στις 5:00 για ψάρεμα. (ξεκινώ)
4. Ο Πέτρος από μικρός δεν .... τη θάλασσα. (συμπαθώ)
5. Κάθε βράδυ ο ταμίας .... τις εισπράξεις. (μετρώ)
6. Εμείς ποτέ δεν .... τέτοια θέματα. (συζητώ)
7. Όταν έφευγε, ... τα φώτα αναμμένα. (ξεχνώ)
8. Στην αρχαία Σπάρτη .... τα ανάπηρα παιδιά στον Καιάδα. (πετώ)
9. Όταν ο Βασίλης .... (περνώ) από τη γειτονιά μας, ... (σταματώ) και μας .... την πόρτα. (χτυπώ)
10. Όταν γύρισα σπίτι, ... πολύ και έφαγα δυο πιάτα μακαρόνια. (πεινώ)

Β' τάξη

√ Χτες .... όλη την ημέρα. (δακτυλογραφώ)
Χτες **δακτυλογραφούσα** όλη την ημέρα.

1. Σ' αυτό το σπίτι .... μια οικογένεια με πολλά παιδιά. (ζω)
2. (Εγώ) δεν .... (μπορώ) να σε ειδοποιήσω, γιατί το τηλέφωνό σου δεν .... (λειτουργώ)
3. Στην επιστροφή ο Γιώργος .... (οδηγώ) προσεχτικά και .... να μην κάνει επικίνδυνες προσπεράσεις. (προσπαθώ)
4. Όταν είχαμε απορίες στο μάθημα, ο δάσκαλος τις .... με υπομονή και καταλαβαίναμε. (εξηγώ)
5. Όταν ήμαστε παιδιά, συχνά .... τη μητέρα μας. (στενοχωρώ)
6. Εσείς .... στα ραντεβού σας; (αργώ)

Ουσιαστικά: Σκατάληκτα (ανισοσύλλαβα)

Ο **παπάς** κάνει έρανο για τα ορφανά παιδιά της ενορίας.
Οι **σφουγγαράδες** της Καλύμνου είναι γνωστοί σ' όλη την Ελλάδα.
Ο θείος μου ήταν ο καλύτερος **νοικοκύρης** του χωριού.
Ο **καφετζής** φτιάχνει ωραίο καφέ.
Οι **παππούδες** και **οι γιαγιάδες** τρελαίνονται για τα εγγόνια τους.
Το πλέξιμο **της γιαγιάς** είναι πάνω στην πολυθρόνα.
Οι καλύτεροι **μεζέδες της αλεπούς** είναι τα μικρά κοτόπουλα.

ΑΡΣΕΝΙΚΑ

Ονομ.	ο	ψαρ**άς**	μανάβ**ης**	καφετζ**ής**	καφ**ές**	παππ**ούς**
Γεν.	του	ψαρ**ά**	μανάβ**η**	καφετζ**ή**	καφ**έ**	παππ**ού**
Αιτ.	τον	ψαρ**ά**	μανάβ**η**	καφετζ**ή**	καφ**έ**	παππ**ού**
Ονομ.	οι	ψαρ**άδες**	μανάβ**ηδες**	καφετζ**ήδες**	καφ**έδες**	παππ**ούδες**
Γεν.	των	ψαρ**άδων**	μανάβ**ηδων**	καφετζ**ήδων**	καφ**έδων**	παππ**ούδων**
Αιτ.	τους	ψαρ**άδες**	μανάβ**ηδες**	καφετζ**ήδες**	καφ**έδες**	παππ**ούδες**

1	**–άς**	**–ης**	**–ής**	**–ές**	**–ούς**
2	**–ά**	**–η**	**–ή**	**–έ**	**–ού**
1	**–άδες**	**–ηδες**	**–ήδες**	**–έδες**	**–ούδες**
2	**–άδων**	**–ηδων**	**–ήδων**	**–έδων**	**–ούδων**

ΘΗΛΥΚΑ

Ονομ.	η	γιαγι**ά**	αλεπ**ού**
Γεν.	της	γιαγι**άς**	αλεπ**ούς**
Αιτ.	την	γιαγι**ά**	αλεπ**ού**
Ονομ.	οι	γιαγι**άδες**	αλεπ**ούδες**
Γεν.	των	γιαγι**άδων**	αλεπ**ούδων**
Αιτ.	τις	γιαγι**άδες**	αλεπ**ούδες**

1	**–ά**	**–ού**
2	**–άς**	**–ούς**
1	**–άδες**	**–ούδες**
2	**–άδων**	**–ούδων**

5 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ ο παπάς ➡ **του παπά** **οι παπάδες**

1. ο καφές ....
2. ο μπακάλης ....
3. ο καναπές ....
4. ο ταξιτζής ....
5. η μαμά ....
6. ο παλιατζής ....

6 *Γράψτε τα τονισμένα ουσιαστικά στον* ***πληθυντικό:***

√ η βάρκα **του ψαρά** ➡ η βάρκα **των ψαράδων**

1. τα μαξιλάρια **του καναπέ** ....
2. αποφεύγει **τον καβγά** ....
3. η συμπεριφορά **του ταξιτζή** ....
4. κουβεντιάζω με **τον παππού** ....
5. ψωνίζω τυρί από **τον μπακάλη** ....

7 *Γράψτε τα υπογραμμισμένα ουσιαστικά στον ενικό:*

√ η μυρουδιά από **τους καφέδες** ➡ **η μυρουδιά από τον καφέ**

1. το καθάρισμα **των τενεκέδων** ....
2. η οδήγηση **των ταξιτζήδων** ....
3. παίρνω κάστανα από **τον καστανά** ....
4. τα γλυκά **των γιαγιάδων** ....
5. οι κυνηγοί κυνηγούν **τις αλεπούδες** ....

8 *Συμπληρώστε τα κενά:*

√ Ο .... είναι η απόλαυση πολλών ανθρώπων. (καφες)
Ο **καφές** είναι η απόλαυση πολλών ανθρώπων.

1. Ο Θεός αγαπά τον κλέφτη, αλλά αγαπά και τον ....
(νοικοκύρη) *(παροιμία)*
2. Η μυρουδιά του .... μου αρέσει πολύ. (καφές)
3. Στους .... αρέσει να λένε ιστορίες από τα παλιά. (παππούς)

4. Μια παροιμία λέει: "Τα ράσα δεν κάνουν τον ....". (παπάς)
5. Η .... (μαμά) μου έχει έναν πολύ αναπαυτικό .... (καναπές)
6. Στις γιορτές οι .... των παιδιών γεμίζουν με χρήματα. (κουμπαράς)
7. Στον .... χωράνε πολλά πιάτα και ποτήρια. (μπουφές)
8. Κάθε πρωί ακούγεται η φωνή του .... (παλιατζής)
9. Ο .... είναι εξωτικό φρούτο. (ανανάς)
10. Η τέχνη του .... μου φαίνεται πολύ δύσκολη. (ρολογάς)
11. Οι .... γνωρίζουν καλά τους δρόμους. (ταξιτζής)
12. Την 1η Ιανουαρίου γιορτάζουν οι .... (Βασίλης) και στις 7 του ίδιου μήνα οι .... (Γιάννης). Οι .... γιορτάζουν του Αγίου Παντελεήμονα, στις 27 Ιουλίου. (Παντελής)
13. Οι .... πηγαίνουν τα παιδάκια τους στην παιδική χαρά. (μαμά)
14. Οι .... είναι πολύ πονηρά ζώα. (αλεπού)
15. Μου αρέσει να κουβεντιάζω με τις .... (γιαγιά) και τους .... (παππούς)

3 Συνεχίστε:

1.	τα ψάρια	**του ψαρά – των ψαράδων**
2.	τα σφουγγάρια	**του σφουγγαρά – των σφουγγαράδων**
3.	τα ράσα	**του παπά – των παπάδων**
4.	η άμαξα	....
5.	τα κάστανα	....
6.	τα ρολόγια	....
7.	ο καφές	....
8.	τα παπούτσια	....
9.	το ταξί	....
10.	τα λαχανικά	....
11.	η ταβέρνα	....
12.	ο φούρνος	....

Αναφορικές αντωνυμίες (αοριστολογικές)

Όποιος έχει απορίες, να σηκώσει το χέρι του.
Όποιος τη γνώρισε, ενθουσιάστηκε μαζί της.
Αγόρασε **όποιον** δίσκο σου αρέσει.
Απαντάτε σε **όποιες** ερωτήσεις ξέρετε.

όποιος, –α, –ο

Του δίνω **όσα** χρήματα θέλει.
Θα περιμένει **όση** ώρα χρειάζεται.
Φάε **όσο** φαγητό θέλεις.
Ήλθαν **όσοι** μπόρεσαν.

όσος, –η, –ο

Θα σου δώσω **ό,τι** θέλεις.
Γράφε **ό,τι** ξέρεις.
Έλα **ό,τι** ώρα μπορείς.

ό,τι

> Οι αντωνυμίες **όποιος / όσος / ό,τι** αναφέρονται σε κάτι γενικά και αόριστα (αοριστολογικές)

10 *Συμπληρώστε τα κενά με τον σωστό τύπο:*

√ Έλα με .... φίλο σου θέλεις. (όποιος)
Έλα με **όποιον** φίλο σου θέλεις.

1. .... τον γνώρισαν ενθουσιάστηκαν μαζί του. (όποιος)
2. Πες το σε .... φίλο σου θέλεις. (όποιος)
3. Έλα .... ώρα σε βολεύει. (όποιος)
4. .... γυρεύει τα πολλά χάνει και τα λίγα. (όποιος)
5. Ρίξε .... ζάχαρη θέλεις. (όσος)
6. .... μου είπε, βγήκαν αληθινά. (όσος)
7. Σε παρακαλώ, δώσε μου .... χρήματα σου δάνεισα. (όσος)
8. .... θέλει, μπορεί να φύγει. (όποιος)
9. Κάλεσε .... (όποιος) και .... θέλεις στη γιορτή σου. (όσος)
10. Το τέλος .... ταινιών είδα πρόσφατα είναι λυπητερό. (όσος)

11 *Βάλτε την αντωνυμία που ταιριάζει:*

√ Διάλεξε .... μπλούζα σου αρέσει. (όση – όποια – όσης)
Διάλεξε **όποια** μπλούζα σου αρέσει.

1. Τα γραπτά .... μαθητών έλαβαν μέρος στις εξετάσεις ήταν πολύ καλά. (όποιων – όσων – ό,τι)
2. .... και να πεις έχεις δίκιο. (όποιο – όσο – ό,τι)
3. Πλήρωσε τώρα .... χρήματα μπορείς. Τα υπόλοιπα τα δίνεις αργότερα. (ό,τι – όσα – όποια)
4. Άνοιξε την ντουλάπα και πάρε .... θέλεις. (όση – όποια – ό,τι)
5. Μόνο .... είναι διαβασμένος θα γράψει καλά. (όσος – ό,τι – όποιος)
6. Τα αεροδρόμια ....πόλεων επισκέφθηκα είναι πολύ μεγάλα. (ό,τι – όσων – όσες)
7. Συνήθως γίνεται .... πει ο Νίκος. (όποια – όση – ό,τι)

Η αναφορική αντωνυμία: ο οποίος – η οποία – το οποίο

Ο οδηγός, { **ο οποίος** / **που** } περνά με κόκκινο, θα πληρώσει μεγάλο πρόστιμο.

Είδα τον μαθητή, { **τον οποίο** / **που** } μάλωσε ο δάσκαλος, να κλαίει.

Η κοπέλα, { **η οποία** / **που** } μιλά με τον Κώστα, είναι ζωγράφος.

Η κυρία, { **της οποίας** } έκλεψαν το αυτοκίνητο, πήγε στην αστυνομία.
{ **που** } της έκλεψαν το αυτοκίνητο, πήγε στην αστυνομία.

Το παιδί, { **το οποίο** / **που** } παίζει στην αυλή, κάνει φασαρία.

Οι υπάλληλοι, { **οι οποίοι** / **που** } κάνουν υπερωρίες, θα πληρώνονται περισσότερο.

Οι μαθήτριες, { **οι οποίες** / **που** } απουσιάζουν, είναι άρρωστες.

Τα παιδιά, { **τα οποία** / **που** } ήλθαν στο σπίτι, είναι φίλοι μου.

ο οποίος / η οποία / το οποίο **οι οποίοι / οι οποίες / τα οποία**	→	**που**

Προσοχή!

Το **που** δεν χρησιμοποιείται με πρόθεση Με πρόθεση χρησιμοποιείται πάντα το **οποίος, οποία, οποίο.**

Σωστό: Το τραίνο, **με το οποίο** ήλθα, είχε καθυστέρηση.
Λάθος: Το τραίνο, **που** ήλθα, είχε καθυστέρηση.

Σωστό: Το μαγαζί, **από το οποίο** αγόρασες το παλτό, πήρε φωτιά.
Λάθος: Το μαγαζί, **που** αγόρασες το παλτό, πήρε φωτιά.

12 *Ξαναγράψετε τις προτάσεις χρησιμοποιώντας το αναφορικό* ***που.***

√ Οι μαθητές, **οι οποίοι** έγραψαν πάνω από "7", θα προαχθούν.
Οι μαθητές, **που** έγραψαν πάνω από "7", θα προαχθούν.

1. Ο ηθοποιός, ο οποίος παίζει στο έργο, είναι πολύ καλός.

....

2. Ο κύριος, ο οποιος ήλθε σπίτι, είναι φίλος του πατέρα μου.

....

3. Η μαθήτρια, η οποία μου έδωσε τα λουλούδια, είναι άριστη.

....

4. Ένα από τα προβλήματα, τα οποία αντιμετωπίζουν οι νέοι, είναι η ανεργία.

....

5. Το βιβλίο, το οποίο διάβασα την περασμένη βδομάδα, ήταν πολύ ωραίο.

....

6. Η τηλεοπτική σειρά, την οποία παρακολουθώ, τελειώνει αύριο.

....

13 *Συμπληρώσετε τα κενά με τον σωστό τύπο της αντωνυμίας* ***ο οποίος – η οποία – το οποίο.***

1. Το μαχαίρι, με **το οποίο** κόβεις το ψωμί, είναι σκουριασμένο.
2. Ο φίλος, για .... πήγα στο αεροδρόμιο, δεν ήλθε.
3. Το σπίτι, στο .... μένουν, είναι στο κέντρο της Αθήνας.
4. Το κατάστημα, από .... ψωνίζει, είναι πανάκριβο.
5. Το σχολείο, στο .... πηγαίνουμε, είναι στη γειτονιά μας.
6. Οι άνθρωποι, για .... δουλεύω, φεύγουν στο εξωτερικό.
7. Το ταξίδι, για .... έκανε τόσες ετοιμασίες, δεν θα γίνει.
8. Γνώρισα τα παιδιά, στα .... διδάσκεις Ελληνικά.
9. Το ψυγείο, για .... δώσαμε τόσα λεφτά, επαθε βλάβη.
10. Δείξε μου τις κατσαρόλες, με .... μαγειρεύεις.

Έκρουση φωνηέντων (έκθλιψη – αφαίρεση)

Τα άλλα προβλήματα είναι εύκολα.	**Τ' άλλα** προβλήματα είναι εύκολα.
Επηρεάστηκα πολύ **από αυτό** το βιβλίο.	Επηρεάστηκα πολύ **απ' αυτό** το βιβλίο.
Ποιο είναι **το όνομά** σου;	Ποιο είναι **τ' όνομά** σου;
Μου αρέσει να ζωγραφίζω.	**Μ' αρέσει** να ζωγραφίζω.
Το χρώμα **του ουρανού** είναι γαλάζιο.	Το χρώμα **τ' ουρανού** είναι γαλάζιο.
Ο Γιώργος δεν **θα έρθει** σήμερα.	Ο Γιώργος δεν **θα 'ρθει** σήμερα.
Το είπε το μυστικό **σε εμένα.**	**Το 'πε** το μυστικό **σ' εμένα.**
Τι είναι αυτό που αγόρασες;	**Τι 'ναι** αυτό που αγόρασες;
Σου είχα πει ψέματα.	**Σου 'χα** πει ψέματα.
Αυτός **είναι ο** διευθυντής.	Αυτός **είν' ο** διευθυντής.
Πρέπει **να είσαι** πιο προσεχτικός.	Πρέπει **να 'σαι** πιο προσεχτικός.

Όμοια φωνήεντα

α + α ➡ **α**	**τα** άλλα	➡ τ' **ά**λλα
ο + ο ➡ **ο**	**το** όνομα	➡ τ' **ό**νομα
ου + ου ➡ **ου**	**του** ουρανού	➡ τ' **ου**ρανού
ε + ε ➡ **ε**	**σε ε**μένα	➡ σ' εμένα
ι + ι ➡ **ι**	**τι εί**ναι	➡ τι 'ναι

> **Έκρουση** έχουμε μόνο στον γρήγορο προφορικό λόγο. Το φωνήεν που εκκρούεται δηλώνεται με απόστροφο.
>
> τα άλλα ➡ τ' άλλα **(έκθλιψη)**
>
> το είπε ➡ το 'πε **(αφαίρεση)**

14 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ Τα **αχλάδια** είναι στο τραπέζι. ➡ **Τ' αχλάδια** είναι στο τραπέζι.

1. Θα ανέβω στην ταράτσα.	.... στην ταράτσα.
2. Τίνος είναι αυτό το ωραίο σπίτι;	Τίνος είναι αυτό ...... σπίτι;
3. Η γενική του ουσιαστικού διαφέρει από την ονομαστική.	Η γενική .... διαφέρει από την ονομαστική.
4. Έπαιζαν μέσα σε ένα περιβόλι.	Έπαιζαν μέσα .... περιβόλι.
5. Τι είπες;	............................;
6. Τα ρούχα τα άφησα βρεγμένα.	Τα ρούχα .... βρεγμένα.
7. Θα μιλήσετε μόνο με εμένα.	Θα μιλήσετε μόνο ....
8. Γράψε το όνομά σου.	Γράψε .... σου.
9. Τι ήρθες να κάνεις;	.... να κάνεις;
10. Με έβλαψε το κάπνισμα.	.... το κάπνισμα.

α	ε	τα έδωσε	➡	τα 'δωσε / με άφησε ➡ μ' άφησε
	ι	τα είπα	➡	τα 'πα
	ου	του άνοιξα	➡	τ' άνοιξα
	ο	το άφησα	➡	τ' άφησα
ο	ε	το έμαθα	➡	το 'μαθα
	ι	το είδα	➡	το 'δα
ου	ε	του έστειλα	➡	του 'στειλα
	ι	του είπα	➡	του 'πα
ε	ι	με είδε	➡	μ' είδε

15 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ το άφησε .... ➡ **τ' άφησε**

το όνειρο	....	του άρεσε	....
με άκουσε	....	θα έχουν	....
σου έδωσα	....	από εδώ	....
το έδωσα	....	θα έδωσε	....
μου έδωσε	....	να ήμουν	....
σου άρεσε	....	με υποδέχτηκε	....
θα είμαι	....	θα έρθω	....

16 *Γράψτε τις λέξεις όπως στο παράδειγμα.*

√ Θέλω **να 'σαι** καλό παιδί. ➡ **να είσαι**

1. Ήθελα **να 'βλεπα** τον αδελφό μου. ....
2. Θέλω **ν' αγοράσω** παπούτσια. ....
3. **Θα 'θελα** μια φόρμα γυμναστικής. ....
4. Δεν **έχουμ' άλλο** αυτοκίνητο. ....
5. Αύριο πρέπει **να 'σαι** στο γραφείο. ....
6. **Θ' ακουμπήσω** την τσάντα μου εδώ. ....
7. **Σ' αρέσει**, δεν **σ' αρέσει**, θα το πιεις. ....
8. Ο δάσκαλος **μ' απαντούσε** πάντοτε ....
σ' όποια απορία είχα. ....
9. **Απ' όλα** τα γλυκά, το μόνο που δεν ....
μ' αρέσει, είν' ο μπακλαβάς. ....
10. **Πού 'ναι** τα κλειδιά; ....

Η ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα, οι εργαζόμενοι δουλεύουν πέντε ημέρες την εβδομάδα: έχουν πενθήμερο. Το Σαββατοκύριακο και τις ημέρες που έχουν αργία ή ρεπό, προσπαθούν να ξεκουραστούν ή να κάνουν πράγματα που τους ευχαριστούν.
Σε πολλούς αρέσει ο αθλητισμός, το ποδόσφαιρο, ένας περίπατος στη φύση, μια εκδρομή, ή ανάγνωση ενος καλού βιβλίου. Αλλοι πηγαίνουν στο θέατρο, στον κινηματογράφο, σε μουσικές εκδηλώσεις. Οι πιο νέοι ή αυτοι που νιώθουν νέοι διασκεδάζουν με τα πάρτι, τον χορό, το τραγούδι. Μερικοι, ειδικά στην επαρχία, κάνουν βόλτα στην κεντρική πλατεία της πόλης ή του χωριού τους. Αρκετοί προτιμούν ένα ζαχαροπλαστείο, για να περάσουν ευχάριστα το απόγευμά τους, ή μια ταβέρνα, για να φάνε και να πιουν το κρασί τους.

Στην ταβέρνα

Σερβιτόρος: Περάστε παρακαλώ. Πόσα άτομα είστε;
Κώστας: Τρία. Αλλά περιμένουμε ένα ζευγάρι ακόμα. Δεν θ' αργήσει.
Γιάννης: Τον Παύλο τον κάλεσες;
Κώστας: Του τηλεφώνησα, αλλά δεν τον βρήκα.
Γιάννης: Καμιά άλλη φορά.
Κώστας: Παιδιά, νομίζω ότι θα περάσουμε ωραία απόψε. Το ταβερνάκι εδώ είναι ήσυχο και πολύ καθαρό. Έχω ακούσει ότι έχει καταπληκτικούς μεζέδες.
Γιάννης: Έχει ευχάριστη ατμόσφαιρα. Είναι λίγο μακριά από το σπίτι μας, αλλά αξίζει τον κόπο. Καλά που τηλεφώνησες και βρεθήκαμε απόψε.
Μαίρη: Πράγματι, το περιβάλλον είναι ζεστό και ευχάριστο.
Κώστας: Αργά, κατά τις έντεκα, δύο νέα παιδιά τραγουδούν και παίζουν μπουζούκι και κιθάρα. Κύριε ...
Σερβιτόρος: Αμέσως...Σας ακούω. Τι θα παραγγείλετε;
Μαίρη: Θα μας φέρετε τον κατάλογο ή θα μας πείτε εσείς τι έχετε;
Σερβιτόρος: Θα σας πω εγώ. Της ώρας έχουμε μπιφτέκια, μπριζόλες, χοιρινές και μοσχαρίσιες, παϊδάκια και από μαγειρευτά έχουμε μουσακά, παστίτσιο, φασολάκια λαδερά. Υπάρχει και κοκορέτσι.
Γιάννης: Ποια είναι η σπεσιαλιτέ του μαγαζιού;
Σερβιτόρος: Ψητό αρνί με πατάτες.
Μαίρη: Ωραία, φέρτε μας μία μερίδα, να δοκιμάσουμε.
Κώστας: Φέρτε μας ακόμα μία σαλάτα λάχανο και μία μαρούλι, μία φέτα, δύο μερίδες πατάτες τηγανιτές και δύο μερίδες τυροπιτάκια.
Γιάννης: Να μη παραγγείλουμε άλλα ορεκτικά, για να φάμε και κύριο πιάτο.
Μαίρη: Μην ανησυχείς. Με την πείνα που έχουμε δεν θα περισσέψουν.
Κώστας: Καλά, φέρτε μας αυτά και πάλι βλέπουμε.
Σερβιτόρος: Τι θα πιείτε; Μπύρα, ούζο ή κρασί; Εκτός από εμφιαλωμένο, έχουμε και βαρελίσιο. Ό,τι προτιμάτε.
Γιάννης: Ρετσίνα, παρακαλώ, και κανένα αναψυκτικό.
Μαίρη: Και ένα μπουκάλι νερό, γιατί διψάσω.
Σερβιτόρος: Αμέσως. Μικρέ, στρώσε το τραπέζι. Φέρε μαχαιροπίρουνα, πιάτα, ποτήρια.
Μαίρη: Μη ξεχάσετε, σας παρακαλώ το νερό.

Λεξιλόγιο

ΡΗΜΑΤΑ
προσπαθώ (Β)
ξεκουράζω
νιώθω
διασκεδάζω
προτιμώ (Α)
ξεχνώ (Α)
συμβαίνει
αργώ (Β)
καλώ (Β)
ρωτώ (Α)
τραγουδώ (Α)
παραγγέλω
δοκιμάζω
ανησυχώ (Β)
περισσεύω
στρώνω
περνώ (Α)

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ
το πενθήμερο
η αργία
το ρεπό
το πράγμα
το θέατρο
ο κινηματογράφος
το ποδόσφαιρο
ο αθλητισμός
η πλατεία
η επαρχία
ο περίπατος
η φύση
η εκδρομή
η ανάγνωση
το πάρτι
το τραγούδι
το άτομο
το ζευγάρι
το μπουκάλι
το αρνί
η μερίδα
η πείνα

ΕΠΙΘΕΤΑ
εργαζόμενος, –η, –ο
νέος, –α, –ο
ήσυχος, –η, –ο
κεντρικός, –ή, –ό
καταπληκτικός, –ή, –ό
ζεστός, –ή, –ό
ευχάριστος, –η, –ο
τηγανιτός, –ή, –ό
κρύος, –α, –ο
εμφιαλωμένος, –η, –ο
βαρελίσιος, –α, –ο

ΑΚΛΙΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ
ειδικά
δυστυχώς
ευχάριστα
πράγματι
απόψε

Πρόσθετο λεξιλόγιο – Εκφράσεις

περνάω τον καιρό μου • χάνω τον καιρό μου
δεν βρίσκω χρόνο • δεν έχω ελεύθερο χρόνο
η ερασιτεχνική απασχόληση (το χόμπι)
κάνω βόλτα • πηγαίνω βόλτα
ο χορός – χορεύω – ο χορευτής – η χορεύτρια – το χορευτικό συγκρότημα
το τραγούδι – τραγουδώ – ο τραγουδιστής – η τραγουδίστρια
ο καλλιτέχνης

Μουσικά όργανα: η κιθάρα, το μπουζούκι, το πιάνο, το βιολί κ.ά.
η μουσική – ο/η μουσικός
ακούω μουσική • παίζω μουσική

ευχάριστα ≠ δυσάρεστα
ευχάριστη ατμόσφαιρα ≠ δυσάρεστη ατμόσφαιρα
ευχάριστο περιβάλλον ≠ δυσάρεστο περιβάλλον

Το θέατρο
η παράσταση
ο θίασος
η πρεμιέρα
η κωμωδία
το δράμα
η τραγωδία
η επιθεώρηση
το μιούζικαλ
το παιδικό θέατρο

σεναριογράφος
σκηνοθέτης
σκηνογράφος
ενδυματολόγος
ηθοποιός
το έργο

Ο κινηματογράφος
η ταινία • το φιλμ
η περιπέτεια
το αστυνομικό έργο
η ταινία επιστημονικής φαντασίας
το δράμα
η κωμωδία
η ταινία τρόμου (το θρίλερ)
τα κινούμενα σχέδια

ο αθλητισμός
(τα σπορ)
ο στίβος • οι αγώνες στίβου
το κολύμπι – η κολύμβηση

η ταβέρνα • το εστιατόριο • το μπαρ • το (νυχτερινό) κέντρο διασκέδασης
η ντισκοτέκ

ο μάγειρας – η μαγείρισσα – μαγειρεύω το φαγητό
ο σερβιτόρος – η σερβιτόρα – σερβίρω το φαγητό

ο κατάλογος • η παραγγελία • τα ορεκτικά • οι μεζέδες • το κύριο πιάτο
φαγητά της ώρας • φαγητά μαγειρευτά

η πείνα • πεινάω σαν λύκος • πεινασμένος, –η, –ο
ο κόπος • αξίζει τον κόπο • κοπιαστικός, –ή, –ό
το φιλοδώρημα

το μαχαίρι • το πιρούνι • το κουτάλι • τα μαχαιροπίρουνα • το ποτήρι

το τραπεζομάντηλο • οι πετσέτες • οι χαρτοπετσέτες • οι οδοντογλυφίδες
η κατσαρόλα • το τηγάνι • η κουτάλα

Καλή όρεξη!

Ερωτήσεις

ΤΡΙΤΗ
6
ΑΠΡΙΛΙΟΥ

— Τι είναι το πενθήμερο;
— Τι είναι η αργία;
— Τι είναι το ρεπό;
— Τι κάνετε όταν έχετε ελεύθερο χρόνο;
— Ποιο είναι το χόμπι σας;
— Σας αρέσει το θέατρο ή ο κινηματογράφος;
— Σας αρέσει η κωμωδία, τό δράμα, η περιπέτεια...
— Σας αρέσει να πηγαίνετε στην ταβέρνα;
— Περιγράψτε μια ταβέρνα στην οποία έχετε πάει.
— Πώς θα δώσετε παραγγελία στον σερβιτόρο;
— Ποιο μουσικό όργανο σας αρέσει;
— Ξέρετε να παίζετε κανένα μουσικό όργανο;
— Αν ξέρετε, ποιο είναι αυτό;
— Ποιο ποτό σας αρέσει;
— Πώς ονομάζεται αυτός που σερβίρει;
— Πώς ονομάζεται αυτός που μαγειρεύει;
— Περιγράψτε με τη σειρά τι κάνουμε, όταν πομε στο εστιατόριο.

Β' συζυγία (α' & β' τάξη)

Ενεργητική φωνή: Αόριστος

Χτες το πρωί **συνάντησα** τον Νίκο στη στάση. (συναντώ)
Με είδε, αλλά δεν με **χαιρέτησε.** (χαιρετώ)
Χτες το βράδυ **τραγουδήσαμε** και **γλεντήσαμε.** (τραγουδώ, γλεντώ)
Πιστεύει ότι ποτέ δεν τον **αγάπησαν** οι φίλοι του. (αγαπώ)

Οδήγησα πολλές ώρες χτες το βράδυ. (οδηγώ)
Γιατί δεν μας **τηλεφωνήσατε;** Ανησυχήσαμε. (τηλεφωνώ, ανησυχώ)
Τα παιδιά **αναχώρησαν** χτες με το τραίνο των 6:00. (αναχωρώ)
Ο Κώστας **έζησε** στο εξωτερικό πολλά χρόνια. (ζω)

Α' τάξη	**Β' τάξη**	**ΑΟΡΙΣΤΟΣ**
αγάπ **ησα**	οδήγ **ησα**	**–ησα**
αγάπ **ησες**	οδήγ **ησες**	**–ησες**
αγάπ **ησε**	οδήγ **ησε**	**–ησε**
αγαπ **ήσαμε**	οδηγ **ήσαμε**	**–ήσαμε**
αγαπ **ήσατε**	οδηγ **ήσατε**	**–ήσατε**
αγάπ **ησαν**	οδήγ **ησαν**	**–ησαν**

1 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα.*

√ απαντώ ➡ **απάντησα** **απαντήσαμε**
πουλώ ....
χτυπώ ....
στενοχωρώ ....
οδηγώ ....

2 *Γράψτε τις προτάσεις αλλάζοντας μόνο τον αριθμό των ρημάτων.*

√ **Πούλησες** το αυτοκίνητο; ➡ **Πουλήσατε** το αυτοκίνητο;

1. **Εζησε** μακριά από την πατρίδα. ....
2. **Προτίμησα** το κρασί από την μπύρα. ....
3. **Ρώτησες** πού είναι η ταβέρνα; ....
4. **Ανησύχησα!** Πού ήσουν; ....
5. **Ξεκινήσαμε** από το σπίτι στις 17:00. ....

6. **Τηλεφωνήσαμε** και τους **ειδοποιήσαμε**. ....
7. **Ρωτήσατε** τον καθηγητή; ....
8. **Πούλησαν** το σπίτι. ....

3 Απαντήστε με **Ναι** και **Όχι**:

√ Του τηλεφώνησες; ➨ **Ναι, του τηλεφώνησα. Όχι, δεν του τηλεφώνησα.**

1. Ειδοποιήσατε την αστυνομία; ....
2. Τραγουδήσατε στο πάρτι; ....
3. Οδήγησες προσεχτικά; ....
4. Τον κατηγόρησαν οι φίλοι του; ....
5. Προσπάθησες αρκετά; ....
6. Ρώτησες τον καθηγητή σου; ....
7. Ζήσατε στο εξωτερικό; ....

Αόριστος σε –έσα / –άσα και –ξα

Δεν **μπόρεσα** να έλθω στην ώρα μου, γιατί είχε πολλή κίνηση.
Το Σαββατοκύριακο **περάσαμε** πολύ ωραία.
Δεν **γελάσαμε** καθόλου με το αστείο του.
Μετά από τόσο περπάτημα **πεινάσαμε** και **διψάσαμε.**
Ο Κώστας **πήδηξε** τη μάντρα κι έπιασε την μπάλα.
Κάποιος περαστικός **πέταξε** ένα αναμμένο τσιγάρο και πιάσαμε φωτιά.

– εσα	– ασα	– ηξα	– αξα
μπορ **εσα**	δίψ **ασα**	πήδ **ηξα**	πέτ **αξα**
μπόρ **εσες**	δίψ **ασες**	πήδ **ηξες**	πέτ **αξες**
μπόρ **εσε**	δίψ **ασε**	πήδ **ηξε**	πέτ **αξε**
μπορ **έσαμε**	διψ **άσαμε**	πηδ **ήξαμε**	πετ **άξαμε**
μπορ **έσατε**	διψ **άσατε**	πηδ **ήξατε**	πετ **άξατε**
μπόρ **εσαν**	δίψ **ασαν**	πήδ **ηξαν**	πέτ **αξαν**
πονώ	κρεμώ	τραβώ	κοιτώ
φορώ	χαλώ	βουτώ	φυλάω
χωρώ	γελώ	φυσώ	παραφυλάω
(παρα)καλώ	πεινώ	βαστώ	
αποτελώ			
διαιρώ	Προσοχή!		
αφαιρώ	περνώ–πέρασα		
εξαιρώ	κερνώ–κέρασα		
επαινώ	ξεχνώ–ξέχασα		
εκτελώ	γερνώ–γέρασα		

4 *Να επαναλάβετε τις προτάσεις αλλάζοντας μόνο τον αριθμό των ρημάτων:*

√ **Φόρεσα** μπότες, γιατί έβρεχε. → **Φορέσαμε** μπότες, γιατί έβρεχε.

1. **Πέταξε** τα χαρτιά στο καλάθι.
2. **Πέρασα** από το ταχυδρομείο.
3. **Κοίταξες** τις αγγελίες;
4. Πού **ξεχάσατε** την ομπρέλα;
5. Γιατί **χαλάσατε** το παιχνίδι;
6. **Ξεχάσαμε** τη διεύθυνση.

5 *Συνεχίστε σύμφωνα με το παράδειγμα:*

√ **Ξέχασα** να βάλω το ξυπνητήρι και **άργησα** να σηκωθώ.
Ξεχνώ να βάλω το ξυπνητήρι και **αργώ** να σηκωθώ.

1. Οι γονείς του **συγχώρησαν** τα λάθη του.

 ....

2. Ο Γιάννης και η Ελένη **σπατάλησαν** πολλά χρήματα σε περιττές αγορές.

 ....

3. Όταν **πεινάσαμε, σταματήσαμε** σε ένα εστιατόριο για να φάμε.

 ....

4. **Μελέτησαν** πολύ συστηματικά και **πέρασαν** τις εξετάσεις.

 ....

5. Στο τέλος της παράστασης οι θεατές **χειροκρότησαν** ενθουσιασμένοι.

 ....

6. Στο πάρτι οι φίλοι μας **τραγούδησαν, γλέντησαν** και **γέλασαν.**

 ....

6 *Συμπληρώστε τα κενά με τον* **Αόριστο** *των ρημάτων:*

√ Η Μαρία χτες το βράδυ......................το παλτό της, γιατί έκανε κρύο. (φορώ)
Η Μαρία χτες το βράδυ **φόρεσε** το παλτό της, γιατί έκανε κρύο.

1. Δεν σου .... αυτή την εβδομάδα, γιατί δεν είχα καιρό. (τηλεφωνώ)
2. Εμείς .... (περνώ) πολύ ωραία στην εκδρομή. ....
 (τραγουδώ) .... (γελώ) και .... πολύ. (περπατώ)
3. Στην επιστροφή .... σε ένα καφενείο και ήπιαμε καφέ. (σταματώ)
4. Εγώ χτες το βράδυ .... να σε ειδοποιήσω. (ξεχνώ)
5. Παιδιά, γιατί .... τα χαρτιά που ήταν πάνω στο τραπέζι; (πετώ)
6. Αλέξανδρε, πώς .... στην ταβέρνα; (περνώ)
7. Την προηγούμενη εβδομάδα ο θείος μου μας .... (καλώ) στο σπίτι
 του, αλλά δεν .... να πάμε. (μπορώ)

Στιγμιαίος Μέλλοντας

Θα **ξυπνήσω** νωρίς το πρωί.
Θα **οδηγήσεις** προσεχτικά.
Θα **φορέσει** το καλό παλτό της.
Θα **περάσουμε** από το γραφείο.
Θα **πηδήξετε** από τόσο ψηλά;
Θα **τηλεφωνήσουν** ως αύριο.
Δεν θα **οδηγήσω** στην πόλη.

Αόριστος: Υποτακτική

Πρέπει **να ξυπνήσω** νωρίς το πρωί.
Πρέπει **να οδηγήσεις** προσεχτικά.
Θέλει **να φορέσει** το καλό της παλτό.
Πρέπει **να περάσουμε** από το γραφείο.
Μπορείτε **να πηδήξετε** από τόσο ψηλά;
Πρέπει **να τηλεφωνήσουν** ως αύριο.
Προτιμώ **να μην οδηγήσω** στην πόλη.

Α' / Β' τάξη

θα / να
οδηγ **ήσω**
οδηγ **ήσεις**
οδηγ **ήσει**
οδηγ **ήσουμε**
οδηγ **ήσετε**
οδηγ **ήσουν**

Προσοχή!

θα / να μπορ **έσω**
θα / να διψ **άσω**
θα / να πηδ **ήξω**
θα / να πετ **άξω**

5 *Συνεχίστε:*

1. Θέλω **να μελετήσω,** για να περάσω τις εξετάσεις.
   Θέλεις **να μελετήσεις,** για να περάσεις τις εξετάσεις.
   ....
   ....
   ....
   ....

6 *Γράψτε τα ρήματα των προτάσεων στον* ***Στιγμιαίο Μέλλοντα:***

✓ Πέρσι **περάσαμε** το καλοκαίρι στο χωριό του παππού.
Του χρόνου **θα περάσουμε** το καλοκαίρι στο χωριό του παππού.

1. Χτες **τηλεφώνησα** στην αδελφή του Βασίλη.
   Αύριο...
2. Προχτές **άργησαν** να γυρίσουν σπίτι.
   Αύριο...
3. Την περασμένη εβδομάδα **καλέσαμε** τους φίλους μας στο σπίτι.
   Την άλλη εβδομάδα...
4. Χτες το απόγευμα **συζητήσαμε** με τον ιδιοκτήτη του σπιτιού για το ενοίκιο.
   Αύριο το απόγευμα...
5. Χτες το βράδυ στην ταβέρνα **τραγουδήσαμε** και **γλεντήσαμε.**
   Αύριο το βράδυ...

9 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ Θέλω .... (μελετώ) ➡ Θέλω **να μελετήσω.**

1. Θέλεις ....(πετώ)
2. Θέλει.............................. τους φίλους. (καλώ)
3. Θέλουμε.............................. το αυτοκίνητο. (πουλώ)
4. Θέλετε.............................. την Κατερίνα; (βοηθώ)
5. Δεν θέλουν.............................. χρήματα. (σπαταλώ)

10 *Απάντησε με* **Ναι** *και* **Όχι:**

√ Θέλεις να ειδοποιήσεις **τον Γιάννη;** ➡ Ναι, **θέλω να τον ειδοποιήσω.**
Όχι, **δεν θέλω να τον ειδοποιήσω.**

1. Μπορείς να πετάξεις **τα σκουπίδια;**
Ναι, ...
Όχι, ...
2. Θέλετε να πουλήσετε **το σπίτι;**
Ναι, ...
Όχι, ...
3. Μπορείτε να κρεμάσετε **τον πίνακα;**
Ναι, ...
Όχι, ...
4. Θέλεις να βοηθήσεις **την Ελένη;**
Ναι, ...
Όχι, ...
5. Πρέπει να τηλεφωνήσει **στη** ...;
Ναι, ...
Όχι, ...
6. Θέλει να ζητήσει **την άδειά ...**;
Ναι, ...
Όχι, ...

11 *Συμπληρώστε τα κενά σύμφωνα με το παράδειγμα:*

√ Θέλει .... στη Μαρία (τηλεφωνώ) και .... συγγνώμη. (ζητώ)
Θέλει **να τηλεφωνήσει** στη Μαρία και **να ζητήσει** συγγνώμη.

1. Θέλουμε .... τους φίλους μας το Σάββατο το βράδυ. (καλώ)
2. Νίκο, πρέπει .... συστηματικά. (μελετώ)
3. Βιάζονται, γιατί δεν θέλουν .... στο θέατρο. (αργώ)
4. Μπορείτε .... την πρώτη παράγραφο του κειμένου; (εξηγώ)
5. Προτείνω.............................. το θέμα όλοι μαζί. (συζητώ)
6. Ήθελα .... απ' τη χαρά μου, μόλις έμαθα τα νέα. (πετώ)
7. Δεν μπορούμε .... όταν έχουμε φάει. (κολυμπώ)
8. Απαγορεύεται .... σε αυτήν την περιοχή. (κυνηγώ–*β' πληθ.*)
9. Παιδιά, πρέπει ....τη δίψα σας μέχρι να φτάσουμε. (κρατώ)
10. Προτιμώ .... παρά να βγω έξω. (μελετώ)

Αόριστος: Προστακτική

Σε παρακαλώ, **οδήγησε** προσεχτικότερα, γιατί ο δρόμος γλιστράει.

Παιδιά, **μιλήστε** δυνατότερα. Δεν ακούγεστε.

Ξεχάστε τα σφάλματά τους και **συγχωρήστε** τους.

Μη ξεχάσεις το μπλοκ με τα τηλέφωνα.

Μη τηλεφωνήσετε μετά τις 8:00, γιατί θα έχουμε φύγει.

Ζήσε το τώρα και μη σκέφτεσαι το αύριο.

Παρακαλώ, **σταματήστε** να κατέβω.

Τραβήξτε γραμμές πάνω στο τετράδιο.

Α΄/ Β΄ τάξη	(εσύ)	οδήγ **ησε**	μην οδηγ **ήσεις**
	(εσείς)	οδηγ **ήστε**	μην οδηγ **ήσετε**

Προσοχή!	φόρ **εσε**	μη φορ **έσεις**	ξέχ **ασε**	μη ξεχ **άσεις**
	φορ **έστε**	μη φορ **έσετε**	ξεχ **άστε**	μη ξεχ **άσετε**
	τράβ **ηξε**	μη τραβ **ήξεις**	πέτ **αξε**	μη πετ **άξεις**
	τραβ **ήξτε**	μη τραβ **ήξετε**	πετ **άξτε**	μη πετ **άξετε**

12 *Συνεχίστε όπως στα παραδείγματα.*

√ Φόρεσε το κόκκινο φουστάνι. → **Μη φορέσεις** το κόκκινο φουστάνι.

1. Παρακαλέστε να σας αφήσουν. ....
2. Χτύπησε, να σου ανοίξουν. ....
3. Ζητήστε τη συμβουλή του. ....
4. Ειδοποίησε τους συμμαθητές σου. ....
5. Καλέστε τους φίλους σας. ....

13 *Συμπληρώστε τα κενά με την προστακτική των ρημάτων.*

√ .... να του δώσεις χαιρετίσματα. (δεν ξεχνώ)
Μη ξεχάσεις να του δώσεις χαιρετίσματα.

1. Παιδιά, ... τα παλτά σας. Έξω κάνει κρύο. (φορώ)
2. Άννα, ... μέσα, σε παρακαλώ. (περνώ)
3. Μαρία, Ελένη, ... γρηγορότερα. Δεν θα προλάβουμε. (περπατώ)
4. Παιδιά, ... τις αποδείξεις. (δεν πετώ)
5. Παιδιά, ... ευθεία. (προχωρώ)
6. ...., παιδιά, γιατί δεν υπάρχει λεωφορείο μετά τη 1:00. (δεν αργώ)

Αόριστες αντωνυμίες

κάποιος κάποια κάποιο

Κάποιος χτύπησε το κουδούνι.
Στο πάρτι συνάντησα **κάποιον**. Δεν θα σου πω το όνομά του.
Σε ζήτησε **κάποιος** στο τηλέφωνο, αλλά δεν άφησε όνομα.
Σου τηλεφώνησε **κάποια** συμμαθήτριά σου.
Με σταμάτησε **κάποιος** στον δρόμο και μου ζήτησε χρήματα.
Κάποιοι την έριξαν κάτω και της πήραν την τσάντα.

Η αόριστη αντωνυμία **κάποιος–κάποια–κάποιο** κλίνεται όπως το επίθετο νέος – νέα – νέο.

14. *Συμπληρώστε τα κενά με την αντωνυμία* **κάποιος, –α, –ο:**

√ Ακούστηκε το κλάμα .... παιδιού. ➡ Ακούστηκε το κλάμα **κάποιου** παιδιού.

1. Ο Γιάννης και η Ελένη γνωρίστηκαν στο σπίτι .... κοινών φίλων.
2. Στο θέατρο συναντήσαμε .... γείτονές μας.
3. Το πρωί ξύπνησα από τον θόρυβο .... μηχανής.
4. Πήγε σινεμά με .... συμμαθήτριές της.
5. .... μέρα θα το μετανιώσεις.
6. Οι γονείς .... παιδιών διαμαρτυρήθηκαν για τη βαθμολογία.

κανένας / κανείς καμιά / καμία κανένα

Σου τηλεφώνησε **κανείς**; — Ναι, μου τηλεφώνησε κάποιος.
— Όχι, δεν μου τηλεφώνησε **κανείς**.

Γνωρίζεις **κανέναν** εδώ; — Ναι, γνωρίζω κάποιον.
— Όχι, δεν γνωρίζω **κανέναν**.

Υπάρχει **καμιά** ταβέρνα εδώ γύρω; — Ναι, υπάρχει κάποια.
— Όχι, δεν υπάρχει **καμία**.

κανένας / κανείς	καμιά / καμία	κανένα
κανενός	καμιάς / καμίας	κανενός
κανέναν	καμιά / καμία	κανένα

15 *Συμπληρώστε τα κενά με την αντωνυμία* ***κανείς / κανένας:***

√ Τηλεφώνησε ....? ➡ Τηλεφώνησε **κανείς;**

1. Με ζήτησε ....;
2. Δεν τηλεφωνώ σε ...., γιατί έχω πολλή δουλειά.
3. Φυσούσε τόσο δυνατά, που νόμιζε .... ότι δεν θα μείνει τίποτε όρθιο.
4. .... δεν σε γνωρίζει εδώ.
5. Άκουσες .... να παραπονιέται;
6. Δεν είδα ...., όταν βγήκα από την τράπεζα.
7. Πρέπει να αποφεύγει .... τις κακές παρέες.

16 *Συμπληρώστε τα κενά με την αντωνυμία* ***κανείς / καμιά / κανένα:***

√ Υπάρχει .... περίπτερο εδώ κοντά;
Υπάρχει **κανένα** περίπτερο εδώ κοντά;

1. Γνώρισες .... κορίτσι στο πάρτι του Γιώργου;
2. Υπάρχει .... μήνυμα για μένα;
3. Έχετε ταξιδέψει .... φορά στο εξωτερικό;
4. Δυστυχώς, δεν υπάρχει .... ελπίδα.
5. Άκουσες .... είδηση;
6. Έχεις πάει .... φορά στη Θεσσαλονίκη;
7. Είδες .... τροχονόμο στη λεωφόρο;
8. Κάνατε .... περίπατο χτες το απόγευμα;
9. Πήγατε .... εκδρομή το Σαββατοκύριακο;
10. Σας καλέσανε σε .... πάρτι τις Απόκριες;

17 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ Ήλθε κανένας; ➡ **—Ναι, κάποιος ήλθε.** **—Όχι, δεν ήλθε κανένας.**

1. Με ζήτησε κανείς; ....
2. Είδες καμιά φίλη μου; ....
3. Χτύπησε κανένας; ....
4. Πέρασε κανείς από 'δω; ....
5. Διάβασες κανένα βιβλίο; ....
6. Μίλησε κανένας; ....
7. Είναι κανείς έξω; ....

μερικοί	μερικές	μερικά

Μερικοί άνθρωποι είναι τυχεροί. Απολαμβάνουν τα πάντα χωρίς να κουράζονται.
Το τρίχωμα **μερικών** ζώων είναι πολύτιμο.
Έκανα **μερικά** ψώνια και γύρισα σπίτι νωρίς.

μερικοί	μερικές	μερικά
μερικών	μερικών	μερικών
μερικούς	μερικές	μερικά

18 *Συμπληρώστε τα κενά με την παραπάνω αντωνυμία.*

√ Τα μάτια .... ανθρώπων είναι πολύ όμορφα.
Τα μάτια **μερικών** ανθρώπων είναι πολύ όμορφα.

1. .... έργα είναι τόσο τρομακτικά, που μετά δεν μπορείς να κοιμηθείς.
2. .... ήρθαν στη γιορτή του Νίκου μετά τις 12:00.
3. .... μαθητές δεν ενδιαφέρονται για τα μαθήματά τους.
4. Αγόρασα .... τρόφιμα.
5. Σε .... ανθρώπους αρέσει πολύ το διάβασμα.

άλλος	άλλη	άλλο

Άλλος έφευγε και **άλλος** ερχόταν.
Έλα κάποια **άλλη** μέρα. Σήμερα έχω πολλή δουλειά.
Μετά τον σεισμό **άλλοι** βγήκαν έξω πανικόβλητοι και **άλλοι** συνέχισαν αδιάφοροι να βλέπουν τηλεόραση.

Η αόριστη αντωνυμία **άλλος–άλλη–άλλο** κλίνεται όπως το επίθετο μεγάλος – μεγάλη – μεγάλο.

19 *Συμπληρώστε τα κενά με την παραπάνω αντωνυμία.*

√ Κάποια .... φορά θα μιλήσουμε περισσότερο.
Κάποια **άλλη** φορά θα μιλήσουμε περισσότερο.

1. .... έκλαιγαν και .... προσπαθούσαν να συγκρατηθούν.
2. .... έφευγαν και .... έρχονταν.
3. Σε .... αρέσει το θέατρο και σε .... ο κινηματογράφος.
4. .... παιδιά διάβαζαν και .... έπαιζαν.
5. .... ήθελε να πάει σε ταβέρνα και .... να πάει σε μπαρ.

ο / η / το κάθε

Κάθε πρωί ξυπνώ στις 7:00.
Βλεπόμαστε **κάθε** δεύτερη μέρα.
Έρχεται **κάθε** μέρα για να δει τι κάνω.
(Ο) κάθε άνθρωπος έχει τα προβλήματά του.
(Ο) κάθε υπάλληλος έχει δικαίωμα να παίρνει άδεια.

κάτι

Ξέρεις **κάτι;** Χτες τηλεφώνησε ο Γιώργος.
Θέλω να σου πω **κάτι.**
Κάτι πρέπει να κάνω για σένα.
Κάτι φίλοι θέλουν να έλθουν στο σπίτι.
Έχω **κάτι** βιβλία να σου δώσω.
Έχω **κάτι** ενδιαφέρον να σου πω.

τίποτε (τίποτα)

Ξέρεις **τίποτε (κάτι)** για τον Νίκο;
Δεν ξέρω **τίποτε.**
Θέλεις **τίποτε (κάτι)** απ' το περίπτερο;
Είναι ανόρεχτη. Δεν θέλει να φάει **τίποτε.**
Σου ζήτησε **τίποτε** πληροφορίες;
Δεν ξέρω **τίποτε** σχετικό με την υπόθεση.

---

20 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ Έγινε τίποτε; ➡ **—Ναι, κάτι έγινε.** **—Όχι, δεν έγινε τίποτε.**

1. Είπες τίποτε; ....
2. Ακούσατε τίποτε; ....
3. Θέλεις τίποτε; ....
4. Συμβαίνει τίποτε; ....
5. Υπάρχει τίποτα να φάμε; ....

21 *Συμπληρώστε τα κενά με* ***κάτι – τίποτε – κάθε:***

√ Έρχεται στην Ελλάδα .... χρόνο. ➡ Έρχεται στην Ελλάδα **κάθε** χρόνο.

1. Θέλω να σου πω ....
2. Ξέρεις .... για τη δουλειά του Γιάννη;
3. Θα σου τηλεφωνώ στο τέλος .... εβδομάδας.
4. Τι σου συμβαίνει; ....
5. .... θέλει να σε ρωτήσει, αλλά ντρέπεται.
6. Η αντίδραση του .... παιδιού είναι διαφορετική.
7. .... βιβλίο έχει κάποια αξία.
8. Το .... παιδί θέλει φροντίδα και αγάπη.

Ουσιαστικά: 2κατάληκτα σε - έας

Ο διάσημος **συγγραφέας** μίλησε για το καινούργιο βιβλίο του στην τηλεόραση.
Συνήθως κουρεύομαι **στον κουρέα** της γειτονιάς μου.
Ποιος είναι ο ταχυδρομικός **τομέας** σας;
Αύριο θα συζητήσουμε τα προβλήματα του σχολείου με τον σύλλογο **γονέων**.

Ονομαστική	ο	συγγραφ **έας**
Γενική	του	συγγραφ **έα**
Αιτιατική	τον	συγγραφ **έα**
Ονομαστική	οι	συγγραφ **είς**
Γενική	των	συγγραφ **έων**
Αιτιατική	τους	συγγραφ **είς**

1	**–έας**
2	**–έα**
1	**–είς**
2	**–έων**

22 *Γράψτε τις φράσεις αλλάζοντας μόνο αριθμό:*

√ του δυνατού προβολέα ➡ **των δυνατών προβολέων**

1. ο διάσημος συγγραφέας ....
2. του ευσυνείδητου γραμματέα ....
3. τον ταχυδρομικό τομέα ....
4. οι καλοί κουρείς ....
5. των καλών διερμηνέων ....
6. τους σχολαστικούς γραμματείς ....

23 *Συμπληρώστε τα κενά με ουσιαστικά από το πλαίσιο:*

1. Ποιος είναι ο ταχυδρομικός **τομέας** της περιοχής σας;
2. Στη συζήτηση πήραν μέρος βραβευμένοι ....
3. Όταν ανοίγεις ...., τυφλώνεις τους άλλους.
4. Ο σύλλογος .... συνεδριάζει κάθε μήνα.
5. Δεν φαίνεται καθαρά στον φάκελο το όνομα ....
6. Η δουλειά .... μερικές φορές είναι κουραστική.
7. .... έδωσε εντολή να φυλακισθούν οι ύποπτοι.
8. Μιλά τέσσερις γλώσσες. Είναι πολύ καλός ....

γονέων
συγγραφείς
τους προβολείς
√ τομέας
των γραμματέων
διερμηνέας
ο εισαγγελέας
του αποστολέα

24 *Να κλίνετε:*

1. ο μεγάλος προβολέας
2. ο σχολαστικός γραμματέας

Χρονικά επιρρήματα

Πότε αγόρασες το αυτοκίνητο; **Πέρυσι.**

Χτες σου τηλεφώνησα, αλλά έλειπες.

Φεύγει **νωρίς** για τη δουλειά και γυρίζει **αργά.**

Πρώτα να σκέφτεσαι και **μετά** ν' απαντάς.

Κάπου κάπου έρχεται σπίτι και τον βλέπουμε.

Πότε πότε πηγαίνουμε στο θέατρο.

Πήγε στο σχολείο και **ύστερα** στο γυμναστήριο.

Πότε θα έλθεις;
—**Κάποτε** (θα έλθω)
—**Ποτέ** (δεν θα έλθω)
—**Αύριο / τώρα / σήμερα / το βράδυ / του χρόνου**... (θα έλθω)

πότε;	ποτέ	πέρ(υ)σι
	κάποτε	πρόπερσι
	κάπου κάπου	φέτος
	πότε πότε	του χρόνου
	τότε	αύριο
	άλλοτε	σήμερα
	τώρα	απόψε
	ύστερα	το βράδυ
	πρώτα	χτες
	αμέσως	προχτές
	άλλοτε	νωρίς
	μετά	έγκαιρα

25 *Συμπληρώστε τα κενά με τα επιρρήματα από το πλαίσιο:*

1. Πότε έφυγε ο Νίκος; **Χτες** το απόγευμα.
2. .... θα μείνω στο σπίτι.
3. .... το καλοκαίρι έκανε περισσότερη ζέστη από ....
4. .... θα κάνουμε διακοπές σε νησί.
5. Σηκώθηκε .... για να προλάβει το λεωφορείο.
6. .... δεν θα ζητήσω τη βοήθειά του.
7. .... πήγαινα συχνά εκδρομές.
8. ....διαβάζω και .... θα πάω σινεμά.
9. .... έρχονται φίλοι στο σπίτι και διασκεδάζουμε.

κάπου κάπου
φέτος
του χρόνου
πέρυσι
√ πότε
√ χτες
τώρα
άλλοτε
μετά
ποτέ
νωρίς
απόψε

Τοπικά επιρρήματα

Πού είναι τα κλειδιά της εξώπορτας;
Εψαξα **παντού,** αλλά δεν τα βρήκα **πουθενά.**
Μέσα στο σπίτι έχει πολλή ζέστη, αλλά **έξω** κάνει κρύο.
Κάθισε **κοντά** στο παράθυρο κι έβλεπε **έξω.**
Θα πάω **όπου** με στείλεις.
Πού θα συναντηθούμε. **Εδώ** ή **αλλού;**

Πού θα πάμε;
—**Κάπου** (θα πάμε).
—**Πουθενά** (δεν θα πάμε).
—**Όπου** θέλεις (θα πάμε).
—**Εκεί / πάνω / κάτω / απέναντι / έξω**... (θα πάμε).

πού;	πουθενά	δεξιά
	κάπου	αριστερά
	αλλού	ψηλά
	εδώ	χαμηλά
	εκεί	κοντά
	παντού	μακριά
	όπου	ανάμεσα
	πάνω	βόρεια
	κάτω	νότια
	μέσα	ανατολικά
	έξω	δυτικά
	(ε)μπρός	γύρω
	μπροστά	πλάι
	πίσω	μεταξύ

26 *Συνεχίστε όπως στα παραδείγματα:*

√ Κάθεται **κοντά στον πατέρα** → Κάθεται **κοντά του.**
√ Κάθεται **δίπλα σε εμένα** → Κάθεται **δίπλα μου.**

1. Ο Νίκος μένει **δίπλα σε εμάς.** — Ο Νίκος μένει ....
2. Η Μαρία είναι **απέναντι απ' την Καίτη.** — Η Μαρία είναι ....
3. Ο Κώστας είναι **μπροστά απ' την Ελένη.** — Ο Κώστας είναι ....
4. Η τσάντα βρίσκεται **πίσω απ' την πόρτα.** — Η τσάντα βρίσκεται ....
5. Έφυγε **μακριά απ' τους γονείς του.** — Έφυγε ....
6. Ο χάρτης βρίσκεται **πλάι στον πίνακα.** — Ο χάρτης βρίσκεται ....

27 *Συμπληρώστε τα κενά με το σωστό επίρρημα:*

πουθενά
όπου
√ πού
εδώ
κοντά
κάπου αλλού
μακριά
ανάμεσα
βόρεια
πού

1. Πού θα πάμε απόψε;
2. Θα πάμε .... θέλει ο Γιώργος.
3. .... θα βρεθούμε;
4. ....έχει πολλή φασαρία, πάμε.............
5. Η Ελένη μένει πολύ .... απ' τη μητέρα της.
6. Έλα, κάθισε .... μου.
7. Ο κήπος βρίσκεται .... στα δυο σπίτια.
8. Δεν μπορώ να τα βρω .... Έχει εξαφανιστεί.
9. Ταξιδέψαμε .... και βρήκαμε μεγάλη κακοκαιρία.

28 *Βρείτε τα **τοπικά** και τα **χρονικά επιρρήματα** του διαλόγου και γράψτε τα στις αντίστοιχες στήλες.*

	Χρονικά	*Τοπικά*
— **Πού** θα πάμε, Όλγα, **απόψε;**	**απόψε**	**πού**
— Δεν με νοιάζει. Όπου θέλεις εσύ.	....	....
— Μήπως θέλεις να καθίσουμε μέσα;	....	....
— Προτιμώ να βγω έξω. Χτες και προχτές	....	....
δεν πήγαμε πουθενά. Ας πάμε κάπου σήμερα.	....	....
— Θέλεις να πάμε σινεμά;	....	....
— Ωραία ιδέα. Τι ώρα αρχίζει το έργο; Θα	....	....
προλάβουμε;	....	....
— Ναι, ετοιμάσου γρήγορα. Φεύγουμε αμέσως.	....	....
Είχε πολλή κίνηση, αλλά ο Αργύρης και η Όλγα	....	....
έφτασαν έγκαιρα. Πάρκαραν το αυτοκίνητό τους	....	....
έξω από τον κινηματογράφο και κλείδωσαν	....	....
βιαστικά τις πόρτες. Έβγαλαν εισιτήρια και αμέσως	....	....
μπήκαν στην αίθουσα προβολής.	....	....

Η ΑΘΗΝΑ

Η Αθήνα έγινε πρωτεύουσα της Ελλάδας το 1834. Τότε ήταν μια μικρή πόλη με 10.000 κατοίκους. Σήμερα το 1/4 του πληθυσμού της χώρας μας κατοικεί σ' αυτήν. Είναι το διοικητικό και το πνευματικό κέντρο της χώρας. Στην Αθήνα βρίσκεται η έδρα του Προέδρου της Δημοκρατίας και της κυβέρνησης, η Ακαδημία Αθηνών, η Βουλή των Ελλήνων.

Σύμφωνα με τη μυθολογία, η Αθήνα πήρε το όνομά της από τη θεά Αθηνά, που της χάρισε το σύμβολο της ειρήνης, την ελιά. Στην αρχαία Αθήνα γεννήθηκε η δημοκρατία. Η πόλη των Αθηναίων υπήρξε το κέντρο της οικονομικής, πολιτικής, πνευματικής και καλλιτεχνικής ανάπτυξης. Όλος ο κόσμος θαυμάζει τα μνημεία της. Εκατομμύρια τουριστών έρχονται για να δουν από κοντά την Ακρόπολη με τον Παρθενώνα, τον ναό που έχτισαν οι Αθηναίοι στα χρόνια του Περικλή, ή το θέατρο του Ηρώδη του Αττικού.

Στην Αθήνα υπάρχουν σπουδαία μουσεία όπως το Αρχαιολογικό, το μουσείο της Ακρόπολης, το Βυζαντινό μουσείο, το μουσείο Μπενάκη, το μουσείο Κυκλαδικής Ιστορίας, το μουσείο Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης κ.ά. Οι σπουδαιότερες πλατείες,

η πλατεία Συντάγματος και η πλατεία Ομονοίας, έχουν πάντα κίνηση: παντού βλέπεις ανθρώπους να μπαινοβγαίνουν σε λεωφορεία, τρόλεϊ, μαγαζιά, τράπεζες, θέατρα, κινηματογράφους. Στο Σύνταγμα οι τσολιάδες φρουρούν το μνημείο του Άγνωστου Στρατιώτη. Πιο κει το Στάδιο, ο Εθνικός Κήπος, ψηλά στον απέναντι λόφο, ο Λυκαβηττός με το άσπρο εκκλησάκι του Αι-Γιώργη.
Και πώς μπορείς να πεις ότι ξέρεις την Αθήνα χωρίς να περπατήσεις μέσα στα δρομάκια της Πλάκας και του Θησείου ή χωρίς να περάσεις από το Μέγαρο Μουσικής, που τέλειωσε πρόσφατα και όλη η Ελλάδα καμαρώνει γι' αυτό;
Η πόλη που συνδυάζει το παλιό με το καινούργιο. Την αρχαιότητα με το σήμερα.
Με την ιστορία της Αθήνας έχει δεσμούς και ο Πειραιάς που είναι το μεγαλύτερο λιμάνι της χώρας μας και ένα από τα πιο σημαντικά λιμάνια της Μεσογείου. Η συγκοινωνία Αθήνα–Πειραιά γίνεται με λεωφορεία και με τον ηλεκτρικό σιδηρόδρομο.

Κώστας: Γιάννη, μήπως ξέρεις πώς θα πάω στην Ομόνοια;
Γιάννης: Θα πας στον σταθμό του Πειραιά και από εκεί θα πάρεις τον ηλεκτρικό.
Κώστας: Υπάρχουν πολλές γραμμές;
Γιάννης: Όχι, μόνο μία. Περνάει από την Ομόνοια και κάνει τέρμα στην Κηφισιά.
Κώστας: Και στην επιστροφή;
Γιάννης: Το ίδιο ακριβώς. Μόνο πρόσεξε, να πας στη σωστή αποβάθρα, για να πάρεις το τραίνο που έχει κατεύθυνση προς τον Πειραιά.
Κώστας: Με ποιο άλλο μέσο μπορώ να φτάσω στην Ομόνοια;
Γιάννης: Αν βγεις στην οδό Πειραιώς, θα βρεις πολύ εύκολα τη στάση του λεωφορείου της γραμμής Πειραιά–Αθήνα. Κάνει κι αυτό τέρμα στην Ομόνοια.
Κώστας: Πόση ώρα είναι η διαδρομή;
Γιάννης: Μμμ.... Περίπου μισή ώρα. Ανάλογα με την κυκλοφορία.
Κώστας: Αλήθεια, έχεις δει τον Πέτρο τελευταία; Του έχω τηλεφωνήσει αρκετές φορές, αλλά τελικά δεν μπόρεσα να τον βρω. Είχα περάσει και από το σπίτι του, πριν δυο μέρες, αλλά έλειπε και του άφησα μήνυμα.
Γιάννης: Ή δεν το πήρε ή το έχει ξεχάσει. Ο Πέτρος δεν είναι και ο συνεπέστερος άνθρωπος του κόσμου.
Κώστας: Ξέρεις, μου κακοφαίνεται, γιατί εγώ προσπαθώ να είμαι πάντοτε συνεπής. Αλλά να μη σε καθυστερώ... Σ' ευχαριστώ πολύ για τις πληροφορίες.
Γιάννης: Παρακαλώ... Χάρηκα πολύ που σε είδα. Να μη χαθούμε...

Λεξιλόγιο

ΡΗΜΑΤΑ

κατοικώ (Β)
γίνομαι
χαρίζω
γεννώ (Α)
θαυμάζω
χαίζω
φρουρώ (Β)
περπατώ (Α)
καμαρώνω
συνδυάζω
εξυπηρετώ (Β)
προσπαθώ (Β)
καθυστερώ (Β)

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

η χώρα
το σύμβολο
η ειρήνη
η έδρα
ο πρόεδρος
η δημοκρατία
η κυβέρνηση
η Βουλή
η Ακαδημία
η ανάπτυξη
το μνημείο
ο τουρίστας
ο ναός
η τέχνη
η κίνηση
ο στρατιώτης
ο λόφος
το εκκλησάκι
το δρομάκι
το μέγαρο
η αρχαιότητα
η ιστορία
ο δεσμός
η συγκοινωνία
το τέρμα
η επιστροφή
το μέσο
η γραμμή
η κατεύθυνση
η διαδρομή
η κυκλοφορία
η πληροφορία

ΕΠΙΘΕΤΑ

διοικητικός, –ή, –ό
πνευματικός, –ή, –ό
οικονομικός, –ή, –ό
πολιτικός, –ή, –ό
καλλιτεχνικός, –ή, –ό
σπουδαίος, –α, –ο
λαϊκός, –ή, –ό
άγνωστος, –η, –ο
μεγάλος, –η, –ο
σημαντικός, –ή, –ό
συγκεκριμένος, –η, –ο
ίδιος, –α, –ο
μόνος, –η, –ο
ο/η συνεπής, –ές
άσχημος, –η, –ο
αρκετός, –ή, –ό

ΑΚΛΙΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ

παντού
χωρίς
πρόσφατα
ακριβώς
ανάλογα / αναλόγως
τελικά
τελευταία
πράγματι

Πρόσθετο λεξιλόγιο – Εκφράσεις

κατοικώ – η κατοικία – ο κάτοικος
η Ελλάδα είναι μία χώρα της Ευρώπης
η Αθήνα είναι η πρωτεύουσα της χώρας
η Λαμία είναι μία πόλη της Ελλάδας
η κωμόπολη
το χωριό
η αστυφιλία – το άστυ

η αφετηρία
το τέρμα των λεωφορείων
η στάση

η Ειρήνη (όνομα) – η ειρήνη
παντού ≠ πουθενά
ψηλά ≠ χαμηλά
μέσα ≠ έξω
παλιό ≠ καινούργιο
κάμποσο = αρκετά

Οι 12 θεοί του Ολύμπου

Δίας: ο πατέρας των θεών και των ανθρώπων
Ήρα: η γυναίκα του Δία, προστάτευε τον γάμο
Ποσειδώνας: ο θεός της θάλασσας
Ερμής: ο θεός του εμπορίου
Απόλλωνας: ο θεός της μουσικής (Μαντείο των Δελφών)
Άρης: ο θεός του πολέμου
Ήφαιστος: προστάτευε τη μεταλλουργία
Δήμητρα: η θεά της γεωργίας
Αθηνά: η θεά της σοφίας και των γραμμάτων
Εστία: η θεά του σπιτιού
Άρτεμις: η θεά του κυνηγιού, αδελφή του Απόλλωνα
Αφροδίτη: η θεά της ομορφιάς και του έρωτα

αι. = αιώνας
π.Χ. (προ Χριστού) ≠ μ.Χ. (μετά Χριστόν)
......9ος • 8ος•...... 0 • 1ος • 2ος .... 20ος αι.

1/2 = ένα δεύτερο = μισό • 1/3 = ένα τρίτο • 1/4 = ένα τέταρτο κτλ.

Ερωτήσεις

— Τι ξέρετε για την Αθηνα;
— Τι ξερετε για τον Πειραιά;
— Από πού πήρε το όνομά της η Αθηνα;
— Τι συμβολίζει η ελιά;
— Να αναφέρετε μερικά σπουδαία μνημεία της Αθήνας.
— Να αναφέρετε τα σπουδαιότερα μουσεία της Αθήνας.
— Ποιες περιοχές της Αθηνας ξέρετε;
— Ποια κτίρια της Αθήνας γνωρίζετε;
— Σας αρέσει η Αθηνα; —Ναι, γιατί...... — Όχι, γιατί......
— Πώς μπορείτε να πάτε από την Αθήνα στον Πειραιά και αντίστροφα;

Β' Συζυγία (α' & β' τάξη)

Ενεργητική φωνή: Παρακείμενος

Μου έχει **τηλεφωνήσει** ως τώρα πέντε φορές.
Το έργο ήταν πολύ αστείο. Ποτέ δεν **έχω γελάσει** περισσότερο στη ζωή μου.
Έχεις καλέσει ποτέ τους φίλους σου στο σπίτι;
Έχετε **φορέσει** ποτέ γούνα;
Οι γονείς του είναι πολύ κουρασμένοι. **Έχουν περάσει** πολλά στη ζωή τους.
Έχουμε ήδη **πουλήσει** τη μισή περιουσία μας.
Έχουν **ξεκινήσει** από τις 7:00, αλλά δεν έχουν φτάσει ακόμα.
Τα παιδιά **έχουν πετάξει** πολλές φορές αετό ως τώρα.

Α' / Β' τάξη		
	έχω	τηλεφων **ήσει**
	έχεις	τηλεφων **ήσει**
	έχει	τηλεφων **ήσει**
	έχουμε	τηλεφων **ήσει**
	έχετε	τηλεφων **ήσει**
	έχουν	τηλεφων **ήσει**

Προσοχή!
έχω γελ **άσει**
έχω τραβ **ήξει**
έχω φορ **έσει**
έχω πετ **άξει**

1 *Συνεχίστε σύμφωνα με το παράδειγμα:*

αγαπώ ➡ **έχω αγαπήσει**

1. τηλεφωνώ	....	6. οδηγώ	....
2. τραγουδώ	....	7. συναντώ	....
3. μιλώ	....	8. πονώ	....
4. κολυμπώ	....	9. αργώ	....
5. χαιρετώ	....	10. ρωτώ	....

2 *Συνεχίστε σύμφωνα με το παράδειγμα:*

√ Χτύπησα το πόδι μου. ➡ **Έχω χτυπήσει** το πόδι μου.

1. Φόρεσες το παλτό σου; ....
2. Δεν με ειδοποίησε. ....
3. Βοήθησες τη μητέρα σου; ....
4. Πέρασα τις εξετάσεις. ....
5. Από πότε τρύπησες τ' αυτιά σου; ....
6. Έσπασες ποτέ το χέρι σου; ....
7. Πού σπατάλησαν τόσα χρήματα; ....
8. Στενοχωρήσατε τον πατέρα σας. ....
9. Δεν μπορέσαμε να έλθουμε. ....
10. Πετάξαμε τα σκουπίδια. ....

3 *Συμπληρώστε τα κενά με τον* ***Παρακείμενο*** *των ρημάτων.*

√ Η Γιάννα .... το πορτοφόλι της στο σπίτι. (ξεχνώ)
Η Γιάννα **έχει ξεχάσει** το πορτοφόλι της στο σπίτι.

1. Εμείς .... θέσεις για το θέατρο. (κρατώ)
2. Τα παιδιά .... πολλές φορές να πάνε στην παιδική χαρά, αλλά εμείς δεν έχουμε χρόνο. (ζητώ)
3. (Εσείς) .... ποτέ χειμώνα στη θάλασσα; (κολυμπώ)
4. Σε .... (παρακαλώ) πολλές φορές να έλθεις, αλλά εσύ με .... (ξεχνώ)
5. Η Μαρία και ο Γιώργος .... πολλά χρήματα από το ζαχαροπλαστείο. (αποκτώ)
6. Εσείς τον .... (στενοχωρώ) πολλές φορές ως τώρα, αλλά εκείνος σας.................................... (συγχωρώ)
7. Το αυτοκίνητό μου .... και το έχω πάει στο συνεργείο. (χαλώ)
8. (Εγώ) .... σοβαρά μόνο μια φορά στη ζωή μου. (χτυπώ)
9. Δεν .... πολύ. Μπορεί να μη περάσουμε τις εξετάσεις. (μελετώ)
10. (Εγώ) .... πολλές φορές να του τηλεφωνήσω. (προσπαθώ)

Συντελεσμένος Μέλλοντας

Θα έχω **απαντήσει** ως το βράδυ.
Θα έχεις **αναχωρήσει** ως αύριο;
Θα έχει **πουλήσει** το σπίτι ως το Πάσχα.
Θα σας **έχουμε ειδοποιήσει** ως αύριο.
Θα έχετε **τηλεφωνήσει** ως την Τρίτη.
Θα έχουν **ρωτήσει** ως το μεσημέρι.
Δεν θα έχει **μιλήσει** με τη Μαρία.

Παρακείμενος: Υποτακτική

Πρέπει **να έχω απαντήσει** ως το βράδυ.
Σκοπεύεις **να έχεις αναχωρήσει** ως αύριο;
Θέλει **να έχει πουλήσει** το σπίτι ως το Πάσχα.
Πρέπει **να** σας **έχουμε ειδοποιήσει** ως αύριο.
Πρέπει **να έχετε τηλεφωνήσει** ως την Τρίτη.
Πρέπει **να έχουν ρωτήσει** ως το μεσημέρι.
Πρέπει **να μην έχει μιλήσει** με τη Μαρία.

Α' / Β' τάξη

θα / να	έχω	απαντ **ήσει**
	έχεις	απαντ **ήσει**
	έχει	απαντ **ήσει**
	έχουμε	απαντ **ήσει**
	έχετε	απαντ **ήσει**
	έχουν	απαντ **ήσει**

Προσοχή!

θα / να έχω γελ **άσει**
θα / να έχω τραβ **ήξει**
θα / να έχω φορ **έσει**
θα / να έχω πετ **άξει**

4 *Συνεχίστε:*

√ Θέλω να έχω τηλεφωνήσει ως το βράδυ.
Θέλεις να έχεις τηλεφωνήσει ως το βράδυ.

....
....
....
....

√ Πρέπει να έχω επικοινωνήσει μαζί της ως αύριο.
Πρέπει **να έχεις** επικοινωνήσει μαζί της ως αύριο.

....
....
....
....

5 *Απαντήστε με* ***Ναι*** *και* ***Όχι:***

√ Θα έχετε ρωτήσει **τον Γιάννη** ως το μεσημέρι;
Ναι, θα τον έχουμε ρωτήσει.
Όχι, δεν θα τον έχουμε ρωτήσει.

1. Θα έχετε μελετήσει **το κεφάλαιο** ως το βράδυ;

....

....

2. Θα έχεις κρατήσει **την εφημερίδα** ως αύριο;

....

....

3. Θα έχουν πουλήσει **το αυτοκίνητό τους** ως του χρόνου;

....

....

4. Θα έχεις ειδοποιήσει **τον Σπύρο** μέχρι να έλθω;

....

....

5. Θα έχετε καλέσει **τους φίλους σας** ως την άλλη εβδομάδα;

....

....

6. Θα έχουν βοηθήσει **τους συμμαθητές τους** ως τη Δευτέρα;

....

....

7. Θα έχεις περάσει **τις εξετάσεις** ως τον Αύγουστο;

....

....

8. Θα έχεις πετάξει **τα σκουπίδια** ως αύριο;

....

....

9. Θα έχεις δακτυλογραφήσει **το άρθρο** ως το μεσημέρι;

....

....

10. Θα έχετε καλέσει **τον γιατρό** ως το βράδυ;

....

....

Να έχεις **τηλεφωνήσει** ως το Σαββατοκύριακο.
Να έχετε **απαντήσει** μέχρι αύριο.
Να έχεις **ρωτήσει** τον καθηγητή σου ως τη Δευτέρα.
Να έχετε **ειδοποιήσει** τους μαθητές σας ως την Παρασκευή.
Μην έχεις **τηλεφωνήσει** σε κανέναν μέχρι να έλθω.

Α' / Β' τάξη			
	(εσύ)	να έχεις απαντ**ήσει**	μην έχεις απαντ**ήσει**
	(εσείς)	να έχετε απαντ**ήσει**	μην έχετε απαντ**ήσει**

Προσοχή!
να έχεις φορ**έσει**
να έχεις ξεχ**άσει**
να έχεις πετ**άξει**
να έχεις τραβ**ήξει**

6 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ .... ως αύριο. (μελετώ – *β' ενικό*)
Να **έχεις μελετήσει** ως αύριο.

1. .... ως αύριο. (ζητώ πληροφορίες – *β' ενικό*)
2. .... ως αύριο. (περνώ απ' το σπίτι – *β' πληθυντικό*)
3. .... ως αύριο. (ρωτώ τον καθηγητή – *β' ενικό*)
4. .... ως αύριο. (απαντώ στην ερώτηση – *β' πληθυντικό*)
5. .... ως αύριο. (κρεμώ τις κουρτίνες – *β' ενικό*)
6. .... ως αύριο. (επικοινωνώ με τον αδελφό μου – *β' ενικό*)
7. .... ως αύριο. (εξυπηρετώ τους πελάτες – *β' πληθυντικό*)
8. .... ως αύριο. (ξεκινώ – *β' ενικό*)
9. .... ως αύριο. (βοηθώ τον Κώστα – *β' ενικό*)
10. .... ως αύριο. (τηλεφωνώ στους γονείς μου – *β' ενικό*)

Ενεργητική φωνή: Υπερσυντέλικος

Είχα προειδοποιήσει τον Παύλο, αλλά δεν με άκουσε.
Είχες περάσει απ' το φαρμακείο, όταν σου τηλεφώνησα;
Ο Νίκος **είχε μιλήσει** με τον υπάλληλο, όταν έφτασα στην τράπεζα.
Είχαμε αποκτήσει τόσο θάρρος μαζί του, που πηγαίναμε σπίτι του όποτε θέλαμε, χωρίς να του **έχουμε τηλεφωνήσει** προηγουμένως.
Χτες το απόγευμα **δεν είχατε τηλεφωνήσει** ακόμα.
Ο Γιώργος και ο Βασίλης **είχαν υπηρετήσει** φαντάροι στο ίδιο στρατόπεδο.

Α' / Β' τάξη

είχα	τηλεφων**ήσει**
είχες	τηλεφων**ήσει**
είχε	τηλεφων**ήσει**
είχαμε	τηλεφων**ήσει**
είχατε	τηλεφων**ήσει**
είχαν	τηλεφων**ήσει**

Προσοχή!

είχα γελ**άσει**
είχα τραβ**ήξει**
είχα φορ**έσει**
είχα πετ**άξει**

7 *Απαντήστε με* **Ναι** *και* **Όχι** *όπως στα παραδείγματα:*

√ **Είχες μιλήσει** μαζί του, όταν τον είδα;
Ναι, είχα μιλήσει. **Όχι, δεν είχα μιλήσει.**

√ Είχατε ρωτήσει την Καίτη, όταν σας τηλεφώνησα;
Ναι, την είχαμε ρωτήσει. **Όχι, δεν την είχαμε ρωτήσει.**

1. Είχαν πουλήσει την περιουσία τους, όταν έφυγαν;
2. Είχατε ειδοποιήσει τους φίλους σας, όταν σας τηλεφώνησα;
3. Είχατε ερευνήσει την υπόθεση, όταν σας την ανέθεσαν;
4. Η βροχή είχε προξενήσει πολλές ζημιές,όταν φτάσατε στο χωριό;
5. Είχες ξεχάσει το μπλοκ με τα τηλέφωνα, όταν πήγες στο περίπτερο;

8 *Συμπληρώστε τα κενά με τον* **Υπερσυντέλικο** *των ρημάτων:*

1. Ο Γιάννης τον .... να του δώσει τη μηχανή του. (παρακαλώ)
2. Ο παππούς μου .... (πουλώ) την περιουσία του και την .... (σπαταλώ)
3. (Εμείς) δεν .... πολύ, όταν ακούσαμε βήματα πίσω μας (προχωρώ)
4. Παρεξηγήθηκε, επειδή τα παιδιά δεν τον .... (χαιρετώ)
5. (Εγώ) .... πολλές φορές να επικοινωνήσω μαζί του. (προσπαθώ)

Επίθετα σε -ης

Ο Γιώργος είναι **συνεπής.**
Η ζωή είναι ένας **διαρκής** αγώνας.
Τα **διεθνή** πρακτορεία ειδήσεων πληροφορούν για το δυστύχημα.
Σε **αφανείς** ήρωες οφείλονται πολλά μεγάλα έργα.
Το αυτοκίνητο έτρεχε με **ιλλιγιώδη** ταχύτητα.
Το **διεθνές** έργο του αναγνωρίζεται από όλους.
Το διαμέρισμα του Κώστα είναι **πολυτελές.**
Η παρατήρηση του Βασίλη ήταν **ουσιώδης.**

	ΑΡΣΕΝΙΚΟ – ΘΗΛΥΚΟ			ΟΥΔΕΤΕΡΟ		
Ονομ.	ο/η	συνεπ **ής**	ουσιώδ **ης**	το	συνεπ **ές**	ουσιώδ **ες**
Γεν.	του/της	συνεπ **ούς**	ουσιώδ **ους**	του	συνεπ **ούς**	ουσιώδ **ους**
Αιτ.	τον/την	συνεπ **ή**	ουσιώδ **η**	το	συνεπ **ές**	ουσιώδ **ες**
Ονομ.	οι	συνεπ **είς**	ουσιώδ **εις**	τα	συνεπ **ή**	ουσιώδ **η**
Γεν.	των	συνεπ **ών**	ουσιωδ **ών**	των	συνεπ **ών**	ουσιωδ **ών**
Αιτ.	τους/τις	συνεπ **είς**	ουσιώδ **εις**	τα	συνεπ **ή**	ουσιώδ **η**

1	**–ής**	**–ης**	**–ές**	**–ες**
2	**–ούς**	**–ους**	**–ούς**	**–ους**
3	**–ή**	**–η**	**–ές**	**–ες**
1	**–είς**	**–εις**	**–ή**	**–η**
2	**–ών**	**–ών**	**–ών**	**–ών**
3	**–είς**	**–εις**	**–ή**	**–η**

9 *Συνεχίστε:*

1.	ο/η ασφαλής	**το ασφαλές**	**οι ασφαλείς**	**τα ασφαλή**
2.	ο/η λεπτομερής	....	....	....
3.	ο/η ατυχής	....	....	....
4.	ο/η προσεχής	....	....	....
5.	ο/η καταρρακτώδης	....	....	....

10 *Να κλίνετε τα:*

ο δημοφιλής τραγουδιστής	η βραχώδης περιοχή	το συνεχές ωράριο
του δημοφιλούς τραγουδιστή	....	....
....	....	....

11 *Συνεχίστε αλλάζοντας μόνο τον αριθμό των ονομάτων:*

√ ο ευφυής ερευνητής → **οι ευφυείς ερευνητές**

1. ο μανιώδης καπνιστής ....
2. τον λαοφιλή ηγέτη ....
3. το αφελές παιδί ....
4. του πολυτελούς διαμερίσματος ....
5. την ενθουσιώδη υποδοχή ....
6. τον στοιχειώδη έλεγχο ....
7. η πολυμελής οικογένεια ....

√ τους διεθνείς αγώνες → **τον διεθνή αγώνα**

8. τις επιμελείς μαθήτριες ....
9. της δηλητηριώδους ουσίας ....
10. των προσεχών εβδομάδων ....
11. τα περιπετειώδη έργα ....
12. τους ασθενείς ανέμους ....
13. των ειλικρινών ανθρώπων ....
14. τις λεπτομερείς περιγραφές ....

12 *Συμπληρώστε τα κενά με τον σωστό τύπο των* ***επιθέτων:***

√ .... άνεμοι θα πνέουν αύριο σ' όλη την Ελλάδα. (ασθενής)
Ασθενείς άνεμοι θα πνέουν αύριο σ' όλη την Ελλάδα.

1. Ο ....αποκλεισμός μιας χώρας γεννά μεγάλα προβλήματα. (διεθνής)
2. Η πρότασή του βρήκε ....υποστηρικτές. (ενθουσιώδης)
3. Οι ....καπνιστές δύσκολα κόβουν το κάπνισμα. (μανιώδης)
4. Ο Τάσος και η γυναίκα του είναι πολύ ....(αναιδής)
5. Εμφανίζονται συνεχώς νέες ασθένειες εξαιτίας της .... αύξησης της ρύπανσης. (συνεχής)
6. Εκτιμώ πολύ τους ....ανθρώπους. (ειλικρινής)
7. Οι αυξήσεις που δόθηκαν στους εργάτες είναι ....(ανεπαρκής)
8. Το έδαφος της χώρας μας είναι..............................(πετρώδης)
9. Το ....καλοκαίρι θα γίνουν αγώνες στίβου στην Ελλάδα. (προσεχής)
10. Πολλά είδη μανιταριών είναι .... (δηλητηριώδη)

Επίθετα σε -ης: Παραθετικά

Ο Γιώργος είναι **συνεπέστερος (πιο συνεπής)** από τον Τάκη.
Τα καινούργια αυτοκίνητα είναι **ασφαλέστερα (πιο ασφαλή)** από τα παλιά.
Οι καθηγητές μας είναι **επιεικέστεροι (πιο επιεικείς)** από τους δικούς σας.

Ο Γιώργος είναι **συνεπέστατος (πολύ συνεπής)** στις υποχρεώσεις του.
Τα καινούργια αυτοκίνητα είναι **ασφαλέστατα (πολύ ασφαλή)**.
Οι καθηγητές μας είναι **επιεικέστατοι (πολύ επιεικείς)**.

Ο Γιώργος είναι **ο συνεπέστερος (ο πιο συνεπής)** απ' όλους τους φίλους μου.
Το τρένο είναι **το ασφαλέστερο (το πιο ασφαλές)** μέσο συγκοινωνίας.
Οι καθηγητές μας είναι **οι επιεικέστεροι (οι πιο επιεικείς)** όλου του σχολείου.

Ο Γιώργος είναι **συνεπής.**		**ΘΕΤΙΚΟΣ**
Ο Γιώργος είναι { **συνεπέστερος** / **πιο συνεπής** } από τον Νίκο.		**ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ**
Ο Γιώργος είναι { **συνεπέστατος.** / **πολύ συνεπής.** }		**ΑΠΟΛΥΤΟΣ ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ**
Ο Γιώργος είναι { **ο συνεπέστερος** / **ο πιο συνεπής** } απ' όλους.		**ΣΧΕΤΙΚΟΣ ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ**

13 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ του επιμελούς μαθητή ➡ του **επιμελέστερου** μαθητή
➡ του **πιο επιμελούς** μαθητή

1. τον επιεική δάσκαλο ....
....
2. της ελλιπούς απάντησης ....
....

3. τους ασθενείς ανέμους ....
....
4. ο ευφυής μαθητής ....
....
5. των ειλικρινών παιδιών ....
....
6. οι ουσιώδεις παρατηρήσεις ....
....
7. τα πολυτελή διαμερίσματα ....
....

14 *Να αντικαταστήσετε τον περιφραστικό τύπο με μονολεκτικό:*

√ Ο Κώστας είναι **πολύ συνεπής.** ➡ Ο Κώστας είναι **συνεπέστατος.**

1. Το αεροπλάνο είναι **πολύ ασφαλές** μέσο. ....
2. Ο φίλος μου είναι **πολύ ειλικρινής.** ....
3. Τα παιδιά σήμερα είναι **πολύ αναιδή.** ....
4. Η Μαρία και η Καίτη είναι **πολύ ευφυείς.** ....
5. Οι μαθητές μου είναι **πολύ επιμελείς.** ....

15 *Συμπληρώστε τα κενά με τον* ***συγκριτικό*** *βαθμό των επιθέτων:*

√ Το αυτοκίνητό σου είναι .... από το δικό μου. (πολυτελής)
Το αυτοκίνητο σου είναι **πολυτελέστερο** από το δικό μου.

1. Ο Νίκος είναι .... από τον αδελφό του. (συνεπής)
2. Η Καίτη είναι ....από την Ελένη. (ευγενής)
3. Οι συμμαθητές σου είναι ....από σένα. (επιμελής)
4. Το ρολόι μου είναι ....από το δικό σου. (ακριβής)
5. Οι εξηγήσεις του είναι ....από τις δικές σου. (σαφής)
6. Η περιγραφή του Νίκου ήταν..................................από τη δική σου. (λεπτομερής)

Τροπικά επιρρήματα

Ξαφνικά άκουσα φωνές απ' τον δρόμο κι έτρεξα **γρήγορα** να δω τι συνέβαινε.

Ο Πέτρος οδηγεί πολύ **προσεχτικά**. Μερικές φορές όμως οδηγεί τόσο **αργά**, που σου σπάει τα νεύρα.

Όλα έγιναν **όπως** τα περίμενα.

Ο Παύλος συμπεριφέρεται **έτσι**, γιατί είναι κακομαθημένος.

Μίλησε **διαρκώς** για τα παιδικά του χρόνια.

Το αεροπλάνο απογειώνεται στις 8:00 **ακριβώς.**

Ο καθηγητής με βαθμολόγησε **επιεικώς**.

— **Πώς** τα πας με την καινούργια δουλειά σου;
— **Έτσι κι έτσι**. Δεν έχω συνηθίσει ακόμα.
— Θα συνηθίσεις **σιγά σιγά. Ευτυχώς** δουλεύεις κοντά στο σπίτι σου.
— **Ασφαλώς**. Φτάνω στη δουλειά μου **πολύ εύκολα**.

— **Πώς** είστε;
— **Καλά**, ευχαριστώ.

— **Πώς** νιώθετε σήμερα;
— **Κάπως καλύτερα** από χτες. Χτες είχα πολύ πυρετό και ένιωθα **απαίσια.**

Τα **τροπικά επιρρήματα** σχηματίζονται με τις καταλήξεις **–α** και **–ως**
π.χ. καλός ➠ **καλά** / ωραίος ➠ **ωραία** / δύσκολος ➠ **δύσκολα**... κτλ.
διαρκής ➠ **διαρκώς** / ασφαλής ➠ **ασφαλώς** / ευτυχής ➠ **ευτυχώς**...κτλ.

πώς;		
	κάπως	διαρκώς
	αλλιώς	ευτυχώς
	έτσι	ασφαλώς
	μαζί	απαίσια
	όπως	μονομιάς
	σαν	μάταια
	καλά	καλώς
	κακά	ακριβώς
	ξαφνικά	εντελώς
	ωραία	ελληνικά
	άσχημα	χωριστά
	απολύτως	ευχαρίστως
	επιεικώς	συνεχώς

16 *Συνεχίστε:*

εύκολος ➡ **εύκολα**
αργός ....
όμορφος ....
απαίσιος ....
ευχάριστος ....
ελληνικός ....
περίεργος ....
γρήγορος ....
έξυπνος ....
άσχημος ....
κομψός ....
ξαφνικός ....

17 *Συνεχίστε:*

σαφής ➡ **σαφώς**
ευτυχής ....
συνεχής ....
αναιδής ....
συνεπής ....
προσεχής ....
δυστυχής ....
διαρκής ....
επιμελής ....
ασφαλής ....
μανιώδης ....
διεθνής ....

18 *Συμπληρώστε τα κενά με τα επιρρήματα:*

√ Το ρολοι δείχνει 9:30 ....(ακριβής)
Το ρολόι δείχνει 9:30 **ακριβώς.**

1. Ο καθηγητής μας εξήγησε την άσκηση .... (λεπτομερής)
2. .... δεν πρόλαβα να επισκεφτώ την Ακρόπολη. (δυστυχής)
3. .... θα πάω στην εκδήλωση του σχολείου σας. (ασφαλής)
4. Έχασα το τηλέφωνό σου. .... που τηλεφώνησες εσύ. (ευτυχής)
5. Ο Λευτέρης διαβάζει λογοτεχνία ....(μανιώδης)
6. Ξύπνησε αργά. .... θα αργήσει να πάει στο γραφείο. (συνεπής)
8. Ο Γιάννης και η Ντίνα μας επισκέπτονται .... (ανελλιπής)
9. Όταν βγαίνουν έξω, καβγαδίζουν .... (συνεχής)

19 *Συνεχίστε:*

√ Ο Νίκος δουλεύει ....(σκληρος)
Ο Νίκος δουλεύει **σκληρά.**

1. Φώναξε ...., αλλά κανείς δεν τον άκουσε. (δυνατός)
2. Το Πάσχα περάσαμε .... στο σπίτι του θείου μας. (ευχάριστος)
3. Κάνει τις δουλειές του ...., γι' αυτό κάνει πολλά λάθη. (βιαστικός)
4. Νιώθω πολύ .... μαζί τους. (άνετος)

20 *Συμπληρώστε τα κενά με το σωστό επίρρημα:*

	κάπως
	ευτυχώς
	δυστυχώς
√	έτσι
	σιγά σιγά
	πώς
	δυνατά
	κομψά
	όπως
	καταρρακτωδώς

1. Γιατί με κοιτάζεις **έτσι**; Τι έχω;
2. .... περάσατε στην εκδρομή;
3. .... σου έχω πει, πρέπει να διαβάζεις πολύ.
4. Η Σοφία ντύνεται πάντα ....
5. Μιλούσε .... για να τον ακούνε όλοι.
6. Σήμερα νιώθω .... καλύτερα.
7. .... πρόλαβα το λεωφορείο.
8. Χτες έβρεξε ....
9. Ο Γιάννης άρχισε .... να συνηθίζει στην Αθήνα.
10. .... μόλις έφυγε ο κ. Γεωργίου. Θέλετε να του αφήσετε κάποιο μήνυμα;

Επιρρήματα σε -ως: Παραθετικά

Με βαθμολόγησε **επιεικώς.** **ΘΕΤΙΚΟΣ**

Φέτος με βαθμολόγησε { **επιεικέστερα** / **πιο επιεικώς** } από πέρυσι. **ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ**

Με βαθμολόγησε { **επιεικέστατα.** / **πολύ επιεικώς.** } **ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ**

21 *Γράψτε τα παραθετικά των επιρρημάτων:*

√	σαφώς	➨ **σαφέστερα**	**σαφέστατα**
1.	ακριβώς	....	....
2.	λεπτομερώς	....	....
3.	επιμελώς	....	....
4.	επιεικώς	....	....
5.	αναιδώς	....	....

Τα επιρρήματα "σαν" - "όπως"

ΠΑΡΟΜΟΙΩΣΗ

μη πραγματική / ψευδής		**πραγματική /αληθινή**
Είναι αργός	**σαν** χελώνα / **σαν** τη χελώνα	Είναι ψηλός **όπως** ο πατέρας του.
Τρέχει	**σαν** λαγός / **σαν** τον λαγό.	Αγωνίζεται **όπως** όλοι οι νέοι.
Πεινούσα	**σαν** λύκος / **σαν** τον λύκο.	Είναι συνεπής **όπως** ο φίλος του.
σαν + ονομαστική / άρθρο + αιτιατική		**όπως + άρθρο + ονομαστ**

22 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ Είναι ευλύγιστη σαν γάτα.
Είναι ευλύγιστη σαν τη γάτα.

1. Ήταν γρήγορος σαν άνεμος.
....

2. Κολυμπάει σαν δελφίνι.
....

3. Ήταν ψηλός σαν κυπαρίσσι.
....

23 *Ποιες από τις παρομοιώσεις είναι **Ψευδείς (Ψ)** και ποιες **Αληθινές (Α)**;*

√ Τρώει σαν λύκος. **(Ψ)**
√ Είναι έξυπνος όπως ο αδελφός του. **(Α)**

1. Λάμπει σαν ήλιος. (...)
2. Διαβάζει πολύ όπως οι γονείς του. (...)
3. Φοβάται σαν τον λαγό. (...)
4. Οι γενιές των ανθρώπων χάνονται όπως τα φύλλα στον άνεμο. (...)
5. Ο Πειραιάς είναι πυκνοκατοικημένος όπως η Αθήνα. (...)

24 *Συμπληρώστε τα κενά:*

√ Έτρεχε σαν .... (τρελός)
Έτρεχε σαν **τρελός.**

√ Ήταν πονηρή .... η .... (αλεπού)
Ήταν πονηρή **όπως** η **αλεπού.**

1. Έλαμπε ......τον .... (ήλιος)
2. Έτρεμε .... ο .... (λαγός)
3. Το πρόσωπό του ήταν κίτρινο .... (λεμόνι)
4. Οι γυναίκες πολεμούσαν .... οι .... (άντρας)
5. Είναι ψηλός .... (εσύ)

Ποσοτικά επιρρήματα

Πόσο κοστίζουν αυτές οι μπότες;
Πόσο μακριά είναι ο Πειραιάς από την Αθήνα;
Τα πράγματα δεν είναι **τόσο** απλά, **όσο** φαίνονται.
Δεν τον ξέρω **τόσο** καλά, **όσο** εσύ.
Έφαγα **τόσο πολύ,** που πόνεσε το στομάχι μου.
Στο πάρτι ήλθαν **σχεδόν** όλοι οι καλεσμένοι.
Ήλθαν **πάνω–κάτω / περίπου** 30 άτομα.
Μου αρέσει **πολύ** να ταξιδεύω με το τραίνο.
Ο Θανάσης είναι **πολύ** επιμελής.
Το μεσημέρι τρώω **πολύ.**
Το πρωί τρώω **λίγο.**
Το απόγευμα τρώω **ελάχιστα.**
Το βράδυ δεν τρώω **καθόλου.**
Δεν μου αρέσει **καθόλου** να ταξιδεύω με το αεροπλάνο.
Η φωνή του είναι πολύ σιγανή· **μόλις** ακούγεται.

πόσο;	τόσο	σχεδόν
	όσο	πάνω–κάτω
	κάμποσο	περίπου
	πολύ	ελάχιστα
	λίγο	καθόλου
	μόνο	μόλις
	αρκετά	ολότελα
	μάλλον	εξίσου
	τουλάχιστο(ν)	

25 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ Είδες καθόλου τον Κώστα; ➡ **Όχι, δεν τον είδα καθόλου.**
Ναι, τον είδα λίγο.

1. Διάβασες καθόλου σήμερα;

2. Έχεις καθόλου λεφτά;

3. Είδες καθόλου τηλεόραση; ....
....
4. Ήπιες καθόλου κρασί; ....
....
5. Επισκέφτηκες καθόλου τα μουσεία; ....
....
6. Πήγες καθόλου στο λιμάνι; ....
....

26 *Συμπληρώστε τα κενά με το σωστό επίρρημα από το πλαίσιο:*

1. Σήμερα δεν έχω **καθόλου** χρόνο. Μήπως μπορείς να έλθεις αύριο;
2. Ήταν .... κουρασμένος, που κοιμήθηκε αμέσως.
3. Η Αθήνα μου αρέσει ...., αλλά ο Πειραιάς μου αρέσει ....
4. Περίμενέ με. Δεν θα καθυστερήσω ....
5. Ήταν .... 18:00, όταν μου τηλεφώνησε.
6. Στα μαγαζιά ξόδεψα .... 25.000 δρχ.
7. .... διαρκεί η ταινία;

πόσο
περισσότερο
πολύ
√ καθόλου
περίπου
πάνω–κάτω
τόσο

Σύνταξη

Προτάσεις με "αν" (υποθετικές)

1. Αν **ρωτάς**,	θα **απαντώ**.	Αν **βρέχει**,	δεν θα **ταξιδεύω**.
2. Αν **ρωτήσεις**,	θα **απαντήσω**.	Αν **βρέξει**,	δεν θα **ταξιδέψω**.
3. Αν **ρωτούσες**,	θα **απαντούσα**.	Αν **έβρεχε**,	δεν θα **ταξίδευα**.
4. Αν **είχες ρωτήσει**,	θα **είχα απαντήσει**.	Αν **είχε βρέξει**,	δεν θα **είχα ταξιδέψει**.

Οι υποθετικές προτάσεις με το **αν** εκφράζουν πραγματικότητα, δυνατότητα ή πιθανότητα (1–3) ή κάτι που δεν έγινε ή δεν μπορεί να γίνει (4)

27 *Συνεχίστε σύμφωνα με τα παραπάνω παραδείγματα:*

1. Αν διαβάζετε, ... (περνώ τις εξετάσεις)
   Αν διαβάσετε, ...
   Αν διαβάζατε, ...
   Αν είχατε διαβάσει, ...

2. Αν ακολουθείς τις οδηγίες, ... (δεν χάνομαι)
   Αν ακολουθήσεις τις οδηγίες, ...
   Αν ακολουθούσες τις οδηγίες, ...
   Αν είχες ακολουθήσει τις οδηγίες, ...

3. ...., θα παίρνουν απάντηση. (γράφω γράμματα)
   ...., θα πάρουν απάντηση.
   ...., θα έπαιρναν απάντηση.
   ...., θα είχαν πάρει απάντηση.

28 *Συμπληρώστε τα κενά με τη σωστή απόδοση:*

π.χ. Αν κέρδιζα το λαχείο, ... (δεν δουλεύω)
Αν κέρδιζα το λαχείο, **δεν θα δούλευα.**

1. Αν βρω χρόνο, ... (πηγαίνω στα μαγαζιά)
2. Αν είχα τελειώσει το διάβασμα, ...(βλέπω την ταινία)
3. Αν έπαιρνα ταξί, ... (φτάνω νωρίτερα)
4. Αν έκανε εγχείρηση, ... (γλυτώνω)
5. Αν είχε σηκωθεί νωρίτερα, ... (φτάνω στην ώρα μου)
6. Αν χιόνιζε, οι δρόμοι .... (κλείνω)

7. Αν πάω στην Αθήνα, ... στα δρομάκια της Πλάκας. (περπατώ)
8. Αν τρως, ... (παχαίνω)

29 *Συμπληρώστε τα κενά με τη σωστή υπόθεση.*

√ ...., θα φύγω. (αργώ) → **Αν αργήσεις**, θα φύγω.

1. ...., θα πηγαίνω στο θέατρο. (έχω καιρό)
2. ...., θα σου δανείσουμε. (βρίσκω χρήματα)
3. ...., θα πάω για ύπνο. (είμαι κουρασμένος)
4. ...., θα δεις την Ακρόπολη και τον Λυκαβηττό. (πηγαίνω στην Αθήνα)
5. ...., θα είχαν μάθει γρήγορα τη γλώσσα. (διαβάζω)
6. ...., θα επισκεφθείτε το Αρχαιολογικό Μουσείο. (πηγαίνω στη Θεσσαλονίκη)
7. ...., θα έτρωγαν. (πεινώ)
8. .... θα νοικιάσουν σπίτι. (βρίσκω δουλειά)
9. .... θα βρεις την ταυτότητά σου. (κοιτώ προσεχτικά)
10. .... θα είχε μαζέψει χρήματα. (δουλεύω σκληρά)

30 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα.*

√ Αν βρέξει, ... (μαζεύω τα ρούχα)
Αν βρέξει, **μάζεψε τα ρούχα.**

1. Αν θέλεις να φύγεις, ... (φεύγω)
2. Αν έχετε λεφτά, ... (αγοράζω αυτοκίνητο)
3. Αν τελειώσετε γρήγορα .... (έρχομαι στο σπίτι νωρίς)
4. Αν κρυώνεις, ... (φορώ το παλτό)
5. Αν είσαι κουρασμένος .... (πηγαίνω για ύπνο)
6. Αν βρέχει, ... (μένω στο σπίτι)
7. Αν δεις τον Γιάννη, ... (λέω χαιρετίσματα)
8. Αν πεινάσεις, ... (τρώω)
9. Αν έλθεις γρήγορα, ... (τηλεφωνώ στη Μαρία)
10. Αν χτυπήσει το κουδούνι, ... (δεν ανοίγω)

Ενότητα 16

ΘΕΣΜΟΙ – ΔΙΟΙΚΗΣΗ – ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Το πολίτευμα της Ελλάδας είναι Προεδρευομένη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία. Αρχηγός του Ελληνικού κράτους είναι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, του οποίου η θητεία είναι πέντε χρόνια. Η Κυβέρνηση αποτελείται από τον Πρωθυπουργό και τους Υπουργούς. Η Κυβέρνηση προτείνει τους νόμους, οι οποίοι ψηφίζονται από τη Βουλή, και τα δικαστήρια τους εφαρμόζουν.

Η **νομοθετική** εξουσία, η οποία ασκείται από τη Βουλή, η **εκτελεστική** εξουσία, η οποία ασκείται από την Κυβέρνηση και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και η **δικαστική** εξουσία, η οποία ασκείται από τα δικαστήρια, αποτελούν τις τρεις λειτουργίες του κράτους.

Επίσημη γλώσσα είναι η Ελληνική και οι περισσότεροι πολίτες της Ελλάδας είναι Χριστιανοί ορθόδοξοι. Η Εκκλησία της Ελλάδας είναι αυτοκέφαλη, αναγνωρίζοντας ως πνευματική αρχή της το Οικουμενικό Πατριαρχείο της Κωνσταντινουπόλεως.

Σύμφωνα με το Σύνταγμα, όλοι οι πολίτες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις. Κάθε τέσσερα χρόνια ο λαός εκλέγει αυτούς που θα κυβερνήσουν τη χώρα. Οι κάτοικοι ενός χωριού εκλέγουν το κοινοτικό συμβούλιο και οι κάτοικοι μιας πόλης εκλέγουν το δημοτικό συμβούλιο (τοπική αυτοδιοίκηση).

Μαρία: Θα ήθελα να σε ρωτήσω μερικά πράγματα.

Δήμητρα: Ναι, σε ακούω.

Μαρία: Η δασκάλα του Γιάννη στο σχολείο, μου ζήτησε ένα πιστοποιητικό γέννησεώς του. Αναρωτιέμαι από πού μπορώ να το πάρω;

Δήμητρα: Από το Δημαρχείο. Θα πας στο δημοτολόγιο και στο ληξιαρχεία και εκεί θα εξηγήσεις τι θέλεις. Μην ανησυχείς, θα σε εξυπηρετήσουν αμέσως. Ο νέος δήμαρχος προσπαθεί να λειτουργούν όλα τέλεια.

Μαρία: Δεν χρειάζεται τίποτε άλλο;

Δήμητρα: Νομίζω ότι πρέπει να συμπληρώσεις μόνο μια αίτηση.

Μαρία: Πολύ ωραία. Αλήθεια, ποιες είναι οι αρμοδιότητες του Δήμου στην Ελλάδα; Για ποια πράγματα φροντίζει;

Δήμητρα: Για την καθαριότητα, για τα δημοτικά έργα, για την ψυχαγωγία των δημοτών....

Μαρία: Πώς καλύπτει ο Δήμος τα έξοδά του; Πληρώνουν οι δημότες;

Δήμητρα: Ασφαλώς πληρώνουν οι δημότες, αλλά έχει και άλλα έσοδα. Δημοτικά τέλη, κρατική βοήθεια, έσοδα από ακίνητη περιουσία, από διάφορες εκδηλώσεις και άλλα. Βέβαια, ο Δήμος μας τώρα στερείται πολλά πράγματα. Ελπίζω όμως να ξεπεράσει τις οικονομικές δυσκολίες του, πριν να περάσει ο χρόνος. Λέγεται ότι πολύ σύντομα θα αυξηθεί η κρατική επιχορήγηση προς τον Δήμο...
Μη καθυστερείς όμως άλλο. Οι υπηρεσίες κλείνουν στις μιάμιση. Αν θέλεις, πέρνα από το σπίτι επιστρέφοντας.

Μαρία: Σ' ευχαριστώ πολύ, Δήμητρα. Θα τα πούμε αργότερα...

Λεξιλόγιο

ΡΗΜΑΤΑ
αποτελώ (Β)
εφαρμόζω
ψηφίζω
ελέγχω
εκλέγω
κυβερνώ (Α)
αναρωτιέμαι
εξηγώ (Β)
ζητώ (Α)
ανησυχώ (Β)
εξυπηρετώ (Β)
λειτουργώ (Β)
φροντίζω
στερώ (Β)
επιστρέφω

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ
ο θεσμός
η διοίκηση
η (αυτο)διοίκηση
το πολίτευμα
το κράτος
ο πρόεδρος
η θητεία
ο πρωθυπουργός
ο υπουργός
η κυβέρνηση
ο νόμος
η εφαρμογή
η λειτουργία
η εξουσία
ο δικαστής
το δικαστήριο
η γλώσσα
το Πατριαρχείο
ο πολίτης
το δικαίωμα
η υποχρέωση
ο λαός
το συμβούλιο
το πιστοποιητικό
η γέννηση
το δημαρχείο
το δημοτολόγιο
το ληξιαρχείο
ο δήμαρχος
ο δήμος
ο δημότης
το έργο
η καθαριότητα
η υπηρεσία
η ψυχαγωγία
τα έσοδα
τα έξοδα
τα τέλη
η βοήθεια
η περιουσία
το αποτέλεσμα

ΕΠΙΘΕΤΑ
τοπικός, –ή, –ό
κρατικός, –ή, –ό
κοινοβουλευτικός, –ή, –ό
νομοθετικός, –ή, –ό
εκτελεστικός, –ή, –ό
δικαστικός, –ή, –ό
επίσημος, –η, –ο
Χριστιανός, –ή
ορθόδοξος, –η, –ο
ίσος, –η, –ο
κοινοτικός, –ή, –ό
δημοτικός, –ή, –ό
διάφορος, –η, –ο
ακίνητος, –η, –ο

ΑΚΛΙΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ
σωστά
τέλεια
ασφαλώς
βέβαια

Πρόσθετο λεξιλόγιο – Εκφράσεις

τα βγάζω πέρα • τα καταφέρνω
η κρατική βοήθεια • η επιχορήγηση
η χορηγία - ο χορηγός = αυτός που βοηθάει οικονομικά κάποιον
ο σύλλογος • το σωματείο • ο συνεταιρισμός
η κινητή περιουσία ≠ η ακίνητη περιουσία
η αίτηση • συμπληρώνω μια αίτηση • συμπληρώνω ένα έντυπο αίτησης

ο πρόεδρος – η προεδρευομένη δημοκρατία
Επικράτεια = 54 εκλογικές περιφέρειες
η κυβέρνηση
ο βουλευτής (θητεία 4 χρόνια)
η Βουλή των Ελλήνων (300 βουλευτές)
η αντιπολίτευση
κόμματα στη Βουλή: **Ν**έα **Δ**ημοκρατία (Ν.Δ.)
Πανελλήνιο **Σο**σιαλιστικό **Κ**ίνημα (ΠΑ.ΣΟ.Κ.)
Συνασπισμός
Κομμουνιστικό **Κ**όμμα **Ε**λλάδας (Κ.Κ.Ε.)
Οικολόγοι
η Εφημερίδα της Κυβέρνησης
Το κράτος φροντίζει για την υγεία, την εκπαίδευση, την ασφάλεια, τα διάφορα έργα κ.ά.

Τηρώ τους νόμους. ≠ Παραβαίνω τους νόμους.
ο παραβάτης – η παράβαση

Δικαιώματα του πολίτη
Μπορώ να εκφράζω τη γνώμη μου ελεύθερα.
Όλοι είμαστε ίσοι απέναντι στους νόμους.
η εργασία • ο συνδικαλισμός • η απεργία • ίση αμοιβή
παιδεία (δωρεάν) • ίσες ευκαιρίες
θρησκευτική ελευθερία
Απαγορεύεται ο προσηλυτισμός.
Μπορώ να αγοράσω ένα σπίτι.
Η κατοικία είναι άσυλο.
Η ιδιωτική μου ζωή μου ανήκει (είναι απαραβίαστη).

Υποχρεώσεις του πολίτη
Σέβομαι τη γνώμη των άλλων.
Υπακούω στους νόμους.
Θεωρώ τον άνδρα και τη γυναίκα ίσους.
Αναγνωρίζω το δικαίωμα εργασίας ή απεργίας.
Όλα τα παιδιά πρέπει να πηγαίνουν στο σχολείο.
Πληρώνω τους φόρους.
Δεν ανακατεύομαι στη ζωή των άλλων.

Αγία Σοφία • Οικουμενικό Πατριαρχείο (Κωνσταντινούπολη)
η Εκκλησία
Τα εθνικά μας σύμβολα • η γαλανόλευκη Σημαία • ο Εθνικός Ύμνος

"Ύμνος εις την Ελευθερία"

Σε γνωρίζω από την κόψη
του σπαθιού την τρομερή,
σε γνωρίζω από την όψη
που με βία μετράει τη γη.
Απ' τα κόκκαλα βγαλμένη
των Ελλήνων τα ιερά,
και σαν πρώτα ανδρειωμένη,
χαίρε, ω χαίρε, ελευθεριά.

Διονύσιος Σολωμός
(μελοποίηση Νικ. Μάντζαρος)

Η Ελλάδα είναι μέλος του Ο.Η.Ε. (**Ο**ργανισμός **Η**νωμένων **Ε**θνών)
του Ν.Α.Τ.Ο. (Οργανισμός Βορειοατλαντικού Συμφώνου)
της Ε.Ο.Κ. (**Ε**υρωπαϊκή **Ο**ικονομική **Κ**οινότητα)

Ερωτήσεις

— Τι πολίτευμα έχει η Ελλάδα;
— Ποιος είναι αρχηγός του κράτους;
— Από τι αποτελείται η κυβέρνηση;
— Τι κάνουν οι δικαστές και τα δικαστήρια;
— Ποια είναι η επίσημη γλώσσα της χώρας;

— Ποια είναι η επίσημη θρησκεία των Ελλήνων;
— Ποιες εξουσίες έχει το κράτος;
— Κάθε πότε γίνονται εκλογές;
— Τι εκλέγουν οι πολίτες της χώρας, του χωριού, μιας πόλης;
— Τι είναι το πιστοποιητικό γεννήσεως; Πού εκδίδεται;
— Να αναφέρετε λέξεις που προέρχονται από τη λέξη "δήμος".
— Ποιες είναι οι υποχρεώσεις ενός Δήμου;
— Ποια είναι τα έσοδα του Δήμου;
— Γνωρίζετε τι είναι η αντιπολίτευση;
— Ποια κόμματα γνωρίζετε στην Ελλάδα;
— Για ποια πράγματα φροντίζει το κράτος;
— Να αναφέρετε υποχρεώσεις – δικαιώματα των πολιτών.
— Πώς λέγεται αυτός που παραβαίνει τους νόμους;
— Να αναφέρετε μερικές παραβάσεις.
— Ποια είναι τα εθνικά μας σύμβολα;
— Σε ποιους οργανισμούς είναι μέλος η Ελλάδα;
— Ανήκετε σε κανέναν σύλλογο, σωματείο ή συνεταιρισμό;
— Τι σημαίνει για σας νόμος;
— Ποιος είναι πιο δυνατός, ο νόμος ή ο θεσμός κατά την άποψή σας;

Γραμματική

Β' συζυγία (α' & β' τάξη)

Μεσοπαθητική φωνή: Ενεστώτας

Όταν ράβω, πολλές φορές **τρυπιέμαι** με τη βελόνα.
Κρατιέσαι από τις χειρολαβές στο λεωφορείο;
Όταν **γεννιέται** το μωρό, κλαίει.
Μερικές φορές **ξεχνιόμαστε** την ώρα του μαθήματος.
Κάθε πότε **συναντιέστε**;
Τα παιδιά είναι στην αυλή και **κυλιούνται** στο γρασίδι.

Μεσοπαθητική	⇒	**Ενεργητική**
τρυπιέμαι		τρυπώ
κρατιέσαι		κρατώ
γεννιέται		γεννώ
ξεχνιόμαστε		ξεχνώ
συναντιέστε		συναντώ
κυλιούνται		κυλώ

Α' τάξη

Οριστική
κρατ **ιέμαι**
κρατ **ιέσαι**
κρατ **ιέται**
κρατ **ιόμαστε**
κρατ **ιέστε**
κρατ **ιούνται**

Ασχολούμαι πολλά χρόνια με το εμπόριο φρούτων.
Όταν είσαι αδιάβαστος, πάντοτε **δικαιολογείσαι.**
Ο θείος **διηγείται** στα παιδιά μια παλιά ιστορία.
Εμείς **στερούμαστε** τις χαρές της ζωής, γιατί δουλεύουμε μέρα–νύχτα.
Δεν **εξυπηρετείστε** καλά σ' αυτήν την τράπεζα, γιατί πάντοτε έχει πολύ κόσμο.
Οι φίλοι μας **συνεννοούνται** καλά στην ελληνική γλώσσα.

Μεσοπαθητική	⇒	**Ενεργητική**
ασχολούμαι		—
δικαιολογείσαι		δικαιολογώ
διηγείται		—
στερούμαστε		στερώ
εξυπηρετείστε		εξυπηρετώ
συνεννοούνται		—

Β' τάξη

Οριστική
δικαιολογ **ούμαι**
δικαιολογ **είσαι**
δικαιολογ **είται**
δικαιολογ **ούμαστε**
δικαιολογ **είστε**
δικαιολογ **ούνται**

1 *Να κλίνετε τα ρήματα:*

παραπονιέμαι	μετριέμαι	προηγούμαι	μιμούμαι
....	....	....	....
....	....	....	....
....	....	....	....
....	....	....	....
....	....	....	....

2 *Γράψτε τα ρήματα στην ενεργητική φωνή:*

√ δικαιολογούμαι ➡ **δικαιολογώ**

νικιέμαι	....	κατηγορούμαι	....
αγαπιέμαι	....	προσκαλούμαι	....
πουλιέμαι	....	θεωρούμαι	....
κρεμιέμαι	....	τοποθετούμαι	....
πετιέμαι	....	αποτελούμαι	....
στεναχωριέμαι	....	εξαιρούμαι	....

3 *Συμπληρώστε τα κενά με τον σωστό τύπο:*

√ Ο καλός μαθητής .... από τον δάσκαλό του. (επαινούμαι)
Ο καλός μαθητής **επαινείται** από τον δάσκαλό του.

1. Τα χωράφια .... από τούς γεωργούς. (καλλιεργούμαι)
2. Οι εργαζόμενοι .... από τις συγκοινωνίες. (εξυπηρετούμαι)
3. (Εσείς) πολλές φορές .... την ώρα του μαθήματος. (αφαιρούμαι)
4. Η ομάδα τους είναι πολύ καλή. Δύσκολα .... (νικιέμαι)
5. Αυτά τα ρούχα είναι παλιάς μόδας, δεν .... πια. (φοριέμαι)
6. Έχει αργήσει. (Εμείς) ....γιατί δεν ήρθε ακόμα. (αναρωτιέμαι)
7. Ο Σπύρος και ο Γιώργος .... κάθε Σάββατο. (συναντιέμαι)
8. Τα δάση .... το καλοκαίρι από τις πυρκαγιές. (απειλούμαι)
9. Η πρώτη αγάπη δεν .... (λησμονιέμαι)
10. Ο ασθενής .... σήμερα το πρωί στις εννέα. (χειρουργούμαι)
11. Οι νομοί της χώρας .... από τους νομάρχες. (διοικούμαι)
12. Εδώ .... τα γραπτά των εξετάσεων. (βαθμολογούμαι)
13. Το σπίτι που βλέπεις .... σε τιμή ευκαιρίας. (πουλιέμαι)
14. Η γη .... γύρω από τον ήλιο. (κινούμαι)
15. Ο πολίτης .... από τις δημόσιες υπηρεσίες. (εξυπηρετούμαι)

Μέλλοντας Διαρκείας

Θα **κρατιέμαι** από το χέρι σου.
Θα **συναντιέσαι** με τους φίλους σου;
Θα **πουλιέται** 10 δραχμές φθηνότερα.
Θα **αγαπιόμαστε** για πάντα.
Θα **ξεχνιέστε** με το διάβασμα.
Τα σκουπίδια **θα πετιούνται** καθημερινά.

Ενεστώτας: Υποτακτική

Θέλω **να κρατιέμαι** από το χέρι σου.
Σ' αρέσει **να συναντιέσαι** με τους φίλους σου;
Πρέπει **να πουλιέται** 10 δραχμές φθηνότερα.
Είναι ωραίο **να αγαπιόμαστε** για πάντα.
Μπορείτε **να ξεχνιέστε** με το διάβασμα.
Πρέπει τα σκουπίδια **να πετιούνται** καθημερινά.

Α' τάξη

θα / να
πουλ **ιέμαι**
πουλ **ιέσαι**
πουλ **ιέται**
πουλ **ιόμαστε**
πουλ **ιέστε**
πουλ **ιούνται**

Μέλλοντας Διαρκείας

Θα **απασχολούμαι** 5 ώρες την ημέρα.
Θα **εξυπηρετείσαι** αμέσως.
Θα **συνεννοείται** στα Ελληνικά.
Θα **στερούμαστε** πολλά πράγματα.
Θα **ασχολείστε** με τα παιδιά σας.
Θα **βαθμολογούνται** κάθε μήνα.

Ενεστώτας: Υποτακτική

Πρέπει **να απασχολούμαι** 5 ώρες την ημέρα.
Είναι ωραίο **να εξυπηρετείσαι** αμέσως.
Θέλει **να συνεννοείται** στα Ελληνικά.
Είναι ανάγκη **να στερούμαστε** πολλά πράγματα.
Είναι σπουδαίο **να ασχολείστε** με τα παιδιά σας.
Είναι απαραίτητο **να βαθμολογούνται** κάθε μήνα.

Β' τάξη

θα / να
ασχολ **ούμαι**
ασχολ **είσαι**
ασχολ **είται**
ασχολ **ούμαστε**
ασχολ **είστε**
ασχολ **ούνται**

4 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ Δεν πρέπει να .... την ώρα της διδασκαλίας. (αφαιρούμαι)

1\. Δεν πρέπει να **αφαιρείσαι** την ώρα της διδασκαλίας.

1. Όλα τα δημόσια κτίρια πρέπει να .... καλά. (φρουρούμαι)
2. Ο δρόμος θα είναι κλειστός, γιατί θα .... έργα. (εκτελούμαι)
3. Οι υπάλληλοι πρέπει να .... 8 ώρες την ημέρα. (απασχολούμαι)
4. Αυτές οι μπότες θα .... τον χειμώνα με τα κρύα. (φοριέμαι)
5. Δεν πρέπει να ...., γιατί δεν έχεις δίκιο. (δικαιολογούμαι)
6. Οι προϊστάμενοι θα .... από τον διευθυντή. (τοποθετούμαι)
7. Οι πελάτες πρέπει να .... αμέσως. (εξυπηρετούμαι)
8. Όταν ταξιδεύετε όρθιοι πρέπει να .... γερά. (κρατιέμαι)
9. Τα γραπτά τους θα .... από το 1 μέχρι το 10. (βαθμολογούμαι)
10. Πόσες ώρες θα .... στη δουλειά σας; (απασχολούμαι)
11. Κανείς δεν θα .... με τα πρόβλημά του. (ασχολούμαι)
12. Τα σκουπίδια πρέπει να ....σε ειδικούς κάδους. (πετιέμαι)
13. Το συμβούλιο της εταιρείας θα .... κάθε Τρίτη. (συγκαλούμαι)
14. Οι βαριά άρρωστοι πρέπει να .... αμέσως. (χειρουργούμαι)
15. Η έξοδος κινδύνου δεν θα ....συχνά. (χρησιμοποιούμαι)
16. Η αλληλογραφία τους θα .... κάθε πρωί. (ταχυδρομούμαι)

Ενεστώτας: Προστακτική

Γιάννη, **να κρατιέσαι** καλά, από τη λαβή, όταν είσαι στο λεωφορείο.
Να ξεχνιέσαι διαβάζοντας βιβλία.
Μη στεναχωριέστε, γιατί θα επιστρέψουμε νωρίς.
Να ασχολείσαι περισσότερο με το παιδί σου.
Μη δικαιολογείστε γι' αυτά που κάνετε.
Να κινείστε πάντοτε στο δεξιό μέρος του δρόμου.

Α' τάξη	*(εσύ)*	να κρατ **ιέσαι**	μη κρατ **ιέσαι**
	(εσείς)	να κρατ **ιέστε**	μη κρατ **ιέστε**
Β' τάξη	*(εσύ)*	να ασχολ **είσαι**	μη ασχολ **είσαι**
	(εσείς)	να ασχολ **είστε**	μη ασχολ **είστε**

5 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ παρηγοριέμαι ➡ **να παρηγοριέσαι** **μην παρηγοριέσαι**
➡ **να παρηγοριέστε** **μην παρηγοριέστε**

1. αναρωτιέμαι ....
....
2. βαστιέμαι ....
....
3. κινούμαι ....
....
4. τοποθετούμαι ....
....
5. προηγούμαι ....
....

6 *Συμπληρώστε τα κενά όπως στο παράδειγμα:*

1. **Μη κυνηγιέστε,** γιατί θα πέσετε και θα χτυπήσετε. (δεν κυνηγιέμαι)
2. .... την ώρα του μαθήματος. (δεν ξεχνιέμαι)
3. ...., όταν σας μιλούν. (δεν αφαιρούμαι)
4. .... σε λάθος θέση. (δεν τοποθετούμαι)
5. ...., όταν κάνετε φασαρία. (δεν δικαιολογούμαι)
6. ...., όταν είστε στη γραμμή. (δεν κινούμαι)
7. .... με ξένες υποθέσεις. (δεν ασχολούμαι)
8. .... στο αριστερό μέρος του δρόμου. (δεν κινούμαι)

Χρονικές προτάσεις

Προτάσεις με "αφού"

Ο θείος Γιάννης τελείωσε τη δουλειά του. Μετά γύρισε στο σπίτι του.
Ο θείος Γιάννης γύρισε στο σπίτι του, **αφού τελείωσε τη δουλειά του**.

Ο αδελφός μου έφαγε το φαγητό του. Μετά άρχισε να διαβάζει το βιβλίο του.
Ο αδελφός μου άρχισε να διαβάζει το βιβλίο του, **αφού έφαγε το φαγητό το**.

Ο πατέρας του Δημήτρη έφυγε. Μετά ο Δημήτρης έκλαψε.
Ο Δημήτρης έκλαψε, **αφού έφυγε ο πατέρας του.**

7 *Συνεχίστε με τον ίδιο τρόπο:*

1. Το πλοίο σήκωσε τις άγκυρες. Μετά έφυγε.
   ....
2. Ο στρατιώτης σήκωσε το όπλο. Μετά πυροβόλησε.
   ....
3. Ο δάσκαλος έβγαλε το παλτό του. Μετά άρχισε το μάθημα.
   ....
4. Ο ηθοποιός υποκλίθηκε στον κόσμο. Μετά χάθηκε στο βάθος της σκηνής.
   ....
5. Ο πελάτης έδειξε την ταυτότητά του. Μετά πήρε το δέμα.
   ....
6. Η γιαγιά φόρεσε τα καλά της ρούχα. Μετά έφυγε για την εκκλησία.
   ....

Προτάσεις με "πριν"

Πρώτα έκανε τον σταυρό του. Ο πατέρας έφυγε για τη δουλειά του.
Πριν (να) φύγει για τη δουλειά του ο πατέρας, έκανε τον σταυρό του.

Πρώτα ήπιε το γάλα του. Ο Νίκος πήγε στο σχολείο.
Πριν (να) πάει στο σχολείο ο Νίκος, ήπιε το γάλα του.

Πρώτα καθάρισε καλά το σπίτι. Η μητέρα έστρωσε τα χαλιά.
Πριν (να) στρώσει τα χαλιά η μητέρα, καθάρισε καλά το σπίτι.

8 *Συνεχίστε με τον ίδιο τρόπο:*

1. Πρώτα διάβασε τα μαθήματά του. Ο Σπύρος άνοιξε την τηλεόραση.

....

2. Πρώτα τα στέγνωσε. Η γιαγιά σιδέρωσε τα ρούχα.

....

3. Πρώτα έκαναν την προσευχή τους. Τα παιδιά μπήκαν στις τάξεις τους.

....

4. Πρώτα ήπιε το φάρμακό του. Ο Γιάννης ξάπλωσε στο κρεβάτι.

....

5. Πρώτα κλείδωσε καλά την πόρτα. Ο αδερφός μου κατέβηκε στην αυλή.

....

Προτάσεις με "μόλις"

Η κυρία είδε τον ληστή. Αμέσως μετά λιποθύμησε.
Μόλις η κυρία είδε τον ληστή, λιποθύμησε.

Ο Νίκος έφτασε στη στάση. Αμέσως μετά το λεωφορείο έφυγε.
Μόλις ο Νίκος έφτασε στη στάση, το λεωφορείο έφυγε.

Φτάσαμε στην κορυφή του βουνού. Αμέσως μετά αντικρίσαμε τη θάλασσα.
Μόλις φτάσαμε στην κορυφή του βουνού, αντικρίσαμε τη θάλασσα.

9 *Συνεχίστε με τον ίδιο τρόπο:*

1. Ο βουλευτής τελείωσε την ομιλία του. Αμέσως μετά ο κόσμος χειροκρότησε.

....

2. Σήμερα το πρωί ξημέρωσε. Αμέσως μετά άρχισε να βρέχει.

....

3. Ο Τάσος ένιωσε τον σεισμό. Αμέσως μετά άρχισε να τρέχει.

....

4. Ο διαιτητής σφύριξε. Αμέσως μετά άρχισε ο αγώνας.

....

5. Ο αρχηγός έδωσε το σύνθημα. Αμέσως μετά άρχισε ο πετροπόλεμος.

....

Η γιαγιά έπλεκε την μπλούζα του παππού. Την ίδια στιγμή τραγουδούσε.
Η γιαγιά έπλεκε την μπλούζα του παππού, **ενώ τραγουδούσε.**

Ο παππούς κλάδευε τα δέντρα του. Την ίδια στιγμή κουβέντιαζε με τον γείτονα.
Ο παππούς κλάδευε τα δέντρα του, **ενώ κουβέντιαζε με τον γείτονα.**

Ο αδελφός μου έβλεπε τηλεόραση. Την ίδια στιγμή τηλεφωνούσε στη φίλη του.
Ο αδελφός μου έβλεπε τηλεόραση, **ενώ τηλεφωνούσε στη φίλη του.**

10 *Συνεχίστε με τον ίδιο τρόπο:*

1. Ο δάσκαλος έκανε μάθημα.Την ίδια στιγμή οι μαθητές άκουγαν προσεχτικά.

   ....

2. Οι μαθητές έκαναν παρέλαση. Την ίδια στιγμή ο κόσμος χειροκροτούσε.

   ....

3. Η μητέρα σκούπιζε τα πιάτα. Την ίδια στιγμή έβλεπε τηλεόραση.

   ....

4. Ο Νίκος διάβαζε τα μαθήματά του. Την ίδια στιγμή έπαιζε με τη γάτα.

   ....

5. Το τραίνο σφύριζε. Την ίδια ώρα το σχολικό περνούσε μπροστά από το σπίτι.

   ....

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η παιδεία στην Ελλάδα είναι υποχρεωτική για εννέα χρόνια· έξι χρόνια για το Δημοτικό και τρία για το Γυμνάσιο. Το Λύκειο ή το Πανεπιστήμιο είναι προαιρετικά. Τα Ελληνόπουλα ξεκινούν την εννιάχρονη υποχρεωτική εκπαίδευση στην ηλικία των έξι ετών περίπου και την τελειώνουν περίπου 15 ετών. Η εκπαίδευση στην Ελλάδα είναι ιδιωτική και δημόσια. Δεν υπάρχουν ιδιωτικά Πανεπιστήμια.

Το 1976 εγιναν πολλές αλλαγές (μεταρρυθμίσεις) και η Δημοτική γλώσσα καθιερώθηκε νομοθετικά ως η επίσημη, προφορική και γραπτή, γλώσσα του κράτους.

Το σχολικό έτος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου και τελειώνει την 31η Αυγούστου του επόμενου έτους. Στο Γυμνάσιο υπάρχουν δύο περίοδοι γραπτών εξετάσεων (Ιανουάριος – Ιούνιος). Στο Λύκειο υπάρχει μία περίοδος γραπτών εξετάσεων (Ιούνιος). Η διδασκαλία στα ελληνικά σχολεία γίνεται πέντε ημέρες την εβδομάδα, από τη Δευτέρα ως την Παρασκευή. Στις μεγαλες πόλεις τα περισσότερα σχολεία λειτουργούν πρωί ή απόγευμα. Τα σχολεία κλείνουν δύο εβδομάδες για τα Χριστούγεννα και δύο για το Πάσχα. Οι καλοκαιρινές διακοπές διαρκούν περίπου τρεις μήνες.

Πανεπιστήμια υπάρχουν σ' όλη την Ελλάδα. Για να μπει κανείς στο Πανεπιστήμιο ή σε ανώτατη τεχνική σχολή δίνει εισαγωγικές εξετάσεις. Ο υποψήφιος φοιτητής δηλώνει, πριν από τις εξετάσεις, ποιο Πανεπιστήμιο της χώρας προτιμά.

Μπορεί όμως κανείς να φοιτήσει σε κάποια ιδιωτική επαγγελματική σχολή. Υπάρχουν επίσης τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.). Ακόμα τα νυχτερινά (εσπερινά) σχολεία εξυπηρετούν τους μαθητές που εργάζονται το πρωί.

Πατέρας: Χτες είδα τον αδελφό μου και ήταν πολύ στενοχωρημένος. Ο μικρός του γιος, ο Παύλος, αν και είχε προσπαθήσει αρκετά, έμεινε πάλι στην ίδια τάξη.

Μητέρα: Τι λες! Πράγματι είναι σοβαρό. Σκέψου τόσος κόπος, τόση προσπάθεια... Μακάρι να τα είχε καταφέρει. Τουλάχιστον ο Γιώργος, ο μεγάλος, πέρασε στο Πανεπιστήμιο.

Πατέρας: Τώρα ο αδελφός μου αναρωτιέται ποια λύση είναι η καλύτερη για το παιδί. Να συνεχίσει στο Λύκειο ή να πάει σε μια τεχνική σχολή, για να μάθει μια τέχνη;

Μητέρα: Δεν ξέρω κατά πόσο ο Παύλος μπορεί να συνεχίσει στο Λύκειο. Δεν φαίνεται να έχει όρεξη για γράμματα. Ο αδελφός σου δεν πρέπει να τον πιέσει.

Πατέρας: Έχεις δίκιο. Ο Παύλος μπορεί να γίνει ένας επιτυχημένος τεχνίτης. Δεν πετυχαίνει επαγγελματικά στη ζωή μόνο αυτός που πηγαίνει στο Πανεπιστήμιο.

Μητέρα: Αν και τα δικά μας είναι ακόμα μικρά, δεν σου κρύβω ότι εγώ ανησυχώ από τώρα. Ο Κώστας τελειώνει το Δημοτικό και φοβάται το Γυμνάσιο. Ελπίζω να μη δυσκολευτεί...

Πατέρας: Θα τον βοηθήσουμε, όσο μπορούμε. Ευτυχώς του αρέσουν πολύ οι ξένες γλώσσες. Στα Αγγλικά πηγαίνει πολύ καλά. Θέλει να αρχίσει και Γερμανικά.

Μητέρα: Συμφωνώ. Όσα πιο πολλά εφόδια έχεις τόσο το καλύτερο. Η ζωή είναι δύσκολη.

Λεξιλόγιο

ΡΗΜΑΤΑ

καθιερώνω
ξεκινώ (Α)
αρχίζω
λειτουργώ (Β)
συμβαίνει
διαλέγω
δηλώνω
προτιμώ
σπουδάζω
συνεχίζω
αναρωτιέμαι
προσπαθώ (Β)
παρηγορώ (Β)
επιμένω
ανησυχώ (Β)
φοβάμαι
βοηθώ (Α)
αντιμετωπίζω
τελειώνω
συμφωνώ
πετυχαίνω

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

η παιδεία
η συνέχεια
η αλλαγή
η μεταρρύθμιση
το Ελληνόπουλο
η εκπαίδευση
το έτος
η ημερομηνία
η εξέταση
η διδασκαλία
ο λόγος
ο κόπος
η στενοχώρια
η σκέψη
η λύση
η τέχνη
το εφόδιο
ο τεχνίτης

ΕΠΙΘΕΤΑ

υποχρεωτικός, –ή, –ό
προαιρετικός, –ή, –ό
σχολικός, –ή, –ό
επόμενος, –η, –ο
γραπτός, –ή, –ό
προφορικός, –ή, –ό
πρωινός, –ή, –ό
απογευματινός, –ή, –ό
καλοκαιρινός, –ή, –ό
εισαγωγικός, –ή, –ό
υποψήφιος, –α, –ο
ιδιωτικός, –ή, –ό
δημόσιος, –α, –ο
επαγγελματικός, –ή, –ό
τεχνικός, –ή, –ό
νυχτερινός, –ή, –ό
εσπερινός, –ή, –ό
στεναχωρημένος, –η, –ο
σοβαρός, –ή, –ό
επιτυχημένος, –η, –ο

ΑΚΛΙΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ

δηλαδή
περίπου
σχεδόν
εκτός
πράγματι
τουλάχιστον

Πρόσθετο λεξιλόγιο – Εκφράσεις

Παιδικός Σταθμός
Νηπιαγωγείο — 1–2 τάξεις
Δημοτικό — 6 τάξεις
Γυμνάσιο — 3 τάξεις
Λύκειο — 3 τάξεις
ενιαίο πολυκλαδικό (Ε.ΠΛ.) • τεχνικό επαγγελματικό (Τ.ΕΛ.) • εκκλησιαστικό
Τεχνική Επαγγελματική Σχολή
Τ.Ε.Ι. – Πανεπιστήμιο
Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) κ.ά.

ο αναλφάβητος – ο αναλφαβητισμός
αγράμματος ≠ μορφωμένος, -η, -ο

Προσχολική εκπαίδευση
Το Νηπιαγωγείο – η νηπιαγωγός

Πρωτοβάθμια εκπαίδευση
ο δάσκαλος
η δασκάλα
(4 χρόνια σπουδών)

Βασικά μαθήματα:
Μαθηματικά, Ελληνικά, Ιστορία,
Γεωγραφία, Θρησκευτικά, Φυσική,
Μελέτη περιβάλλοντος,
Γυμναστική,
Αισθητική αγωγή κτλ.

Δευτεροβάθμια εκπαίδευση
ο καθηγητής
η καθηγήτρια
(4 χρόνια σπουδών)
ο φιλόλογος – Ελληνική Γλώσσα • Ιστορία
ο θεολόγος – Θρησκευτικά
ο μαθηματικός – Μαθηματικά
ο φυσικός – Φυσική
ο χημικός – Χημεία
ο βιολόγος – Βιολογία
Πληροφορική (Γ' Γυμνασίου) κτλ.
ξένες γλώσσες
ο γυμναστής – Γυμναστική
ο μουσικός – Μουσική

ο μαθητής – η μαθήτρια
Ο μαθητής προάγεται (το ενδεικτικό).
Ο μαθητής παίρνει το απολυτήριο.

ο προφορικός βαθμός
ο γραπτός βαθμός
το διαγώνισμα
ο έλεγχος

Τριτοβάθμια εκπαίδευση — **Α.Ε.Ι. (Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα)**

Πανεπιστήμιο
4 χρόνια σπουδών
(8 εξάμηνα)
Ιατρικές σχολές
6 ή 5 χρόνια σπουδών
+ ειδικότητα

Πολυτεχνείο
5 χρόνια σπουδών
(10 εξάμηνα)

Οικονομικών–Κοινωνικών Σπουδών
4 χρόνια σπουδών
(8 εξάμηνα)

Διδακτικό προσωπικό στα Α.Ε.Ι.: καθηγητές
αναπληρωτές καθηγητές
επίκουροι καθηγητές
λέκτορες

ο φοιτητής – η φοιτήτρια
πτυχίο
δυνατότητα για διδακτορικό (μεταπτυχιακές σπουδές)

Ανώτερες σχολές
(συνήθως 3 χρόνια σπουδών, 4–6 εξάμηνα σπουδών – πρακτική εξάσκηση)

ΥΠ.Ε.Π.Θ.: Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων
Σχολική γιορτή: των Τριών Ιεραρχών (30 Ιανουαρίου)

εξετάζω (-εται) το μάθημα γραπτά, προφορικά
περνάω το μάθημα, την τάξη • μένω στην ίδια τάξη
μένω σ' ένα, δύο ...... μαθήματα
δεν έχω όρεξη για γράμματα
φέτος • του χρόνου

Επαγγελματικές Σχολές
Τεχνικό Λύκειο
Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση
Ο.Α.Ε.Δ. (Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού)

Υπάρχουν σχολεία όπως : Παλιννοστούντων Ελληνοπαίδων
Μουσικά Γυμνάσια

Ειδικής αγωγής • Τυφλών – Κωφαλάλων κ.ά.

το φροντιστήριο – τα ιδιαίτερα μαθήματα
Σ.Ε.Π. = Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός

Δέσμες (Γ' Λυκείου):

1η	2η	3η	4η
Πολυτεχνείο Μαθηματικό κτλ.	Ιατρική κτλ.	Φιλοσοφική, Νομική κτλ.	Οικονομικών – Κοινωνικών Επιστημών
Έκθεση Μαθηματικά Φυσική Χημεία	Έκθεση Φυσική Χημεία Βιολογία	Έκθεση Ιστορία Λατινικά Αρχαία Ελληνικά	Έκθεση Μαθηματικά Ιστορία Πολιτική Οικονομία

Σημείωση: Οι Έλληνες του εξωτερικού δίνουν ειδικές εξετάσεις, για να περάσουν στο Πανεπιστήμιο.

Ερωτήσεις

— Ποιες τάξεις στην Ελλάδα είναι υποχρεωτικές και ποιες όχι;
— Ποιες είναι οι τρεις εκπαιδευτικές βαθμίδες;
— Πόσα χρόνια διαρκεί η καθεμιά και πώς ονομάζεται;
— Σε ποια ηλικία αρχίζουν τα Ελληνόπουλα το σχολείο;
— Γνωρίζετε το εκπαιδευτικό σύστημα άλλης χώρας;
— Μπορείτε να το περιγράψετε;
— Πότε αρχίζει και πότε τελειώνει το σχολικό έτος στην Ελλάδα;
— Πότε και για πόσο σταματούν τα μαθήματα;
— Γιατί ο Παύλος στενοχώρησε τον πατέρα του;
— Πρέπει ο πατέρας να στενοχωριέται; Ποια είναι η γνώμη σας;
— Κατά τη γνώμη σας τι πρέπει να κάνει ο Παύλος την επόμενη χρονιά;
— Γιατί πρέπει να έχουμε εφόδια στη ζωή μας;
— Να αναφέρετε
  - Σε πόσα και ποια τμήματα χωρίζεται το ελληνικό σχολείο
  - Σε ποια ηλικία πάνε τα παιδιά στο σχολείο;
  - Πώς ονομάζεται αυτός που διδάσκει σε κάθε βαθμίδα;
— Ποια μαθήματα διδάσκονται
  - στο Δημοτικό;
  - στο Γυμνάσιο – Λύκειο;
— Ποια είναι η Ανώτερη – Ανώτατη εκπαίδευση;
— Πώς λέγεται το υπεύθυνο υπουργείο για την Παιδεία;
— Μετά το Λύκειο για να συνεχίσεις στα Τ.Ε.Ι., Α.Ε.Ι. περνάς εξετάσεις. Πώς λέγονται;
— Πόσες δέσμες υπάρχουν και ποιες είναι;
— Τι μπορούμε να σπουδάσουμε μετά το Λύκειο;
— Όταν εργάζεσαι το πρωί και θέλεις να σπουδάσεις, ποια λύση υπάρχει;

Γραμματική

Β' Συζυγία (α' & β' τάξη)

Μεσοπαθητική φωνή: Παρατατικός

Αναρωτιόμουν αν έπρεπε να σε πάρω τηλέφωνο.
(Εσύ) χτες **βαριόσουν** να παίξεις μαζί μας.
Ο δάσκαλος **στενοχωριόταν**, επειδή δεν διαβάζαμε.
Αγαπιόμαστε πολύ με τα ξαδέλφια μου.
(Εσείς) κάθε βράδυ **συναντιόσαστε** στο καφενεδάκι του χωριού;
Οι μαθητές **παραπονιόνταν** χωρίς λόγο.

Α' τάξη

ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ
αγαπ **ιόμουν**
αγαπ **ιόσουν**
αγαπ **ιόταν**
αγαπ **ιόμαστε**
αγαπ **ιόσαστε**
αγαπ **ιόνταν**

(Εγώ) όλη μέρα **ασχολούμουν** με τα μαθήματά μου.
Όταν έκανες δίαιτα, **στερούσουν** τα γλυκά.
Ο Γιάννης **συνεννοούνταν** στα Ελληνικά.
Πολλές φορές **απασχολούμαστε** και τα Σαββατοκύριακα.
Πώς **συνεννοούσαστε** στο εξωτερικό;
Τα παιδιά του γείτονα **θεωρούνταν** καλοί μαθητές.

Β' τάξη

ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ
συνεννο **ούμουν**
συνεννο **ούσουν**
συνεννο **ούνταν**
συνεννο **ούμαστε**
συνεννο **ούσαστε**
συνεννο **ούνταν**

1 *Να κλίνετε τον **Παρατατικό** των ρημάτων:*

πετιέμαι νικιέμαι προσκαλούμαι θεωρούμαι

2 *Γράψτε τους αντίστοιχους τύπους του **Παρατατικού**:*

√ θεωρούνται ➡ **θεωρούνταν**

βαριέσαι	....	δικαιολογείται	....
κρατιόμαστε	....	εξυπηρετούμαι	....
πουλιέται	....	συνεννοείσαι	....
στεναχωριέμαι	....	καλλιεργούνται	....

3 *Συμπληρώστε τα κενά με τον **Παρατατικό** των ρημάτων:*

√ Αυτός ήταν πρωταθλητής της πυγμαχίας. Πολύ δύσκολα .... (νικιέμαι)
Αυτός ήταν πρωταθλητής της πυγμαχίας. Πολύ δύσκολα **νικιόταν.**

1. Ο Νίκος πάντοτε............................από τους δασκάλους του. (επαινούμαι)
2. Τα ρούχα που βλέπεις .... μόνο στα παλιά χρόνια. (φοριέμαι)
3. (Εσεις) ...., γιατί τα βράδια κάναμε φασαρία.(παραπονιέμαι)
4. (Εγώ) ...., γιατί ο Νίκος ήταν άκεφος σημερα.(αναρωτιέμαι)
5. Οι μαθητές .... από τους καθηγητες τους. (βαθμολογούμαι)
6. Ο Γιάννης .... όλους τους μεγάλους τραγουδιστές. (μιμούμαι)
7. Η επιτροπή .... μόνο από καθηγητές. (αποτελούμαι)
8. Οι μαθητές .... στο γυμναστήριο. (απασχολούμαι)
9. (Εγώ) .... στην τράπεζα της γειτονιάς μου.(εξυπηρετούμαι)

4 *Να μεταφέρετε το κειμενο στον **Παρατατικό** όπως στο παράδειγμα:*

"Το σπίτι που βλέπεις πουλιέται σε πολύ καλή τιμή. Είναι αρκετά μεγάλο. Αποτελείται από τρία υπνοδωμάτια, ένα σαλόνι και δυο μπάνια. Εχει το προνόμιο ότι βρίσκεται κοντά στον σταθμό και εξυπηρετείται από τον σιδηρόδρομο. Έχει ακόμα και μια μεγάλη αποθήκη που χρησιμοποιείται για υπνοδωμάτιο φιλοξενουμένων. Μπροστά του απλώνεται ένας μεγάλος κήπος που καλλιεργείται και βγάζει λογής λογης φρούτα".

"Το σπίτι που έβλεπες πουλιόταν σε πολύ καλή τιμή ....

....

....

....

....

....

....

Ερωτηματικές αντωνυμίες

Ποιος είναι ο αδελφός σου;
Ποια μέρα γεννήθηκες;
Ποιο βιβλίο σου αρέσει;
Τίνος (ποιανού) είναι αυτό το αυτοκίνητο;
Ποιον θέλετε;
Ποια παιδιά το έκαναν αυτό;
Τίνων (ποιανών) είναι αυτό το ωραίο σπίτι;
Ποιους μαθητές θα εξετάσετε;
Ποιες λέξεις λέγονται ουσιαστικά;

Πόσος καιρός πέρασε από τότε;
Πόσα παιδιά έχετε;
Πόση είναι η απόσταση από την Αθήνα στη Θεσσαλονίκη;
Πόσες του μηνός έχουμε σήμερα;
Πόση ώρα με περίμενες;
Πόσους χάρακες θέλετε;
Πόσων χρονών είσαι;
Πόσον καφέ θέλετε;

ποιος	**ποια**	**ποιο**
τίνος (ποιου/ποιανού)	**τίνος (ποιας/ποιανής)**	**τίνος (ποιου/ποιανού)**
ποιον	**ποια**	**ποιο**
ποιοι	**ποιες**	**ποια**
τίνων (ποιων/ποιανών)	**τίνων (ποιων/ποιανών)**	**τίνων (ποιων/ποιανών)**
ποιους	**ποιες**	**ποια**

5 *Συμπληρώστε τα κενά όπως στα παραδείγματα:*

√ .... μαθητές έχεις στην τάξη; (πόσος) ➡ **Πόσους** μαθητές έχεις στην τάξη;
√ .... παιχνίδι θέλεις να παίξουμε; (ποιος) ➡ **Ποιο** παιχνίδι θέλεις να παίξουμε;

1. .... κουστούμι θα φορέσεις απόψε; (ποιος)
2. .... ήταν η κυρία που σου τηλεφώνησε; (ποιος)
3. .... πλευρές έχει ο κύβος; (πόσος)
4. .... θεατές ήταν χτες στο γήπεδο; (πόσος)
5. .... είναι αυτό το μολύβι; (ποιος)
6. Σε .... μέρη της Ελλάδας παράγονται τα καλύτερα κρασιά; (ποιος)

6 *Συμπληρώστε τα κενά με τη σωστή αντωνυμία* ***(ποιος, πόσος).***

√ .... τετράδια έχεις; ➡ **Πόσα** τετράδια έχεις;

1. .... ασκήσεις λύσατε σήμερα;
2. .... χρονών είναι ο αδελφός σου;
3. .... γιος ήταν ο Μέγας Αλέξανδρος;
4. .... κουταλιές ζάχαρη βάζεις στο τσάι σου;
5. .... κόσμος ήταν στη χτεσινή εκδήλωση του συλλόγου σας;
6. .... κινηματογραφικές ταινίες σου αρέσουν;

Εναντιωματικές προτάσεις

Αν και έβρεχε, ο Γιάννης δεν πήρε την ομπρέλα του.
Πήγε και ο Λευτέρης στον γάμο, **ενώ δεν τον είχαν προσκαλέσει.**
Ο Γιάννης πήγε στο σχολείο, **μολονότι ήταν άρρωστος.**

αν και
ενώ
μολονότι

7 *Υπογραμμίστε τις* ***εναντιωματικές*** *προτάσεις όπως στο παράδειγμα:*

√ Αν και κάνει πολύ κρύο, ο Κώστας δεν φόρεσε το παλτό του.

1. Αν και είχε παιδιά, στο τέλος έμεινε μόνος.
2. Είναι πολύ ευτυχισμένος, μολονότι δεν είναι πλούσιος.
3. Αν και με έδιωξαν, εγώ δεν έφυγα.
4. Αυτός την παντρεύτηκε, αν και εκείνη δεν είχε καθόλου προίκα.
5. Αν και ήταν φίλος μου, εγώ δεν τον πίστεψα.
6. Μολονότι έλαβε πολλά γράμματα, δεν απάντησε σε κανένα.
7. Δεν έμεινε για φαγητό, ενώ ήταν νηστικός.
8. Ζητούσαν να ακούσουν πάλι την ίδια ιστορία, μολονότι την ήξεραν.

8 *Ενώστε τις δύο προτάσεις όπως στο παράδειγμα:*

√ Ο Γιάννης έχει πολλά χρήματα. – Ο Γιάννης δεν ξοδεύει καθόλου χρήματα.
Ο Γιάννης, **αν και έχει πολλά χρήματα,** δεν τα ξοδεύει.

1. Ο Νίκος είναι άρρωστος. – Ο Νίκος δεν πίνει το φάρμακό του.
Ο Νίκος,..
2. Ο Παύλος έχει πολλά βιβλία. – Ο Παύλος δεν διαβάζει ποτέ.
Ο Παύλος,..
3. Ο Σπύρος δεν έχει παιδιά. – Ο Σπύρος αγαπά πολύ τα παιδιά.
Ο Σπύρος,..
4. Ο Διονύσης είναι φίλαθλος. – Ο Διονύσης δεν πηγαίνει συχνά στο γήπεδο.
Ο Διονύσης,..
5. Ο Νίκος πρόσεχε στο μάθημα. – Ο Νίκος δεν κατάλαβε τίποτα.
Ο Νίκος,..
6. Ο Θανάσης ήταν καλός μαθητής. – Ο Θανάσης απέτυχε στις εξετάσεις.
Ο Θανάσης,..

Πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις

Ξέρεις Ελληνικά;	Με ρώτησε, **αν ξέρω Ελληνικά.**
Πόσων χρονών είσαι;	Με ρώτησε, **πόσων χρονών είμαι.**
Πηγαίνεις στο σχολείο;	Με ρώτησε, **αν πηγαίνω στο σχολείο.**
Διάβασες τα μαθήματά σου;	Ήθελε να μάθει, **αν διάβασα τα μαθήματά μου.**
Θα πάτε στην Επίδαυρο;	Δεν ξέρουμε, **αν θα πάμε στην Επίδαυρο.**
Πόσα βιβλία έχεις;	Με ρώτησε, **πόσα βιβλία έχω.**
Τι έπαθε ο θείος σου;	Με ρώτησε, **τι έπαθε ο θείος μου.**
Πού είναι το Γυμνάσιο;	Ήθελε να μάθει, **πού είναι το γυμνάσιο.**
Βρίσκεται στην Ελλάδα;	**Είναι άγνωστο, αν** βρίσκεται στην Ελλάδα.
Έχει φύγει στο εξωτερικό;	**Δεν είναι βέβαιο, αν** έχει φύγει στο εξωτερικό.
Πώς έγιναν όλα αυτά;	**Είναι παράξενο, πώς** έγιναν όλα αυτά.
Πού βρήκε τόσα χρήματα;	**Είναι ανεξήγητο, πού** βρήκε τόσα χρήματα.

Προσοχή!

Είσαι από την Ήπειρο ή από τη Μακεδονία;
Με ρώτησε, αν είμαι από την Ήπειρο **ή** από τη Μακεδονία.

Θα έλθετε μαζί μου ή θα φύγετε;
Μας ρώτησε, αν θα πάμε μαζί του **ή αν** θα φύγουμε.

9 *Συμπληρώστε τα κενά σύμφωνα με τα παραδείγματα:*

√ Έχετε δικό σας σπίτι; → Μας ρώτησε, **αν** έχουμε δικό μας σπίτι.
√ Τι ώρα είναι; → Με ρώτησε, **τι** ώρα είναι.

1. Πότε ήλθες στην Ελλάδα;
   Ήθελε να μάθει, ... ήλθα στην Ελλάδα.
2. Πόσα αδέρφια είστε;
   Μας ρώτησε, ... αδέρφια είμαστε.
3. Πήρες γράμμα από τον πατέρα σου Νίκο;
   Ζήτησε να μάθει, ... ο Νίκος πήρε γράμμα από τον πατέρα του.
4. Πώς ήλθατε από τη Θεσσαλονίκη;
   Μας ρώτησε, ... ήλθαμε από τη Θεσσαλονίκη.
5. Τι θα κάνω αύριο;
   Ο αδελφός μου αναρωτιέται, ... θα κάνει αύριο.

6. Πού μένουν οι γονείς σου;

Ο δάσκαλος με ρώτησε, ... μένουν οι γονείς μου.

7. "Ζει ο βασιλιάς Αλέξανδρος;"

Η γοργόνα ρωτούσε τους ναυτικούς, ... ζει ο βασιλιάς Αλέξανδρος.

8. Ποιος από τους δυο μας σκέπτεται σωστά;

Αναρωτήθηκε, ... από τους δυο μας σκεπτόταν σωστά.

9. Μένεις στην Αθήνα ή στον Πειραιά;

Ήθελε να μάθει, ... μένω στην Αθήνα ...... στον Πειραιά.

10. Είσαι καλά ή νιώθεις αδιαθεσία;

Με ρώτησε, ... ήμουν καλά .... ένιωθα αδιαθεσία.

10 Συνεχίστε:

√ Πόσες μπάλες έχεις; ➡ Με ρώτησε, **πόσες μπάλες έχω.**

1. Τι δουλειά κάνεις;	Με ρωτησε, ...
2. Έχεις ποδήλατο;	Ήθελε να μάθει,....................................
3. Καπνίζεις;	Με ρώτησε,....................................
4. Σου αρέσουν οι κωμωδίες;	Με ρώτησε,....................................
5. Σε ποια συνοικία μένεις;	Με ρώτησε,....................................
6. Πόσα χρόνια είσαι παντρεμένος;	....
7. Πόσους καφέδες πίνεις την ημέρα;	....
8. Βρήκες εύκολα δουλειά;	....
9. Τι μεροκάματο παίρνεις;	....
10. Έχεις αδέρφια στο εξωτερικό;	....
11. Σε ποια τάξη πάει ο γιος σου;	....

ΓΙΟΡΤΕΣ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ

Κάθε λαός έχει τις παραδόσεις του, τα ήθη και τα έθιμά του, τις εθνικές ή τις τοπικές γιορτές του και γενικά τις εκδηλώσεις της κοινωνικής ζωής που καθορίζουν την εθνική του ταυτότητα. Στην Ελλάδα οι παραδόσεις, τα ήθη και τα έθιμα που έχουν περάσει από γενιά σε γενιά, οι εθνικές, οι τοπικές και οι θρησκευτικές γιορτές έχουν γίνει μέρος της κοινωνικής ζωής.

Ποιος Έλληνας δεν περιμένει την ημέρα του "ΌΧΙ" ή την "25η Μαρτίου", για να ξαναθυμηθεί τα ιστορικά γεγονότα και να νιώσει εθνική υπερηφάνεια; Ποιος μεγάλος ή μικρός δεν περιμένει τις ημέρες των Χριστουγέννων και του Πάσχα, για να ζήσει χαρούμενες οικογενειακές στιγμές κι έτσι να ξεφύγει από την καθημερινότητα και τη ρουτίνα της δουλειάς;

Στην Ελλάδα οι γιορτές είναι δεμένες με την πατρίδα (εθνικές γιορτές), με τη θρησκεία (θρησκευτικές γιορτές) και με την καθημερινή οικογενειακή ζωή (ονομαστικές γιορτές και έθιμα).

Εθνικές γιορτές

28η Οκτωβρίου. Την 28η Οκτωβρίου του 1940 οι Έλληνες είπαν το ιστορικό "ΟΧΙ" στη φασιστική Ιταλία. Τότε μπήκε η Ελλάδα στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Για την Επέτειο γίνονται γιορταστικές εκδηλώσεις σ' όλη την Ελλάδα. Κορυφαία εκδήλωση για την 28η Οκτωβρίου είναι η παρέλαση που γίνεται στη Θεσσαλονίκη.

25η Μαρτίου. Είναι διπλή γιορτή. Εθνική και θρησκευτική. Η μεγαλύτερη εθνική γιορτή των Ελλήνων. Η μέρα της εθνικής ανεξαρτησίας του Ελληνικού Έθνους. Στις 25 του Μάρτη του 1821 ξέσπασε η Ελληνική Επανάσταση ενάντια στους Τούρκους κατακτητές με το σύνθημα "Ελευθερία ή Θάνατος". Κορυφαίες εκδηλώσεις είναι: η παρέλαση των μαθητών και των φοιτητών μπροστά από το μνημείο του Άγνωστου Στρατιώτη στην Αθήνα την παραμονή της επετείου και η στρατιωτική παρέλαση, στον ίδιο χώρο, στις 25 Μαρτίου, ανήμερα.
Την ίδια μέρα η Εκκλησία γιορτάζει τον "Ευαγγελισμό" της Θεοτόκου.

25 Δεκεμβρίου, Χριστούγεννα. Οι μέρες των Χριστουγέννων είναι ξεχωριστές για τους Έλληνες, όπως και για όλο τον χριστιανικό κόσμο. Οι δρόμοι, οι πλατείες, τα καταστήματα, τα σπίτια είναι στολισμένα. Το χριστουγεννιάτικο δέντρο στολίζει τα σαλόνια των σπιτιών. Παλιότερα στην Ελλάδα ήταν έθιμο να στολίζουν ένα καράβι. Την παραμονή των Χριστουγέννων τα παιδιά γυρίζουν από σπίτι σε σπίτι και λένε τα κάλαντα. Οι νοικοκύρηδες τους δίνουν χρήματα και γλυκά, κουραμπιέδες και μελομακάρονα. Η γαλοπούλα είναι το παραδοσιακό χριστουγεννιάτικο φαγητό.

Η 1η Ιανουαρίου είναι η γιορτή της Πρωτοχρονιάς και του Αγίου Βασιλείου. Ο Αϊ-Βασίλης είναι ο αγαπημένος άγιος των παιδιών. Τον περιμένουν, για να τους φέρει δώρα. Την παραμονή της Πρωτοχρονιάς μικροί και μεγάλοι υποδέχονται το νέο έτος σε γιορταστική ατμόσφαιρα. Πολλοί παίζουν τυχερά παιχνίδια ή αγοράζουν λαχεία, για να δοκιμάσουν την τύχη τους. Πρωτοχρονιάτικο έθιμο είναι και το κόψιμο της βασιλόπιτας. Αυτός που θα βρει στο κομμάτι του το φλουρί θα είναι ο τυχερός της χρονιάς.

Το Πάσχα είναι κινητή γιορτή. Δεν έχει σταθερή ημερομηνία. Πέφτει κυρίως μέσα στον Απρίλιο και σπανιότερα στο πρώτο δεκαήμερο του Μαΐου. Όλοι προτιμούν να γιορτάσουν το Πάσχα στην επαρχία, σύμφωνα με τα πατροπαράδοτα έθιμα.

Αγαπητή μου Καίτη,

Πήρα την κάρτα σου και σ' ευχαριστώ πολύ για τις ευχές σου. Πέρασα πολύ όμορφα τις γιορτές του Πάσχα. Πήγα στο χωριό μαζί με τους γονείς μου. Εδώ τα σχολεία κλείνουν δύο βδομάδες, για το Πάσχα. Μου αρέσει ιδιαίτερα να πηγαίνω στο χωριό. Η φύση τον Απρίλη είναι πολύ όμορφη.

Τα πασχαλινά έθιμα με κάνουν να νιώθω πιο έντονα αυτές τις μέρες. Σχεδόν όλη τη Μεγάλη Εβδομάδα πήγαινα στην εκκλησία. Κάθε μέρα είχα πολλά πράγματα να κάνω. Τη Μεγάλη Τετάρτη βοήθησα τη γιαγιά μου να φτιάξει τσουρέκια και κουλούρια. Το σπίτι μοσχοβολούσε. Όμως εγώ δεν μπορούσα να τα δοκιμάσω. Νήστευα για να μεταλάβω. Τη Μεγάλη Πέμπτη βοήθησα τη μαμά μου στο βάψιμο των αβγών. Τη Μεγάλη Παρασκευή το πρωί στολίσαμε τον Επιτάφιο. Το Μεγάλο Σάββατο το βράδυ πήγα στην Ανάσταση. Είχα αγοράσει ένα ωραίο κόκκινο κερί. Μόλις ο παπάς βγήκε στην Ωραία Πύλη, ψάλλοντας το "Δεύτε λάβετε Φως", έτρεξα και άναψα πρώτη τη λαμπάδα μου, για να δώσω φως και σε άλλους. Όταν ο παπάς έψαλλε το "Χριστός Ανέστη", οι καμπάνες χτυπούσαν χαρμόσυνα και πολλοί έριχναν βαρελότα. Φοβήθηκα πολύ ...

Μετά την εκκλησία γυρίσαμε στο σπίτι και φάγαμε τη μαγειρίτσα που ήταν πολύ νόστιμη. Την Κυριακή του Πάσχα μας είχε καλέσει η θεία μου για φαγητό. Είχε μαζευτεί εκεί όλη η οικογένεια. Στον κήπο ψήσανε δύο αρνιά στη σούβλα και κοκορέτσι. Μοσχοβολούσε όλη η γειτονιά. Φάγαμε πολύ, χορέψαμε, τσουγκρίσαμε τα κόκκινα αβγά. Πήρα πολλά δώρα, επειδή είχα τη γιορτή μου.

Εύχομαι κάποτε να γιορτάσουμε μαζί το Πάσχα.

Σε φιλώ,

Αναστασία

ΡΗΜΑΤΑ

καθορίζω
ξαναθυμάμαι
νιώθω
ξεφεύγω
ξεσπώ
στολίζω
γιορτάζω
υποδέχομαι
πέφτω
βοηθώ
μοσχοβολώ
δοκιμάζω
νηστεύω
χρησιμοποιώ
ψάλλω
μεταλαβαίνω
τρέχω
ανάβω
καλώ

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

ο λαός
η παράδοση
τα ήθη (το ήθος)
το έθιμο
η εκδήλωση
η γενιά
το γεγονός
η υπερηφάνεια
η στιγμή
η ρουτίνα
η πατρίδα
η θρησκεία
η επέτειος
η εκδήλωση
η παρέλαση
η ανεξαρτησία
το έθνος
η επανάσταση
ο κατακτητής
το σύνθημα
η ελευθερία
ο θάνατος
ο αγώνας
η παραμονή
η φροντίδα
ο νοικοκύρης
το παιχνίδι
τα χαρτιά
το λαχείο
η τύχη
το κόψιμο
η βασιλόπιτα
το κομμάτι
το νόμισμα
η χρονιά
το δεκαήμερο
η φύση
το βάψιμο
το κερί
η λαμπάδα
το φως
η καμπάνα
τα βαρελότα

ΕΠΙΘΕΤΑ

τοπικός, –ή, –ό
κοινωνικός, –ή, –ό
εθνικός, –ή, –ό
θρησκευτικός, –ή, –ό
ιστορικός, –ή, –ό
καθημερινός, –ή, –ό
ονομαστικός, –ή, –ό
οικογενειακός, –ή, –ό
φασιστικός, –ή, –ό
γιορταστικός, –ή, –ό
κορυφαίος, –α, –ο
διπλός, –ή, –ό
απελευθερωτικός, –ή, –ό
στρατιωτικός, –ή, –ό
χριστιανικός, –ή, –ό
γιορταστικός, –ή, –ό
ιδιαίτερος, –η, –ο
χριστουγεννιάτικος, –η, –ο
παραδοσιακός, –ή, –ό
πατροπαράδοτος, –η, –ο
τυχερός, –ή, –ό
κινητός, –ή, –ό
σταθερός, –ή, –ό
πασχαλινός, –ή, –ό

ΑΚΛΙΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ

ιδιαίτερα
παλιότερα (παλιός)
κυρίως
σπανιότερα (σπάνιος)
σύμφωνα με
έντονα
ειδικά
χαρμόσυνα
μαζί

Πρόσθετο λεξιλόγιο – Εκφράσεις

ήθη και έθιμα
εθνικές γιορτές
τοπικές γιορτές
ονομαστικές γιορτές
κινητή γιορτή
ακίνητη γιορτή
το Πάσχα – η Πασχαλιά
η Λαμπρή – η Ανάσταση

η Μεγάλη (Ε)βδομάδα
Μεγάλη Δευτέρα
Μ. Τρίτη
Μ. Τετάρτη
Μ. Πέμπτη
Μ. Παρασκευή
Μ. Σάββατο
Κυριακή του Πάσχα

Οι μήνες του έτους

Ιανουάριος – Γενάρης
Φεβρουάριος – Φλεβάρης
Μάρτιος – Μάρτης
Απρίλιος – Απρίλης
Μάιος
Ιούνιος
Ιούλιος
Αύγουστος
Σεπτέμβριος–Σεπτέμβρης
Οκτώβριος–Οκτώβρης
Νοέμβριος–Νοέμβρης
Δεκέμβριος–Δεκέμβρης

25η Μαρτίου–25 Μαρτίου –25 του Μάρτη
28η Οκτωβρίου–28 Οκτωβρίου–28 του Οκτώβρη
17 Νοεμβρίου ή 17 του Νοέμβρη
5 Σεπτεμβρίου η ....
..............ή 25 του Δεκέμβρη
1 Ιανουαρίου ή..............

1η Ιανουαρίου = Πρωτοχρονιά
1η Μαΐου = Πρωτομαγιά
1η Απριλίου = Πρωταπριλιά
Στις **6 Ιανουαρίου** γιορτάζει ο Φώτης.
Στις **7 Ιανουαρίου,** του Αγίου Ιωάννου, γιορτάζει ο Γιάννης και η Ιωάννα.
Στίς **15 Αυγούστου**, της Παναγίας, γιορτάζει η Μαρία, ο Παναγιώτης, η Δέσποινα.

Ευχές

"Χρόνια πολλά" • "Και του χρόνου"
Σου εύχομαι "χρόνια πολλά" για τη γιορτή σου
"Καλά Χριστούγεννα"
"Ευτυχισμένος ο καινούργιος χρόνος"
"Χαρούμενη Πρωτοχρονιά"

Λέω τα κάλαντα.
Να τα πούμε;
Τα λέω.
Τα είπα.

Καλό Πάσχα • Καλή Ανάσταση
Χριστός Ανέστη • Αληθώς Ανέστη

γενέθλια	Να τα εκατοστήσεις! • Να τα χιλιάσεις!
αρραβώνας / γάμος	Να ζήσετε (ευτυχισμένοι)! • Συγχαρητήρια!
γέννηση / βάφτιση	Να σας ζήσει!

Ερωτήσεις

— Τι είναι η 28η Οκτωβρίου για τους Έλληνες;
— Τι είναι η 25η Μαρτίου για τους Έλληνες;
— Πώς γιορτάζονται οι εθνικές γιορτές στην Ελλάδα;
— Ποια είναι τα έθιμα των Χριστουγέννων;
— Να αναφέρεις έθιμα της Πρωτοχρονιάς.
— Ποια είναι τα έθιμα του Πάσχα;
— Γράψε μια κάρτα σ' έναν φίλο σου που γιορτάζει.

Γραμματική

Β' συζυγία (α' & β' τάξη)

Μεσοπαθητική φωνή: Αόριστος

Ο Γιώργος **γεννήθηκε** σε ένα χωριό της Ηπείρου.
Η Μαρία **ωφελήθηκε** πολύ από την οικογένειά της.
Με την κουβέντα **ξεχάστηκα** και το φαγητό κάηκε.
Ευτυχώς οι επιβάτες του λεωφορείου **βαστήχτηκαν** από τις χειρολαβές στο απότομο φρενάρισμα και δεν χτύπησε κανείς.
Δυστυχώς η απόδειξη **πετάχτηκε** κατά λάθος.
Φέτος **φορέθηκαν** πολύ τα μακριά παλτά.
Η διαταγή του αρχηγού **εκτελέστηκε** αμέσως.

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ		ΑΟΡΙΣΤΟΣ	Προσοχή!
φοριέμαι (Α)	Α' / Β' τάξη	γεννήθ **ηκα**	φορ**έθηκα**
εκτελούμαι (Β)		γεννήθ **ηκες**	εκτελ**έστηκα**
ξεχνιέμαι (Α)		γεννήθ **ηκε**	ξεχ**άστηκα**
βαστιέμαι (Α)		γεννηθ **ήκαμε**	βαστ**ήχτηκα**
πετιέμαι (Α)		γεννηθ **ήκατε**	πετ**άχτηκα**
γεννιέμαι (Α)		γεννήθ **ηκαν**	

1 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ νικώ → νίκησα **νικήθηκα**

φορώ → φορεσα ....
οδηγώ → οδήγησα ....
κερνώ → κέρασα ....
ξεχνώ → ξέχασα ....
πετώ → πέταξα ....

2 *Γράψτε τις φράσεις αλλάζοντας μόνο τον αριθμό των ρημάτων:*

√ Γεννήθηκα στη Θεσσαλονίκη. → **Γεννηθήκαμε** στη Θεσσαλονίκη.

1. Συγκινήθηκες με την ταινία; ....
2. Δεν ωφελήθηκε από τη θεραπεία. ....
3. Πληροφορήθηκα ότι αύριο φεύγεις. ....
4. Πεταχτήκανε μέχρι το καφενείο. ....

5. Βρεθήκατε κ[illegible]ας; ....

6. Τηλεφωνηθήκατε με τον Αργύρη; ....

7. Κατηγορηθήκαμε για αδιαφορία. ....

3 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ Με συγκίνησε η ταινία. ➡ **Συγκινήθηκα από την ταινία.**

1. Με ειδοποίησε ο Τάκης. ....
2. Σε στενοχώρησε η αδελφή μου. ....
3. Τον πληροφόρησε η διευθύντρια; ....
4. Τους ειδοποίησε ο Νίκος; ....
5. Σε νίκησε ο Γιάννης στο σκάκι; ....
6. Σας ξέχασαν οι φίλοι σας; ....
7. Σας κέρασε ο φίλος σας; ....
8. Τους παρηγόρησε ο γιος τους. ....

4 *Γράψτε τις προτάσεις στον* ***Αόριστο:***

√ Το σπίτι πουλιέται σε καλή τιμή. ➡ **Το σπίτι πουλήθηκε σε καλή τιμή.**

1. Οι παραβάτες ειδοποιούνται από την αστυνομία.

   ....

2. Ο ταμίας της τράπεζας κατηγορείται για κλοπή.

   ....

3. Οι ένοχοι οδηγούνται στο αστυνομικό τμήμα.

   ....

4. Στην τράπεζα τα χρήματα μετριούνται με μηχανές.

   ....

5 *Γράψτε τις προτάσεις στον* ***Ενεστώτα:***

√ Φέτος τα παλτά φορέθηκαν πολύ. ➡ **Φέτος τα παλτά φοριούνται πολύ.**

1. Ξεχάστηκα βλέποντας τηλεόραση.

   ....

2. Συγκινήθηκα πολύ με αυτήν την ταινία.

   ....

3. Τα χρήματα κρατήθηκαν από το μισθό σου;

   ....

6 *Μετατρέψτε την ενεργητική σύνταξη σε* ***παθητική:***

√ Ο Νίκος ειδοποίησε τη Μαρία. ➡ **Η Μαρία ειδοποιήθηκε από τον Νίκο.**

1. Η Καίτη απάντησε τις ερωτήσεις.

....

2. Ο πελάτης ρώτησε τον υπάλληλο.

....

3. Η ερμηνεία του ηθοποιού συγκίνησε τους θεατές.

....

4. Ο ξεναγός οδήγησε τους τουρίστες στο μουσείο της πόλης.

....

7 *Μετατρέψτε την παθητική σύνταξη σε* ***ενεργητική:***

√ Τα χρήματα μετρήθηκαν από τον ταμία. ➡ Ο ταμίας μέτρησε τα χρήματα.

1. Το σπίτι πουλήθηκε από τον αδελφό της.

....

2. Η διαταγή του στρατηγού εκτελέστηκε από τους στρατιώτες.

....

3. Η μητέρα παρηγορήθηκε από τα παιδιά της.

....

4. Ο πελάτης εξυπηρετήθηκε από τον υπάλληλο.

....

8 *Συμπληρώστε τα κενά με τον* ***παθητικό Αόριστο*** *των ρημάτων:*

1. Πολλά χρήματα .... για τη νέα γέφυρα. (σπαταλώ)
2. Τα παιδιά .... την άφιξη του διάσημου τραγουδιστή. (πληροφορώ)
3. Καινούργια σπίτια .... στους αστέγους από το κράτος. (παραχωρώ)
4. Μεγάλα ποσά .... για την κατασκευή του ουρανοξύστη. (δαπανώ)
5. Η περιοχή αυτή .... αμέσως μετά τον πόλεμο. (κατοικώ)
6. Εσείς .... ή περιμένετε κάποιον υπάλληλο; (εξυπηρετώ)
7. Το οικόπεδο .... πολύ ακριβά. (πουλώ)
8. Η μητέρα ...., γιατί έμεινε πολλές ώρες μόνη. (παραπονιέμαι)
9. Οι πίνακες .... στους τοίχους. (κρεμώ)
10. Η κλωστή .... στη βελόνα. (περνώ)

Στιγμιαίος Μέλλοντας

θα **εξυπηρετηθώ** αμέσως.
θα **τηλεφωνηθείς** με την Καίτη;
θα **πεταχτεί** μέχρι το περίπτερο.
Δεν θα **νικηθούμε** από κανέναν.
Από ποιους **θα κυβερνηθείτε;**
Δεν θα **κατηγορηθούν** οι αθώοι.

Αόριστος: Υποτακτική

Πρέπει **να εξυπηρετηθώ** αμέσως.
Μπορείς **να τηλεφωνηθείς** με την Καίτη;
Θέλει **να πεταχτεί** μέχρι το περίπτερο.
Δεν πρόκειται **να νικηθούμε** από κανέναν.
Από ποιους θέλετε **να κυβερνηθείτε;**
Δεν πρέπει **να κατηγορηθούν** οι αθώοι.

Α' / Β' τάξη		
	θα / να	εξυπηρετ **ηθώ** εξυπηρετ **ηθείς** εξυπηρετ **ηθεί** εξυπηρετ **ηθούμε** εξυπηρετ **ηθείτε** εξυπηρετ **ηθούν**

Προσοχή!

θα /να βαρ**εθώ**
θα /να αρκ**εστώ**
θα /να ξεχ**αστώ**
θα /να βαστ**ηχτώ**
θα /να πετ**αχτώ**

9 *Συμπληρώστε τα κενά με τον **Στιγμιαίο Μέλλοντα** των ρημάτων:*

√ Στη συνάντηση .... προβλήματα του καιρού μας. (συζητώ)
Στη συνάντηση **θα συζητηθούν** προβλήματα του καιρού μας.

1. Ο άρρωστος .... την επόμενη εβδομάδα. (χειρουργώ)
2. Τα Χριστούγεννα θα στολιστεί και .... όλη η πόλη. (φωταγωγώ)
3. Σύντομα .... έργα για την άρδευση της περιοχής. (εκτελώ)
4. Φέτος (εμείς) .... στα απαραίτητα. (αρκώ)
5. Εμείς .... αύριο, για να κανονίσουμε τη συνάντησή μας. (τηλεφωνώ)
6. Αυτά που συμβαίνουν τώρα .... σε λίγο. (ξεχνώ)
7. Εσείς με τι ....; (ασχολούμαι)
8. Όλα τα παιδιά .... με τα δώρα του Αϊ–Βασίλη. (ικανοποιώ)

10 *Συμπληρώστε τα κενά με την **υποτακτική** του **Αορίστου:***

√ Οι ερωτήσεις πρέπει .... αμέσως. (απαντώ)
Οι ερωτήσεις πρέπει **να απαντηθούν** αμέσως.

1. Παραλίγο εσύ .... με μηδέν. (βαθμολογώ)
2. Μπορείτε .... τον πατέρα σας. (περιποιούμαι)
3. Αν θέλετε ...., πρέπει να είστε προσεχτικοί. (τιμωρώ – *άρνηση*)
4. Θέλει .... στον διευθυντή για την απροθυμία της. (παραπονιέμαι)
5. Σκοπεύει .... στο αφεντικό του για την αργοπορία. (δικαιολογώ)
6. Εσείς πρέπει .... από την παραμονή σας στην Αθήνα. (ωφελώ)

Αόριστος: Προστακτική

Κρατήσου καλά, για να μη πέσεις.
Κρατηθείτε καλά από τις χειρολαβές.
Ασχολήσου λίγο με τη ζωγραφική.
Μην ασχοληθείς με αυτή την υπόθεση.
Πετάξου μέχρι τον φούρνο. Δεν έχουμε ψωμί.
Βαστήξου γερά, γιατί ο οδηγός φρενάρει απότομα.
Μη ξεχαστείτε και αργήσετε.

Α' / Β' τάξη	*(εσύ)*	κρατ **ήσου**	μη κρατ **ηθείς**
	(εσείς)	κρατ **ηθείτε**	μη κρατ **ηθείτε**

Προσοχή!

αρκ **έσου**	μην αρκ **εστείς**	ξεχ **άσου**	μη ξεχ **αστείς**
αρκ **εστείτε**	μην αρκ **εστείτε**	ξεχ **αστείτε**	μη ξεχ **αστείτε**
βαστ **ήξου**	μη βαστ **ηχτείς**	πετ **άξου**	μη πετ **αχτείς**
βαστ **ηχτείτε**	μη βαστ **ηχτείτε**	πετ **αχτείτε**	μη πετ **αχτείτε**

11 *Συνεχίστε:*

αγαπώ	➡ **αγαπήσου**	**αγαπηθείτε**
κρατώ	....	....
ξεχνώ	....	....
πληροφορώ	....	....
χαιρετώ	....	....
πετώ	....	....

12 *Συνεχίστε:*

√ Κρατησου απ' το χερούλι. ➡ **Μη κρατηθείς απ' το χερούλι.**

1. Πετάξου στον φούρνο. ....
2. Κεραστείτε μόνοι σας. ....
3. Βαστηχτείτε από τις χειρολαβές. ....
4. Ασχολήσου με το παιδί. ....
5. Συνεννοηθείτε με τον διευθυντή. ....

Ουδέτερα σε –ν (–ον, –εν, –αν) & –ς (–ος, –ως, –ας)

Το **καθήκον** του καλού στρατιώτη είναι να πολεμά για την πατρίδα του.
Τα ελληνικά **προϊόντα** έχουν μεγάλη ζήτηση σε χώρες του εξωτερικού.
Τα τελευταία χρόνια διατυπώθηκε μια νέα θεωρία για τη μορφή **του σύμπαντος.**
Τα τελευταία **γεγονότα** ήταν πολύ σημαντικά.
Η ταχύτητα **του φωτός** είναι γνωστή στους επιστήμονες.
Τα **καθεστώτα** που δεν σέβονται την ελευθερία του ατόμου κάποτε καταρρέουν.

το	προϊό **ν**	καθήκο **ν**	σύμπα **ν**	φωνήε **ν**
του	προϊό **ντος**	καθήκο **ντος**	σύμπα **ντος**	φωνήε **ντος**
το	προϊό **ν**	καθήκο **ν**	σύμπα **ν**	φωνήε **ν**
τα	προϊό **ντα**	καθήκο **ντα**	σύμπα **ντα**	φωνήε **ντα**
των	προϊό **ντων**	καθηκό **ντων**	συμπά **ντων**	φωνηέ **ντων**
τα	προϊό **ντα**	καθήκο **ντα**	σύμπα **ντα**	φωνήε **ντα**

1	**–ν**	
2	**–ντος**	**αλλά: παντός**
1	**–ντα**	
2	**–ντων**	

το	κρέα **ς**	φω **ς**	γεγονό **ς**	καθεστώ **ς**
του	κρέα **τος**	φω **τός**	γεγονό **τος**	καθεστώ **τος**
το	κρέα **ς**	φω **ς**	γεγονό **ς**	καθεστώ **ς**
τα	κρέα **τα**	φώ **τα**	γεγονό **τα**	καθεστώ **τα**
των	κρεά **των**	φώ **των**	γεγονό **των**	καθεστώ **των**
τα	κρέα **τα**	φώ **τα**	γεγονό **τα**	καθεστώ **τα**

1	**–ς**	
2	**–τος**	**αλλά: φωτός**
1	**–τα**	
2	**–των**	

13 *Συμπληρώστε τα κενά όπως στο παράδειγμα:*

√ Δεν πολέμησαν μόνο για τα .... τους. (συμφέρον)
Δεν πολέμησαν μόνο για τα **συμφέροντά** τους.

1. Ο Απόλλωνας ήταν ο θεός του .... (φως)
2. Φαίνεται ότι λείπουν σε διακοπές. Τα .... του σπιτιού τους είναι σβηστά πολλές μέρες τώρα. (φως)
3. Μην αγοράζετε ξένα .... Μόνο ελληνικά. (προϊόν)
4. Είναι άνθρωπος με πολλά .... (ενδιαφέρον)
5. Η προστασία του .... είναι απαραίτητη. (περιβάλλον)
6. Οι επιστήμονες ερευνούν τα μυστικά του .... (σύμπαν)
7. Για μια τέτοια θέση απαιτούνται αυξημένα .... (προσόν)
8. Μερικά από τα συστατικά του .... είναι ωφέλιμα για τον ανθρώπινο οργανισμό. (κρέας)
9. Τα παιδιά αποτελούν τη χαρά του .... (παρόν) και την ελπίδα του .... (μέλλον)
10. Η προφορά των .... είναι πολύ εύκολη στα Ελληνικά. (φωνήεν)
11. Οι μάντεις μπορούσαν να προβλέπουν τι θα συμβεί στα .... (μέλλον)
12. Χτες είδα μια ταινία τρόμου που έδειχνε πολλά .... (τέρας)
13. Η Ιστορία είναι η επιστήμη που μελετά τα .... (γεγονός) του .... (παρελθόν)
14. Οι νόμοι προστατεύουν τα .... των πολιτών.(συμφέρον)
15. Η συμπεριφορά των παιδιών είναι θέμα .... (περιβάλλον)

Ενδοιαστικές προτάσεις

Φοβάμαι **μήπως χάσει το αεροπλάνο.**
Ο Γιάννης ανησυχεί **μη τον διώξουν από τη δουλειά του.**
Έτρεμε **μη τον σκοτώσουν.**
Η μάνα τρόμαξε **μη χάσει το παιδί της.**
Φοβήθηκαν **μήπως ο ληστής τους πυροβολήσει.**

Η μάνα έτρεμε **μη δεν έλθει το παιδί της.**
Φοβόταν **μήπως δεν έλθει ο αδελφός του.**
Ανησυχούν **μήπως ο Νίκος δεν διαβάσει τα μαθήματά του.**
Φοβόταν **μήπως δεν τον πληρώσουν.**

μήπως (δεν)
μη (δεν)

Προσοχή!

Φοβάμαι **μήπως** μείνω στην ίδια τάξη. = Φοβάμαι **μήπως δεν** περάσω την τάξη.
μη **μη δεν**

14 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ Φοβάμαι **μήπως** χάσω το αεροπλάνο.
Φοβάμαι **μήπως δεν** προλάβω το αεροπλάνο.

1. Ανησυχώ **μήπως** χαθούν οι βαλίτσες.
....
2. Φοβάμαι **μήπως** μείνει νηστικός.
....
3. Φοβάται **μήπως** χάσει το λεωφορείο.
....
4. Φοβάται **μήπως** αποτύχει στις εξετάσεις.
....
5. Φοβόμαστε **μήπως** ξυπνήσουμε αργά.
....
6. Τρέμουν **μήπως** μαθευτεί το μυστικό τους.
....
7. Φοβόσαστε **μήπως** μείνετε απ' έξω;
....

15 *Συμπληρώστε τα κενά όπως στο παράδειγμα:*

√ Φοβάται .... θέση στο τραίνο. (βρισκω)
Φοβάται **μήπως δεν βρει** θέση στο τραίνο.

1. Φοβήθηκε .... ο τροχονόμος του .... το δίπλωμα. (παίρνω)
2. Ο αθλητής φοβήθηκε .... μέχρι το τέρμα. (φτάνω)
3. Γλίστρησα πάνω στον πάγο και φοβήθηκα .... (πέφτω)
4. Είναι φιλάσθενος. Φυλάγεται .... (κρυώνω)
5. Φοβήθηκε .... τον .... ο σκύλος. (δαγκώνω)
6. Είναι άρρωστος και φοβάμαι .... τα φάρμακά του. (παίρνω)
7. Ο στρατιώτης φοβήθηκε .... αιχμάλωτος. (πιάνομαι)
8. Ανησυχούμε .... το ρεύμα. (κόβω)
9. Φοβάμαι .... απόψε τα ξαδέλφια μας. (έρχομαι)
10. Μη του πεις τα άσχημα νέα. Φοβάμαι .... (στενοχωρώ)
11. Φυσάει πολύ και φοβάμαι .... τα πλοία. (αποπλέω)
12. Φοβάμαι .... ο καιρός. (χαλάω)
13. Η μητέρα ανησυχεί .... τα χρήματα. (φτάνω)
14. Έχουν μεγάλη αγωνία .... την ευκαιρία. (χάνω)
15. Ανησυχεί .... τον .... η δασκάλα του. (μαλώνω)

Ενότητα 19

ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Σήμερα ζούμε στην εποχή της υψηλής τεχνολογίας. Οι παλιές τυπογραφικές μηχανές έχουν αντικατασταθεί από τέλεια μηχανήματα και οι δορυφόροι προσφέρουν ταχύτατη πληροφόρηση. Κανείς δεν μπορεί να ξεχάσει ότι πρόσφατα παρακολουθήσαμε σε απ' ευθείας μετάδοση από την τηλεόραση τον πόλεμο στον Περσικό κόλπο καθισμένοι αναπαυτικά στον καναπέ του σαλονιού μας. Καθημερινά παίρνουμε πλήθος πληροφοριών από τον τύπο, το ραδιόφωνο, την τηλεόραση, τις αφίσες, τις διαφημίσεις.

Ο ημερήσιος και περιοδικός τύπος, όπως και τα άλλα μέσα μαζικής ενημέρωσης, παρουσιάζουν επίκαιρα θέματα και ενημερώνουν το κοινό. Η πληροφόρηση είναι άμεση. Κάθε λεπτό μπορούμε να μάθουμε από πρώτο χέρι τι συμβαίνει σε κάθε σημείο του πλανήτη. Οι δημοσιογράφοι, οι συντάκτες, οι φωτογράφοι, ακόμα και οι γελοιογράφοι, παρακολουθούν την επικαιρότητα. Καθημερινά παρουσιάζουν

θέματα και γεγονότα πολιτικά, κοινωνικά, επιστημονικά, πολιτιστικά, καλλιτεχνικά, αθλητικά, όχι μόνο από τον ελληνικό αλλά και από τον διεθνή χώρο.

Τα Μ.Μ.Ε. βελτιώνουν την πολιτική και κοινωνική ζωή του τόπου. Βγάζουν στο φως της δημοσιότητας προβλήματα και προτείνουν λύσεις. Ασκούν κριτική στα γεγονότα, ευαισθητοποιούν και επηρεάζουν την κοινή γνώμη. Δίκαια θεωρούνται από πολλούς ως η "τέταρτη εξουσία".
Συχνά όμως, ο ρόλος των ΜΜΕ είναι αρνητικός. Όταν η δημοσιογραφία δεν λειτουργεί αντικειμενικά, το συμφέρον μπαίνει πάνω από την αλήθεια και η κοινή γνώμη αποπροσανατολίζεται, τότε μιλάμε για "κίτρινο τύπο".

Η τηλεόραση με τη δύναμη της εικόνας δίνει την ευκαιρία στους τηλεθεατές να προσεγγίζουν άμεσα τα γεγονότα. Αντίθετα το ραδιόφωνο, προσφέροντας μόνο ακουστικά ερεθίσματα, σε κάνει να σκέφτεσαι και να φαντάζεσαι. Γι' αυτό πολλοί το προτιμούν.

Σε όλα τα είδη των Μ.Μ.Ε. κυριαρχεί η διαφήμιση. Φωτογραφίες, αφίσες, σκίτσα καταφέρνουν με την πολυχρωμία τους να μαγνητίσουν και τον πιο αδιάφορο. Παρουσιάζουν τα προϊόντα με τέτοιο τρόπο, ώστε είναι δύσκολο να αντισταθεί κανείς.

Τα Μ.Μ.Ε. και ιδιαίτερα το ραδιόφωνο και η τηλεόραση εκτός από πληροφόρηση παρέχουν και ψυχαγωγία· μουσικοχορευτικές εκπομπές, ταινίες, θεατρικά έργα, τηλεοπτικές σειρές, ιδιαίτερα αγαπητές στο πλατύ κοινό, τηλεοπτικά και ραδιοφωνικά παιχνίδια.

Τελευταία στην Ελλάδα κυκλοφορούν όλο και περισσότερα περιοδικά και εφημερίδες. Λειτουργούν πολλοί ραδιοφωνικοί σταθμοί και τηλεοπτικά κανάλια, ιδιωτικά και κρατικά. Έτσι το κοινό έχει τη δυνατότητα να κάνει τις επιλογές του και να έχει άποψη για ό,τι συμβαίνει γύρω του.

Λεξιλόγιο

ΡΗΜΑΤΑ

ζω
αντικαθιστώ
προσφέρω
παρακολουθώ (Β)
κάθομαι
ενημερώνω
διαφημίζω
συγκεντρώνω
παρουσιάζω
προτείνω
ευαισθητοποιώ (Β)
κριτικάρω
βελτιώνω
θεωρώ (Β)
αλλάζω
εξυπηρετώ (Β)
υπηρετώ (Β)
προσεγγίζω
παρέχω
αποπροσανατολίζω
προτιμώ (Α)
φαντάζομαι
συμμετέχω
κυριαρχώ (Β)
καταφέρνω
μαγνητίζω
αντιστέκομαι
ψυχαγωγώ (Β)
κυκλοφορώ (Β)
λειτουργώ (Β)

ΑΚΛΙΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ

πρόσφατα
αναπαυτικά
καθημερινά
όπως
ακόμα
μόνο
ιδιαίτερα
τελευταία
συχνά
απλώς

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

η εποχή
η τεχνολογία
η πληροφόρηση
η μηχανή
το μηχάνημα
η μετάδοση
ο δορυφόρος
η τηλεόραση
ο πόλεμος
ο καναπές
το σαλόνι
η ενημέρωση
το πλήθος
η πληροφορία
η διαφήμιση
το θέμα
η λύση
το πρόβλημα
το γεγονός
ο χώρος
το σημείο
η οικουμένη
η γνώμη
ο πλανήτης
η δυνατότητα
ο τόπος
η εξουσία
ο ρόλος
το συμφέρον
η αλήθεια
η δύναμη
η εικόνα
η ευκαιρία
ο τηλεθεατής
το είδος
το προϊόν
η δημοσιογραφία
το ραδιόφωνο
η εμπειρία
η είδηση
η εκπομπή
ο πολίτης

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

η ψυχαγωγία
το κοινό
το περιοδικό
η επιλογή
η άποψη

ΕΠΙΘΕΤΑ

παλιός, –ά, –ό
ταχύς, ταχεία, ταχύ
επίκαιρος, –η, –ο
σύγχρονος, –η, –ο
πολιτικός, –ή, –ό
κοινωνικός, –ή, –ό
επιστημονικός, –ή, –ό
πολιτιστικός, –ή, –ό
καλλιτεχνικός, –ή, –ό
αθλητικός, –ή, –ό
κοινός, –ή, –ό
αρνητικός, –ή, –ό
πολύχρωμος, –η, –ο
δελεαστικός, –ή, –ό
αδιάφορος, –η, –ο
μουσικός, –ή, –ό
θεατρικός, –ή, –ό
ραδιοφωνικός, –ή, –ό
τηλεοπτικός, –ή, –ό
αγαπητός, –ή, –ό
πλατύς, πλατιά, πλατύ
ιδιωτικός, –ή, –ό
κρατικός, –ή, –ό

Πρόσθετο λεξιλόγιο – Εκφράσεις

τα μέσα μαζικής επικοινωνίας
τα μέσα μαζικής ενημέρωσης **Μ.Μ.Ε.**

πρωινές
ημερήσιες
απογευματινές
εβδομαδιαίες

οι εφημερίδες

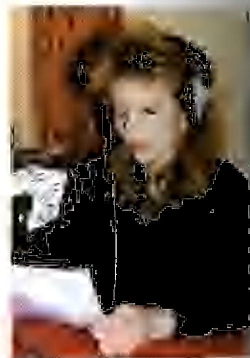
Τύπος: ημερήσιος • περιοδικός

εβδομαδιαία
μηνιαία
εποχιακά

τα περιοδικά

το Ραδιόφωνο
η Τηλεόραση

Περιεχόμενο – Θέματα Μ.Μ.Ε.
πολιτικά
κοινωνικά
οικονομικά
πολιτιστικά
καλλιτεχνικά
εκπαιδευτικά
επιστημονικά
τεχνικά
αθλητικά
μόδα, διακόσμηση, μαγειρική, αυτοκίνητο κτλ.

Στον τύπο εργάζονται:

οι δημοσιογράφοι
ρεπόρτερ
συντάκτης
αρχισυντάκτης
φωτογράφος (φωτορεπόρτερ)
γελοιογράφος
σκιτσογράφος

οι τεχνικοί
σελιδοποιός
φωτοστοιχειοθέτης
τυπογράφος

ο εκφωνητής – η εκφωνήτρια
ο παρουσιαστής – η παρουσιάστρια
ο τηλεπαρουσιαστής – η τηλεπαρουσιάστρια

από λεπτό σε λεπτό • από ώρα σε ώρα • από στιγμή σε στιγμή
από πρώτο χέρι • από έγκυρη πηγή

απ' ευθείας μετάδοση
μαγνητοσκόπηση • βίντεο • βιντεοκασέτα
μαγνητοφώνηση – το μαγνητόφωνο
το κασετόφωνο • η κασέτα
το κινητό συνεργείο της τηλεόρασης

τι γίνεται = τι συμβαίνει

βγάζω στο φως της δημοσιότητας – δημοσιοποιώ

ασκώ κριτική – κάνω κριτική – κριτικάρω – κρίνω
ο κριτικός ασκεί κριτική

κριτικός έργων τέχνης
ταινιών
θεατρικών έργων
βιβλίων

η κοινή γνώμη διαμορφώνεται από τα Μ.Μ.Ε.

παρακολουθώ μια εκπομπή
βλέπω μια εκπομπή • παρακολουθώ μια τηλεοπτική σειρά (σίριαλ)

το ραδιοφωνικό κοινό - ο ακροατής
το τηλεοπτικό κοινό - ο θεατής - ο τηλεθεατής
το αναγνωστικό κοινό - ο αναγνώστης

οι αφίσες
οι διαφημίσεις

Ερωτήσεις

– Ποια είναι τα μέσα μαζικής ενημέρωσης;
– Ποιος είναι ο σκοπός των Μ.Μ.Ε.;
– Ποιοι δουλεύουν στον τύπο (εφημερίδες, περιοδικά);
– Ποιοι δουλεύουν στο ραδιόφωνο και στην τηλεόραση;
– Τι γνώμη έχετε για τις διαφημίσεις;
– Τι διαβάζετε συνήθως σε μια εφημερίδα ή ένα περιοδικό;
– Ποιες εκπομπές παρακολουθείτε από το ραδιόφωνο ή την τηλεόραση;

Γραμματική

Β' Συζυγία (α' & β' τάξη)

Μεσοπαθητική φωνή: Συντελεσμένοι χρόνοι

Έχω στενοχωρηθεί πολύ με τη συμπεριφορά του.
Δεν έχεις ασχοληθεί ποτέ με τη μαγειρική;

Τα τετράδια **είχαν ξεχαστεί** μέσα στο συρτάρι.
Οι φωτογραφίες όλες **είχαν τραβηχτεί** στην ίδια περιοχή του νησιού.
Τα μεγάλα καπέλα **είχαν φορεθεί** πολύ μια εποχή.
Είχαμε βαρεθεί πια να περιμένουμε και φύγαμε.

Όλες οι διαταγές του στρατηγού **θα έχουν εκτελεστεί** ως το τέλος της ημέρας.
Ως το μεσημέρι τα σκουπίδια **θα έχουν πεταχτεί.**

Παρακείμενος	Υπερσυντέλικος	Συντελεσμένος Μέλλοντας
έχω ασχολ**ηθεί**	είχα ασχολ**ηθεί**	θα έχω ασχολ**ηθεί**
έχεις ασχολ**ηθεί**	είχες ασχολ**ηθεί**	θα έχεις ασχολ**ηθεί**
έχει ασχολ**ηθεί**	είχε ασχολ**ηθεί**	θα έχει ασχολ**ηθεί**
έχουμε ασχολ**ηθεί**	είχαμε ασχολ**ηθεί**	θα έχουμε ασχολ**ηθεί**
έχετε ασχολ**ηθεί**	είχατε ασχολ**ηθεί**	θα έχετε ασχολ**ηθεί**
έχουν ασχολ**ηθεί**	είχαν ασχολ**ηθεί**	θα έχουν ασχολ**ηθεί**

Προσοχή!

έχω / είχα / θα έχω ξεχ**αστεί**
τραβ**ηχτεί**
φορ**εθεί**
εκτελ**εστεί**
πετ**αχτεί**

1 *Ξαναγράψτε τα ρήματα αλλάζοντας μόνο τον αριθμό:*

√ έχεις ρωτηθεί ➡ **έχετε ρωτηθεί**

έχει ασχοληθεί	....	είχες κουνηθεί	....
θα έχει πουληθεί	....	θα έχει φορεθεί	....
έχετε ξεχαστεί	....	έχουν κρατηθεί	....
έχουν νικηθεί	....	είχαν πεταχτεί	....
είχαμε κοιταχτεί	....	έχω συγκινηθεί	....
έχουν στερηθεί	....	έχει βαρεθεί	....

Παρακείμενος: Υποτακτική

Θέλω **να έχω τακτοποιηθεί** στο καινούργιο σπίτι ως το τέλος του μήνα.
Πρέπει **να έχεις τηλεφωνηθεί** με τη Μαρία ως το μεσημέρι.
Το αυτοκίνητο πρέπει **να έχει πουληθεί** ως το τέλος το χρόνου.
Σκοπεύουμε **να έχουμε συναντηθεί** ως το άλλο Σάββατο.
Πρέπει **να έχετε ειδοποιηθεί** ως αύριο.
Ως πότε πρέπει **να έχουν βαθμολογηθεί** τα γραπτά των μαθητών;

να έχω ειδοποι**ηθεί**
να έχεις ειδοποι**ηθεί**
να έχει ειδοποι**ηθεί**
να έχουμε ειδοποι**ηθεί**
να έχετε ειδοποι**ηθεί**
να έχουν ειδοποι**ηθεί**

Προσοχή!
να έχω ξεχ**αστεί**
τραβ**ηχτεί**
φορ**εθεί**
εκτελ**εστεί**
πετ**αχτεί**

Παρακείμενος: Προστακτική

Να έχεις **τηλεφωνηθεί** με τον Γιώργο ως το μεσημέρι.
Να έχετε **τηλεφωνηθεί** με τον Γιώργο ως το μεσημέρι.

Να μην **έχεις συναντηθεί** με τον ιδιοκτήτη του σπιτιού ώσπου να έλθω.
Να μην **έχετε συναντηθεί** με τον ιδιοκτήτη του σπιτιού ώσπου να έλθω.

2 Συνεχίστε:

1. να έχεις τηλεφωνηθεί ➡ **να μην έχεις τηλεφωνηθεί**
2. να έχετε συνεννοηθεί ....
3. να έχεις ειδοποιηθεί ....
4. να έχετε συναντηθεί ....
5. να έχετε ασχοληθεί ....

3 *Συμπληρώστε τα κενά με τον **Παρακείμενο** των ρημάτων:*

√ Η περιοχή .... από το 1932. ➡ Η περιοχή **έχει κατοικηθεί** από το 1932.

1. Πολλά αυτοκίνητα .... σε πολλές περιοχές της χώρας λόγω της κακοκαιρίας. (ακινητοποιούμαι)
2. Δεν .... ακόμα οι απουσίες των μαθητών. (δικαιολογούμαι)
3. Εσείς .... ότι οι εξετάσεις θα γίνονται τον Ιούλιο; (πληροφορούμαι)

4. Εμείς .... από την παραμονή μας στην Αθήνα. (ωφελούμαι)
5. Η Αφροδίτη δεν .... ακόμα για τον θάνατο του γιου της. (παρηγορούμαι)
6. Οι υπάλληλοι .... στις θέσεις τους από τον περασμένο Μάιο. (τοποθετούμαι)

4 *Συμπληρώστε τα κενά με τον* **Υπερσυντέλικο** *των ρημάτων:*

√ Ο πατέρας .... με την αποτυχία του αδελφού μου. (στενοχωρούμαι)
Ο πατέρας **είχε στενοχωρηθεί** με την αποτυχία του αδελφού μου.

1. Αυτός ο ηθοποιός .... πολύ από το κοινό. (αγαπιέμαι)
2. Οι αθλητές .... σκληρά όλο το χρόνο. (προπονούμαι)
3. Εμείς .... πολλές φορές στο σπίτι τους. (φιλοξενούμαι)
4. (Εμείς) .... μετά από τόσους μήνες μακριά από την πατρίδα και αποφασίσαμε να επιστρέψουμε. (βαριέμαι)
5. Οι φωτογραφίες .... με φλας, επειδή ήταν νύχτα. (τραβιέμαι)
6. (Εμείς) .... να συναντηθούμε στις 8.00. (συνεννοούμαι)
7. Πριν από χρόνια ο παππούς μας .... μια ιστορία από τον πόλεμο. (διηγούμαι)
8. Πέρυσι τον χειμώνα η Καίτη .... πολύ τα φυτά της και δεν έπαθαν τίποτα με το κρύο. (περιποιούμαι)

5 *Συμπληρώστε τα κενά με τον* **Συντελεσμένο Μέλλοντα**:

√ Ως αύριο το κοστούμι .... (πουλιέμαι)
Ως αύριο το κοστούμι **θα έχει πουληθεί**.

1. Μέχρι το τέλος του καλοκαιριού .... τα υπόλοιπα διαμερίσματα της πολυκατοικίας. (κατοικούμαι)
2. Ως την άλλη εβδομάδα εμείς .... στο καινούργιο μας σπίτι. (τακτοποιούμαι)
3. Εγώ .... για το δάνειο της τράπεζας ως την Πέμπτη. (πληροφορούμαι)
4. Ως το μεσημέρι .... όλοι οι υπάλληλοι της εταιρείας. (ειδοποιούμαι)
5. Πολλές παλιές αντιλήψεις .... σε λίγα χρόνια. (ξεπερνιέμαι)

6. Το επεισόδιο αυτό .... μετά από μερικούς μήνες. (ξεχνιέμαι)
7. Το μεγαλύτερο τμήμα του πληθυσμού .... ως το τέλος του αιώνα. (μετακινούμαι)
8. .... όλοι οι πελάτες ως τις 14:00; (εξυπηρετούμαι)

Παρακείμενος: Μετοχή

Η μητέρα έχει στενοχωρηθεί με τη συμπεριφορά του αδελφού μου.
Η μητέρα είναι **στενοχωρημένη** με τη συμπεριφορά του αδελφού μου.

Τα γράμματα είχαν ξεχαστεί μέσα στο συρτάρι.
Τα γράμματα ήταν **ξεχασμένα** μέσα στο συρτάρι.

Οι πελάτες θα έχουν ειδοποιηθεί ως το τέλος της εβδομάδας.
Οι πελάτες θα είναι **ειδοποιημένοι** ως το τέλος της εβδομάδας.

Προσοχή!
Σε μερικά ρήματα οι συντελεσμένοι χρόνοι σχηματίζονται **και** με το ρήμα "είμαι" και τη μετοχή του παρακειμένου.

έχω / είχα / θα έχω ειδοποιηθεί	⟺	**είμαι / ήμουν / θα είμαι ειδοποιημένος**
διαιρεθεί		**διαιρεμένος**
ξεχαστεί		**ξεχασμένος**
τραβηχτεί		**τραβηγμένος**
πεταχτεί		**πετα(γ)μένος**
εκτελεστεί		**εκτελεσμένος**

6 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ έχω ξεχαστεί ➡ **είμαι ξεχασμένος**
√ είχα δικαιολογηθεί ➡ **ήμουν δικαιολογημένος**
√ θα έχει κατοικηθεί ➡ **θα είναι κατοικημένος**

1. θα έχουμε νικηθεί ....
2. θα έχετε συνεννοηθεί ....
3. είχα παραπονεθεί ....
4. έχω τιμωρηθεί ....
5. είχαν πεταχτεί ....
6. έχουν πληροφορηθεί ....

7 *Συνεχίστε:*

√ πουλιέμαι ➡ **πουλήθηκα – πουλημένος**

1. διαιρούμαι ....
2. εκτελούμαι ....
3. ξεχνιέμαι ....
4. βαστιέμαι ....
5. κρατιέμαι ....
6. συγκινούμαι ....
7. περιποιούμαι ....
8. απασχολούμαι ....
9. ωφελούμαι ....
10. φοριέμαι ....

8 *Συμπληρώστε τα κενά με τις μετοχές των ρημάτων:*

√ Οι δύο ξαδέλφες ήταν πολύ .... (αγαπιέμαι)
Οι δύο ξαδέλφες ήταν πολύ **αγαπημένες.**

1. Τα χωράφια ήταν .... (καλλιεργούμαι)
2. Όλα είναι .... (περνιέμαι), ... (ξεχνιέμαι)
3. Τα .... διαμερίσματα δεν έχουν κατοικηθεί ακόμα. (πουλιέμαι)
4. Η Κατερίνα ήταν πολύ .... από την ταινία. (συγκινούμαι)
5. Οι ομπρέλες ήταν .... μέσα στο αυτοκίνητο. (ξεχνιέμαι)
6. Ο καθηγητής δεν ήταν .... από τα γραπτά. (ικανοποιούμαι)
7. Είμαι .... το 1950. (γεννιέμαι)
8. Δεν ήμουν ...., γι' αυτό δεν ήλθα. (ειδοποιούμαι)
9. Τα φρούτα είναι .... Πρέπει να πεταχτούν. (χαλώ)

9 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:*

√ Η αστυνομία έχει ειδοποιήσει τους μάρτυρες.
Οι μάρτυρες έχουν ειδοποιηθεί από την αστυνομία.
Οι μάρτυρες είναι ειδοποιημένοι από την αστυνομία.

1. Ο διευθυντής είχε πληροφορήσει τους υπαλλήλους.
....
....

2. Ο καθηγητής είχε βαθμολογήσει τους μαθητές ... επιείκεια.

....

....

3. Τα μπάνια έχουν ωφελήσει τη μητέρα μου.

....

....

4. Ο Νίκος είχε μετρήσει τα χρήματα.

....

....

5. Εγώ είχα πετάξει την απόδειξη κατά λάθος.

....

....

6. Ο διευθυντής του σχολείου έχει ειδοποιήσει τους γονείς.

....

....

"Όλος"

Πόσοι φίλοι σου ήλθαν στη γιορτή σου; — **Όλοι** οι φίλοι μου ήλθαν.
Όλα τα παιδιά έπαιξαν και διασκέδασαν στην εκδρομή.
Ξόδεψα **όλα** τα χρήματα που είχα και τώρα πρέπει να δανειστώ.
Όλη η περιουσία ανήκει στον Σπύρο.

10 Συνεχίστε:

√ ...... τα .... ανοίγουν στις πέντε το απόγευμα. (μαγαζί)
Όλα τα **μαγαζιά** ανοίγουν στις πέντε το απόγευμα.

1. Νομίζεις ότι ...... τα .... ξέρουν να χειρίζονται ηλεκτρονικό υπολογιστή; (παιδί)
2. Έχασα ...... το ...., ψάχνοντας για ένα βιβλίο. (απόγευμα)
3. Χτες διάβαζα ...... τη .... (μέρα)
4. Κοίταξα .... τους ...., αλλά δεν βρήκα τίποτα. (φάκελος)
5. Χάθηκαν .... οι .... μου. (ελπίδα)
6. Πουλήθηκαν .... τα .... της συναυλίας. (εισιτήριο)
7. Ρώτησα .... τους .... μου, αλλά κανείς δεν ήξερε. (φίλος)
8. Νίκο, σε παρακαλώ, φάε ...... το .... σου. (φαγητό)
9. Διάβασα ...... την .... και μετά κοιμήθηκα. (εφημερίδα)
10. Ο διευθυντής άκουσε τα παράπονα .... των .... (υπάλληλος)

Επίθετα σε -ύς

Οι παχιές κυρίες συνήθως κάνουν δίαιτα, για να αδυνατίσουν.
Η Μαρίνα φορά πάντοτε **φαρδιά** ρούχα.
Βαθιές ρυτίδες χάραζαν το κουρασμένο πρόσωπό του.
Όταν έπαιζε κιθάρα, **τα μακριά** του δάχτυλα χόρευαν πάνω στις χορδές.
Το πρόσωπό του είχε μια **τραχιά** έκφραση.

Ονομαστική	ο	βαθ**ύς**	η	βαθ**ιά**	το	βαθ**ύ**
Γενική	του	βαθ**ιού /-ύ**	της	βαθ**ιάς**	του	βαθ**ιού /-ύ**
Αιτιατική	τον	βαθ**ύ**	τη	βαθ**ιά**	το	βαθ**ύ**
Ονομαστική	οι	βαθ**ιοί**	οι	βαθ**ιές**	τα	βαθ**ιά**
Γενική	των	βαθ**ιών**	των	βαθ**ιών**	των	βαθ**ιών**
Αιτιατική	τους	βαθ**ιούς**	τις	βαθ**ιές**	τα	βαθ**ιά**

11 *Συμπληρώστε τα κενά όπως στο παράδειγμα:*

√ Δεν πήγε σήμερα στη δουλειά, γιατί έχει μια .... γρίπη. (ελαφρύς)
Δεν πήγε σήμερα στη δουλειά, γιατί έχει μια **ελαφριά** γρίπη.

1. Οι πόλεις έχουν .... (πλατύς) και .... δρόμους. (μακρύς)
2. Χτες ένα .... στρώμα χιονιού κάλυψε τα πάντα. (παχύς)
3. Τα .... ποτάμια είναι πάντοτε επικίνδυνα. (βαθύς)
4. Η Ιωάννα, καθώς έτρεχε, γλίστρισε και έπεσε .... – .... στο πάτωμα. (φαρδύς – πλατύς)
5. Η .... προφορά του έδειχνε την καταγωγή του. (βαρύς)
6. Στην Ελλάδα φοράμε συνήθως .... (ελαφρύς) ρούχα το καλοκαίρι και .... τον χειμώνα. (βαρύς)
7. Ξαφνικά ακούστηκαν στην αίθουσα .... βήματα. (ελαφρύς)
8. Η φασολάδα σερβίρεται σε .... πιάτο. (βαθύς)

Παραθετικά

Ο Αχελώος είναι **βαθύτερος** από τον Άραχθο.
Ο Αξιός είναι το **πιο βαθύ** ποτάμι της Ελλάδας.
Αυτή η τσάντα είναι **πολύ ελαφριά.**
Αυτός ο δρόμος είναι **πλατύτερος** από εκείνον που περνά μπροστά από το σπίτι.
Είναι ο **πιο τραχύς** ανήφορος που ανέβηκα ποτέ.
Αυτή η λίμνη είναι **βαθύτατη.**
Είναι το **ελαφρύτερο** ύφασμα που έχω δει.

Προσοχή!

Ο φετεινός χειμώνας είναι **βαρύτερος / πιο βαρύς** από τον περσινό.
Ο φετεινός χειμώνας είναι **ο βαρύτερος / ο πιο βαρύς** της τελευταίας 5ετίας.
Ο φετεινός χειμώνας είναι **βαρύτατος / πολύ βαρύς.**

Συγκριτικός	**Υπερθετικός**	
	σχετικός	*απόλυτος*
μονολεκτικός–περιφραστικός	*μονολεκτικός–περιφραστικός*	*μονολεκτικός–περιφραστικός*
βαρύτερος–πιο βαρύς	ο βαρύτερος–ο πιο βαρύς	βαρύτατος–πολύ βαρύς

12 *Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα.*

√ Η δική μου βαλίτσα είναι **πιο ελαφριά** από τη δική σου.
Η δική μου βαλίτσα είναι **ελαφρύτερη** από τη δική σου.

1. Το δικό μου δέμα είναι το **πιο βαρύ** απ' όλα.
....
2. Η θάλασσα κάτω από το σπίτι μας είναι **πολύ βαθιά.**
....
3. Είναι το **πιο φαρδύ** παντελόνι που φόρεσα ποτέ.
....
4. Ο θείος πάσχει από **βαρύτατη** ασθένεια.
....
5. Το δικό μου γραφείο είναι **πιο πλατύ** από το δικό σου.
....
6. Το αφεντικό μου είναι **παχύτερο** από το δικό σου.
....
7. Έχει την **πιο τραχιά** όψη που είδα ποτέ μου.
....

13 *Συμπληρώστε τα κενά όπως στο παράδειγμα.*

√ Αυτό το κουτί είναι .... από τη βαλίτσα. (βαρύς)
Αυτό το κουτί είναι **βαρύτερο/πιο βαρύ** από τη βαλίτσα.

1. Αυτή η χαράδρα είναι .... από όσες έχω δει ως σήμερα. (βαθύς)
2. Το φόρεμά μου είναι .... από το φόρεμα της Μαρίας. (φαρδύς)
3. Αυτό το πακέτο είναι .... από τ' άλλα. (βαρύς)
4. Ποιο από τα δύο είναι .... Το σίδερο ή το μπαμπάκι; (ελαφρύς)

Επίθετα σε -ής

Ο Γιάννης αγόρασε ένα **λαδί** παλτό.
Μου αρέσουν τα **καφετιά** χρώματα.
Ο ήλιος έγερνε στη δύση και ο ουρανός έπαιρνε ένα όμορφο **μενεξεδί** χρώμα.
Αγαπώ πολύ το **θαλασσί** χρώμα.

Ονομαστική	ο σταχτ **ής**	η σταχτ **ιά**	το σταχτ **ί**
Γενική	του σταχτ **ιού /-ή**	της σταχτ **ιάς**	του σταχτ **ιού**
Αιτιατική	τον σταχτ **ή**	τη σταχτ **ιά**	το σταχτ **ί**
Ονομαστική	οι σταχτ **ιοί**	οι σταχτ **ιές**	τα σταχτ **ιά**
Γενική	των σταχτ **ιών**	των σταχτ **ιών**	των σταχτ **ιών**
Αιτιατική	τους σταχτ **ιούς**	τις σταχτ **ιές**	τα σταχτ **ιά**

14 *Συμπληρώστε τα κενά όπως στο παράδειγμα:*

√ Χτες αγόρασα μια .... μπλούζα. (βυσσινής)
Χτες αγόρασα μια **βυσσινιά** μπλούζα.

1. Έχει βάψει το δωμάτιό του με ένα ωραίο .... χρώμα. (θαλασσής)
2. Πάρε τα κλειδιά από την τσέπη του .... κοστουμιού μου. (καφετής)
3. Την ώρα που ο ήλιος φάνηκε στην ανατολή, τα σύννεφα πήραν ένα ωραίο .... χρώμα. (πορτοκαλής)
4. Τα μαλλιά της έχουν .... ανταύγειες. (χρυσαφής)
5. Τα χαλιά του σαλονιού έχουν ένα βαθύ .... χρώμα.. (βυσσινής)

Το μεσημέρι δεν σας τηλεφωνώ, γιατί εκείνη την ώρα **κοιμάστε.**
Μερικοί μαθητές **δεν θυμούνται** τους κανόνες της γραμματικής.
Λυπάμαι που έχασες την τσάντα σου.
Δεν **θυμάται** τους παλιούς φίλους του.
Συνήθως **κοιμάμαι** στις εννιά η ώρα.

Χτες **κοιμόμουν** από το πρωί ως το βράδυ.
Γιατί δεν **θυμόσουν** το μάθημά σου χτες στο σχολείο;
Δεν **φοβόσαστε** μήπως σας χτυπήσει κανένα αυτοκίνητο;

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	ΑΟΡΙΣΤΟΣ
θυμ **όμαι**	θυμ **όμουν**	θυμ **ήθηκα**
θυμ **άσαι**	θυμ **όσουν**	θυμ **ήθηκες**
θυμ **άται**	θυμ **όταν**	θυμ **ήθηκε**
θυμ **όμαστε**	θυμ **όμαστε**	θυμ **ηθήκαμε**
θυμ **άστε**	θυμ **όσαστε**	θυμ **ηθήκατε**
θυμ **ούνται**	θυμ **όντουσαν**	θυμ **ήθηκαν**

15 *Συμπληρώστε τα κενά με τον σωστό τύπο των ρημάτων.*

√ (Εμείς) ....που δεν σας είδαμε. (λυπάμαι)
Λυπάμαστε που δεν σας είδαμε.

1. Πότε θα ξυπνήσεις; .... 10 ώρες. (κοιμάμαι)
2. Παιδιά, γιατί .... τα σκυλιά; Δεν δαγκώνουν. (φοβάμαι)
3. Οι μαθητές πρέπει να κάνουν επανάληψη. Δεν .... τίποτα. (θυμάμαι)
4. Τον τελευταίο καιρό διάβαζαν την νύχτα και .... πολύ λίγο. (κοιμόμουν)
5. Αν και ο Πέτρος .... (φοβόμουν) πολύ τον σκύλο, ... να τον κτυπήσει. (λυπόμουν)
6. Δεν .... τις ημερομηνίες και δεν έγραψαν καλά στο μάθημα της Ιστορία. (θυμόμουν)
7. Η Ελένη .... (κοιμόμουν) πολύ βαθιά και .... να την ξυπνήσω. (λυπόμουν)

16. *Γράψτε τις επόμενες προτάσεις στον* ***Παρατατικό****, όπως στο παράδειγμα:*

√ Φοβάμαι μη χάσουμε το μάθημα.
Φοβόμουν μη χάσουμε το μάθημα.

1. Γιατί φοβάσαι τον δάσκαλο; Φαίνεται σκληρός, αλλά είναι καλός άνθρωπος.

....

2. Ο Νίκος θυμάται αυτά τα λόγια πολύ καλά.

....

3. (Εμείς) λυπόμαστε, γιατί δεν είστε κοντά μας.

....

4. Το μωρό κοιμάται δεκαπέντε ώρες την ημέρα.

....

5. Δεν φοβάστε το κρύο;

....

6. Είναι σκληροί άνθρωποι. Δεν λυπούνται καθόλου τους φτωχούς.

....

7. Τον χειμώνα δεν κοιμούνται ποτέ τα μεσημέρια.

....

ΠΕΡΙΗΓΗΣΗ

Αγαπημένη μου Ελένη,

Έχει ήδη περάσει ένας μήνας από τότε που έφυγα. Ήθελα να σου γράψω μέρες τώρα, αλλά ο χρόνος που έχω στη διάθεσή μου είναι ελάχιστος. Είμαι ενθουσιασμένη από το ταξίδι μου στην Αθήνα. Οι θείοι και τα ξαδέλφια μας δεν ξέρουν πώς να με ευχαριστήσουν. Κάθε μέρα έχω κάτι καινούργιο να δω και να κάνω. Η Μαρία, η ξαδέλφη μας, πήρε λίγες μέρες άδεια από τη δουλειά της, για να μου κάνει παρέα. Επισκεφτήκαμε την Ακρόπολη και είδαμε τα περίφημα μνημεία και το μουσείο της. Δεν ήξερα τι να πρωτοθαυμάσω. Έχω τραβήξει πολλές φωτογραφίες. Ανεβήκαμε και στον Λυκαβηττό και είδαμε την Αθήνα από ψηλά. Σου κάνει εντύπωση πόσο πυκνοκατοικημένη είναι. Πολύ συχνά πηγαίνουμε στα μαγαζιά. Έχω κάνει αρκετά ψώνια. Η Αθήνα έχει ωραία καταστήματα. Όμως μερικά είδη είναι πανάκριβα εδώ.

Γενικά η Αθήνα είναι ωραία πόλη. Έχει πολλά μουσεία και αρκετά ωραία παλιά κτίρια: το Πανεπιστήμιο, τη Βιβλιοθήκη, την Ακαδημία. Μόνο που έχει έντονο κυκλοφοριακό πρόβλημα και ατμοσφαιρική ρύπανση. Στις ειδήσεις κάθε μέρα μιλάνε για το "νέφος".
Το περασμένο Σάββατο πήγα με τη Μαρία στο θέατρο. Είδαμε μια επιθεώρηση.

Γελάσαμε πολύ. Κάθε βράδυ σχεδόν βγαίνουμε. Πάμε σε ταβέρνες για φαγητό και σε κέντρα διασκέδασης. Διασκεδάζουν πολύ εδώ. Ιδιαίτερα τώρα που είναι Απόκριες. Στην Πλάκα, την παλιά συνοικία της Αθήνας κάτω από την Ακρόπολη, είναι πολύ όμορφα. Βλέπεις μασκαρεμένους να κυκλοφορούν και να πετούν χαρτοπόλεμο. Τα βράδια έχει τόση κίνηση στους δρόμους που δεν φοβάσαι να κυκλοφορήσεις. Την περασμένη Κυριακή κάναμε έναν περίπατο στα δρομάκια της και φτάσαμε μέχρι την αρχαία αγορά και το Θησείο.

Την τελευταία Κυριακή της Αποκριάς θα πηγαίναμε στο καρναβάλι της Πάτρας. Ο καιρός όμως δεν ήταν τόσο καλός κι έτσι δεν πήγαμε. Την άλλη μέρα, Καθαρή Δευτέρα, πήγαμε μια εκδρομή στο Σούνιο. Ήταν πολύ ωραία. Είδαμε και τον αρχαίο ναό του Ποσειδώνα. Πήραμε μαζί μας νηστήσιμα φαγητά.
Στον δρόμο ο ξάδελφός μου, ο Γιάννης, αγόρασε έναν χαρταετό. Στην Ελλάδα, την Καθαρή Δευτέρα, είναι έθιμο να πετούν χαρταετούς. Πετάξαμε και τον δικό μας. Είχε πολύ πλάκα...

Τώρα πλησιάζει ο καιρός που θα γυρίσω. Ελένη μου, αν και περνώ τόσο όμορφα εδώ σας έχω επιθυμήσει όλους. Μου λείπετε πολύ... Πολλά φιλιά στη μαμά και στον μπαμπά. Δώσε τους χαιρετισμούς μου σ' όλους τους συγγενείς και τους φίλους μας. Έχεις χαιρετίσματα και φιλιά από όλους εδώ.

Σε φιλώ,
η αδελφή σου

Αγγελική

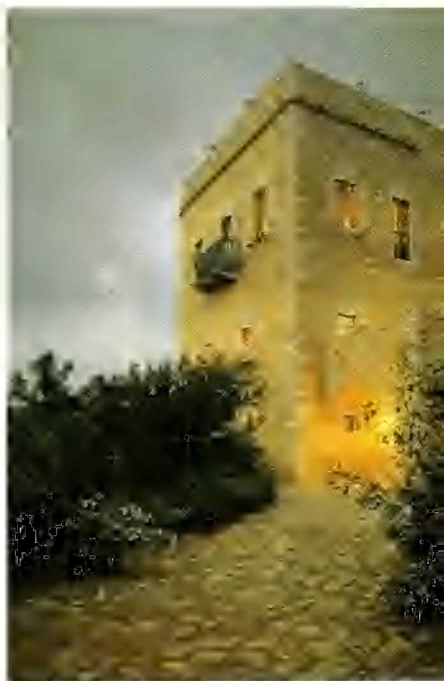
Υ.Γ. Αυτά που μου έχετε παραγγείλει τα αγόρασα. Ελπίζω να σας αρέσουν. Καλή αντάμωση!

Καλοκαιρινές διακοπές

Η Μαρία και φέτος, όπως κάθε χρόνο, θα πάει στο νησί των γονιών της, την Τήνο, για τις καλοκαιρινές διακοπές. Περνάει πολύ όμορφα εκεί. Απολαμβάνει τον ήλιο και τη θάλασσα. Οι φίλοι και οι φίλες της την περιμένουν κι εκείνη ανυπομονεί να τους συναντήσει. Φιλοξενείται στο σπίτι του παππού και της γιαγιάς. Τους αγαπά πολύ. Κι εκείνοι της έχουν αδυναμία. Ιδιαίτερα η γιαγιά της που έχει και το όνομά της. Μαρία τη λένε κι εκείνη. Η Μαρία με τη φίλη της, την Ελένη, συζητούν για τις καλοκαιρινές διακοπές.

Ελένη: Το καλοκαίρι πλησιάζει, Μαρία. Τι θα κάνεις;
Μαρία: Θα πάω στο νησί των γονιών μου, στην Τήνο.
Ελένη: Πάλι στην Τήνο;
Μαρία: Πού αλλού; Είναι τόσο όμορφα το καλοκαίρι εκεί.
Ελένη: Θα μπορούσες να πας και σε κανένα άλλο μέρος... έτσι για αλλαγή.
Μαρία: Προτιμώ το νησί μας.
Ελένη: Πώς τα περνάς εκεί; Διασκεδάζεις; Έχεις παρέες;
Μαρία: Ναι, έχω κάνει πολλούς φίλους. Πηγαίνουμε για μπάνιο, για φαγητό σε ταβερνάκια. Κάπου κάπου πάμε και για χορό σε ντίσκο.
Ελένη: Φέτος θα'ρθουν τα ξαδέλφια σου από την Αμερική;
Μαρία: Ναι, έρχονται κάθε χρόνο. Μαζευόμαστε όλοι στο σπίτι της γιαγιάς το καλοκαίρι, συγγενείς και φίλοι.
Ελένη: Έρχεται πολύς κόσμος το καλοκαίρι στο νησί;
Μαρία: Ναι, έρχονται πολλοί τουρίστες. Ιδιαίτερα της Παναγίας, τον Δεκαπενταύγουστο. Έρχονται χιλιάδες προσκυνητές για τη Χάρη της.
Ελένη: Έχεις και τη γιορτή σου. Έτσι δεν είναι;
Μαρία: Και βέβαια. Γιορτάζω μαζί με τη γιαγιά μου. Εσύ τι σχέδια έχεις;
Ελένη: Δεν έχω αποφασίσει ακόμα. Το μόνο βέβαιο είναι ότι στις 20 Ιουλίου θα πάω με τους γονείς μου στο χωριό του πατέρα μου.
Μαρία: Πού βρίσκεται;
Ελένη: Στη Μάνη. Θα πάμε για το πανηγύρι του Προφήτη Ηλία.
Μαρία: Είναι η εκκλησία του χωριού σας;
Ελένη: Όχι, είναι ένα μικρό εκκλησάκι ψηλά στο βουνό.
Μαρία: Ωραία θα είναι.
Ελένη: Ναι, είναι πολύ όμορφα. Πάει πολύς κόσμος από τα γύρω χωριά. Μετά την εκκλησία έχει φαγητό και γλέντι. Εκεί γνωριστήκαμε με τον Κώστα πέρσι. Μου είχε ζητήσει να χορέψουμε.

Ερωτήσεις

— Πόσον καιρό είναι η Αγγελική στην Αθήνα;
— Σε ποιον γράφει γράμμα;
— Γιατί δεν έγραψε νωρίτερα γράμμα;
— Ποιοι τη φιλοξενούν στην Αθήνα;
— Της αρέσει η Αθήνα;
— Ποιος την ξεναγεί στην πόλη;
— Σε ποια μέρη πήγε η Αγγελική;
— Ποια προβλήματα αντιμετωπίζουν οι Αθηναίοι;
— Πώς διασκεδάζουν οι Αθηναίοι;
— Ποια πόλη της Ελλάδας φημίζεται για το καρναβάλι της;
— Τι έκαναν την Καθαρή Δευτέρα;
— Από πού καταλαβαίνουμε ότι η Αγγελική θέλει να γυρίσει πίσω;

Λεξιλόγιο

ΡΗΜΑΤΑ
ενθουσιάζομαι
επισκέπτομαι
ευχαριστώ (Β)
(πρωτο)θαυμάζω
τραβώ (Α)
γελώ (Α)
πετώ
κυκλοφορώ (Β)
παραγγέλλω
χαίρομαι
ανυπομονώ (Β)
φιλοξενώ (Β)

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ
η περιήγηση
ο περιηγητής
η ξενάγηση
η επιθεώρηση
το καρναβάλι
ο χαρτοπόλεμος
ο χαρταετός
το πανηγύρι
ο προσκυνητής
το γλέντι

ΕΠΙΘΕΤΑ
πυκνοκατοικημένος, –η, –ο
πανάκριβος, –η, –ο
μασκαρεμένος, –η, –ο
νηστήσιμος, –η, –ο

Πρόσθετο λεξιλόγιο – Εκφράσεις

οι Απόκριες

το κυκλοφοριακό πρόβλημα
η ατμοσφαιρική ρύπανση • η μόλυνση • η ηχορύπανση

Έχει ήδη περάσει
- ένας μήνας
- ένας χρόνος
- ένα έτος
- μια εβδομάδα
- μια μέρα
- μια ώρα
- ένα λεπτό
- ένα δευτερόλεπτο

Είμαι πολύ απασχολημένος.
Δεν έχω καθόλου χρόνο στη διάθεσή μου.
Έχω ελάχιστο χρόνο στη διάθεσή μου.

Ενθουσιάζομαι με ...
Είμαι ενθουσιασμένος / –η με ...

Μου κάνει [μεγάλη / καλή / κακή / άσχημη / ιδιαίτερη] εντύπωση ....

Τραβώ μια φωτογραφία.
Παίρνω φωτογραφία (κάποιον ή κάτι).
Βγάζω φωτογραφία.

Έχει πλάκα.
Είναι αστείο.
Έχει γούστο.
Σπάω πλάκα (με κάποιον).
Κάνω πλάκα.

λέμε: (δώσε) χαιρετίσματα σε ...
(δώσε) χαιρετισμούς σε ...

Τι θα κάνεις;
Τι σκοπεύεις να κάνεις;
Τι σχεδιάζεις να κάνεις......το καλοκαίρι;
Τι σχέδια έχεις;
Τι πρόκειται να κάνεις;
Τι σκέφτεσαι να κάνεις;

Ερωτήσεις

— Πού θα πάει η Μαρία το καλοκαίρι;
— Όταν πηγαίνει στο νησί, πού μένει;
— Γιατί της αρέσει πολύ να πηγαίνει στο νησί;
— Πώς διασκεδάζει με την παρέα της;
— Πότε μαζεύεται ο περισσότερος κόσμος στο νησί; Γιατί;
— Πότε γιορτάζει η Μαρία;
— Τι θα κάνει η Ελένη το καλοκαίρι;
— Πότε είναι η γιορτή του Προφήτη Ηλία;
— Τι γίνεται στο πανηγύρι;

Ασκήσεις

1 *Συμπληρώστε τα **άρθρα** στο παρακάτω κείμενο:*

Καταλάβατε ότι αύριο τελειώνουν **οι** Απόκριες; Τι κάθεστε;Βάλτε **τα** αποκριάτικα ρούχα και ξεκινήστε για ... γλέντι. Φορέστε .... κυριακάτικο χαμόγελο και πάμε. Να 'σαστε σ..... οδό Ανδριανού, σ...... Πλάκα. .... ποδήλατα, ... μοτοσυκλέτες, ... αυτοκίνητα,... ταξί,... κόσμος, όλα έχουν μια γιορταστική όψη. ... παρέα μας έχει ... κέφια της. ... αστεία δίνουν και παίρνουν. Συζητάμε για ... πάρτι ...... Καίτης, που έγινε ... περασμένο Σάββατο. Τελικά αποφασίζουμε να καθήσουμε σ...... ταβέρνα ...... οδού Κυδαθηναίων. ... γκαρσόνια τρέχουν συνέχεια, για να εξυπηρετήσουν ... πελάτες και φωνάζουν ...... παραγγελίες από μακριά, για να κερδίσουν χρόνο. ...κρασί μας φέρνει κέφι. ...... ταβέρνα αυτή φημίζεται για ...... ρετσίνα της. ... πρόσωπα ...... κόσμου είναι χαρούμενα και γελαστά.

... ώρα όμως περνά γρήγορα και πρέπει να φύγουμε. Αύριο ... πρωί μας περιμένουν ... δουλειές μας.

2 *Συμπληρώστε τα κενά.*

1. Ο καφές **βλάπτει**.
2. Η γυμναστική .... τον οργανισμό.
3. .... είναι η αγαπημένη μου πόλη.
4. Η μέρα της .... πλησιάζει.
5. Η Κατερίνα .... τους φίλους της στη γιορτή της.
6. Οι μαθητές .... Ελληνικά.
7. Ο δάσκαλος .... τις ασκήσεις.
8. Η αυλή του σχολείου ...... γεμάτη παιδιά.
9. Τα μαγαζιά .... στις 5:00 κάθε απόγευμα.
10. Ο πατέρας .... πολύ, γιατί .... από το πρωί ως το βράδυ.

- περιμένει
- ωφελεί
- √ βλάπτει
- 28η Οκτωβρίου
- Η Αθήνα
- κουράζεται
- μαθαίνουν
- εξηγεί
- δουλεύει
- είναι
- κλείνουν

3 *Συμπληρώστε τις **καταλήξεις**:*

1. Είμαι από ένα ορεινό χωριό της Ηπείρου. Τ... χωρι... μου δεν είναι ούτε μεγάλ... ούτε πλούσι... όπως τα πεδιν... χωρ... . Είναι ένα μικρ... χωρι..., χτισμέν... σε μια όμορφ... πλαγι... .
2. Ο μαναβ... της γειτονι... μας φέρνει πάντα φρέσκ... λαχανικ... .
3. Στ... γειτονι... μου γίνεται λαικ... αγορ... κάθε Παρασκευ... . Έρχονται παραγωγ... από όλ... τ... μέρ... τ... Ελλάδ... και πουλάνε τ... προιόντ... τους. Μπορεί κανείς να βρει ό,τι θέλει, φρέσκ... πορτοκάλι..., καταπράσιν... λαχανικ..., κόκκιν..., λαχταριστ... ντομάτ..., πατάτ..., κρεμμύδι..., όσπρι..., ακόμα και ψάρι..., όλα σε πολύ καλ... τιμ... .

4 *Γράψτε τη **γενική**:*

1. το ορεινό χωριό	**του ορεινού χωριού**
2. τα άγονα χωράφια	....
3. ο πράσινος κάμπος	....
4. η θορυβώδης πόλη	....
5. οι αθλητικές εκπομπές	....
6. οι έξυπνοι μαθητές	....
7. οι γρήγορες δακτυλογράφοι	....
8. το πυκνό δάσος	....
9. τα άσχημα νέα	....
10. οι κουρασμένοι εργάτες	....

5 *Συμπληρώστε τα κενά με τη σωστή αόριστη αντωνυμία:*

Κάποιο πρωί .... γέροι του χωριού κάθονταν στο καφενείο. .... απ' αυτούς διάβαζαν εφημερίδα και .... συζητούσαν. Ξαφνικά .... φώναξε: "Τα μάθατε τα νέα; Έγινε .... σπουδαίο. Βρέθηκε το φάρμακο για τα γηρατειά". Τότε όλοι γέλασαν, αλλά .... δεν το πίστεψε.

κάτι
κανείς
κάποιος
άλλοι
μερικοί
κάποιοι
√ κάποιο

6 Γράψτε το δεύτερο ουσιαστικό στη **γενική**:

1. η γυναίκα – ο ταχυδρόμος — **η γυναίκα του ταχυδρόμου**
2. οι φωνές – οι γυναίκες ....
3. ο μισθός – ο υπάλληλος ....
4. η επιθυμία – ο πελάτης ....
5. τα παιδιά – οι γείτονες ....

7 Γράψτε στον **πληθυντικό** τις προτάσεις:

1. Ο καφές βλάπτει. — **Οι καφέδες βλάπτουν.**
2. Ο μανάβης μαζεύει την τέντα. ....
3. Ο παπάς οργανώνει τον έρανο. ....
4. Η νοικοκυρά αγοράζει λαχανικά. ....
5. Το παιδί κάθεται με τη γιαγιά του. ....
6. Το τηλέφωνό μου δεν λειτουργεί. ....
7. Ο εργάτης απολύθηκε χτες. ....
8. Ο μαθητής ξέχασε το τετράδιό του. ....
9. Ο δάσκαλος φεύγει μετά το μάθημα. ....
10. Ο διευθυντής του σχολείου φεύγει. ....

8 Συνεχίστε:

1. Πότισες τον κήπο; — **Ναι, τον πότισα.**
2. Έπλυνες τα δόντια σου; — Ναι, ...
3. Έβαψες τα μαλλιά σου; — Όχι, ...
4. Άκουσες τις φωνές; — Ναι, ...
5. Έμαθες τα νέα; — Όχι, ...
6. Σκούπισες τη σκάλα; — Ναι, ...
7. Χαιρέτησες τη δασκάλα σου; — Ναι, ...
8. Πέταξες τα σκουπίδια; — Ναι, ...
9. Βοήθησες τους συμμαθητές σου; — Ναι, ...
10. Είδες τον Κώστα; — Όχι, ...

9 *Συμπληρώστε τα κενά με* **πως, πώς, που, πού:**

1. Άκουσα **πως** ο Νίκος θα φύγει από την Ελλάδα.
2. Έμαθα ...... τράκαρε ο Γιάννης, αλλά δεν έμαθα ....
3. Ο κύριος ...... κάθεται δίπλα στη Μαρία είναι γιατρός.
4. ...... ήσουν χτες το πρωί; Η μητέρα σου είπε ...... θα πήγαινες στον γιατρό.
5. ...... θα πάτε σήμερα;
6. ...... και ...... άκουγες κάποια φωνή.
7. Το παιδί ...... είδες είναι πολύ φίλος.

10 *Συμπληρώστε με* **ενώ, μήπως, ή:**

1. **Ενώ** είναι πολύ προσεχτικός, γλίστρησε και έσπασε το πόδι του.
2. Ανησυχώ .... έπαθε τίποτα.
3. Θέλεις να έλθεις μαζί μου ...... να πας με την Καίτη;
4. Η Μαρία είναι ψηλή ...... η Κατερίνα είναι κοντή.
5. ...... είναι κουφός ...... κάνει τον κουφό.

11 *Ξαναγράψτε τις* **τονισμένες** *λέξεις αλλάζοντας μόνο τον αριθμό:*

1. Ο μηχανικός διόρθωσε **τη βλάβη της μηχανής**.
   Ο μηχανικός διόρθωσε τις βλάβες των μηχανών.
2. Οι άνθρωποι θαύμαζαν **την προσπάθεια του αθλητή.**
   ....
3. Οι γυναίκες κοιτάζουν **τη βιτρίνα του καταστήματος.**
   ....
4. **Οι χώροι των κατασκηνώσεων είναι άνετοι.**
   ....
5. Οι θεατές βγήκαν από **την έξοδο** κινδύνου.
   ....

12 *Συνεχίστε:*

1. Έστειλε της γυναίκας του χρήματα. ➡ **Της έστειλε χρήματα.**
2. Έγραψε του πατέρα του γράμμα. ....
3. Έδωσε της υπαλλήλου άδεια. ....
4. Μοίρασε των παιδιών σοκολατάκια..

13 *Συμπληρώστε τα κενά με* **ό,τι** *ή* **ότι:**

1. Μου είπε **ότι** βρήκε δουλειά.
2. ...... δεν θέλεις να σου κάνουν οι άλλοι μη το κάνεις και συ.
3. Μου είπε: "Άνοιξε την ντουλάπα και πάρε .... θέλεις".
4. ...... και να πεις έχεις δίκιο.
5. Μας πληροφόρησαν .... θα μας δώσουν άδεια.
6. Η Χριστίνα μου είπε .... τηλεφώνησες.

14 *Συμπληρώστε τα κενά με* **τον** *ή* **των:**

Τον Γιάννη **τον** είδα σήμερα στην παρέλαση .... μαθητών. Ήταν στην ίδια σειρά με .... Πέτρο και .... Κώστα. Οι μαθητές ακολουθούσαν τα παραγγέλματα .... γυμναστών και ...... ρυθμό .... τυμπάνων. Οι γονείς .... παιδιών είχαν έλθει, να παρακολουθήσουν .... εορτασμό της 28ης Οκτωβρίου. Εγώ με .... αδελφό μου πήγαμε από νωρίς, να πιάσουμε θέση, γιατί συνήθως δεν μπορούμε να δούμε τίποτα από .... πολύ κόσμο.

15 *Συμπληρώστε τα κενά με* **τις** *ή* **της:**

Το σπίτι **της** Άννας είναι δίπλα στο δικό μου. Είναι το ωραιότερο σπίτι .... γειτονιάς. Στην αυλή του θαυμάζεις τα πολύχρωμα λουλούδια μέσα σ............ γλάστρες, ... τριανταφυλλιές και .... πασχαλιές. Όταν ανθίζουν τις πρώτες μέρες .... Άνοιξης, σκορπίζουν το άρωμά τους. Η γιαγιά .... Άννας έχει αναλάβει .... φροντίδες του κήπου. Της αρέσει να ποτίζει .... γλάστρες, να σκαλίζει το χώμα και να μαζεύει τα ξερά φύλλα .... πρώτες μέρες του Φθινοπώρου. Τότε οι πλάκες .... αυλής και .... βεράντας γεμίζουν κίτρινα φύλλα.

16 *Συμπληρώστε τα κενά με τη σωστή* **πρόθεση:**

1. Ο πατέρας πήγε στα μαγαζιά **με** το αυτοκίνητο.
2. .... την πρώτη στιγμή που τον είδα τον κατάλαβα.
3. Πήγαινα .... την πόρτα, όταν άκουσα να με φωνάζουν.
4. .... εσένα δεν θα μπορούσα να κάνω τίποτα.
5. .... τη βοήθειά του θα είχαμε καταστραφεί.
6. Έβαλα κατά λάθος το δικό σου πουλόβερ .... για το δικό μου.
7. Πρέπει να έχουν επιστρέψει .... το Πάσχα.
8. Η φουρτούνα .... να τους ζαλίζει, τους διασκέδαζε.
9. .... να συνεχίσουμε ευθεία, στρίψαμε αριστερά.
10. .... πόση ώρα θα έλθεις;

αντί
σε
αντί
√ με
από
αντί
προς
χωρίς
δίχως
ως

17 *Μετατρέψτε την ενεργητική σύνταξη σε* ***παθητική*** *(προσέξτε τους χρόνους):*

1. Η βροχή πότισε τον κήπο.
   Ο κήπος ποτίστηκε από τη βροχή.
2. Το χιόνι σκέπασε το χωριό.
   ....
3. Ο Πέτρος χρησιμοποίησε το λεξικό.
   ....
4. Ο μεγάλος σεισμός είχε γκρεμίσει τα περισσότερα σπίτια του χωριού.
   ....
5. Ο καθηγητής έχει χωρίσει την τάξη σε ομάδες.
   ....
6. Ο δάσκαλος θα έχει βαθμολογήσει τα τετράδια ως την άλλη εβδομάδα.
   ....
7. Οι Έλληνες νίκησαν τους εχθρούς.
   ....
8. Ο Νίκος ειδοποιεί τον Τάκη.
   ....
9. Η Μαρία θα τακτοποιήσει τα βιβλία στη βιβλιοθήκη.
   ....
10. Οι καθαρίστριες θα απολυμαίνουν τις τουαλέτες του κτιρίου.
   ....

18 *Συμπληρώστε τα κενά:*

1. Η τιμή **του κρέατος** έχει ανέβει. (το κρέας)
2. Ο δημοσιογράφος έκανε πιστή περιγραφή των ....(το γεγονός)
3. Ποιος είναι ο αριθμός των .... στη λέξη "άνθρωπος"; (το φωνήεν)
4. Το ωράριο των .... είναι κουραστικό. (ο υπάλληλος)
5. Η λύση των .... βρίσκεται στο πίσω μέρος του βιβλίου. (η άσκηση)
6. Δεν μπορούσαμε να δούμε τίποτα από το εκτυφλωτικό φως των .... (προβολέας)
7. Υπάρχει ειδική υπηρεσία για την προστασία των ....(το δάσος)
8. Οι μήνες του .... είναι δώδεκα. (το έτος)
9. Έξω από την πρεσβεία κυμάτιζαν οι σημαίες των .... (το κράτος)
10. Την ημέρα των .... γίνεται αγιασμός. (Φώτα)

19 *Γράψτε τις ημερομηνίες με άλλον τρόπο (ολογράφως):*

28/10/1940 **είκοσι οκτώ Οκτωβρίου, χίλια εννιακόσια σαράντα**

25/3/1821 ....

17/11/1973 ....

15/8/1993 ....

20 *Συνεχίστε σύμφωνα με το παράδειγμα:*

1. Πρέπει να είμαι στις 7:00 στο γραφείο. Κοιμάμαι νωρίς.

(γιατί) **Κοιμάμαι νωρίς, γιατί πρέπει να είμαι στις 7:00 στο γραφείο.**

(επειδή **Επειδή πρέπει να είμαι στις 7:00 στο γραφείο, κοιμάμαι νωρίς.**

2. Έχει μήνες να λάβει γράμμα του. Ανησυχεί πολύ.

(γιατί) ....

(επειδή) ....

3. Πρέπει να προστατεύουμε το περιβάλλον. Η υγεία μας κινδυνεύει.

(γιατί) ....

(επειδή) ....

4. Δεν θέλει να ξεραθούν τα φυτά. Τα ποτίζει καθημερινά.

(γιατί) ....

(επειδή) ....

5. Ο Κώστας διαβάζει εφημερίδα. Θέλει να ενημερώνεται.

(γιατί) ....

(επειδή) ....

21 *Συμπληρώστε τα κενά με την* ***προστακτική αορίστου:***

Παιδιά, **μη ξεχάσετε** (ξεχνώ –*άρνηση*) να ποτίσετε τον κήπο. Μετά .... (καθαρίζω) τη βεράντα από τις λάσπες και .... (βάζω) μέσα τις πολυθρόνες. .... (παραλείπω –*άρνηση*) να ταΐσετε τις γάτες. Πριν κάνετε μπάνιο .... (κλείνω) το θερμοσίφωνο. Το μεσημέρι .... (ζεσταίνω) τα φαγητό και ....(τρώω). Ύστερα .... (ειδοποιώ) τη θεία Αντιγόνη ότι θα αργήσω και ....(τηλεφωνώ) στη γιαγιά. Το απόγευμα .... (ασχολούμαι) με τα μαθήματά σας.

22 *Υπογραμμίστε και ταξινομήστε τα **επιρρήματα** του κειμένου ανάλογα με τη σημασία τους:*

Σήμερα το απόγευμα θα έλθει στο σπίτι η φίλη μου η Αγγελική. Μου τηλεφώνησε χτες το βράδυ. Το μεσημέρι που γύρισα σπίτι έφαγα γρήγορα, μίλησα λίγο με τη μαμά και αμέσως ύστερα έτρεξα στο ζαχαροπλαστείο και αγόρασα τα αγαπημένα γλυκά της Αγγελικής.

Όταν γύρισα, τακτοποίησα το δωμάτιό μου, που ήταν άνω–κάτω. Ξαφνικά μου πέρασε μια ιδέα απ' το μυαλό. Θα φωνάξω και τη φίλη μας την Ιωάννα. Το σπίτι της Ιωάννας είναι απέναντι από το δικό μας, δίπλα στον φούρνο. Μάλιστα, θα της τηλεφωνήσω τώρα αμέσως, που είναι νωρίς ακόμα. Της τηλεφώνησα και... τι καλά, θα έλθει και εκείνη. Την προηγούμενη φορά που είχαν έλθει στο σπίτι η Αγγελική και η Ιωάννα περάσαμε πολύ ωραία. Παίξαμε και οι τρεις μαζί και κουβεντιάσαμε ως αργά. Είμαστε πολύ αγαπημένες σαν αδελφές. Περιμένω ανυπόμονα να περάσει η ώρα για να τις δω.

Τοπικά	*Χρονικά*	*Τροπικά*	*Ποσοτικά*	*Βεβαιωτικά*
....	**σήμερα**	....	....	....
....	....	....	....	....
....	....	....	....	....
....	....	....	....	....
....	....	....	....	....
....	....	....	....	....

23 *Συμπληρώστε τα κενά με τον σωστό τύπο:*

1. Δεν **φταίμε** εμείς για ό,τι συμβαίνει. (φταίω)
2. Πώς τα .... (εσύ) με την καινούργια δουλειά; (πάω)
3. Χτες ο παππούς μας .... μια παράξενη ιστορία απ' το χωριό του. (λέω)
4. Χτες το βράδυ εγώ .... πολύ και με πόνεσε το στομάχι μου. (τρώω)
5. Εσύ .... ποτέ λαγό στιφάδο; (τρώω)
6. Γιατί .... ; Τι σου συμβαίνει. (κλαίω)
7. Έχεις πολύ πυρετό, ... ολόκληρος. (καίω)
8. .... τον κόσμο. (ακούω –*προστακτική με άρνηση*)
9. Της αρέσει .... μουσική όταν διαβάζει. (ακούω)
10. Δυστυχώς, συνηθίζει .... ψέματα. (λέω)

24 *Γράψτε τα ρήματα στον* ***Παρατατικό:***

Τα πολλά χρόνια **βασίλευε** (βασιλεύω) ερημιά γύρω από το πολύβουο, σημερινό κέντρο της Αθήνας, όπου .... (μπορώ) κανείς να απολαύσει τη σκιά των πεύκων. Κάθε Κυριακή και γιορτή η μπάντα του Δήμου .... (παίζω) διάφορες μελωδίες. Η οδός 3ης Σεπτεμβρίου .... (είμαι) κάποτε ρέμα επικίνδυνο. Κάθε φορά που .... (βρέχω), τα νερά .... (κατεβαίνω) ορμητικά από την οδό Αθηνάς και τις γύρω παρόδους. .... (είναι) αδύνατον να κυκλοφορήσει κανείς. Το καλοκαίρι όμως .... (είμαι) όμορφα.

Κάτω από τα πεύκα .... (υπάρχω) τραπεζάκια. Εκεί τα απογεύματα .... (μαζεύομαι) οι φίλοι κι .... (πίνω) το ουζάκι που τους .... (σερβίρω) ο κυρ–Τσόχας με τις φουστανέλες του. Πιο κάτω .... (βρίσκομαι) ένα μεγάλο, μαρμάρινο πηγάδι. Εκεί .... (ξεδιψώ) τα άλογα των αμαξάδων. Νύχτα–μέρα δεν .... (σταματώ) ο θόρυβος από τα μόνιππα και τους καβγατζήδες που .... (βιάζομαι) να ποτίσουν τα κουρασμένα άλογα, για να συνεχίσουν τα μακρινά δρομολόγια ως τα Πατήσια ή τους Αμπελόκηπους.

(Από χρονογράφημα του Ιω. Βουτσινά – Σφαίρα 1/4/57)

25 *Να βάλετε τα* ***επίθετα*** *στον σωστό τύπο:*

Η Αθήνα έχασε το .... (ιδιαίτερο) χρώμα της και τη .... (δυσεύρευτος) γαλήνη της. Το .... (άχαρος) και .... (σκοτεινός) μπετόν την έπνιξε. Η κίνηση των αυτοκινήτων στους .... (στενός) δρόμους έχει γίνει ....(ανυπόφορος). Παλιότερα έβλεπε κανείς .... (χαρούμενος), ... (εξοχικός) κατοικίες και .... (όμορφος), ... (διώροφος) σπιτάκια. Στο κέντρο της κατοικούσαν .... (φιλόπονος) νεαροί, ... (μελετηρός) σπουδαστές και .... (ανέμελος) συγγραφείς και ποιητές.

Εκεί έμενε ο .... (γνωστός) .... (σατιρικός) ποιητής και εκδότης του .... (ανεπανάληπτος) "Ρωμηού" Γεώργιος Σουρής, ο .... (βαθυστόχαστος) Κωστής Παλαμάς και .... (πολύς) άλλοι. Το .... (σημερινός) .... (Πνευματικός) Κέντρο της Αθήνας ήταν άλλοτε .... (Δημοτικός) Νοσοκομείο. Στην αυλή του υπήρχε μια βρύση κάτω απο τα .... (θεόρατος), ... (σκιερός) πλατάνια. Η Αθήνα τότε είχε .... (τρεις) .... (αξιόλογος) θέατρα, όπου

έπαιζαν τα πιο .... (φημισμένος) αστέρια της .... (ελληνικός) σκηνής και οι .... (περίφημος) .... (ξένος) θίασοι που έκαναν περιοδείες. Σήμερα, από τις .... (ωραίος), ... (παλιός) γειτονιές της Αθήνας δεν απομένει παρά μόνο η .... (γοητευτικός) ανάμνηση. Τα σπιτάκια, κατεδαφίζονται, για να δώσουν τη θέση τους σε .... (αντιαισθητικός) ουρανοξύστες.

(Από χρονογράφημα του Τηλ. Γάριου – Ημέρα 22/5/6?)

26 *Να βάλετε* ***τόνους*** *στο κείμενο:*

Συχνα ο Δημος Αθηναιων πληροφορει το κοινο οτι θα εξετασει το θεμα της ονομασιας των οδων, χωρις ως σημερα να το εχει πραγματοποιησει.
Αν ξεφυλλισετε εναν οδηγο της Αθηνας και του Πειραια, θα διαπιστωσετε οτι τα ονοματα του κεντρου της Αθηνας, της παλιας Αθηνας, αποτελουν ενα κακοτεχνο και κακογουστο μωσαικο απο τη μυθολογια και την ιστορια. Τα ονοματα διασημων ανδρων και τοπων εχουν μπει σε στενοσοκακα, ενω ονοματα σχεδον αγνωστα στολισαν λεωφορους. Ο μεγαλος πολιτικος της αρχαιοτητας, ο θεμελιωτης της Αθηναικης Δημοκρατιας, ο Περικλης, περιοριστηκε σε εναν στενο δρομακο, ενω ο Αιολος απλωνεται σε εναν καλαφτισγμενο και κεντρικο δρομο. Ο φιλοσοφος Πλατων δεν υπαρχει στους κεντρικους δρομους. Το ιδιο και ο Ρηγας Φεραιος. Αντιθετα ο Ερμης* απλωνεται πλουσιος, μακρυς και προνομιουχος .... γυναικας στο κεντρο της πόλης.

(Από χρονογράφημα του Γ. Λαμψίδη – Αθηναική 29/9/55)

* *Η οδός Ερμού είναι ένας απο τους κεντρικούς εμπορικούς δρόμους της Αθήνας.*

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Συνοπτική Γραμματική

ΤΑ ΑΡΘΡΑ

Οριστικό άρθρο

Ονομαστική	ο	η	το
Γενική	του	της	του
Αιτιατική	τον	τη(ν)	το
Ονομαστική	οι	οι	τα
Γενική	των	των	των
Αιτιατική	τους	τις	τα

Αόριστο άρθρο

Ονομαστική	ένας	μια	ένα
Γενική	ενός	μιας	ενός
Αιτιατική	ένα(ν)	μια	ένα

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

2ΚΑΤΑΛΗΚΤΑ

ΑΡΣΕΝΙΚΑ

Ισοσύλλαβα

	-ας		
ο	κανόν **ας**	επαγγελματί **ας**	επιστήμον **ας**
του	κανόν **α**	επαγγελματί **α**	επιστήμον **α**
τον	κανόν **α**	επαγγελματί **α**	επιστήμον **α**
οι	κανόν **ες**	επαγγελματί **ες**	επιστήμον **ες**
των	κανόν **ων**	επαγγελματι **ών**	επιστημόν **ων**
τους	κανόν **ες**	επαγγελματί **ες**	επιστήμον **ες**

Ανισοσύλλαβα

	-ας	
ο	γαλατ **άς**	ρήγ **ας**
του	γαλατ **ά**	ρήγ **α**
τον	γαλατ **ά**	ρήγ **α**
οι	γαλατ **άδες**	ρηγ **άδες**
των	γαλατ **άδων**	ρηγ **άδων**
τους	γαλατ **άδες**	ρηγ **άδες**

3ΚΑΤΑΛΗΚΤΑ

ΑΡΣΕΝΙΚΑ

Ισοσύλλαβα

	-ος		
ο	λογαριασμ **ός**	φίλ **ος**	υπάλληλ **ος**
του	λογαριασμ **ού**	φίλ **ου**	υπαλλήλ **ου**
τον	λογαριασμ **ό**	φίλ **ο**	υπάλληλ **ο**
οι	λογαριασμ **οί**	φίλ **οι**	υπάλληλ **οι**
των	λογαριασμ **ών**	φίλ **ων**	υπαλλήλ **ων**
τους	λογαριασμ **ούς**	φίλ **ους**	υπαλλήλ **ους**

2ΚΑΤΑΛΗΚΤΑ

ΑΡΣΕΝΙΚΑ

Ισοσύλλαβα

	-έας	-ης	
ο	αποστολ **έας**	μαθητ **ής**	εργάτ **ης**
του	αποστολ **έα**	μαθητ **ή**	εργάτ **η**
τον	αποστολ **έα**	μαθητ **ή**	εργάτ **η**
οι	αποστολ **είς**	μαθητ **ές**	εργάτ **ες**
των	αποστολ **έων**	μαθητ **ών**	εργατ **ών**
τους	αποστολ **είς**	μαθητ **ές**	εργάτ **ες**

Ανισοσύλλαβα

	-ές	-ούς	-ης	
ο	καναπ **ές**	παππ **ούς**	βαρκάρ **ης**	ταξιτζ **ής**
του	καναπ **έ**	παππ **ού**	βαρκάρ **η**	ταξιτζ **ή**
τον	καναπ **έ**	παππ **ού**	βαρκάρ **η**	ταξιτζ **ή**
οι	καναπ **έδες**	παππ **ούδες**	βαρκάρ **ηδες**	ταξιτζ **ήδες**
των	καναπ **έδων**	παππ **ούδων**	βαρκάρ **ηδων**	ταξιτζ **ήδων**
τους	καναπ **έδες**	παππ **ούδες**	βαρκάρ **ηδες**	ταξιτζ **ήδες**

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

2ΚΑΤΑΛΗΚΤΑ

ΘΗΛΥΚΑ

Ισοσύλλαβα

		-α	
η	σελίδ **α**	γλώσσ **α**	ταυτότητ **α**
της	σελίδ **ας**	γλώσσ **ας**	ταυτότητ **ας**
την	σελίδ **α**	γλώσσ **α**	ταυτότητ **α**
οι	σελίδ **ες**	γλώσσ **ες**	ταυτότητ **ες**
των	σελίδ **ων**	γλωσσ **ών**	ταυτοτήτ **ων**
τις	σελίδ **ες**	γλώσσ **ες**	ταυτότητ **ες**

Ανισοσύλλαβα

	-ά	-ού
η	μαμ **ά**	αλεπ **ού**
της	μαμ **άς**	αλεπ **ούς**
την	μαμ **ά**	αλεπ **ού**
οι	μαμ **άδες**	αλεπ **ούδες**
των	μαμ **άδων**	αλεπ **ούδων**
τις	μαμ **άδες**	αλεπ **ούδες**

3ΚΑΤΑΛΗΚΤΑ

ΘΗΛΥΚΑ

		-ος	
η	αεροσυνοδ **ός**	καπνοδόχ **ος**	είσοδ **ος**
της	αεροσυνοδ **ού**	καπνοδόχ **ου**	εισόδ **ου**
την	αεροσυνοδ **ό**	καπνοδόχ **ο**	είσοδ **ο**
οι	αεροσυνοδ **οί**	καπνοδόχ **οι**	είσοδ **οι**
των	αεροσυνοδ **ών**	καπνοδόχ **ων**	εισόδ **ων**
τις	αεροσυνοδ **ούς**	καπνοδόχ **ους**	εισόδ **ους**

2ΚΑΤΑΛΗΚΤΑ
ΘΗΛΥΚΑ

Ισοσύλλαβα

		-η	
η	αδελφ **ή**	βρύσ **η**	ζάχαρ **η**
της	αδελφ **ής**	βρύσ **ης**	ζάχαρ **ης**
την	αδελφ **ή**	βρύσ **η**	ζάχαρ **η**
οι	αδελφ **ές**	βρύσ **ες**	ζάχαρ **ες**
των	αδελφ **ών**	βρυσ **ών**	——
τις	αδελφ **ές**	βρύσ **ες**	ζάχαρ **ες**

Ανισοσύλλαβα

	-η	
η	λέξ **η**	δύναμ **η**
της	λέξ **ης** / λέξ **εως**	δύναμ **ης** / δυνάμ **εως**
την	λέξ **η**	δύναμ **η**
οι	λέξ **εις**	δυνάμ **εις**
των	λέξ **εων**	δυνάμ **εων**
τις	λέξ **εις**	δυνάμ **εις**

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

2ΚΑΤΑΛΗΚΤΑ

ΟΥΔΕΤΕΡΑ

Ισοσύλλαβα

		-ο	
το	ποσ **ό**	σχολεί **ο**	τηλέφων **ο**
του	ποσ **ού**	σχολεί **ου**	τηλεφών **ου**
το	ποσ **ό**	σχολεί **ο**	τηλέφων **ο**
τα	ποσ **ά**	σχολεί **α**	τηλέφων **α**
των	ποσ **ών**	σχολεί **ων**	τηλεφών **ων**
τα	ποσ **ά**	σχολεί **α**	τηλέφων **α**

Ανισοσύλλαβα

	-(μ)α	
το	σώμ **α**	μάθημ **α**
του	σώμ **ατος**	μαθήμ **ατος**
το	σώμ **α**	μάθημ **α**
τα	σώμ **ατα**	μαθήμ **ατα**
των	σωμ **άτων**	μαθημ **άτων**
τα	σώμ **ατα**	μαθήμ **ατα**

	-ον		-αν	-εν
το	προϊό **ν**	καθήκο **ν**	σύμπα **ν**	φωνήε **ν**
του	προϊό **ντος**	καθήκο **ντος**	σύμπα **ντος**	φωνήε **ντος**
το	προϊό **ν**	καθήκο **ν**	σύμπα **ν**	φωνήε **ν**
τα	προϊό **ντα**	καθήκο **ντα**	σύμπα **ντα**	φωνήε **ντα**
των	προϊό **ντων**	καθηκό **ντων**	συμπά **ντων**	φωνηέ **ντων**
τα	προϊό **ντα**	καθήκο **ντα**	σύμπα **ντα**	φωνήε **ντα**

ΣΚΑΤΑΛΗΚΤΑ

ΟΥΔΕΤΕΡΑ

Ισοσύλλαβα

	-ι		-ος	
το	ψωμ **ί**	τραγούδ **ι**	λάθ **ος**	μέγεθ **ος**
του	ψωμ **ιού**	τραγουδ **ιού**	λάθ **ους**	μεγέθ **ους**
το	ψωμ **ί**	τραγούδ **ι**	λάθ **ος**	μέγεθ **ος**
τα	ψωμ **ιά**	τραγούδ **ια**	λάθ **η**	μεγέθ **η**
των	ψωμ **ιών**	τραγουδ **ιών**	λαθ **ών**	μεγεθ **ών**
τα	ψωμ **ιά**	τραγούδ **ια**	λάθ **η**	μεγέθ **η**

Ανισοσύλλαβα

		-ιμο	
το	δέσ **ιμο**	ψάξ **ιμο**	κόψ **ιμο**
του	δεσ **ίματος**	ψαξ **ίματος**	κοψ **ίματος**
το	δέσ **ιμο**	ψάξ **ιμο**	κόψ **ιμο**
τα	δεσ **ίματα**	ψαξ **ίματα**	κοψ **ίματα**
των	δεσ **ιμάτων**	ψαξ **ιμάτων**	κοψ **ιμάτων**
τα	δεσ **ίματα**	ψαξ **ίματα**	κοψ **ίματα**

	-ας	-ως		-ός
το	κρέα **ς**	καθεστώ **ς**	φω **ς**	γεγονό **ς**
του	κρέα **τος**	καθεστώ **τος**	φω **τός**	γεγονό **τος**
το	κρέα **ς**	καθεστώ **ς**	φω **ς**	γεγονό **ς**
τα	κρέα **τα**	καθεστώ **τα**	φώ **τα**	γεγονό **τα**
των	κρεά **των**	καθεστώ **των**	φώ **των**	γεγονό **των**
τα	κρέα **τα**	καθεστώ **τα**	φώ **τα**	γεγονό **τα**

ΕΠΙΘΕΤΑ

Επίθετα σε -ος, -η, -ο

σωστ **ός**	σωστ **ή**	σωστ **ό**	εύκολ **ος**	εύκολ **η**	εύκολ **ο**
σωστ **ού**	σωστ **ής**	σωστ **ού**	εύκολ **ου**	εύκολ **ης**	εύκολ **ου**
σωστ **ό**	σωστ **ή**	σωστ **ό**	εύκολ **ο**	εύκολ **η**	εύκολ **ο**
σωστ **οί**	σωστ **ές**	σωστ **ά**	εύκολ **οι**	εύκολ **ες**	εύκολ **α**
σωστ **ών**	σωστ **ών**	σωστ **ών**	εύκολ **ων**	εύκολ **ων**	εύκολ **ων**
σωστ **ούς**	σωστ **ές**	σωστ **ά**	εύκολ **ους**	εύκολ **ες**	εύκολ **α**

-ος, -α, -ο

ωραί **ος**	ωραί **α**	ωραί **ο**
ωραί **ου**	ωραί **ας**	ωραί **ου**
ωραί **ο**	ωραί **α**	ωραί **ο**
ωραί **οι**	ωραί **ες**	ωραί **α**
ωραί **ων**	ωραί **ων**	ωραί **ων**
ωραί **ους**	ωραί **ες**	ωραί **α**

-ός, -ιά, -ό

γλυκ **ός**	γλυκ **ιά**	γλυκ **ό**
γλυκ **ού**	γλυκ **ιάς**	γλυκ **ού**
γλυκ **ό**	γλυκ **ιά**	γλυκ **ό**
γλυκ **οί**	γλυκ **ές**	γλυκ **ά**
γλυκ **ών**	γλυκ **ών**	γλυκ **ών**
γλυκ **ούς**	γλυκ **ές**	γλυκ **ά**

-ύς, -ιά, -ύ

βαθ **ύς**	βαθ **ιά**	βαθ **ύ**
βαθ **ιού /–ύ**	βαθ **ιάς**	βαθ **ιού /–ύ**
βαθ **ύ**	βαθ **ιά**	βαθ **ύ**
βαθ **ιοί**	βαθ **ιές**	βαθ **ιά**
βαθ **ιών**	βαθ **ιών**	βαθ **ιών**
βαθ **ιούς**	βαθ **ιές**	βαθ **ιά**

-ής, -ιά, -ί

βυσσιν **ής**	βυσσιν **ιά**	βυσσιν **ί**
βυσσιν **ιού /–ή**	βυσσιν **ιάς**	βυσσιν **ιού**
βυσσιν **ή**	βυσσιν **ιά**	βυσσιν **ί**
βυσσιν **ιοί**	βυσσιν **ιές**	βυσσιν **ιά**
βυσσιν **ιών**	βυσσιν **ιών**	βυσσιν **ιών**
βυσσιν **ιούς**	βυσσιν **ιές**	βυσσιν **ιά**

-ής, -ές

(ο/η)	συνεπ **ής**	(το) συνεπ **ές**	(ο/η)	θεμελιώδ **ης**	(το) θεμελιώδ **ες**
	συνεπ **ούς**	συνεπ **ούς**		θεμελιώδ **ους**	θεμελιώδ **ους**
	συνεπ **ή**	συνεπ **ές**		θεμελιώδ **η**	θεμελιώδ **ες**
	συνεπ **είς**	συνεπ **ή**		θεμελιώδ **εις**	θεμελιώδ **η**
	συνεπ **ών**	συνεπ **ών**		θεμελιωδ **ών**	θεμελιωδ **ών**
	συνεπ **είς**	συνεπ **ή**		θεμελιώδ **εις**	θεμελιώδ **η**

-ης, -α, -ικο

πεισματάρ **ης**	πεισματάρ **α**	πεισματάρ **ικο**
πεισματάρ **η**	πεισματάρ **ας**	πεισματάρ **ικου**
πεισματάρ **η**	πεισματάρ **α**	πεισματάρ **ικο**
πεισματάρ **ηδες**	πεισματάρ **ες**	πεισματάρ **ικα**
πεισματάρ **ηδων**	——	πεισματάρ **ικων**
πεισματάρ **ηδες**	πεισματάρ **ες**	πεισματάρ **ικα**

-άς, -ού, -άδικο

υπναρ **άς**	υπναρ **ού**	υπναρ **άδικο**
υπναρ **ά**	υπναρ **ούς**	υπναρ **άδικου**
υπναρ **ά**	υπναρ **ού**	υπναρ **άδικο**
υπναρ **άδες**	υπναρ **ούδες**	υπναρ **άδικα**
υπναρ **άδων**	υπναρ **ούδων**	υπναρ **άδικων**
υπναρ **άδες**	υπναρ **ούδες**	υπναρ **άδικα**

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	
	μονολεκτικός	*περιφραστικός*
εύκολος	ευκολ **ότερος**	πιο εύκολος
βαθύς	βαθ **ύτερος**	πιο βαθύς
συνεπής	συνεπ **έστερος**	πιο συνεπής

-ότερος, -ότερη, -ότερο

ευκολότερος	ευκολότερη	ευκολότερο
ευκολότερου	ευκολότερης	ευκολότερου
ευκολότερο	ευκολότερη	ευκολότερο
ευκολότεροι	ευκολότερες	ευκολότερα
ευκολότερων	ευκολότερων	ευκολότερων
ευκολότερους	ευκολότερες	ευκολότερα

-ύτερος, -ύτερη, -ύτερο

βαθύτερος	βαθύτερη	βαθύτερο
βαθύτερου	βαθύτερης	βαθύτερου
βαθύτερο	βαθύτερη	βαθύτερο
βαθύτεροι	βαθύτερες	βαθύτερα
βαθύτερων	βαθύτερων	βαθύτερων
βαθύτερους	βαθύτερες	βαθύτερα

-έστερος, -έστερη, -έστερο

συνεπέστερος	συνεπέστερη	συνεπέστερο
συνεπέστερου	συνεπέστερης	συνεπέστερου
συνεπέστερο	συνεπέστερη	συνεπέστερο
συνεπέστεροι	συνεπέστερες	συνεπέστερα
συνεπέστερων	συνεπέστερων	συνεπέστερων
συνεπέστερους	συνεπέστερες	συνεπέστερα

ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ			
Σχετικός		Απόλυτος	
μονολεκτικός	*περιφραστικός*	*μονολεκτικός*	*περιφραστικός*
ο ευκολότερος	ο πιο εύκολος	ευκολ **ότατος**	πολύ εύκολος
ο βαθύτερος	ο πιο βαθύς	βαθ **ύτατος**	πολύ βαθύς
ο συνεπέστερος	ο πιο συνεπής	συνεπ **έστατος**	πολύ συνεπής

-ότατος, -ότατη, -ότατο

ευκολότατος	ευκολότατη	ευκολότατο
ευκολότατου	ευκολότατης	ευκολότατου
ευκολότατο	ευκολότατη	ευκολότατο
ευκολότατοι	ευκολότατες	ευκολότατα
ευκολότατων	ευκολότατων	ευκολότατων
ευκολότατους	ευκολότατες	ευκολότατα

-ύτατος, -ύτατη, -ύτατο

βαθύτατος	βαθύτατη	βαθύτατο
βαθύτατου	βαθύτατης	βαθύτατου
βαθύτατο	βαθύτατη	βαθύτατο
βαθύτατοι	βαθύτατες	βαθύτατα
βαθύτατων	βαθύτατων	βαθύτατων
βαθύτατους	βαθύτατες	βαθύτατα

-έστατος, -έστατη, -έστατο

συνεπέστατος	συνεπέστατη	συνεπέστατο
συνεπέστατου	συνεπέστατης	συνεπέστατου
συνεπέστατο	συνεπέστατη	συνεπέστατο
συνεπέστατοι	συνεπέστατες	συνεπέστατα
συνεπέστατων	συνεπέστατων	συνεπέστατων
συνεπέστατους	συνεπέστατες	συνεπέστατα

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

Προσωπικές αντωνυμίες

Κανονικοί τύποι

Ονομαστική		*Γενική*		*Αιτιατική*	
εγώ	διαβάζω	**μου**	δίνει	**με**	βλέπει
εσύ	διαβάζεις	**σου**	δίνει	**σε**	βλέπει
αυτός, –ή, –ό	διαβάζει	**του/της/του**	δίνει	**τον/την/το**	βλέπει
εμείς	διαβάζουμε	**μας**	δίνει	**μας**	βλέπει
εσείς	διαβάζετε	**σας**	δίνει	**σας**	βλέπει
αυτοί, –ές, –ά	διαβάζουν	**τους**	δίνει	**τους/τις/τα**	βλέπει

Εμφατικοί τύποι

Ονομαστική	*Γενική*		*Αιτιατική*	
	εμένα	δίνει	**εμένα**	βλέπει
	εσένα	δίνει	**εσένα**	βλέπει
	σ' αυτόν, –ήν, –ό	δίνει	**αυτόν, –ήν, –ό**	βλέπει
	εμάς	δίνει	**εμάς**	βλέπει
	εσάς	δίνει	**εσάς**	βλέπει
	σ' αυτούς, –ές, –ά	δίνει	**αυτούς, –ές, –ά**	βλέπει

Κτητικές αντωνυμίες

Κλιτικοί τύποι

ο φίλος / του φίλου / τον φίλο / οι φίλοι ....

η χώρα / της χώρας / τη χώρα / οι χώρες ....

το βιβλίο / του βιβλίου / το βιβλίο / τα βιβλία ....

μου
σου
του/της/του
μας
σας
τους

Εμφατικοί τύποι

ο δικός	**μου / σου / του / της / του / μας / σας / τους**	φίλος
του δικού	»	φίλου
τον δικό	»	φίλο
οι δικοί	»	φίλοι
των δικών	»	φίλων
τους δικούς	»	φίλους
η δική	**μου / σου / του / της / του / μας / σας / τους**	χώρα
της δικής	»	χώρας
τη δική	»	χώρα
οι δικές	»	χώρες
των δικών	»	χωρών
τις δικές	»	χώρες
το δικό	**μου / σου / του / της / του / μας / σας / τους**	βιβλίο
του δικού	»	βιβλίου
το δικό	»	βιβλίο
τα δικά	»	βιβλία
των δικών	»	βιβλίων
τα δικά	»	βιβλία

Δεικτικές αντωνυμίες

αυτός – αυτή – αυτό

αυτός	αυτή	αυτό
αυτού	αυτής	αυτό
αυτόν	αυτή(ν)	αυτό
αυτοί	αυτές	αυτά
αυτών	αυτών	αυτών
αυτούς	αυτές	αυτά

εκείνος – εκείνη – εκείνο

εκείνος	εκείνη	εκείνο
εκείνου	εκείνης	εκείνου
εκείνον	εκείνη	εκείνο
εκείνοι	εκείνες	εκείνα
εκείνων	εκείνων	εκείνων
εκείνους	εκείνες	εκείνα

τέτοιος – τέτοια – τέτοιο

τέτοιος	τέτοια	τέτοιο
τέτοιου	τέτοιας	τέτοιου
τέτοιον	τέτοια	τέτοιο
τέτοιοι	τέτοιες	τέτοια
τέτοιων	τέτοιων	τέτοιων
τέτοιους	τέτοιες	τέτοια

τόσος – τόση – τόσο

τόσος	τόση	τόσο
τόσου	τόσης	τόσου
τόσον	τόση	τόσο
τόσοι	τόσες	τόσα
τόσων	τόσων	τόσων
τόσους	τόσες	τόσα

Αναφορικές αντωνυμίες

ο οποίος – η οποία – το οποίο

ο οποίος	η οποία	το οποίο
του οποίου	της οποίας	του οποίου
τον οποίον	την οποία	το οποίο
οι οποίοι	οι οποίες	τα οποία
των οποίων	των οποίων	των οποίων
τους οποίους	τις οποίες	τα οποία

όποιος – όποια – όποιο

όποιος	όποια	όποιο
όποιου	όποιας	όποιου
όποιον	όποια	όποιο
όποιοι	όποιες	όποια
όποιων	όποιων	όποιων
όποιους	όποιες	όποια

όσος – όση – όσο

όσος	όση	όσο
όσου	όσης	όσου
όσον	όση	όσο
όσοι	όσες	όσα
όσων	όσων	όσων
όσους	όσες	όσα

τα άκλιτα: ό,τι
που

Αόριστες αντωνυμίες

ένας – μία – ένα (βλ. αόριστο άρθρο)

κανένας (κανείς) – καμιά (καμία) – κανένα

κανένας (κανείς)	καμιά (καμία)	κανένα
κανενός	καμιάς	κανενός
κανένα(ν)	καμιά	κανένα

κάποιος – κάποια – κάποιο

κάποιος	κάποια	κάποιο
κάποιου	κάποιας	κάποιου
κάποιον	κάποια	κάποιο
κάποιοι	κάποιες	κάποια
κάποιων	κάποιων	κάποιων
κάποιους	κάποιες	κάποια

μερικοί – μερικές – μερικά

μερικοί	μερικές	μερικά
μερικών	μερικών	μερικών
μερικούς	μερικές	μερικά

τα άκλιτα: **κάτι**
τίποτε / τίποτα
κάθε

Ερωτηματικές αντωνυμίες

ποιος – ποια – ποιο

ποιος	ποια	ποιο
ποιου / τίνος	ποιας	ποιου / τίνος
ποιον	ποια	ποιο
ποιοι	ποιες	ποια
	ποιων / ποιανών / τίνων	
ποιους	ποιες	ποια

πόσος – πόση – πόσο

πόσος	πόση	πόσο
πόσου	πόσης	πόσου
πόσον	πόση	πόσο
πόσοι	πόσες	πόσα
πόσων	πόσων	πόσων
πόσους	πόσες	πόσα

ΡΗΜΑΤΑ

ε ί μ α ι

		ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ
ΟΡΙΣΤΙΚΗ	εγώ	είμαι	ήμουν / ήμουνα	θα είμαι
	εσύ	είσαι	ήσουν / ήσουνα	θα είσαι
	αυτός, -ή, -ό	είναι	ήταν / ήτανε	θα είναι
	εμείς	είμαστε	ήμαστε / ήμασταν	θα είμαστε
	εσείς	είστε / είσαστε	ήσαστε / ήσασταν	θα είστε / είσαστε
	αυτοί, -ές, -ά	είναι	ήταν / ήτανε	θα είναι
ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	εγώ	να είμαι		
	εσύ	να είσαι		
	αυτός, -ή, -ό	να είναι		
	εμείς	να είμαστε		
	εσείς	να είστε / είσαστε		
	αυτοί, -ές, -ά	να είναι		
ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	εγώ			
	εσύ	να είσαι		
	αυτός, -ή, -ό			
	εμείς			
	εσείς	να είστε		
	αυτοί, -ές, -ά			
ΜΕΤΟΧΗ		όντας		

έχω

		ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ
ΟΡΙΣΤΙΚΗ	εγώ	έχω	είχα	θα έχω
	εσύ	έχεις	είχες	θα έχεις
	αυτός, –ή, –ό	έχει	είχε	θα έχει
	εμείς	έχουμε	είχαμε	θα έχουμε
	εσείς	έχετε	είχατε	θα έχετε
	αυτοί, –ές, –ά	έχουν	είχαν	θα έχουν
ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	εγώ	να έχω		
	εσύ	να έχεις		
	αυτός, –ή, –ό	να έχει		
	εμείς	να έχουμε		
	εσείς	να έχετε		
	αυτοί, –ές, –ά	να έχουν		
ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	εγώ			
	εσύ	έχε / να έχεις		
	αυτός, –ή, –ό			
	εμείς			
	εσείς	έχετε		
	αυτοί, –ές, –ά			
ΜΕΤΟΧΗ		έχοντας		

ντύνω – ντύνομαι

	Θέματα:	ντυν–	ντυσ–	ντυθ–
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ	Ενεστώτας	ντύνω		
	Παρατατικός	έντυνα		
	Μέλλοντας διαρκείας	θα ντύνω		
	Μέλλοντας στιγμιαίος		θα ντύσω	
	Αόριστος		έντυσα	
	Παρακείμενος		έχω ντύσει	
	Υπερσυντέλικος		είχα ντύσει	
	Συντελεσμένος Μέλλοντας		θα έχω ντύσει	
ΜΕΣΟΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ	Ενεστώτας	ντύνομαι		
	Παρατατικός	ντυνόμουν		
	Μέλλοντας διαρκείας	θα ντύνομαι		
	Μέλλοντας στιγμιαίος			θα ντυθώ
	Αόριστος			ντύθηκα
	Παρακείμενος			έχω ντυθεί
	Υπερσυντέλικος			είχα ντυθεί
	Συντελεσμένος Μέλλοντας			θα έχω ντυθεί

ντύνω

ΘΕΜΑΤΑ: ντυν–

ΧΡΟΝΟΙ		ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ
ΟΡΙΣΤΙΚΗ	εγώ	ντύνω	έντυνα	θα ντύνω
	εσύ	ντύνεις	έντυνες	θα ντύνεις
	αυτός, –ή, –ό	ντύνει	έντυνε	θα ντύνει
	εμείς	ντύνουμε	ντύναμε	θα ντύνουμε
	εσείς	ντύνετε	ντύνατε	θα ντύνετε
	αυτοί, –ές, –ά	ντύνουν(ε)	έντυναν	θα ντύνουν(ε)
ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	εγώ	να ντύνω		
	εσύ	να ντύνεις		
	αυτός, –ή, –ό	να ντύνει		
	εμείς	να ντύνουμε		
	εσείς	να ντύνετε		
	αυτοί, –ές, –ά	να ντύνουν		
ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	εγώ			
	εσύ	ντύνε		
	αυτός, –ή, –ό			
	εμείς			
	εσείς	ντύνετε		
	αυτοί, –ές, –ά			
ΜΕΤΟΧΗ		ντύνοντας		

ΣΥΝΤΕΛΕΣΜΕΝΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΣΤΙΓΜΙΑΙΟΣ	ΑΟΡΙΣΤΟΣ	ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΜΕΝΟΣ ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ
θα ντύσω θα ντύσεις θα ντύσει θα ντύσουμε θα ντύσετε θα ντύσουν	έντυσα έντυσες έντυσε ντύσαμε ντύσατε έντυσαν	έχω ντύσει έχεις ντύσει έχει ντύσει έχουμε ντύσει έχετε ντύσει έχουν ντύσει	είχα ντύσει είχες ντύσει είχε ντύσει είχαμε ντύσει είχατε ντύσει είχαν ντύσει	θα έχω ντύσει θα έχεις ντύσει θα έχει ντύσει θα έχουμε ντύσει θα έχετε ντύσει θα έχουν ντύσει
	να ντύσω να ντύσεις να ντύσει να ντύσουμε να ντύσετε να ντύσουν	να έχω ντύσει να έχεις ντύσει να έχει ντύσει να έχουμε ντύσει να έχετε ντύσει να έχουν ντύσει		
	ντύσε ντύστε	να έχεις ντύσει να έχετε ντύσει		
		έχοντας ντύσει		

ΘΕΜΑΤΑ: ντυν-

ΧΡΟΝΟΙ		ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ
ΟΡΙΣΤΙΚΗ	εγώ	ντύνομαι	ντυνόμουν	θα ντύνομαι
	εσύ	ντύνεσαι	ντυνόσουν	θα ντύνεσαι
	αυτός, -ή, -ό	ντύνεται	ντυνόταν	θα ντύνεται
	εμείς	ντυνόμαστε	ντυνόμαστε	θα ντυνόμαστε
	εσείς	ντύνεστε	ντυνόσαστε	θα ντύνεστε
	αυτοί, -ές, -ά	ντύνονται	ντύνονταν	θα ντύνονται
ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	εγώ	να ντύνομαι		
	εσύ	να ντύνεσαι		
	αυτός, -ή, -ό	να ντύνεται		
	εμείς	να ντυνόμαστε		
	εσείς	να ντύνεστε		
	αυτοί, -ές, -ά	να ντύνονται		
ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	εγώ			
	εσύ	να ντύνεσαι		
	αυτός, -ή, -ό			
	εμείς			
	εσείς	να ντύνεστε		
	αυτοί, -ές, -ά			
ΜΕΤΟΧΗ				

	ΣΥΝΤΕΛΕΣΜΕΝΟΙ ΧΡΟΝΟΙ			
ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΣΤΙΓΜΙΑΙΟΣ	ΑΟΡΙΣΤΟΣ	ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΜΕΝΟΣ ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ
θα ντυθώ	ντύθηκα	έχω ντυθεί	είχα ντυθεί	θα έχω ντυθεί
θα ντυθείς	ντύθηκες	έχεις ντυθεί	είχες ντυθεί	θα έχεις ντυθεί
θα ντυθεί	ντύθηκε	έχει ντυθεί	είχε ντυθεί	θα έχει ντυθεί
θα ντυθούμε	ντυθήκαμε	έχουμε ντυθεί	είχαμε ντυθεί	θα έχουμε ντυθεί
θα ντυθείτε	ντυθήκατε	έχετε ντυθεί	είχατε ντυθεί	θα έχετε ντυθεί
θα ντυθούν(ε)	ντύθηκαν(ε)	έχουν ντυθεί	είχαν ντυθεί	θα έχουν ντυθεί
	να ντυθώ	να έχω ντυθεί		
	να ντυθείς	να έχεις ντυθεί		
	να ντυθεί	να έχει ντυθεί		
	να ντυθούμε	να έχουμε ντυθεί		
	να ντυθείτε	να έχετε ντυθεί		
	να ντυθούν	να έχουν ντυθεί		
	ντύσου	να έχεις ντυθεί		
	ντυθείτε	να έχετε ντυθεί		
		ντυμένος, –η, –ο		

νικώ – νικιέμαι

Θέματα:		νικ–	νικησ–	νικηθ–
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ	Ενεστώτας	νικώ		
	Παρατατικός	νικούσα		
	Μέλλοντας διαρκείας	θα νικώ		
	Μέλλοντας στιγμιαίος		θα νικήσω	
	Αόριστος		νίκησα	
	Παρακείμενος		έχω νικήσει	
	Υπερσυντέλικος		είχα νικήσει	
	Συντελεσμένος Μέλλοντας		θα έχω νικήσει	
ΜΕΣΟΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ	Ενεστώτας	νικιέμαι		
	Παρατατικός	νικιόμουν		
	Μέλλοντας διαρκείας	θα νικιέμαι		
	Μέλλοντας στιγμιαίος			θα νικηθώ
	Αόριστος			νικήθηκα
	Παρακείμενος			έχω νικηθεί
	Υπερσυντέλικος			είχα νικηθεί
	Συντελεσμένος Μέλλοντας			θα έχω νικηθεί

θεωρώ – θεωρούμαι

	Θέματα:	θεωρ–	θεωρησ–	θεωρηθ–
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ	Ενεστώτας	θεωρώ		
	Παρατατικός	θεωρούσα		
	Μέλλοντας διαρκείας	θα θεωρώ		
	Μέλλοντας στιγμιαίος		θα θεωρήσω	
	Αόριστος		θεώρησα	
	Παρακείμενος		έχω θεωρήσει	
	Υπερσυντέλικος		είχα θεωρήσει	
	Συντελεσμένος Μέλλοντας		θα έχω θεωρήσει	
ΜΕΣΟΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ	Ενεστώτας	θεωρούμαι		
	Παρατατικός	θεωρούμουν		
	Μέλλοντας διάρκείας	θα θεωρούμαι		
	Μέλλοντας στιγμιαίος			θα θεωρηθώ
	Αόριστος			θεωρήθηκα
	Παρακείμενος			έχω θεωρηθεί
	Υπερσυντέλικος			είχα θεωρηθεί
	Συντελεσμένος Μέλλοντας			θα έχω θεωρηθεί

Β' συζυγία – α' τάξη
Ενεργητική φωνή

νικώ

ΘΕΜΑΤΑ: νικ–

ΧΡΟΝΟΙ		ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ
ΟΡΙΣΤΙΚΗ	εγώ	νικώ (νικάω)	νικούσα	θα νικώ (νικάω)
	εσύ	νικάς	νικούσες	θα νικάς
	αυτός, –ή, –ό	νικά (νικάει)	νικούσε	θα νικά (νικάει)
	εμείς	νικάμε (νικούμε)	νικούσαμε	θα νικάμε (νικούμε)
	εσείς	νικάτε	νικούσατε	θα νικάτε
	αυτοί, –ές, –ά	νικούν(ε) (νικάνε)	νικούσαν(ε)	θα νικούν (νικάνε)
ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	εγώ	να νικώ (νικάω)		
	εσύ	να νικάς		
	αυτός, –ή, –ό	να νικά (νικάει)		
	εμείς	να νικάμε (νικούμε)		
	εσείς	να νικάτε		
	αυτοί, –ές, –ά	να νικούν (νικάνε)		
ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	εγώ			
	εσύ	νίκα		
	αυτός, –ή, –ό			
	εμείς			
	εσείς	νικάτε		
	αυτοί, –ές, –ά			
ΜΕΤΟΧΗ		νικώντας		

νικησ–

ΣΥΝΤΕΛΕΣΜΕΝΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΣΤΙΓΜΙΑΙΟΣ	ΑΟΡΙΣΤΟΣ	ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΜΕΝΟΣ ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ
θα νικήσω θα νικήσεις θα νικήσει θα νικήσουμε θα νικήσετε θα νικήσουν	νίκησα νίκησες νίκησε νικήσαμε νικήσατε νίκησαν	έχω νικήσει έχεις νικήσει έχει νικήσει έχουμε νικήσει έχετε νικήσει έχουν νικήσει	είχα νικήσει είχες νικήσει είχε νικήσει είχαμε νικήσει είχατε νικήσει είχαν νικήσει	θα έχω νικήσει θα έχεις νικήσει θα έχει νικήσει θα έχουμε νικήσει θα έχετε νικήσει θα έχουν νικήσει
	να νικήσω να νικήσεις να νικήσει να νικήσουμε να νικήσετε να νικήσουν	να έχω νικήσει να έχεις νικήσει να έχει νικήσει να έχουμε νικήσει να έχετε νικήσει να έχουν νικήσει		
	νίκησε νικήστε	να έχεις νικήσει να έχετε νικήσει		
		έχοντας νικήσει		

Β' συζυγία – α' τάξη
Μεσοπαθητική φωνή

νικιέμαι

ΘΕΜΑΤΑ: νικ–

ΧΡΟΝΟΙ		ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ
ΟΡΙΣΤΙΚΗ	εγώ	νικιέμαι	νικιόμουν	θα νικιέμαι
	εσύ	νικιέσαι	νικιόσουν	θα νικιέσαι
	αυτός, –ή, –ό	νικιέται	νικιόταν	θα νικιέται
	εμείς	νικιόμαστε	νικιόμαστε	θα νικιόμαστε
	εσείς	νικιέστε	νικιόσαστε	θα νικιέστε
	αυτοί, –ές, –ά	νικιούνται	νικιόνταν	θα νικιούνται
ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	εγώ	να νικιέμαι		
	εσύ	να νικιέσαι		
	αυτός, –ή, –ό	να νικιέται		
	εμείς	να νικιόμαστε		
	εσείς	να νικιέστε		
	αυτοί, –ές, –ά	να νικιούνται		
ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	εγώ			
	εσύ	να νικιέσαι		
	αυτός, –ή, –ό			
	εμείς			
	εσείς	να νικιέστε		
	αυτοί, –ές, –ά			
ΜΕΤΟΧΗ				

νικηθ–

ΣΥΝΤΕΛΕΣΜΕΝΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΣΤΙΓΜΙΑΙΟΣ	ΑΟΡΙΣΤΟΣ	ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΜΕΝΟΣ ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ
θα νικηθώ θα νικηθείς θα νικηθεί θα νικηθούμε θα νικηθείτε θα νικηθούν(ε)	νικήθηκα νικήθηκες νικήθηκε νικηθήκαμε νικηθήκατε νικήθηκαν	έχω νικηθεί έχεις νικηθεί έχει νικηθεί έχουμε νικηθεί έχετε νικηθεί έχουν νικηθεί	είχα νικηθεί είχες νικηθεί είχε νικηθεί είχαμε νικηθεί είχατε νικηθεί είχαν νικηθεί	θα έχω νικηθεί θα έχεις νικηθεί θα έχει νικηθεί θα έχουμε νικηθεί θα έχετε νικηθεί θα έχουν νικηθεί
	να νικηθώ να νικηθείς να νικηθεί να νικηθούμε να νικηθείτε να νικηθούν	να έχω νικηθεί να έχεις νικηθεί να έχει νικηθεί να έχουμε νικηθεί να έχετε νικηθεί να έχουν νικηθεί		
	νικήσου νικηθείτε	να έχεις νικηθεί να έχετε νικηθεί		
		νικημένος, –η, –ο		

θεωρώ

ΘΕΜΑΤΑ: θεωρ–

ΧΡΟΝΟΙ		ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ
ΟΡΙΣΤΙΚΗ	εγώ	θεωρώ	θεωρούσα	θα θεωρώ
	εσύ	θεωρείς	θεωρούσες	θα θεωρείς
	αυτός, –ή, –ό	θεωρεί	θεωρούσε	θα θεωρεί
	εμείς	θεωρούμε	θεωρούσαμε	θα θεωρούμε
	εσείς	θεωρείτε	θεωρούσατε	θα θεωρείτε
	αυτοί, –ές, –ά	θεωρούν(ε)	θεωρούσαν(ε)	θα θεωρούν(ε)
ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	εγώ	να θεωρώ		
	εσύ	να θεωρείς		
	αυτός, –ή, –ό	να θεωρεί		
	εμείς	να θεωρούμε		
	εσείς	να θεωρείτε		
	αυτοί, –ές, –ά	να θεωρούν(ε)		
ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	εγώ			
	εσύ	να θεωρείς		
	αυτός, –ή, –ό			
	εμείς			
	εσείς	θεωρείτε		
	αυτοί, –ές, –ά			
ΜΕΤΟΧΗ		θεωρώντας		

θεωρησ-

ΣΥΝΤΕΛΕΣΜΕΝΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΣΤΙΓΜΙΑΙΟΣ	ΑΟΡΙΣΤΟΣ	ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΜΕΝΟΣ ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ
θα θεωρήσω	θεώρησα	έχω θεωρήσει	είχα θεωρήσει	θα έχω θεωρήσει
θα θεωρήσεις	θεώρησες	έχεις θεωρήσει	είχες θεωρήσει	θα έχεις θεωρήσει
θα θεωρήσει	θεώρησε	έχει θεωρήσει	είχε θεωρήσει	θα έχει θεωρήσει
θα θεωρήσουμε	θεωρήσαμε	έχουμε θεωρήσει	είχαμε θεωρήσει	θα έχουμε θεωρήσει
θα θεωρήσετε	θεωρήσατε	έχετε θεωρήσει	είχατε θεωρήσει	θα έχετε θεωρήσει
θα θεωρήσουν(ε)	θεώρησαν(ε)	έχουν θεωρήσει	είχαν θεωρήσει	θα έχουν θεωρήσει
	να θεωρήσω	να έχω θεωρήσει		
	να θεωρήσεις	να έχεις θεωρήσει		
	να θεωρήσει	να έχει θεωρήσει		
	να θεωρήσουμε	να έχουμε θεωρήσει		
	να θεωρήσετε	να έχετε θεωρήσει		
	να θεωρήσουν(ε)	να έχουν θεωρήσει		
	θεώρησε	να έχεις θεωρήσει		
	θεωρήστε	να έχετε θεωρήσει		
		έχοντας θεωρήσει		

Β' συζυγία – β' τάξη
Μεσοπαθητική φωνή

θεωρούμαι

ΘΕΜΑΤΑ: θεωρ–

ΧΡΟΝΟΙ		ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ
ΟΡΙΣΤΙΚΗ	εγώ	θεωρούμαι	θεωρούμουν	θα θεωρούμαι
	εσύ	θεωρείσαι	θεωρούσουν	θα θεωρείσαι
	αυτός, –ή, –ό	θεωρείται	θεωρούνταν	θα θεωρείται
	εμείς	θεωρούμαστε	θεωρούμαστε	θα θεωρούμαστε
	εσείς	θεωρείστε	θεωρούσαστε	θα θεωρείστε
	αυτοί, –ές, –ά	θεωρούνται	θεωρούνταν	θα θεωρούνται
ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	εγώ	να θεωρούμαι		
	εσύ	να θεωρείσαι		
	αυτός, –ή, –ό	να θεωρείται		
	εμείς	να θεωρούμαστε		
	εσείς	να θεωρείστε		
	αυτοί, –ές, –ά	να θεωρούνται		
ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	εγώ			
	εσύ	να θεωρείσαι		
	αυτός, –ή, –ό			
	εμείς			
	εσείς	να θεωρείστε		
	αυτοί, –ές, –ά			
ΜΕΤΟΧΗ				

θεωρηθ–

		ΣΥΝΤΕΛΕΣΜΕΝΟΙ ΧΡΟΝΟΙ		
ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΣΤΙΓΜΙΑΙΟΣ	ΑΟΡΙΣΤΟΣ	ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΜΕΝΟΣ ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ
θα θεωρηθώ θα θεωρηθείς θα θεωρηθεί θα θεωρηθούμε θα θεωρηθείτε θα θεωρηθούν(ε)	θεωρήθηκα θεωρήθηκες θεωρήθηκε θεωρηθήκαμε θεωρηθήκατε θεωρήθηκαν	έχω θεωρηθεί έχεις θεωρηθεί έχει θεωρηθεί έχουμε θεωρηθεί έχετε θεωρηθεί έχουν θεωρηθεί	είχα θεωρηθεί είχες θεωρηθεί είχε θεωρηθεί είχαμε θεωρηθεί είχατε θεωρηθεί είχαν θεωρηθεί	θα έχω θεωρηθεί θα έχεις θεωρηθεί θα έχει θεωρηθεί θα έχουμε θεωρηθεί θα έχετε θεωρηθεί θα έχουν θεωρηθεί
	να θεωρηθώ να θεωρηθείς να θεωρηθεί να θεωρηθούμε να θεωρηθείτε να θεωρηθούν(ε)	να έχω θεωρηθεί να έχεις θεωρηθεί να έχει θεωρηθεί να έχουμε θεωρηθεί να έχετε θεωρηθεί να έχουν θεωρηθεί		
	θεωρήσου θεωρηθείτε	να έχεις θεωρηθεί να έχετε θεωρηθεί		
		θεωρημένος,–η,–ο		

ΘΕΜΑΤΑ: κοιμ–

ΧΡΟΝΟΙ		ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ
ΟΡΙΣΤΙΚΗ	εγώ	κοιμάμαι	κοιμόμουν	θα κοιμάμαι
	εσύ	κοιμάσαι	κοιμόσουν	θα κοιμάσαι
	αυτός, –ή, –ό	κοιμάται	κοιμόταν	θα κοιμάται
	εμείς	κοιμόμαστε	κοιμόμαστε	θα κοιμόμαστε
	εσείς	κοιμάστε	κοιμόσαστε	θα κοιμάστε
	αυτοί, –ές, –ά	κοιμούνται	κοιμόντουσαν	θα κοιμούνται
ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	εγώ	να κοιμάμαι		
	εσύ	να κοιμάσαι		
	αυτός, –ή, –ό	να κοιμάται		
	εμείς	να κοιμόμαστε		
	εσείς	να κοιμάστε		
	αυτοί, –ές, –ά	να κοιμούνται		
ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	εγώ			
	εσύ	να κοιμάσαι		
	αυτός, –ή, –ό			
	εμείς			
	εσείς	να κοιμάστε		
	αυτοί, –ές, –ά			
ΜΕΤΟΧΗ				

κοιμηθ–

ΣΥΝΤΕΛΕΣΜΕΝΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΣΤΙΓΜΙΑΙΟΣ	ΑΟΡΙΣΤΟΣ	ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΜΕΝΟΣ ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ
θα κοιμηθώ	κοιμήθηκα	έχω κοιμηθεί	είχα κοιμηθεί	θα έχω κοιμηθεί
θα κοιμηθείς	κοιμήθηκες	έχεις κοιμηθεί	είχες κοιμηθεί	θα έχεις κοιμηθεί
θα κοιμηθεί	κοιμήθηκε	έχει κοιμηθεί	είχε κοιμηθεί	θα έχει κοιμηθεί
θα κοιμηθούμε	κοιμηθήκαμε	έχουμε κοιμηθεί	είχαμε κοιμηθεί	θα έχουμε κοιμηθεί
θα κοιμηθείτε	κοιμηθήκατε	έχετε κοιμηθεί	είχατε κοιμηθεί	θα έχετε κοιμηθεί
θα κοιμηθούν(ε)	κοιμήθηκαν	έχουν κοιμηθεί	είχαν κοιμηθεί	θα έχουν κοιμηθεί
	να κοιμηθώ	να έχω κοιμηθεί		
	να κοιμηθείς	να έχεις κοιμηθεί		
	να κοιμηθεί	να έχει κοιμηθεί		
	να κοιμηθούμε	να έχουμε κοιμηθεί		
	να κοιμηθείτε	να έχετε κοιμηθεί		
	να κοιμηθούν(ε)	να έχουν κοιμηθεί		
	κοιμήσου	να έχεις κοιμηθεί		
	κοιμηθείτε	να έχετε κοιμηθεί		

	λέω	ακούω	πάω
		ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ	
Ενεστώτας	λέω λες λέει λέμε λέτε λένε	ακούω ακούς ακούει ακούμε ακούτε ακούνε	πάω πας πάει πάμε πάτε πάνε
Προστακτική	λέγε / λέγετε	άκου / ακούτε	πήγαινε / πηγαίνετε
Παρατατικός	έλεγα	άκουγα	πήγαινα
Μέλλοντας διαρκείας	θα λέω	θα ακούω	θα πηγαίνω
Μέλλοντας στιγμιαίος	θα πω	θα ακούσω	θα πάω
Αόριστος Υποτακτική Προστακτική	είπα να πω πες / πείτε	άκουσα να ακούσω άκουσε / ακούστε	πήγα να πάω (άντε)
Παρακείμενος **Υπερσυντέλικος** **Συντελ. Μέλλοντας**	έχω πει είχα πει θα έχω πει	έχω ακούσει είχα ακούσει θα έχω ακούσει	έχω πάει είχα πάει θα έχω πάει
		ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ	
Ενεστώτας	λέγομαι	ακούγομαι	——
Παρατατικός	λεγόμουν	ακουγόμουν	——
Μέλλοντας διαρκείας	θα λέγομαι	θα ακούγομαι	——
Μέλλοντας στιγμιαίος	θα ειπωθώ	θα ακουστώ	——
Αόριστος	ειπώθηκα	ακούστηκα	——
Παρακείμενος	έχω ειπωθεί	έχω ακουστεί	——
Υπερσυντέλικος	είχα ειπωθεί	είχα ακουστεί	——
Συντελ. Μέλλοντας	θα έχω ειπωθεί	θα έχω ακουστεί	——

τρώω	κλαίω	καίω	φταίω
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ			
τρώω τρως τρώει τρώμε τρώτε τρώνε	κλαίω κλαις κλαίει κλαίμε κλαίτε κλαίνε	καίω καις καίει καίμε καίτε καίνε	φταίω φταις φταίει φταίμε φταίτε φταίνε
τρώγε / τρώγετε	κλαίγε / κλαίγετε	καίγε / καίγετε	——
έτρωγα	έκλαιγα	έκαιγα	έφταιγα
θα τρώω	θα κλαίω	θα καίω	θα φταίω
θα φάω	θα κλάψω	θα κάψω	θα φταίξω
έφαγα να φάω φάε / φάτε	έκλαψα να κλάψω κλάψε / κλάψτε	έκαψα να κάψω κάψε / κάψτε	έφταιξα να φταίξω ——
έχω φάει είχα φάει θα έχω φάει	έχω κλάψει είχα κλάψει θα έχω κλάψει	έχω κάψει είχα κάψει θα έχω κάψει	έχω φταίξει είχα φταίξει θα έχω φταίξει
ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ			
			——
τρώγομαι	κλαίγομαι	καίγομαι	——
τρωγόμουν	κλαιγόμουν	καιγόμουν	——
θα τρώγομαι	θα κλαίγομαι	θα καίγομαι	——
θα φαγωθώ	θα κλαφτώ	θα καώ	——
φαγώθηκα	κλάφτηκα	κάηκα	
έχω φαγωθεί	έχω κλαφτεί	έχω καεί	——
είχα φαγωθεί	είχα κλαφτεί	είχα καεί	——
θα έχω φαγωθεί	θα έχω κλαφτεί	θα έχω καεί	——

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

	ΤΟΠΙΚΑ	ΧΡΟΝΙΚΑ	ΤΡΟΠΙΚΑ	ΠΟΣΟΤΙΚΑ
ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΑ	πού;	πότε;	πώς;	πόσο;
ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ	όπου εκεί που οπουδήποτε	τότε που	όπως καθώς	όσο οσοδήποτε
ΔΙΑΦΟΡΑ	πάνω κάτω μέσα έξω χάμω αλλού πουθενά κάπου παντού (ε)μπρός πίσω δεξιά αριστερά ανάμεσα κοντά μακριά βόρεια νότια ανατολικά δυτικά ολόγυρα χαμηλά ψηλά αντίκρυ μεταξύ εκεί απέναντι καταγής δίπλα	άλλοτε κάποτε πότε πότε κάπου κάπου ποτέ πάντοτε ύστερα έπειτα τώρα σήμερα αύριο μεθαύριο χτες προχτές αμέσως εγκαίρως νωρίς αργά ήδη πια ευθύς κιόλας πάλι ξανά συχνά απόψε πέρ(υ)σι πρόπερσι φέτος	αλλιώς αλλιώτικα κάπως έτσι μαζί καλά κακά σιγά ξαφνικά ωραία άσχημα χωριστά μόνο διαρκώς μονομιάς επίσης ιδίως κυρίως μάταια καλώς ακριβώς εντελώς ευτυχώς ελληνικά αγγλικά οπωσδήποτε σταυροπόδι ξεχωριστά μεμιάς	καθόλου τόσο κάμποσο πολύ λίγο αρκετά σχεδόν τουλάχιστο(ν) πάνω – κάτω περίπου καθόλου ολωσδιόλου ολότελα μάλλον εξίσου

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

ΒΕΒΑΙΩΤΙΚΑ	ΑΡΝΗΤΙΚΑ	ΔΙΣΤΑΚΤΙΚΑ
ναι	όχι	ίσως
βέβαια	δεν	τάχα
μάλιστα	μη(ν)	άραγε
αλήθεια	όχι βέβαια	δήθεν
σωστά		πιθανόν
πράγματι		
σίγουρα		

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΩΝ

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ		ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ	
	μονολεκτικός	*περιφραστικός*	*μονολεκτικός*	*περιφραστικός*
εύκολα	ευκο**λότερα**	πιο εύκολα	ευκο**λότατα**	πολύ εύκολα
βαθιά	βα**θύτερα**	πιο βαθιά	βα**θύτατα**	πολύ βαθιά
συνεπώς	συνε**πέστερα**	πιο συνεπώς	συνε**πέστατα**	πολύ συνεπώς

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

Συμπλεκτικοί	και (κι), ούτε, μήτε, ουδέ, μηδέ
Διαχωριστικοί	ή, είτε
Αντιθετικοί	μα, αλλά, παρά, όμως, ωστόσο, ενώ, αν και, μολονότι, μόνο
Συμπερασματικοί	λοιπόν, ώστε, άρα, επομένως, που
Ειδικοί	πως, ότι
Χρονικοί	όταν, σαν, ενώ, καθώς, αφού, αφότου, πριν (πριν να), μόλις, προτού, ώσπου, ωσότου, όποτε
Αιτιολογικοί	γιατί, επειδή, αφού
Υποθετικοί	αν, εάν
Τελικοί	να, για να
Αποτελεσματικοί	ώστε (να), που
Διστακτικοί	μη(ν), μήπως
Συγκριτικός	παρά
Επεξηγηματικός	δηλαδή

ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ

Κύριες	Καταχρηστικές (δεν σχηματίζουν σύνθετα)
αντί	με
από	σε
επί	για
κατά	χωρίς
μετά	δίχως
παρά	ως
περί	έως
προ	ίσαμε
προς	μεταξύ
συν	μέχρι
υπέρ	εναντίον
υπό	πλην
διά	χάριν
εκ / εξ	άνευ
εν	ένεκα
ανά	ενώπιον

Πίνακας κυριοτέρων Φωτογραφιών

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ» ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΤΗΘΗΚΕ ΚΑΙ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΣΕ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΧΑΡΑ ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ. ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΠΡΟΣΕΦΕΡΑΝ ΟΙ ΣΤ. ΔΑΜΙΑΝΟΣ, Λ. ΠΑΠΠΑΣ. ΟΙ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΕΙΝΑΙ ΤΟΥ Γ. ΛΥΚΙΑΡΔΟΠΟΥΛΟΥ. ΤΗΝ ΕΥΘΥΝΗ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟ ΕΙΧΕ Η Σ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ. Η ΕΚΤΥΠΩΣΗ ΕΓΙΝΕ ΣΤΟ ΛΙΘΟΓΡΑΦΕΙΟ ΤΟΥ Χ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗ. Η ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ ΕΓΙΝΕ ΣΤΟΥ ΑΦΟΙ ΚΟΥΚΙΑ ΣΕ 10.000 ΑΝΤΙΤΥΠΑ ΓΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΜΕΛΕΤΩΝ ΛΑΜΒΡΑΚΗ. ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΣΧΕΔΙΑΣΕ ΚΑΙ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΕ Ο Δ. ΝΙΚΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΟΥ Γ. ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗ ΚΑΙ ΤΗΣ Α. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΘΑΣΟΣ
ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ
ΛΗΜΝΟΣ
ΛΕΣΒΟΣ
ΣΚΥΡΟΣ
ΕΥΒΟΙΑ
ΧΙΟΣ
ΑΙΓΑΙΟ ΠΕΛΑΓΟΣ
ΑΝΔΡΟΣ
ΣΑΜΟΣ
ΤΗΝΟΣ
ΙΚΑΡΙΑ
ΝΑΞΟΣ
ΠΑΡΟΣ
ΜΗΛΟΣ
ΑΜΟΡΓΟΣ
ΚΩΣ
ΡΟΔΟΣ
ΚΑΡΠΑΘΟΣ
ΚΡΗΤΙΚΟ ΠΕΛΑΓΟΣ
ΚΡΗΤΗ
ΚΥΘΗΡΑ
ΖΑΚΥΝΘΟΣ
ΛΕΥΚΑΔΑ
Ε.Ι.Υ.Α.Π.Ο.Ε.

ISBN 960-220-525-3